

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

///) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 9.

ÅREN

1896—1900.

ÖREBRO LÄN.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.

Under denna femårsperiod hafva länets *gränser* och *areal* undergått följande förändring. Genom nådigt bref den 30 december 1898 har Kungl. Maj:tt förordnat, att från 1900 års början dels hemmanen $\frac{1}{4}$ mantal Norra Allmänningssbo n:r 1, $\frac{1}{4}$ mantal Norra Allmänningssbo n:r 2, $\frac{1}{4}$ mantal Norra Allmänningssbo n:r 3, $\frac{1}{4}$ mantal Södra Allmänningssbo n:r 1, 1 mantal Glifsån n:r 1, $\frac{1}{9}$ mantal Gräsberget n:r 1, $\frac{1}{8}$ mantal Torskbäcken n:r 1 och $\frac{1}{8}$ mantal Torskbäcken n:r 2 skola öfverflyttas från Skinskattebergs länsmansdistrikt, Kungsörs fögderi, Skinskattebergs tingslag, Vestmanlands vestra domsaga och Vestmanlands län till Lindes och Ramsbergs länsmansdistrikt, Lindes fögderi, Lindes tingslag och domsaga och Örebro län, dels hemmanet $\frac{1}{32}$ mantal Gäddtjärn n:r 1 skall förläggas från Ramsbergs socken till Skinskattebergs socken, dels och lägenheten Badstugumossen skall förläggas från Ramsbergs socken, Lindes och Ramsbergs länsmansdistrikt, Lindes fögderi, Lindes tingslag och domsaga samt Örebro län till Skinskattebergs socken och länsmansdistrikt, Kungsörs fögderi, Skinskattebergs tingslag, Vestmanlands vestra domsaga och Vestmanlands län.

Genom denna förändring har länets areal ökats med 2,898 hektar, men minskats med 2,206 hektar, hvarför den egentliga ökningen är 2,895,794 hektar. Vid föregående femårsperiods slut utgjorde länets hela areal med undantag af dess andel i sjön

Vettern 938,526 hektar, hvaraf 830,389 hektar land och 108,137 hektar vatten, hvarför länets areal således efter nämnda tillökning utgör, bråkdelar oberäknade, med undantag af dess andel i sjön Vettern 941,421 hektar.

Länet består af hela landskapet Nerike, Karlskoga bergslags härad af landskapet Vermland samt fem härad af landskapet Vestmanland, nämligen Nora och Hjulsjö bergslags härad, Grythyttte och Hellefors bergslags härad, Lindes och Ramsbergs bergslags härad, Nya Kopparbergs bergslags härad och Fellingsbro härad.

I förut afgifna femårsberättelser har Konungens Befallningshafvande redogjort för de framställningar och förslag, som i underdånigt betänkande angående reglering af oregelbundenheter i rikets indelningar af den dertill i nåder förordnade komité afgifvits beträffande Örebro län. Af förenämnda komités framställningar och förslag rörande Örebro län återstår endast oafgjordt förslag n:r 7 angående reglering af gränsen mellan Kumla och Hallsbergs socknar i närheten af Hallsbergs station. Denna fråga torde komma att lösas i sammanhang med att Hallsbergs municipalsamhälle blir köping.

Med ingången af år 1897 har, på sätt förordnats i Kungl. Maj:ts nådiga bref den 22 november 1895, ett i samma bref närmare beskrifvet område om 32 hektar 60,143 ar af krono-

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utger ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	1-45.
1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.....	1.
2. Invånare.....	3.
Tab. A. Folkökningen i Örebro läns städer åren 1896-1900.....	3.
Tab. B. Antal utvandrare från Örebro län åren 1896-1900.....	3.
Tab. C. Utsökningsmål, anhängiggjorda konkurser och exekutiva försäljningar i Örebro län åren 1896-1900.....	4.
Tab. D. Kommunalå lån i Örebro län, med nådigt tillstånd upptagna åren 1896-1900.....	5.
Tab. E. Begångna och beifrade brott inom Örebro län åren 1896-1900.....	6.
Tab. F. Inskrifna och frikallade värnpligtige inom Örebro län åren 1896-1900.....	7.
Tab. G. Sockenbiblioteken i Örebro län år 1900.....	7.
Tab. H. Bönehus i Örebro län.....	8-10.
Tab. I. Skytteföreningarna i Örebro län den 24 oktober 1901.....	11.
3. Näringar.....	13.
Tab. K. Utsäde och skörd i Örebro län åren 1896-1900.....	14.
Tab. L. Handelspris å spannmål, potatis, fläsk, kött och smör i Örebro åren 1896-1900.....	15.
Tab. M. Antal underhållna kreatur i Örebro län åren 1896-1900.....	15.
Tab. N. Premiering af nötboskap i Örebro län åren 1896-1900.....	16.
Tab. O. Mejerier i Örebro län år 1900.....	16-17.
Tab. P. Kemiska stationen och frökontrollanstalten i Örebro åren 1896-1900.....	18.
Tab. Q. Antal vid bergverks- och bruksrörelsen i Örebro län använda motorer åren 1896-1900.....	23.
4. Kommunikationer och varuutbyten.....	26.
Tab. R. Trafiken å mera betydande enskilda jernvägar inom Örebro län åren 1896-1900.....	28-29.
Tab. S. Entreprenadbidragen vid Örebro läns skjutsanstalter.....	31.
5. Kamerala förhållanden.....	33.
Tab. T. Bränvins utskänkning och utminuterung inom Örebro län åren 1896-1900.....	34-35.
Tab. U. Örebro läns landstings finanser åren 1896-1900.....	36-37.
6. Politi.....	37.
Tabellbilagor	46-70.
Tab. 1. Folkmängden i Örebro län åren 1896-1900.....	46.
Tab. 2. Allmänna vägar och skjutsning i Örebro län åren 1896-1900...	47.
Tab. 3. Hemman och lägenheter samt stadsjordar m. m. i Örebro län år 1900.....	48.
Tab. 4. Egendomar af fideikommissnatur i Örebro län år 1900.....	49.
Tab. 5. Egendomar tillhörande inhemska aktiebolag, i Örebro län år 1900.....	50.
Tab. 6. Egendomar tillhörande främmande maktens undersåtar, i Örebro län år 1900.....	54.
Tab. 7. Fromma stiftelser, stidendiifonder, pensionsanstalter, sjuk-kassor och dermed jemförliga inrättningar i Örebro län år 1900.....	54.

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

///) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 9.

ÅREN

1896—1900.

ÖREBRO LÄN.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.

Under denna femårsperiod hafva länets *gränser* och *areal* undergått följande förändring. Genom nådigt bref den 30 december 1898 har Kungl. Maj:tt förordnat, att från 1900 års början dels hemmanen $\frac{1}{4}$ mantal Norra Allmänningsbo n:r 1, $\frac{1}{4}$ mantal Norra Allmänningsbo n:r 2, $\frac{1}{4}$ mantal Norra Allmänningsbo n:r 3, $\frac{1}{4}$ mantal Södra Allmänningsbo n:r 1, 1 mantal Glifsån n:r 1, $\frac{1}{9}$ mantal Gräsberget n:r 1, $\frac{1}{8}$ mantal Torskbäcken n:r 1 och $\frac{1}{8}$ mantal Torskbäcken n:r 2 skola öfverflyttas från Skinskattebergs länsmansdistrikt, Kungsörs fögderi, Skinskattebergs tingslag, Vestmanlands vestra domsaga och Vestmanlands län till Lindes och Ramsbergs länsmansdistrikt, Lindes fögderi, Lindes tingslag och domsaga och Örebro län, dels hemmanet $\frac{1}{32}$ mantal Gäddtjärn n:r 1 skall förläggas från Ramsbergs socken till Skinskattebergs socken, dels och lägenheten Badstugumossen skall förläggas från Ramsbergs socken, Lindes och Ramsbergs länsmansdistrikt, Lindes fögderi, Lindes tingslag och domsaga samt Örebro län till Skinskattebergs socken och länsmansdistrikt, Kungsörs fögderi, Skinskattebergs tingslag, Vestmanlands vestra domsaga och Vestmanlands län.

Genom denna förändring har länets areal ökats med 2,898 hektar, men minskats med 2,206 hektar, hvarför den egentliga ökningen är 2,895,794 hektar. Vid föregående femårsperiods slut utgjorde länets hela areal med undantag af dess andel i sjön

Vettern 938,526 hektar, hvaraf 830,389 hektar land och 108,137 hektar vatten, hvarför länets areal således efter nämnda tillökning utgör, bråkdelar oberäknade, med undantag af dess andel i sjön Vettern 941,421 hektar.

Länet består af hela landskapet Nerike, Karlskoga bergslags härad af landskapet Vermland samt fem härad af landskapet Vestmanland, nämligen Nora och Hjulsjö bergslags härad, Grythytte och Hellefors bergslags härad, Lindes och Ramsbergs bergslags härad, Nya Kopparbergs bergslags härad och Fellingsbro härad.

I förut afgifna femårsberättelser har Konungens Befallningshafvande redogjort för de framställningar och förslag, som i underdånigt betänkande angående reglering af oregelbundenheter i rikets indelningar af den dertill i näder förordnade komité afgifvits beträffande Örebro län. Af förenämnda komités framställningar och förslag rörande Örebro län återstår endast oafgjordt förslag n:r 7 angående reglering af gränsen mellan Kumla och Hallsbergs socknar i närheten af Hallsbergs station. Denna fråga torde komma att lösas i sammanhang med att Hallsbergs municipalsamhälle blir köping.

Med ingången af år 1897 har, på sätt förordnats i Kungl. Maj:ts nådiga bref den 22 november 1895, ett i samma bref närmare beskrifvet område om 32 hektar 60,143 ar af krono-

lägenheten Alnängarne blifvit i ecklesiastikt, kommunalt, administrativt och judicielt hänseende skildt från Långbro socken af Örebro härad och förlagdt till Örebro stad.

Länet har fyra städer, nämligen Örebro, Askersund, Nora och Lindesberg, samt är indeladt i fyra fögderier, nämligen Öster-Nerikes, Vester-Nerikes, Nora och Lindes fögderier, hvilka till omfattning sammanfalla med länets lika benämnda fyra domsagor. Fögderierna omfatta 15 härad, mellan hvilka länets 58 landskommuner äro fördelade. Under femårsperioden har någon förändring häri ej inträffat, hvarför Konungens Befallningshafvande i fråga om länets indelning i fögderier, härad och länsmansdistrikt får hänvisa till föregående underdåniga berättelse.

Genom nådigt bref den 11 mars 1898 har Kungl. Maj:t medgifvit, att Nya Kopparbergs kyrkoby med det område inom Ljusnarsbergs socken, hvarå enligt nådiga brefven den 16 december 1887 och den 25 februari 1888 byggnads- och brandstadgan för rikets städer samt hvad i helsovårdsstadgan för riket finnes föreskrifvet för stad voro i tillämpliga delar gällande, finge under vissa vilkor såsom en kommun för sig bilda en jemväl i fattigvårdshänseende från Ljusnarsbergs socken afskild köping, benämnd Kopparberg. Med anledning häraf har efter Konungens Befallningshafvandes förordnande förste landtmätaren Ernst Fjellman den 9 september 1898 påbörjat och den 7 december 1899 afslutat de i nådiga brevet föreskrifna egostyckningar. För närvarande pågå underhandlingar mellan invånarne i den ifrågasatta köpingen och invånarne i Ljusnarsbergs socken om fördelning af gemensamma tillgångar och skulder.

Genom nådigt bref den 22 april 1898 har Kungl. Maj:t funnit godt medgifva, att Hallsbergs municipalsamhälle finge under vissa vilkor såsom en kommun för sig bilda en jemväl i fattigvårdshänseende från Kumla och Hallsbergs socknar afskild köping, benämnd Hallsberg; och har i anledning häraf efter Konungens Befallningshafvandes förordnande förste landtmätaren Fjellman börjat att verkställa de landtmäteriförrättningar, som äro föranledda häraf. Vid denna periods slut voro dessa förrättningar dock ej afslutade.

I nästa femårsberättelse torde Konungens Befallningshafvande blifva i tillfälle att redogöra för huru dessa båda köpingsfrågor utvecklats sig.

Någon förändring i den kyrkliga indelningen har under femårsperioden ej egt rum, utan får Konungens Befallningshafvande härutinnan hänvisa till sin berättelse för förra perioden.

För Ånsta, Långbro och Ekers församlingar, som den 1 maj 1902 skola bilda ett nytt pastorat, har uppförts ny kyrka, hvilken redan tagits i användning, äfvensom anlagts ny kyrkogård.

I fråga om länets *judiciela* indelning har under femårsperioden den förändring egt rum, att Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 22 april 1898 förordnat, att Nya Kopparbergs, Lindes och Ramsbergs samt Fellingsbro härad skola från och med 1899 års ingång utgöra ett tingslag med tingsställe i Lindesberg.

I länets *justeraredistrikt* har under femårsperioden någon förändring ej egt rum, utan är länet fortfarande indeladt i två justeraredistrikt, det 35:te och 37:de, med sådan fördelning, att till det förra höra Örebro, Glanshammars, Askers, Sköllersta, Kumla, Hardemo, Sundbo, Edsbergs och Grimstens härad samt städerna Örebro och Askersund samt till det senare Fellingsbro, Lindes och Ramsbergs bergslags, Nya Kopparbergs bergslags,

Nora och Hjulsjö bergslags, Karlskoga bergslags och Grythytte och Hellefors bergslags härad samt städerna Nora och Lindesberg.

Enligt nådigt bref den 13 november 1874 tillhör Örebro län jemte Skaraborgs län det fjerde eller Mellersta *bergmästaredistriktet*; och äro inom distriktet anställda en bergmästare och en grufingeniör, hvilka båda hafva boställen inom länet.

I fråga om *skogsförvaltningen* inom länet har den förändring egt rum, att ett nytt revir uppkommit, i det att från och med år 1900 af kronoparken Grönbo jemte den i Vestmanlands län inköpta kronoparken Uttersberg bildats ett nytt revir, kalladt Grönbo revir, hvarjemte förordnats, att de enligt kungl. brevet den 26 maj 1899 inköpta skogshemman, förut hörande under Klotens bruk, skola förläggas till Klotens revir i Kopparbergs län. De inom länet befintliga skogarna förvaltas, med undantag af sistnämnda hemman, under öfverinseende af en öfverjägmästare, hvilkens tjänstgöringsområde tillika omfattar del af Kopparbergs län samt Vermlands, Vestmanlands och Uppsala län, hvilka län bilda det så kallade Bergslagsdistriktet. Skogarna äro indelade i tre revir, nämligen det nybildade Grönbo revir samt Askersunds och Örebro revir, hvilka skötas hvarvett af sin jägmästare. Dessutom äro hos förvaltningen anställda 2 jägmästareassistenter, 8 ordinarie och 2 extra kronoskogvaktare.

För den allmänna *sjukvårdens* handhavande är länet indeladt i 5 provinsialläkaredistrikt, nämligen Örebro distrikt, Nora distrikt, Askersunds distrikt, Karlskoga distrikt och Grythytte distrikt. För dessa distrikts omfattning får Konungens Befallningshafvande hänvisa till sin underdåniga berättelse för åren 1876—1880.

I länet finnas dessutom, sedan ett nytt extra provinsialläkaredistrikt under namn af Askers distrikt upprättats af Askers, Lännäs och Stora Mellösa socknar, förordnade 9 extra provinsialläkare. Det nybildade Askers distrikt har afsöndrats från Örebro provinsialläkaredistrikt enligt kungl. brevet den 20 mars 1896. För tjänstgöringsområdena för de extra provinsialläkarna hänvisas i öfrigt till Konungens Befallningshafvandes underdåniga berättelse för åren 1891—1895.

I Örebro stad har sjukvården delats mellan 1 stads- och 2 distriktsläkare. Städerna Askersund, Nora och Lindesberg hafva fortfarande hvaradera en stadsläkare.

I fråga om inseendet öfver sjukvården bland husdjuren har, sedan föregående berättelsen afgifvits, inga andra förändringar inträffat, än att en stadsveterinärtjänst upprättats i Örebro stad och att tjänsteårsberäkning beviljats för veterinären inom Hallsbergs distrikt.

Under femårsperioden har annan ändring i länets *naturbeskaffenhet* icke egt rum än sådan, som orsakats genom de fortgående odlingarna af torrlagda ängsmarker och dessas förvandling till åker. I fråga om sänkningen af sjön Väringen och de andra vattenafledningsföretag, som under perioden egt rum, hänvisas till den redogörelse, som härför längre fram i berättelsen lemnas.

Under femårsperioden har af Generalstabens topografiska karta öfver Sverige i skalan 1:100,000 ej utkommit något blad, som berör länet, hvarför fortfarande å detta kartverk saknas en obetydlig del af dess nordliga hörn, som skall ingå å det ännu icke utkomna Grangärdebladet.

1894 års landsting samt länets hushållningssällskap hafva lemnat ett anslag tillsammans af 4,500 kr såsom bidrag till

bekostande af en praktisk geologisk undersökning af Nerike jemte de delar af Örebro län i öfrigt, som icke varit föremål för dylik undersökning. Kungl. Maj:t har i nåder bemyndigat chefen för Sveriges Geologiska Undersökning att låta utföra detta arbete, men deraf har hittills ännu ej något utkommit.

Af K. O. Sjölander har under perioden utgifvits en mindre *landskapsbeskrifning* öfver Nerike, vestra Vestmanland och Karl-skoga, hvaremot i öfrigt ej utkommit något särskildt arbete an-gående länet.

Nerikes fornminnesförening har under femårsperioden fort-satt sin verksamhet på samma sätt som förut. Föreningen har lemnat ett bidrag af 5,000 kr. till restaureringen af Örebro slott.

Genom restaureringen har föreningen erhållit ett betydligt ökad utrymme för sitt museum, i det att föreningen fått till sitt för-fogande en särdeles vacker och rymlig kuppsal, hvarjemte äfven bottenrummen i tornet blifvit upplåtna åt föreningen.

Örebro stad och länets landsting lemna fortfarande årliga bidrag till föreningen, staden med 150 kr. och Landstinget med 500 kr., hvarjemte på enskild väg hopsamlats 1,369 kr. 36 öre till en särskild inköpsfond. 1901 års landsting har lemnat ett extra anslag af 1,500 kr. till ordnande af föreningens nya lo-kaler. Ett nytt häfte af föreningens »Meddelande», innehållande en skildring af Örebro slott, har under år 1901 utkommit. Mu-seet hålles öppet lördagar och söndagar mellan kl. 1 och 2 e. m. under månaderna maj—november.

2. Invånare.

Enligt hvad **tabell 1** närmare utvisar, utgjorde länets kyrko-skrifna *folkmängd* vid utgången af år 1900 194,924 invånare, deraf 95,993 manliga och 98,931 qvinliga, under det att den mantalsskrifna folk-mängden samtidigt uppgick till 196,315, deraf 96,959 manliga och 99,356 qvinliga. Den mantalsskrifna folk-mängden är sålunda något större än den kyrkoskrifna.

Länets folk-mängd, som under åren 1881—1885 och 1886—1890 hvarken ökades eller minskades, men enligt föregående femårsberättelse under åren 1891—1895 ökades enligt prester-skapets uppgifter med 6,214 personer och enligt mantalsläng-derna med 5,934 personer, har under perioden 1896—1900 varit stadd i oafbruten tillväxt. Folk-mängden i hela länet, som den 31 december 1895 uppgick till 188,771 personer enligt prester-skapets uppgifter och till 188,326 personer enligt mantalsläng-derna, utvisar sålunda en ökning under perioden af 6,153 per-soner enligt de förra och 7,989 enligt de senare uppgifterna, eller 3·26 % och 4·24 % af motsvarande folk-mängdssiffror vid 1895 års utgång.

Denna *folkökning* har egt rum såväl å landsbygden som i samtliga städerna, ehuru i väsentligt olika proportion. Folk-ökningen på landsbygden har under perioden uppgått till 347 personer eller 0·21 % enligt presterskapets uppgifter och till 2,468 personer eller 1·48 % enligt mantalslängderna. Bland städerna är folkökningen störst i Örebro, hvars folk-mängd ökats med 31·31 % enligt presterskapets uppgifter och med 28·92 % enligt mantals-längderna. Derefter komma Lindesberg, Askersund och Nora i nu nämnd ordning, såsom framgår af *tabell A*.

Tab. A. Folkökningen i Örebro läns städer åren 1896—1900.

S t a d.	Enligt presterskapet.				Enligt mantalslängderna.			
	Folk-mängd.		Ök-ning.	Ökning i %.	Folk-mängd.		Ök-ning.	Ökning i %.
	1895.	1900.			1895.	1900.		
Örebro . . .	16,764	22,013	5,249	31·31	17,079	22,019	4,940	28·92
Askersund . .	1,653	1,784	131	7·92	1,588	1,772	184	11·59
Nora	1,503	1,679	176	11·71	1,499	1,631	132	8·81
Lindesberg .	1,680	1,930	250	14·88	1,648	1,913	265	16·08

Den starka folkökning, som egt rum i Örebro stad, beror fortfarande dels på den betydande inflyttningen från landsbygden och dels på den kraftiga utvecklingen af stadens handel och in-dustri, som kräfva ökade arbetskrafter och därför äfven erbjuda tillfällen till arbetsförtjenst åt många personer af såväl arbets-klassen som andra samhällsmedlemmar. Tillfällen till större frihet för arbetarne och förströelser af mångahanda slag torde äfven i någon mån på arbetarne från landet utöfva en större dragnings-kraft till städerna.

Antalet *utvandrare* från länet, som under perioden 1891—1895 uppgick till 4,518, har under åren 1896—1900, såsom framgår af *tabell B*, utgjort 2,341. Denna minskning synes, särskildt hvad landsbygden angår, vara en af orsakerna till den skedda förändringen i folk-mängdsförhållandet inom länet; och torde anledningen till den minskade emigrationen, såsom redan i förra berättelsen omnämndes, vara att söka i de svårigheter, som nu mera än förr, till följd af skärpta lagbestämmelser och svårig-het att erhålla lönande arbete, möta invandraren till Nordamerikas Förenta Stater, dit de flesta emigranter under en lång följd af år farit.

Det *ekonomiska tillståndet* inom länet, som genom prisfall ä nästan alla produkter och minskadt tillfälle till arbetsförtjenst under perioden 1891—1895 var nästan stillastående, har under

Tab. B. Antal utvandrare från Örebro län åren 1896—1900.

Från	År 1896.	År 1897.	År 1898.	År 1899.	År 1900.	Summa.
Öster-Nerikes fogderi	111	94	65	89	132	491
Vester-Nerikes »	166	86	77	110	170	609
Nora »	125	83	73	117	95	493
Lindes »	80	72	28	38	93	311
Örebro stad	97	54	39	77	104	371
Askersunds »	3	4	2	5	3	17
Nora »	9	2	3	2	5	21
Lindesbergs »	9	4	4	6	5	28
Summa	600	399	291	444	607	2,341

nuvarande femårsperiod åter gått betydligt framåt. Väl hafva, på sätt af *tabell C* framgår, antalet *utsökningsmål*, hvori meddelats utslag, som bragts till verkställighet, de ådömda skuldbe-
loppen, antalet anhängiggjorda *konkurser* och *exekutivt försälda fastigheter* på en del ställen stigit, men då dessa högre siffror endast betingats af en osund spekulation på ett enda område, läderindustriens, under det att å alla öfriga förhållandet varit mycket tillfredsställande, förringa nyss angifna omständigheter icke det allmänna omdömet af en väsentlig förkofran. Den jordbrukande befolkningen, synnerligast i Bergslagen, har nog under de två senaste åren af perioden haft knapp tillgång på arbetskrafter, beroende dels på de oerhördt stegrade arbetslönerna

och dels derpå, att den yngre manliga befolkningen strömmat till de under denna tid inom riket pågående jernvägsarbetena äfvensom till industrien, der aflöningen ställer sig högre, men icke heller dessa omständigheter hafva någonstädes medfört ekonomiskt betryck. Fabriks- och näringsidkare, hvilkas verksamhet i allmänhet utvecklats på mångfaldigt sätt och lemnat sysselsättning och bröd åt ökade arbetskrafter, hafva på sina tillverkningar rönt liflig efterfrågan till höga pris, och behållningen har på de flesta ställen varit betydlig. Välståndet inom länet höjdes särskildt under det goda skördeåret 1900, hvadan den ekonomiska ställningen, oaktadt de fortfarande höga räntesatserna, icke kan sägas vara annat än god.

Tab. C. Utsökningsmål, anhängiggjorda konkurser och exekutiva försäljningar i Örebro län åren 1896—1900.

	Utsökningsmål.		Antal anhängiggjorda konkurser.	Exekutivt försälda fastigheter.	
	Antal.	Skuldbelopp. Kronor.		Antal.	Försäljningsbelopp.
<i>Öster-Nerikes fögderi.</i>					
År 1896	71	11,547·08	11	—	—
» 1897	69	37,162·18	6	—	—
» 1898	65	15,816·60	4	—	—
» 1899	55	13,599·68	8	—	—
» 1900	70	36,493·03	4	—	—
Åren 1896—1900	330	114,618·57	33	—	—
» 1891—1895	443	87,883·64	27	1	9,900
<i>Vester-Nerikes fögderi.</i>					
År 1896	134	30,083·56	21	2	13,250
» 1897	137	49,441·19	11	—	—
» 1898	124	23,138·89	31	1	2,475
» 1899	150	35,139·65	28	1	910
» 1900	177	56,726·41	31	5	39,400
Åren 1896—1900	722	194,529·70	122	9	56,035
» 1891—1895	698	133,093·64	54	1	3,000
<i>Nora fögderi.</i>					
År 1896	59	23,472·74	8	1	1,200
» 1897	75	28,501·17	7	—	—
» 1898	57	14,405·43	4	—	—
» 1899	45	12,436·59	3	—	—
» 1900	44	12,507·26	4	—	—
Åren 1896—1900	280	91,323·19	26	1	1,200
» 1891—1895	341	170,565·41	34	6	67,400
<i>Lindes fögderi.</i>					
År 1896	90	49,660·45	11	6	115,000
» 1897	83	51,202·86	10	2	21,200
» 1898	70	51,204·96	8	—	—
» 1899	64	19,564·12	8	1	2,100
» 1900	98	19,817·60	7	5	17,060
Åren 1896—1900	405	191,449·99	44	14	155,360
» 1891—1895	162	85,276·13	14	7	232,740
<i>Örebro stad.</i>					
År 1896	77	9,685·86	26	1	10,500
» 1897	75	21,509·42	14	3	20,800
» 1898	106	25,137·83	20	2	9,400
» 1899	82	8,753·75	29	5	187,310
» 1900	90	10,004·26	34	11	281,310
Åren 1896—1900	430	75,091·12	123	22	509,320
» 1891—1895	417	133,904·82	76	9	108,520
<i>Askersunds stad.</i>					
År 1896	—	—	4	—	—
» 1897	14	2,635·61	—	1	2,200
» 1898	15	3,979·52	2	—	—
» 1899	16	2,007·66	2	1	2,500
» 1900	9	1,477·70	2	—	—
Åren 1896—1900	54	10,100·49	10	2	4,700
» 1891—1895	63	18,738·83	10	20	38,010
<i>Nora stad.</i>					
År 1896	3	500—	2	—	—
» 1897	2	1,700—	3	—	—
» 1898	2	165—	3	—	—
» 1899	—	—	1	—	—
» 1900	1	4,780—	—	—	—
Åren 1896—1900	8	7,145—	9	—	—
» 1891—1895	18	8,532·17	7	16	12,015
<i>Lindesbergs stad.</i>					
År 1896	2	6,778·33	1	1	10,560
» 1897	5	1,962·20	—	1	1,600
» 1898	4	913·37	2	—	—
» 1899	13	2,500·26	3	—	—
» 1900	15	3,908·96	3	1	14,600
Åren 1896—1900	39	16,063·12	9	3	26,760
» 1891—1895	33	10,709·10	7	1	2,300

Antalet *lagsökningar* vid Örebro landskansli framgår af denna tabell:

	År 1896.	År 1897.	År 1898.	År 1899.	År 1900.	Summa.
Ståndspersoner, handlande	41	36	39	26	31	173
Hemmansegare och brukare af allmogestånd	245	265	188	220	249	1,167
Torpäre, tjenstefolk, handverkare m. fl.	65	57	54	43	57	276
Hypotekslagsökningar	76	59	61	57	54	307
Summa	427	417	342	346	391	1,923

Lagsökningarnas antal vid landskansliet, som under föregående femårsperiod uppgick till 2,421, har således under denna period icke obetydligt minskats.

Beträffande antalet ingångna giftermål samt nativitets- och mortalitetsförhållandena inom länet finnas under denna, likasom under den föregående perioden, icke några abnormiteter att omnämna.

För bedömandet af kommunernas ekonomiska ställning i förhållande till den kommunala verksamheten får Konungens Befallningshafvande hänvisa till *tabell D*, utvisande de *län, som kommuner* med nådigt tillstånd *upptagit* under perioden.

Antalet och beskaffenheten af de under femårsperioden begångna och befrade *brott* inhemtas af *tabell E* (sid. 6).

Antalet personer, som under perioden häktats för mord, dråp eller rån, har i ej ringa mån minskats, hvaremot antalet af dem, som gjort sig skyldiga till »våld mot person» eller »mindre förseelser», ökats i afsevärd grad. Det stora antal lösdrivare, som enligt hvad i förra berättelsen omförmäldes, dels anhöllos och lagfördes och dels ströfvade omkring på landsbygden samt i synnerhet i glest befolkade trakter plögade uppträda pockande och oförsynt, har under denna femårsperiod rätt betydligt minskats, beroende hufvudsakligen på nedannämnda, på Landstingets initiativ vidtagna åtgärder. Sedan en af 1896 års landsting tillsatt komité, som erhållit uppdrag att undersöka de olägenheter, som lösdrivare åsamkade länets inbyggare, och att uppgöra förslag till botemedel mot dessa olägenheter, till Landstinget inkommit med utredning och förslag i berörda hänseende, har 1898 års landsting, under vilkor att i länets samtliga kommuner tillsyningsmän med polismans makt och myndighet tillsattes och på ett nitiskt och verksamt sätt förrättade sin tjenst, ställt till Konungens Befallningshafvandes disposition ett årligt anslag af 2,000 kr. under två år att tilldelas enligt fattigvårdsförordningen utsedda tillsyningsmän öfver bettlare. Efter det till följd häraf lämpliga tillsyningsmän å bettlare och lösdrivare blifvit i tillräckligt antal för kommunerna i föreskrifven ordning utsedda samt föreskrifter meddelats bland annat rörande den ersättning, de utsedda tillsyningsmännen egde att erhålla för hvarje lagligen anhållen bettlare, har Konungens Befallningshafvande till en hvar af länets fyra kronofogdar mot redovisningsskyldighet lemnat ett förskott af 250 kr. till betäckande af deras utgifter för de ersättningsbelopp, som tillsyningsman egde hos kronofogden uppbära. Enligt hvad kronofogdarne numera meddelat och Konungens Befallningshafvande kunnat i öfrigt inhemta, hafva olägenheter, som åsamkats länets invånare genom lösdrivare och bett-

lare, samt dessa senares antal i väsentlig mån aftagit. Vare sig detta lyckliga förhållande får tillskrivas de på Landstingets initiativ vidtagna åtgärder, förbättrade konjunkturer och ökade tillfällen till arbetsförtjenst eller alla dessa omständigheter gemensamt, så synes vid sådant förhållande andra särskilda åtgärder för vinnande af det mål Landstinget afsett icke för närvarande behöfva vidtagas.

Till ledning för bedömandet af den fysiska utvecklingen hos den manliga ungdomen meddelas från inskrifningsförrättningarna under perioden i *tabell F* (sid. 7) uppgifter ä antalet *inskrifna och frikallade värnpliktige* inom länet.

Allmänna *helsotillståndet* inom länet har under den gångna perioden varit tillfredsställande. Svårare epidemier hafva icke

Tab. D. Kommunala lån i Örebro län, med nådigt tillstånd upptagna åren 1896—1900.

År.	Kommun (samhälle, härad).	Länets ändamål.	Belopp. Kronor.
1896	Qvistbro	Inköp af aktier i bolag för anläggning af jernväg från Örebro till Svartå	20,000
	Askersunds landsförsamling	Skolhusbyggnad	5,000
	Tysslinge	Inköp af aktier i bolag för anläggning af jernväg från Örebro till Svartå	30,000
1897	Karlskoga	Inköp af mark för utvidgande af fattiggård	22,500
	Viby	Skolhusbyggnad	5,000
	Edsberg	Inköp af aktier i bolag för anläggning af jernväg mellan Örebro och Nordvestra stambanan	10,000
	Nora stad	Inköp af Hagby aktiebolags fasta egendomar och inrättningar för anläggning derifrån af vattenledning samt elektriska anordningar för belysning och drifkraft	150,000
	Jernboås	Gäldande af skuld å fattiggård	45,000
	Knista	Inköp af aktier i bolag för anläggning af jernväg från Örebro till Svartå	20,000
1898	Hidinge	Skolhusbyggnad	5,000
	Do	Inköp af aktier i bolag för anläggning af jernväg från Örebro till Nordvestra stambanan	20,000
	Gellersta	Skolhusbyggnad	8,000
	Asker	Tillbyggnad af skolhus	7,300
1899	Sköllersta	Bidrag utan återbetalningsskyldighet till bolag för anläggning af jernväg mellan Pålsvada station och Örebro	3,600
	Askersunds stad	Skolhusbyggnad	40,000
	Täby	Do	4,000
1900	Ånsta och Långbro	Do	15,000
	Viby	Do	3,500
	Svennevad	Reparation å prestgård	5,000
Örebro stad	Gäldande dels af Örebro stads sväfvande skuld, dels ock af kostnader för stadsplanens genomförande, gatu- och tomtregleringar, vattenlednings- och dräneringsarbeten samt för uppförande af skolhus och andra allmänna byggnader m. m.	4,000,000	

förekommit med undantag af den influensaepidemi, som i början af år 1899 öfvergick hela länet och bidrog att höja dödlighetsprocenten för samma år. Dödligheten visar, att på hvarje tusental invånare i länet dogo under år 1896 13·9 pro mille, under år 1897 13·7, under år 1898 13·5, under år 1899 15·4 och under år 1900 14·7 ‰. Ökad intresse och större ofervillighet för sanitära ändamål, synnerligast i städerna och de fyra platser på länets landsbygd, der helsöwardsstadgan för rikets städer tillämpas, nämligen Kopperbergs, Karlskoga, Hallsbergs och Kumla municipalsamhällen, hafva utan tvifvel bidragit till det goda förhållandet hvad helsotillståndet beträffar.

Missbruket af starka drycker torde, hvad den fasta befolkningen angår, kunna anses fortfarande vara i aftagande. Egentliga orsaken till denna förbättring i sedligt afseende synes, såsom förut angifvits, vara stigande upplysning, de religiösa rörelserna och de flestades verkande föreningarna för nykterhetens befrämjande. För de inom länet bildade nykterhetsföreningar, som nu äro i verksamhet, redogöres här nedan.

Följande nykterhetsföreningar finnas:

Öster-Nerikes fögderi: Axbergs socken 1 blåbandsförening. — Långbro socken 1 blåbandsförening. — Ekers, Hofsta, Vintrosa, Tysslinge, Kils, Gräfve, Glaushammars och Rinkaby socknar hvardera 1 eller tillsammans 8 nykterhetsföreningar. — Gölunda socken 2 goodtemplarloger, nämligen »Sickelsjö framtid» och »Jernkorset», samt 1 blåbandsförening. — Askers socken 4 goodtemplarloger, nämligen »Väl gjordt», »Pingstliljan», »Labbetorps väl» och »Qvisnaredalens hopp», samt 1 blåbandsförening. — Lännäs socken 4 goodtemplarloger, 1 blåbandsförening och 1 lokalkomité för nykterhetsverksamheten med anslutning till Örebro läns nykterhetsförbund. — Stora Mellösa socken 5 goodtemplarloger och 2 nykterhetsföreningar. — Ekeby socken 1 nykterhetsförening, »Hoppets här». — Sköllersta socken 1 nykterhetsförening vid namn »Qvismarens ros». — Svennevads socken 1 goodtemplarloge.

Vester-Nerikes fögderi: Kumla socken 6 goodtemplarloger, benämnda »Nathanael» och »Kümpen» vid Kumla station, »Trofast» vid Hörsta, »Hvarandras hjälp» vid Yxhult, »Unitas» vid Hallsbergs station samt »Skyddsvakten» vid Folketorp, och 6 blåbandsföreningar, nämligen »Kumla», »Stene», »Hörsta», »Folkatorp», »Mossby» och »Sannahed», samtliga verkande för nykterhet. — Hammars socken 1 blåbandsförening vid Julsta, verkande för nykterhet. — Kräklinge socken 1 goodtemplarloge, benämnd »Malmberget», och 1 blåbandsförening. — Hallsbergs socken 3 goodtemplarloger, nämligen »Unitas», »Framtiden» och »Hallsbergs vapen». — Ierbücks socken 4 goodtemplarloger, 4 blåbandsföreningar, 2 filialer

af goodtemplarordens sjelfhjulsförening, 1 filial af Nykterhetsvännernas allmänna sjuk- och begravningskassa samt 2 filialer af Nykterhetsfolkets allmänna sjuk- och begravningskassa. — Viby socken 2 goodtemplarloger, benämnda »Nyårsblomman» och »Bergfast», samt 4 blåbandsföreningar. — Bodarne socken 1 goodtemplarloge, benämnd »Victor Cassel», och 2 nykterhetsföreningar. — Hackva socken 1 goodtemplarloge och 1 blåbandsförening. — Edsbergs socken 1 blåbandsförening. — Knista socken 4 blåbandsföreningar. — Hidinge socken 2 blåbandsföreningar. — Tångeråsa socken 1 blåbandsförening. — Qvistbro socken 1 blåbandsförening, benämnd »Strid och seger», vid Qvistbro kyrka och 1 goodtemplarloge, »Strömsborg», vid Mullhyttan. — Askersunds socken 1 goodtemplarloge vid Ljungås. — Hammars socken 4 goodtemplarloger, nämligen vid Aspa bruk, Harge, Öfra Knalla och Åmmeberg. — Snaflunda socken 1 goodtemplarloge vid Kärberg.

Nora fögderi: Nora socken 3 goodtemplarloger, benämnda »Noraskog», »Hammarby» och »Jernviljan», samt 1 blåbandsförening. — Vikers kapell 2 goodtemplarloger, »Bergfast» och »Dalkarlsberg». — Jernboås socken 1 goodtemplarloge, »P. Fjellstedt». — Grythyttans socken 2 goodtemplarloger, vid namn »Hederskänslan» och »Enigheten». — Hellefors socken 1 goodtemplarloge, »Ledstjernen». — Karlskoga socken 2 goodtemplarloger, »Laurentius Petri» och »P. Lagerhjelm», samt 2 blåbandsföreningar.

Lindes fögderi: Lindesbergs socken templet »Stjerubaneret», templet »Ledstjernen» och nykterhetsföreningen »Bergfast». — Ramsbergs socken goodtemplarlogen »N:r 1006 Kloten», ungdomslogen »N:r 48 Klotens framtid» och goodtemplarlogen »Klippan» af nationalgoodtemplarorden. — Ljusnarsbergs socken logen »87 Malmen» af verldsgoodtemplarorden vid Myrbo, logen »N:r 2121 Stålgnistan» vid Bångbro, logen »Nordförbundet» vid Bergslags-Hörken, logen »Silfverstjernen» vid Tappen, logen »Stjernfors» vid Stjernfors och föreningen »Blå bandet». — Fellingsbro socken goodtemplarlogerna »Fellingsbro framtid» vid Balsta, »Framtidshoppet» vid Korfviken, »Nya förhoppning» och »Sällinge värn» samt 1 blåbandsförening. — Näsby socken nationalgoodtemplarlogen »Allvar» och 1 blåbandsförening. — Ervalla socken goodtemplarlogerna »Ervalla hopp» och »Vårililjan» samt 1 blåbandsförening.

Länets städer: Örebro stad: 1:o Amerikanska goodtemplarorden med 4 loger och 402 medlemmar; 2:o Nationalgoodtemplarorden med 3 loger och 350 medlemmar; 3:o Blåbandsföreningen med 1 loge och 165 medlemmar; 4:o Templarorden med 3 tempel och 250 medlemmar; 5:o Örebro nykterhetssällskap med 1 loge och 45 medlemmar; samt 6:o Nykterhetsarmén med 1 loge och 50 medlemmar. — Askersund 2 goodtemplarloger, kallade den ena »Templet Örn» och den andra »Templet Svau». — Nora goodtemplare, fördelade i 2 loger, »Pehr Wieselgren» och »Nora», hvardera med 60 medlemmar, och 1 blåbandsförening. — Lindesberg: af verldsgoodtemplarorden 1 loge, »David», af nationalgoodtemplarorden 1 loge, »Gideon», och af templarorden templet n:r 95 »Segers».

Ofvanstående goodtemplarordnar samt blåbands- och nykterhetsföreningar, som verksamt arbeta i nykterhetens intresse,

Tab. E.

Begångna och beifrade brott inom Örebro län åren 1896—1900.

År.	A n t a l p e r s o n e r h ä k t a d e f ö r																				Summa.		Från annat fängelse hit förflyttade att fortsätta ädömdt straffarbete.	
	mord, dråp eller rån.		förfalskningsbrott.		våld mot person.		mindre förseelser eller böters aftjenande.		stöld med eller utan inbrott.								snatteri.		lösdrifveri.					
									1:sta resan.		2:dra resan.		3:dje resan.		4:de resan.									
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.		
1896	—	5	6	3	19	—	294	9	17	1	—	—	5	—	2	—	1	1	50	1	394	20	33	—
1897	1	3	3	1	19	1	250	10	14	4	4	—	2	—	4	1	4	—	55	6	356	26	24	—
1898	1	3	1	1	30	—	257	6	12	—	2	—	2	—	2	—	3	—	45	3	355	13	58	—
1899	—	1	7	—	23	—	313	6	11	1	—	—	1	—	1	—	1	—	93	3	450	11	46	—
1900	—	3	2	2	22	—	367	4	9	—	—	1	—	—	1	—	2	—	61	8	464	18	60	—
Summa	2	15	19	7	113	1	1,481	35	63	6	6	1	10	—	10	1	11	1	304	21	2,019	88	221	—
Årligt medeltal 1896—1900 . .	3·4	5·2	5·2	2·8	303·2	—	13·8	1·4	13·8	1·4	—	—	2·0	—	2·2	—	2·4	—	65·0	—	421·4	—	44·2	—
» » 1891—1895 . .	8·8	5·0	5·4	5·4	251·8	—	13·6	2·8	13·6	2·8	—	—	1·8	—	1·0	—	0·8	—	80·0	—	371·0	—	30·6	—

hafva på ett berömvärdt sätt sökt fylla sitt ändamål, nämligen att föra sina medlemmar samt äfven andra, utom ordnarna och föreningarna stående personer till absolut nykterhet och qvarhålla dem dertill. Detta både vackra och ädla arbete har också på många ställen och icke minst i städerna ledt till ett godt resultat. I enahanda syfte verka äfven nedan omnämnda föreningar, hvilka derjemte hafva till uppgift att befördra allmän sedlighet, upplysning och fosterlandskärlek. Dessa föreningar äro:

Öster-Nerikes fögderi: Glanshammars socken: en fosterländsk förening med syfte att genom föredrag och diskussion befrämja bildning och sedlighet. — I en hvar af socknarna Sköllersta, Gellersta, Lillkyrka och Stora Mellösa: en fosterländsk förening med nyssnämnda syfte. — Stora Mellösa socken: en husbondeförening i syfte att verka för tjenares och i allmänhet ungdomens lyftning i religiöst och sedligt afseende samt för deras ekonomiska förkofran. — Ekeby socken: en ungdomsförening med uppgift att verka för fosterlandets försvar.

Vester-Nerikes fögderi: Kumla socken: en fosterländsk förening, arbetande för sedlighet och upplysning genom anordnande af populära föredrag. — Hallsbergs socken: en missionsförening, verkande för nykterhet, sedlighet och ett sant religiöst lefverne. — Lerbäckes socken: 6 missionsföreningar och 2 ungdomsloger, bildade i ändamål att befrämja nykterhet och sedlighet. — Knista socken: en missionsförening. — Askersunds socken: en fosterländsk förening för befrämjande af upplysning och sedlighet.

Dessutom finnes ett samfund, som jemväl har till ändamål att befrämja nykterhet, sedlighet och upplysning, nämligen den vidt spridda Kristliga föreningen af unge män, hvilken har ett stort antal medlemmar i Örebro och äfven en filial i Nora. I Örebro finnes jemväl ett dylikt samfund för unga qvinnor; och hafva dessa föreningar vunnit stor tillslutning derigenom, att de å särskildt förhryda lokaler lemnat sina medlemmar tillfälle till mera ideala förströelser genom musikaliska aftenunderhållningar och föredrag m. m.

Folkskolorna inom länet omfattas allt fortfarande af allmänheten med stigande intresse, och församlingarnas offervillighet för folkskolans behof förtjenar erkännande. Undervisningen, som är fördelad på två afdelningar, den egentliga folkskolan och småbarnsskolan, bestrides i allmänhet af dugliga lärare och lärarinnor. Hägen för ett ytterligare *höjande af kunskapsmättet* utöfver folkskolebildningen har under denna liksom under föregående femårsperiod gifvit sig tillkänna dels genom anlitande af elementarskolornas lägre klasser, dels genom det ökade tilloppet till folkhögskolan och landtbruksskolan och dels genom det större användandet af sockenbiblioteken. Tidningslitteraturen vinner

allt mer och mer utbredning såväl i städerna som på landsbygden. *Sockenbibliotekens* antal och storlek framgår af nedanstående *tabell G.*

Befolkningens klädedrägt och lefnadssätt har under femårsperioden icke undergått några nämnvärda förändringar.

Hvad beträffar *byggnadssättet*, kan med fog sägas, att förändringar till det bättre fortgått under denna liksom under förra femårsperioden. Byggnaderna uppföras med större omsorg samt af bättre material än fordom, och synes mera än förr afseende fästas vid smakens och skönhetssinnets fordringar. Husens inredning göres omsorgsfullare och bekvämare, och mera omsorg nedlägges äfven på arbetet att göra lägenheterna sunda och ljusa, hvarjemte de yttre omgifningarna ofta förskönas genom planteringar och trädgårdsanläggningar. Stall och ladugårdar inredas omsorgsfullare, och golf af cement användas numera icke sällan.

Örebro stad har bland städerna i länet i synnerhet visat prof på en ganska stor byggnadsverksamhet. Antalet nybyggda hus i Örebro, som under föregående femårsperiod utgjorde 93 stycken, har under nu ifrågakommande period uppgått till 230 stycken, af hvilka flere äro utmärkta för såväl sitt monumentala yttre som sin tidsenliga inredning.

De *skismatiska rörelserna* på det andliga området hafva, med undantag af baptismen, icke i nämnvärd grad ökats, men fortgå dock och hafva anhängare af de från statskyrkans läror skiljaktige, hvilka hufvudsakligen förekomma under namn af

Tab. G. Sockenbiblioteken i Örebro län år 1900.

Socken eller ställe, der bibliotek finnes.	Antal band år 1900.	Socken eller ställe, der bibliotek finnes.	Antal band år 1900.	Socken eller ställe, der bibliotek finnes.	Antal band år 1900.
<i>Öster-Nerikes fögderi:</i>		Svennevad . . .	737	Snafulunda . . .	150
Mosjö	273	Skogaholm . . .	300	Mossby	325
Eker	107	Bo	212	Summa	4,784
Ånsta o. Långbro	350	Summa	9,844	<i>Nora fögderi:</i>	
Almby	196			Nora	1,034
Axberg	600	<i>Vester-Nerikes fögderi:</i>		Viker	454
Hofsta	176	Hallsberg	297	Jernboås	301
Vintrosa	246	Lerbäck	230	Hjulsjö	525
Tysslinge	210	Kumla	450	Grythyttan	813
Kil	820	Hardemo	140	Hellefors	467
Gräfve	80	Krüklinge	227	Karlskoga	610
Glaushammar . .	300	Edsberg	145	Bjurtjärn	649
Rinkaby	350	Knista	140	Summa	4,833
Götlunda	650	Hidinge	130	<i>Lindes fögderi:</i>	
Lällkyrka	400	Tångersåsa	319	Lindesberg	100
Ödeby	70	Skagershult	353	Ramsberg	500
Åsker	700	Qviastro	125	Ljusnarsberg	1,150
Brefvens bruk . .	640	Nysund	521	Näsby	269
Lännäs	541	Hackva	70	Ervalla	307
Stora Mellösa . .	500	Viby	237	Fellingsbro	205
Norrbyås	45	Bodarne	200	Summa	2,531
Gellersta	351	Askersund	300	<i>Samtliga fögderier</i>	22,012
Ekeby	490	Hammar	425	Do år 1895	20,442
Sköllersta	500				

Tab. F. Inskrifna och frikallade värnpliktige inom Örebro län åren 1896—1900.

År.	Landsbygden.			Städerna.			Hela länet.		
	Inskrifne.	Frikallade.	Summa.	Inskrifne.	Frikallade.	Summa.	Inskrifne.	Frikallade.	Summa.
1896 . .	1,050	390	1,440	140	28	168	1,190	418	1,608
1897 . .	1,065	431	1,496	141	44	185	1,206	475	1,681
1898 . .	1,093	405	1,498	135	34	169	1,228	439	1,667
1899 . .	927	447	1,374	151	50	201	1,078	497	1,575
1900 . .	1,061	471	1,532	165	46	211	1,226	517	1,743
Summa	5,196	2,144	7,340	732	202	934	5,928	2,346	8,274

baptister, metodister, ny-luteraner och waldenströmare eller det så kallade Svenska missionsförbundet. Den sekt, som under namn af helgelseförbundet, hvars medlemmar äfven kallas helgonister, uppstått i Kräklinge och några socknar af Fellingsbro härad, eger fortfarande bestånd, och ledes dess verksamhet af en tillförening i svenska statskyrkan anställd prestman. För utbildande af missionärer håller sekten en särskild skola å egendomen Götabro i Kräklinge socken, hvilken egendom för detta ändamål förvärfvats genom köp. Den så kallade frälsningsarmén fortfar visserligen med sin verksamhet på några ställen å landsbygden, men anses dock förr hafva af- än tilltagit. Mormonismen kan numera anses hafva upphört inom länets landsbygd.

De skismatiska rörelserna inom städerna synas icke heller, med undantag af baptismen, hafva i afsevärd grad ökats. Inom Örebro stad hållas i Bethelkapellet i nr 19 Köpmangatan och i nybygda kapellet vid Jernvägsgatan 11 b, Filadelfiaförsamlingen, samt i 2 mindre kapell, det ena å Långbrogärdet och det andra å Södermalm, söndagligen andaktsstunder af baptismens anhängare, hvilka med högst få undantag ej ansett sig pligtiga att, i enlighet med kungl. förordningen den 31 oktober 1873 angående främmande trosbekännare, utträda ur svenska kyrkan. Detta är dock förhållandet med metodisterna, som samlas i sitt kapell nr 8 Nygatan.

Den separatistiska brödraföreningen håller sina andaktsöfningar i sitt bönehus 6—8 Vasagatan eller Vasakyrkan. Dess medlemmar, af hvilka åtskilliga omfattat en baptistisk åskådning af dopet, hafva icke utträdt ur statskyrkan. Fortfarande finnes i Örebro den så kallade luterska missionsföreningen, med gudstjenstlokal i nr 11 Kungsgatan. Denna förening söker fasthålla den luterska bekännelsen bland sina medlemmar. Ett fåtal mormoner sammankomma till religiösa sammankomster i förhyrd lokal 38 a Drottninggatan. Några adventister finnas, och hafva dessa förskaffat sig en mindre predikolokal vid Rudbäcksgatan. Helgelseförbundet, hvars medlemmar hylla en metodistisk uppfattning af helgelseläran och baptistisk åskådning rörande dopet, har icke någon predikolokal, och torde dess medlemmar öfvergått i öfriga församlingar. För att slutligen vidröra frälsningsarmén, som håller sina möten i kapellet 31 Köpmangatan, så verkar den fortfarande på sitt väl kända sätt, men har ej samma dragningskraft som i rörelsens början. Tilläggas bör, att såväl baptister som metodister och separatister undervisa till luterska kyrkan hörande barn i sina söndagsskolor.

Inom Askersunds stad och å dess egoområde finnes ett ganska stort antal personer, som bekänna sig till baptismen och uti särskild för ändamålet uppförd byggnad hålla enskilda sammankomster och andaktsöfningar. Det så kallade läseriet har icke tilltagit utan fasthellre gått tillbaka. De till denna klass hörande personer hålla sina andaktsstunder uti ett för ändamålet genom penningtillskott af enskilda uppfördt hus, kalladt missionshuset. Frälsningsarmén har icke under perioden låtit höra af sig.

Inom Nora stad finnes en baptistförsamling med eget bönehus samt en missionsförening, som i kyrkoförfattning och kult anslutit sig till Svenska missionsförbundet, och som har eget bönehus. Frälsningsarmén har jemväl under denna period utöfvat sin verksamhet, men har till Nora missionsförening sålt sin förut egande hälft i nyssnämnda bönehus.

I Lindesbergs stad finnas metodister till ett antal af 25 personer, tillhörande erkänd församling med egen prest och eget

bönehus, samt baptister till ett antal af 19 personer, hvilka icke tillhöra egen församling och hålla sina andaktsöfningar i förhyrd lokal. Dessutom finnes inom staden en förening af separatister, benämnd Lindes evangelisk-luterska missionsförening, hvars medlemmar kvarstå i statskyrkan, men hafva eget bönehus.

Af tabell H framgår, hvilka enskilda byggnader, afsedda till gemensamma andaktsöfningar, inom länet finnas, deras belägenhet och värde samt för hvilket tros- eller kyrkosamfund de äro afsedda.

Tab. H. Bönehus i Örebro län.

Fögderi och socken.	Hemman eller lägenhet, å hvars egor byggnaden är uppförd.	Värde i kronor.	Tros- eller kyrkosamfund, hvartill byggnadens egare eller disponenter höra.
<i>Öster-Nerikes fögderi:</i>			
Mosjö	Mosåsby	1,000	Evangelisk-luterska.
Täby	Ulfgryt	600	»
»	Skeppsta	500	»
Eker	Ekersby	1,500	»
Almby	Ekeby	1,500	»
Axberg	Qvinnersåtorp	3,000	Baptismen.
Hofsta	Yxta	3,500	Evangelisk-luterska.
Vintrosa	Östra Granhammar	1,500	Helgelseförbundet.
»	Ramsta	2,000	Evangelisk-luterska.
»	Östra Tomta	2,000	»
»	Arfveby	1,000	»
»	Säby	1,000	Baptismen.
Tyaslinge	Garphyttan	1,300	Evangelisk-luterska.
»	Bäcketorp	1,000	»
Kil	Vallby	2,000	»
»	Frötorp	1,200	Helgelseförbundet.
Gräfve	Åkerby	1,200	Evangelisk-luterska.
Glanshammar	Glanshammarsby	1,500	Baptismen.
»	Krogesta	1,500	Evangelisk-luterska.
»	Rönö	1,500	»
Rinkaby	Mejsta	3,000	»
Götlunda	Brotorp	3,000	»
»	Norra Lunger	3,000	»
Lillkyrka	Åsta	3,000	»
Asker	Stohagen	20,000	Baptismen.
»	Brefven	5,000	»
»	»	4,000	Evangelisk-luterska.
Lännäs	Bönerud	1,500	Baptismen.
»	Fasttorp	1,500	Evangelisk-luterska.
»	Södra Vinön	1,500	»
Stora Mellösa	Vallby	5,000	Baptismen.
»	Röhammar	2,000	Evangelisk-luterska.
Norrbyås	Hidingsta	2,000	»
»	»	4,000	Baptismen.
Gellersta	Norra Bro	1,000	Evangelisk-luterska.
Ekeby	Näfvesta	6,000	Baptismen.
Skällersta	Testa	2,500	»
»	Kärr	2,500	»
»	Külvesta	2,500	Evangelisk-luterska.
»	Gillberga	4,000	Frälsningsarmén.

Föggeri och socken.	Hemman eller lägenhet, å hvars egor byggnaden är uppförd.	Värde i kronor.	Tros- eller kyrkosamfund, hvartill byggnadens egare eller disponenter höra.
Svennevad	Svennevadsby	3,000	Baptismen.
Bo	Skinnarbacka	8,000	»
»	Bo	1,300	Evangelisk-luterska.
»	Nedre Gryt	3,000	»
<i>Vester-Nerikes föggeri:</i>			
Hallsberg	Hallsbergs station	6,000	Baptismen.
»	Ålsta	2,000	Metodismen.
Lerbäck	Hult	2,000	»
»	Ingelsby	1,000	Evangelisk-luterska.
»	Åsbro	1,500	»
»	Rönne	1,000	»
»	»	1,500	Metodismen.
»	Toltorp	2,000	Evangelisk-luterska.
»	Gålsjö	2,000	»
»	Isåsen	1,000	»
»	»	—	Baptismen.
»	Maricdam	—	Evangelisk-luterska.
»	Stensätter	1,000	»
Kumla	Kumla municipalsamhälle: Johannes kyrka	13,500	»
»	Hallsbergs station: Luterska bönehuset	8,200	»
»	Gränby	6,000	»
»	Åbytorp	3,000	»
»	Folkatorp	1,000	»
»	Hjortsberga	1,500	Baptismen.
»	Stene	1,500	Metodismen.
Hardemo	Julsta	3,000	Evangelisk-luterska.
»	Ianna	2,000	»
»	Eneby	2,000	Baptismen.
Kräklinge	Götabro	—	Helgelseförbundet.
»	Sörby	3,000	»
Edsberg	Vägen	1,000	Evangelisk-luterska.
»	Sörby	800	»
»	Enebacken	300	Baptismen.
Knista	Hallsberg	3,000	Evangelisk-luterska.
»	Magria	800	»
Hidinge	Lekhyttan	2,000	Metodismen.
Skagershult	Hasselfors	—	Evangelisk-luterska.
Qvistbro	Gropen	3,000	»
»	Svartå	2,000	»
»	Mullhyttemo	1,500	»
Nysund	Långåsen	1,500	»
»	Källsbo	1,000	»
»	Slättåsen	2,000	Metodismen.
Hackva	Via	700	Evangelisk-luterska.
»	Helgesta	1,000	Baptismen.
Viby	Folketorp	2,000	Evangelisk-luterska.
»	Berga	5,000	»
»	Törntorp	2,000	»
»	Vretstorp	6,000	»
»	Lybby	2,500	Baptismen.

Föggeri och socken.	Hemman eller lägenhet, å hvars egor byggnaden är uppförd.	Värde i kronor.	Tros- eller kyrkosamfund, hvartill byggnadens egare eller disponenter höra.
Bodarne	Laxå station	4,000	Baptismen.
»	Röfors	2,000	Evangelisk-luterska.
Askersund	Algrena	1,000	»
»	St. Björstorp	500	»
»	Lilla Bergshult	—	»
Hammar	Harge	3,000	»
»	Stora Forssa	1,000	»
»	Stordalen	2,000	»
»	Öfra Knalla	3,000	»
»	Aspa	—	»
»	Alsnäs	3,000	»
»	»	2,800	»
Snaflunda	Svinnersta	1,000	»
»	Kårberg	1,500	»
»	Tycke	1,000	»
<i>Nora föggeri:</i>			
Nora	Jerle	700	Evangelisk-luterska.
»	Södra Fingerboda	700	»
»	Kåfalla	1,500	»
»	Fogdhyttan	3,000	»
»	»	2,500	»
»	Pershyttan, Gamla	2,000	»
»	Gyttorps gårde	1,500	»
»	Greksåsar	3,000	»
Vikers kapell	Skrekarhyttan	3,500	»
»	Dalkarlshyttan	1,500	»
»	Enbergsängen	600	»
Jernboås	Finshyttan	7,000	»
»	Vassland	1,000	»
»	Lindesby	2,000	Baptismen.
Hjulsjö	Hjulsjöby	2,000	Evangelisk-luterska.
»	Grängshyttan	1,000	»
»	Rundbohöjden	800	»
Gryhyttan	Gryhyttehed	3,000	Adventister.
»	»	350	Evangelisk-luterska.
»	Saxhyttan	1,000	»
»	Fisklösen	800	Baptismen.
Hollefors	Sångshyttan	3,000	Evangelisk-luterska.
Karlskoga	Bregården	4,800	»
»	Kedjeåsen	5,000	»
»	Högfors	1,500	»
»	Skogskärr	1,300	»
»	Björtorp	900	»
»	Knutsbol	800	»
»	Sibbo	1,000	»
»	Immetorp	500	»
»	Bottebol	4,000	»
»	Gråsholmen	2,500	»
»	Degerfors	1,500	Metodismen.
»	Bohult	5,000	»
Bjurtjärn	Qväggestorp	4,000	Evangelisk-luterska.

Fögderi och socken.	Hemman eller lägenhet, å hvars egor byggnaden är uppförd.	Värde i kronor.	Tros- eller kyrkosamfund, hvar till byggnadens egare eller disponenter höra.
Bjurtjärn	Ladufallet	2,000	Evangelisk-luterska.
»	Bokürr	1,500	»
»	Bresätter	1,500	»
<i>Lindes fögderi:</i>			
Lindesberg	Aspa	3,000	Evangelisk-luterska.
»	Björkhyttan	3,000	»
»	Fornaboda	2,000	»
»	Guldsmedshyttan	3,000	»
»	Gusselhyttan	3,000	»
»	Högstaboda	2,000	»
»	Ingelshyttan	3,000	»
»	Kallernäs	1,000	»
»	Mårdshyttan	1,200	»
»	Rya	1,200	»
»	Öskebohyttan	1,500	»
»	Öskevik	3,000	»
Ramsberg	Kårberg	1,000	»
»	Lön	10,800	»
»	Resta	1,000	»
Ljusnarsberg	Vestra Born	3,000	»
»	Södra Hörken	1,500	»
»	Kyrkbacken	7,000	»
»	S:a Kumlan	4,000	»
»	Körartorp	1,000	»
»	Rällsvik	1,000	»
»	N:a Ställberg	1,000	»
Fellingsbro	Bergaby	2,000	»
»	Bäck	4,000	»
»	Tyrby	2,000	Baptismen.
»	Finånåker	2,000	»
»	Gästa	2,000	»
»	Svillinge	1,000	Evangelisk-luterska.
»	Vestansjö	4,000	»
Näsby	Lia	4,000	»
Ervalla	Torpa	5,000	»
»	Klysna	2,000	»
<i>Länets städer:</i>			
Örebro	Kungsgatan 11	12,900	Evangelisk-luterska.
»	Köpmangatan 19	35,500	Baptismen.
»	Jernvägs-gatan 11 b	—	»
»	Långbrogärdet	—	»
»	Södermalm	—	»
»	Nygatan 8	10,700	Metodismen.
»	Vasagatan 6—8	29,000	Evangelisk-luterska.
»	Drottninggatan 38 a	—	Mormonismen.
»	Köpmangatan 31	10,000	Frälsningsarmén.
Askersund	Baptisthuset	5,400	Baptismen.
»	Missionshuset	7,400	Evangelisk-luterska.

Fögderi och socken.	Hemman eller lägenhet, å hvars egor byggnaden är uppförd.	Värde i kronor.	Tros- eller kyrkosamfund, hvar till byggnadens egare eller disponenter höra.
Nora	Qvarteret Vulkan i stadens sydvestra del	5,000	Baptismen.
»	N:r 59, qvarteret Mercurius	7,000	Evangelisk-luterska.
Lindesberg	Nedre gatan nära jernvägsstationen	6,000	Metodismen.
»	D:o	4,000	Evangelisk-luterska.

Liturgisk gudstjänst förrättas å landsbygden, förutom i de allmänna kyrkorna, å nedannämnda ställen:

Öster-Nerikes fögderi: Askers socken uti såväl Brevens brukskyrka som Bysta kapell på så sätt, att en af innehafvaren af Bysta fideikommiss särskildt aflönad prestman förrättar gudstjänst i kapellet hvar fjerde och i brukskyrkan öfriga sön- och helgdagar.

Vester-Nerikes fögderi: a) Inom Hammars socken i Olshammars kapell, hvarest genom Aspa bruks aktiebolags försorg gudstjänst förrättas hvar fjerde söndag af endera af komministrarne i Hammars och Askersunds socknar. — b) Inom Qvistbro socken vid Svartå bruk uti en till bönerum använd sal, hvarest läraren vid den s. k. Fockska skolan hvarje sön- och helgdag förrättar gudstjänst.

Nora fögderi: a) Inom Grythyttans socken vid Rockesholms och Elfvestorps bruk. — b) Inom Karlskoga socken i Karlsdals och Degerfors kapell samt i Kedjeåsens och Linnebäcks skolhus.

Lindes fögderi: a) Inom Lindesbergs socken vid Vedevåg i ett bruket tillhörigt bönehus. — b) Inom Fellingsbro socken vid Grönbo och Finånåker i brukskapell tillhöriga egendomarnas egare, der församlingens presterskap en gång i månaden å hvardera stället förrättar gudstjänst. — c) Inom Ljusnarsbergs socken i ett vid Högfors uppfördt bönehus, hvar till Högfors aktiebolag tillsläppt mark och materialier, men bolagets arbetare bekostat arbetets utförande. Gudstjänst förrättas i detta bönehus dels af församlingens presterskap och dels af predikanter tillhörande samfund af evangelisk-lutersk bekännelse.

Af de i föregående berättelse omnämnda *förläkningsnämnder* finnas ännu några kvar i Öster- och Vester-Nerikes fögderier, men utöfva numera ej någon betydande verksamhet, beroende derpå, att tvistemålens antal inom länet fortfarande är ringa.

Antalet *borgerliga äktenskap*, ingångna inför magistrater och kronofogdar i länet under femårsperioden, inhämtas af följande öfversigt:

	År 1896.	År 1897.	År 1898.	År 1899.	År 1900.	Samma.
Örebro stad	15	18	15	20	24	92
Askersunds »	—	—	1	1	—	2
Nora »	1	1	1	—	1	4
Lindesbergs »	—	—	1	—	—	1
Öster-Nerikes fögderi	24	15	20	20	22	101
Vester-Nerikes »	18	14	12	18	23	85
Nora »	6	9	3	10	7	35
Lindes »	7	8	5	3	6	29

Örebro läns *skytteförbund*, som bildades år 1893 på grund af nådiga brevet den 9 juni samma år och hvars ändamål är att inom länet verka för allmän utbredning af skjutfärdighet af sådant slag, som anses komma till användning i nutidens krig

och sålunda i farans stund kan vara fäderneslandet till gagn, bestod vid 1895 års slut af 13 afdelningar med sammanlagdt 578 aktiva och 119 passiva medlemmar. Under femårsperioden har förbundet, som är underordnad Centralstyrelsen för Sveriges frivilliga skytteföreningar, ökat med 16 afdelningar, hvaremot 1 afdelning utgått. Under innevarande år har till skytteförbundet anslutit sig ytterligare 9 skytteföreningar. Antalet medlemmar i Örebro läns skytteförbunds 37 afdelningar den 24 oktober innevarande år, enligt till Konungens Befallningshafvande af förbundets sekreterare lemnad uppgift, framgår af *tabell I*.

Örebro läns skytteförbund har genom byte med Örebro stad fått en ny, modernt inrättad skjutbana, liggande norr om staden å den s. k. norra sjettedelsjorden. Hvarje skytteförening har sin

styrelse, som leder skytteföreningens verksamhet, men är derjemte representerad i förbundsstyrelsen med en medlem, som väljes för 2 år.

För *fattigvården* inom länet innehåller den del af Bidrag till Sveriges officiella statistik, som afhandlar kommunernas fattigvård och finanser, fullständig redogörelse, men anser sig Konungens Befallningshafvande — som vunnit den erfarenheten, att fördelen af väl inrättade fattiggårdar är obestridlig icke blott för de orkeslösa, vanföra och minderåriga, som der erhålla omsorgsfull vård, tillräcklig föda, kläder och undervisning samt dessutom vänjas vid ordentlighet och snygghet, utan äfven för kommunen, hvars fattigvårdstunga otvifvelaktigt begränsas derigenom att mängden, som af lättja och likgiltighet i oträngdt mål yrkar på fattigunderstöd, hellre afstår derifrån, än han underkastar sig det tvång och den inskränkning i friheten, som blir en följd af hans intagande på en fattiggård — böra rörande inom länet befintliga så kallade *fattiggårdar* meddela följande.

Inom Öster-Nerikes fögderi finnas endast 2 fattiggårdar, nämligen:

Kils sockens fattiggård, bestående af $\frac{2}{3}$ mantal Södra Billinge, som inköptes år 1876 för 28,000 kr. och innehåller i areal 70 hektar, deraf hälften åkerjord och hälften skogsmark, bevärd med skog till gårdens behof. Hjonens antal vid fattiggården, som började sin verksamhet under år 1878, uppgick till en början till omkring 50, hvilket antal sedermera vexlat mellan 60 år 1891 och 40 år 1900. Hjonen sysselsätts dels vid landtbruket med dertill hörande ladugårdskötsel och dels med handarbeten, hufvudsakligen för inrättningens räkning, men äfven något för främmande personer. Dagkostnaden för hjon var lägst 1891, eller 19'6 öre, och högst 1900, eller 24'6 öre.

Götlunda sockens fattiggård — bestående af $\frac{1}{2}$ mantal Torpstång, som år 1882 inköptes af socknen för 20,000 kr., och $\frac{1}{4}$ mantal Torpstång, hvilket, taxerad till 12,000 kr., arrenderas af socknen och brukas i sambruk med kommunens fastighet — byggdes och inrättades år 1883 för en ytterligare kostnad af 21,500 kr. Hjonen, hvilkas antal uppgår till omkring 45, sysselsätts dels med landbruks-göromål och dels med väfnad, sömnad, stickning, halmslätning, nätbinding och tillverkning af kräftburar samt något fiske.

Inom Vester-Nerikes fögderi finnas 5 fattiggårdar, deraf dock 2 ännu ej börjat sin verksamhet, nämligen:

Askersunds sockens fattiggård består af $\frac{1}{8}$ mantal Askersundsby nr 2, som år 1892 inköptes för 12,500 kr. och, enär egendomen var lämpligt bebyggd, omedelbart uppläts för ändamålet. Vid egendomen, hvars areal är 50 tunnland, finnas anställda en föreståndare mot särskild lön samt bostad och fritt vivre och en föreständerska, som förestår matlagningen. Hjonen, hvilkas antal i medeltal uppgått till 17, sysselsätts i mån af förmåga med arbetet å gården.

Lerbücks sockens fattiggård, bestående af $\frac{17}{64}$ mantal Åh med en areal af 238 tunnland, inköptes den 16 oktober 1900 för 18,000 kr. För ändamålet äro lämpliga byggnader ännu icke uppförda, men ritningar dertill äro uppgjorda. Byggnadsarbetet skall vara färdigt före den 1 oktober 1903, då hjonen skola inflytta.

Hammars sockens fattiggård, bestående af 1 mantal Gärdeshyttan med en areal af omkring 1,450 tunnland, inköptes år 1894. År 1897 uppfördes en mycket tidsenlig byggnad af tegel i tvenne våningar, afsedd för 100 hjon. Kostnaden för hemman och byggnader, deri vattenledning är inredd, uppgår till omkring 110,000 kr. Mot en aflöning af 700 kr. jemte bostad och fritt vivre finnes vid egendomen anställd en föreståndare, och dennes hustru ombesörjer matlagningen för hjonen, hvilkas antal under åren varierat mellan 50 och 60.

Qvistbro sockens fattiggård, bestående af i sambruk med hvarandra liggande hemmanen 1 mantal Vestanås, $\frac{2}{3}$ mantal Born och $\frac{1}{4}$ mantal Fröstorp med en areal af 1,220 tunnland, inköptes år 1900 för en köpeskilling af 100,000 kr. med tillträdesrätt den 1 januari innevarande år. Sedan å hufvudegendomen Vestanås byggnader företagits reparationer för en kostnad af 3,000 kr., är meningen att församlingens fattighjon skola vid jultiden 1901 dit inflytta. Från den 1 november innevarande år är föreståndare antagen mot en kontant lön af 500 kr. för år jemte bostad och fritt vivre, och åligger det deunes hustru att förestå matlagningen och

Tab. I. Skytteföreningarna i Örebro län den 24 oktober 1901.

Skytteföreningens namn.	Stiftelse- år.	Antal medlem- mar.	Styrelsens adress.
Örebro skytteförening	1860	586	Örebro.
Glanshammars »	1864	40	Glanshammars.
Lindes skyttegille	1885	70	Lindesberg.
Karlskoga »	1886	62	Bofors.
Degerfors »	1890	38	Degerfors.
Nora »	1892	49	Nora.
Hjulsjö »	1892	51	Hjulsjö.
Vikers »	1893	72	Dalkarlsberg.
Stora Mellösa »	1894	45	Stora Mellösa.
Fellingsbro »	1894	137	Fellingsbro.
Garphytte-Lannafors skyttegille	1894	35	Vintrosa.
Östra Nerikes skytteförening	1895	17	Pålsboda.
Svartells skyttegille	1897	14	Vestgöthyttfors.
Skogaholms skytteförening	1897	43	Skogaholm.
Högfors »	1897	47	Hörk.
Ramsbergs skyttegille	1897	36	Ramsberg.
Brefvens »	1898	45	Brefvens bruk.
Stribergs skytteförening	1898	50	Striberg.
Yxhults »	1898	44	Yxhult.
Vasselhyttans »	1900	49	Vasselhyttan.
Hallsbergs-Kumla »	1900	134	Hallsberg.
Svartå »	1900	29	Svartå.
Bångbro »	1900	51	Bångbro.
Laxå »	1900	50	Laxå.
Karlslunds »	1900	33	Karlslund.
Götlunda »	1900	52	Sickelsjö.
Grythytte »	1900	37	Grythyttched.
Karlsdals skyttegille	1900	24	Karlsdal.
Askers skytteförening	1901	90	Asker.
Elfvestorps »	1901	77	Elfvestorp.
Karlskoga »	1901	252	Bofors.
Askersunds »	1901	58	Askersund.
Ekeby »	1901	40	Torsta.
Gryts skyttegille	1901	28	Gryts bruk.
Nerikes-Kils skytteförening	1901	55	Nerikes-Kil.
Bjurtjärns »	1901	47	Alkvetteru.
Qvistbro »	1901	33	Qvistbro Gropen.
Summa		2,620	

jemte mannen öfva tillsyn öfver inrättningen, deri för närvarande kunna inrymmas omkring 50 hjon.

Nysunds sockens fattiggård, bestående af $\frac{1}{4}$ mantal Lidetorp, $\frac{1}{8}$ mantal Liden och $\frac{1}{16}$ mantal Norra Billinge och belägen i Nysunds sockens Vermlandsdel, inköptes år 1892 för 45,000 kr. Fattiggården, som är gemensam för Örebro och Vermlands sockendelar, består af 80 hektar åker och 225 hektar skog, sedan $\frac{1}{4}$ i Lidens qvarn, som medföljde köpet, blifvit derifrån fransåld för 1,500 kr. Till bostad åt fattighjone användes öfre våningen af stora manbyggnaden jemte 2 flygelbyggnader, innehållande tillsammans 18 rum. I nedre våningen finnas samlingsrum, matsal, kök samt 3 rum åt föreståndaren. Förvaltningen handhafves af en å kommunalstämma vald styrelse. Denna styrelse har mot en årlig lön af 1,000 kr. jemte bostad och fritt vivre antagit en gift föreståndare, som sköter egendomen och räkningskaperna och hvars hustru förestår hushållet och sköter de sjuka samt alla andra inomhus förefallande göromål. Å fattiggården hafva i medeltal varit intagna 65 hjon, deribland 12 å 15 barn. Dagkostnaden för hjon har belöpt sig till 20 å 21 öre, och utgifter för fattighjon, som ej vistas å fattiggården, hafva årligen uppgått till 2,000 kr.

Inom Nora fögderi finnas 5 fattiggårdar, nämligen:

Nora landsförsamlings fattiggård, bestående af $1\frac{17}{216}$ mantal Elfstorp med tegelbruk, inköptes år 1877 för 65,000 kr. I denna inrättning, der hjonen delvis sysselsätts med jordbruksarbete, funnos år 1900 intagna 76 hjon, män, qvinnor och barn, med en kostnad för hjon och dag af 20'45 öre.

Karlskoga sockens fattiggård vid Bregården i närheten af Karlskoga kyrka, bestående af $\frac{1}{6}$ mantal Bregården, inköptes år 1876 för 23,000 kr. och började omedelbart sin verksamhet, sedan åbyggnaderna reparerats för en kostnad af 3,155 kr. och inventarier anskaffats för 7,511 kr. Fattiggården, som under förra femårsperioden betydligt utvidgades, i det att kommunen då för ett belopp af 36,000 kr. inköpte $\frac{3}{16}$ mantal Bregården, skötes af en der boende förman. Den dagliga tillsynen och ekonomien handhafves af en tillsyningsman. Hjonens verksamhet består i lemnadt biträde vid jordbrukets, trädgårdens och ladugårdens skötsel samt vid hushållsgöromålen, hvarjemte qvinnorna sysselsätts med något handarbete. I denna inrättning funnos år 1900 intagna 118 hjon med en kostnad för hjon och dag af 28 öre.

Grythyttans sockens fattiggård vid Saxhyttan, bestående af $\frac{1}{16}$ hytta Jeppe-torp och $\frac{25}{16}$ hytta Saxhyttan, inköptes år 1895 för 39,000 kr., hvarjemte byggnader uppfördes för 43,486 kr. 53 öre samt lösören, redskap och kreatur anskaffades för 11,112 kr. 32 öre, tillsammans 93,598 kr. 85 öre. Genom vinst å egendomarna m. m. äro åskrifningar gjorda, så att bokförda värdet vid 1900 års slut utgjorde för fastigheten 39,000 kr., för byggnaden 40,000 kr. och för inventarier och kreatur 7,669 kr. 27 öre, tillsammans 86,669 kr. 27 öre. Vid fattiggården vårdades år 1900 35 män, 48 qvinnor och 32 barn, tillsammans 115 hjon, för en kostnad per dag och hjon af 41'76 öre, sedan räntor guldits samt en inkomst af annat fattigvårdssambälle å 892 kr. 7 öre äfvensom vinsten å landtbruket m. m. å 2,194 kr. 16 öre godskrifvits fattigvården.

Hjulsjö sockens fattiggård vid Grängshyttan, bestående af $\frac{79}{228}$ mantal Grängshyttan n:r 5, inrättades år 1896 af bruksegaren L. Larsson å Bredsjö för de under Bredsjö bruk varande fattighjone, men öfverlemnades år 1897 af bemålde bruksegare och hans hustru Erika Larsson såsom gåfva till Hjulsjö socken, under vilkor att densamma för all framtid skulle förblifva fattiggård. Fastigheten är taxeringsvärderad till 14,800 kr. och inventarierna upptagna till 5,130 kr. 70 öre. Vid 1900 års början funnos i fattiggården intagna 35 hjon, och intogos under året ytterligare 10 hjon, deraf 2 afflyttat och 6 afidit, så att vid årets slut endast 37 hjon funnos kvar. Kostnaden för hjon och dag har uppgått till 28'6 öre.

Jernboås sockens fattiggård, bestående af $1\frac{19}{24}$ mantal Gammelhytteby, inköptes år 1896 för en köpesumma af 32,000 kr. med tillträdesrätt den 14 mars 1897. Inventarierna vid fattiggården uppskattades vid 1900 års slut till 8,064 kr. 80 öre, och funnos då intagna 45 hjon. Till hjonen samt föreståndaren och hans familj utspisades år 1900 17,885 dagportioner, hvilket gör en kostnad för hjon och dag af 19'6 öre.

Inom Lindes fögderi finnes en fattiggård i en hvar af fögderiets 6 socknar, nämligen:

Ljusnarsbergs sockens fattiggård, bestående af $\frac{35}{544}$ mantal Rällsön och beläget på en half ö i sjön Rällan, inköptes år 1877 för 37,952 kr. 97 öre, hvarjemte 37,026 kr. 51 öre utgäfvos för bekostande af nybyggnader och 10,012 kr. 70 öre för anskaffande af inventarier. Inrättningens verksamhet började den 1 juni 1878. Fattighjone sysselsätts, i den mån de något orka, de äldre männen med huggning

och sågning af ved, skärning af hackelse m. m., de äldre qvinnorna med kardning, spånad, stickning, halmflätning och de mindre barnens skötsel, hvaremot de arbetsföra qvinnorna få biträda i köket, besörja sjukvård, renhållning, bakning, brygd och skötsel af ladugården, väfva och spinna samt om sommaren deltaga i gårdsbruket. De äldre barnen undervisas i skola och sysselsätts öfriga delen af dagen med hvarjehanda arbeten vid gårdsbruket och med olika slöjdarbeten, deribland halm- och spånflätning m. m. Vid 1900 års slut funnos vid fattiggården 190 hjon, och uppgick kostnaden för hjon och dag till 23'3 öre.

Fellingsbro sockens fattiggård, bestående af $\frac{1}{2}$ mantal Qvasta, beläget i närheten af Fellingsbro jernvägsstation och innehållande 40 tunnland åker och 23 tunnland skog, hagmark och impediment, inköptes för 11,000 kr. För uppförande af nybyggnader, bestående af kasernbyggnad, sjukhus, brygg- och bagarstuga med badrum, källare och en uthusbyggnad, hafva kostnaderna uppgått till 22,900 kr. Kommunalstämman har fastställt reglemente för fattiggården, hvilken den 1 oktober 1881 blef färdig för hjonens inflyttning och är afsedd att kunna inrymma ända till 150 hjon. Vid 1900 års slut voro vid fattiggården intagna 103 hjon, och uppgick kostnaden för hjon och dag till 30 öre.

Ervalla sockens fattiggård, bestående af $\frac{1}{4}$ mantal Vestantorp, beläget i midten af socknen och på ett afstånd af 5 kilometer från Jerle jernvägsstation, inköptes år 1889 för en kostnad af 6,400 kr. Hemmanet, till hvilket höra 33 hektar 58'51 ar åker, äng och skog, lemnar utrymme för 35 hjon. Fattiggården står under kommunalnämndens öfverinseende, men skötes af en der bosatt föreståndare. De hjon, som dertill ega krafter, biträda vid egendomens skötsel, och de öfriga sysselsätts med spånad och andra handarbeten. Vid fattiggården funnos vid 1900 års slut intagna 24 hjon, och uppgick kostnaden för hjon och dag till 38 öre.

Ramsbergs sockens fattiggård, bestående af hemmanet Ramsberg, inköptes 1889 och anordnades för ändamålet för en sammanlagd kostnad af 60,000 kr. Gården, som är försedd med vattenledning, är uppförd i en skogsdunge i närheten af Ramsbergs kyrkoby samt har en synnerligen sund belägenhet. Fattiggården, som är afsedd att lemna utrymme för kommunens alla fattiga, skötes af en der boende föreståndare. Tillsynen öfver fattiggården utöfvas af tre personer, som dertill blifvit af kommunalnämnden utsedda. Hjonen, i den mån de orka, sysselsätts med gårdens skötsel samt i öfrigt med spånad och väfnad m. m. Vid fattiggården funnos vid 1900 års slut 89 fattighjon, och utgjorde enligt räkningskaperna omkostnaderna för de å gården intagna hjonen per dag och hjon 27'5 öre.

Lindesbergs sockens fattiggård, bestående af $1\frac{27}{100}$ mantal n:r 1 och 2 Östra Bohr, inköptes år 1895 för en summa af 70,000 kr. Till egendomen, som har vattenfall, qvarn, såg och torfströfabrik, höra 193 tunnland åker, 50 tunnland äng, 400 tunnland skog och 50 tunnland mosse. Hjonen, i den mån de orka, sysselsätts med gårdens skötsel, torfströberedning, väfnad, sömnad m. m. Öfverinseendet öfver fattiggården är lemnadt åt 3 af kommunalnämndens ledamöter, hvilka i ersättning härför tillsammans åtnjuta 500 kr. Fattiggården skötes af en föreståndare, som uppbär i lön 1,700 kr. förutom en del naturaförmåner. Vid gården funnos vid 1900 års slut 119 fattighjon, och utgjorde omkostnaderna för de å gården intagna hjonen per dag och hjon 28 öre.

Näsby sockens fattiggård, till hvilken egaren af Hinseberg skänkt nödig mark å Näsbybacka område i närheten af Näsby kyrka, inrättades under åren 1899 och 1900. Kostnaden för fattiggårdens anordnande har uppgått till 14,720 kr. Vid 1900 års slut hade fattiggården ännu icke börjat sin verksamhet.

Lindesbergs stad har för sina fattiga inrättat en särskild fattiggård, hvilken är belägen å stadens område och innehåller förutom afrösningsjord närmare 30 tunnland odlad jord. Å Lindshyttan, som inköptes af staden redan år 1749 för 1,200 daler kopparmynt, uppfördes under åren 1886—1887 för en kostnad af 18,300 kr. den byggnad, hvari hjonen äro inrymda, hvarjemte inventarier anskaffades för 5,563 kr. 16 öre. Hjonens antal utgjorde vid 1900 års slut 28, och underhållskostnaden uppgick samma år per dag och hjon till 37 öre.

Örebro stad har en väl ordnad arbets- och försörjningsinrättning, som synes väsentligt minska stadens utgifter för fattigvården. Hjonens antal vid inrättningen var vid 1900 års slut 140, och underhållskostnaden uppgick per dag och hjon till 20 öre.

Förste provinsialläkaren i länet, som på anmodan af Konungens Befallningshafvande under de senare åren inspekterat de flesta fattiggårdar och fattighus i länet, har rörande dessa in-

spektioner inberättat, att de så kallade fattiggårdarna hafva, såsom var att vänta, inför denna granskning stått sig bäst, att det allmänna omdömet om dem utfallit fullt tillfredsställande för att icke säga godt samt att detta system för fattigvårdens ordnande visat sig särdeles lämpligt för landsbygden och ställer sig i ekonomiskt hänseende icke ofördelaktigt. De af förste provinsialläkaren afgifna berättelser rörande af honom verkställda

inspektioner ä fattighusen hafva tillstålts socknarnas kommunalnämnder till kännedom och behörigt iakttagande.

Landshöfdingen i länet har vid besök i åtskilliga af dessa fattiggårdar och fattighus, der skäl till anmärkningar förekommit, föreslagit åtgärders vidtagande för afhjelpande af de rådande missförhållandena. Dessa anmärkningar hafva i allmänhet välvilligt mottagits och rättelse i anledning deraf vidtagits eller ock utlofvats.

3. Näringar.

A) **Jordbruk** och B) **Boskapsskötsel**. De meddelanden Konungens Befallningshafvande har att lemna i afseende å dessa näringar under femårsperioden 1896—1900 grunda sig dels på de primäruppgifter, som af länets hushållningssällskap årligen insamlas och af Kungl. Statistiska Centralbyrån offentliggöras, och dels vidare på de upplysningar, som hufvudsakligen länets hushållningssällskap lemnat.

Nedanstående tabell visar hvad af den *dugliga marken* belöper sig å dels träd-, humle- och kålgårdar, dels åker och annan odlad jord, dels naturlig äng och dels skogbärande mark, beräknadt i hektar:

År.	Träd-, humle- och kålgård.	Åker och annan odlad jord.	Naturlig äng.	Skogbärande mark.
1896	1,511	150,206	34,554	513,211
1897	1,527	150,179	34,492	514,306
1898	1,523	150,814	34,512	516,554
1899	1,532	151,126	34,025	516,213
1900	1,605	152,171	32,497	521,070

Enligt uppgift i förra berättelsen utgjorde den *odlade jorden* inom länet, träd-, humle- och kålgårdar deri icke inberäknade, vid 1895 års slut 150,016 hektar. Den odlade jorden, som uppgifves hafva vid 1900 års slut stigit till 152,171 hektar, skulle således under senaste femårsperiod hafva ökats med 2,155 hektar. Denna åkerarealens ökning öfverensstämmer dock icke med de, enligt inkomna uppgifter, under samma tidrymd verkställda nyodlingar, hvilka skola hafva utgjort respektive 154, 220, 183, 107 och 98 hektar, eller tillsammans 762 hektar. Om anledningen till denna brist på öfverensstämmelse mellan uppgifterna angående åkerarealens ökning och utförda nyodlingar under femårsperioden torde gälla hvad derom i föregående berättelse anförts.

Skogsarealen, som enligt föregående berättelse år 1895 utgjorde 514,615 hektar, synes äfven hafva ökats, med 6,455 hektar, ett förhållande som, i likhet med hvad i förra femårsberättelsen omförmäldes, eger sin förklaring i den osäkerhet, som råder i fråga om den verkliga skogbärande markens areal, hvarigenom en och annan insamlare af kommunernas primäruppgifter torde hafva föranledts att lemna uppgift om hela utmarken i stället för en del deraf.

Under den senast förflutna femårsperioden har ej någon väsentlig förändring i afseende å *sättet för den odlade jordens brukning* försports. Vexelbruk, förnämligast det i 7 skiften, är på de flesta ställen genomfördt, dock förekomma 2- och 3-

skiftesbruk fortfarande, ehuru sparsamt, å en del mindre hemmansdelar. Jordbruket, synnerligast å de medelstora och större egendomarna, skötes fortfarande med största omsorg, men äfven de mindre jordbrukarne visa allt mer och mer intresse för jordbrukets förbättring genom arbeten med borttagande af jordfast sten, åkerns underdikning och fullständiga torrläggning. Användandet af maskiner för såväl sådd som skörd och tröskning blifver alltmera allmänt, liksom begagnandet af artificiella gödningsämnen. Hvad boskapsskötseln särskildt angår, söka äfven de mindre jordbrukarne att gifva nötboskapen omsorgsfullare skötsel och att förskaffa sig ädlare kreatursbesättningar, för hvilket ändamål så kallade *tjurföreningar* under perioden bildats å flera ställen.

Liksom uti föregående femårsberättelse anförts, har äfven under senast gångna femårsperiod sträfvan det att använda renare och *kraftigare utsäde* än förr blifvit mer och mer beaktadt, och har Sveriges utsädesförening — i gengäld för af Hushållningssällskapet lemnadt anslag — fortfarande ställt en viss kvantitet utsädeshafre till sällskapets förfogande i och för utdelning på vissa vilkor till innehafvare af mindre jordbruk.

Jordförbättringar genom täckdikningar hafva under perioden egt rum på omkring 4,189 hektar af länets åkerjord eller under periodens särskilda år respektive 891, 929, 742, 815 och 812 hektar.

Rörande *den odlade jordens användning* för olika ändamål hafva, enligt lemnade uppgifter, under hvart och ett af periodens fem år för olika jordbruksändamål användts nedan angifna egoviddar:

	År 1896.	År 1897.	År 1898.	År 1899.	År 1900.
Höstsäd hektar	19,128	19,279	19,422	19,169	19,648
Vårsträsäd »	46,649	45,985	46,227	46,126	46,365
Baljväxter »	1,597	1,596	1,548	1,519	1,632
Potatis »	6,067	6,049	5,969	5,998	6,078
Andra rotfrukter »	554	527	522	516	488
Spånadsväxter »	78	75	70	66	55
Gräs och andra foderväxter:					
till bete »	3,089	3,011	2,988	3,038	2,863
till skörd »	54,421	54,782	55,222	55,746	55,768
Träde »	18,623	18,875	18,846	18,948	19,274

Den mängd af utsäde, som af hvart sädeslag vanligen utsås per hektar, är fortfarande densamma som förr uppgifvits. I afseende å mängden af det *utsäde*, som användts till besäende af den odlade jorden i hela länet, samt *skörden* deraf under periodens olika år lemnas uppgifter i *tabell K* (sid. 14).

Under femårsperioden har af lin utom frö äfven skördats spånadsämnen. Skörden här af äfvensom af andra rotfrukter än potatis samt af hö från odlad jord har utgjort:

År.	Lin, spånads-	Andra	Åkerhö.
	ämne.	rotfrukter.	
	Deciton.	Hektoliter.	Deciton.
1896	139	117,850	1,637,044
1897	154	98,390	1,663,006
1898	142	72,390	1,942,922
1899	114	71,792	1,534,562
1900	113	103,322	1,670,505
1896—1900, medeltal	132	92,869	1,689,608
1891—1895, ,	220	124,840	1,512,010

För jemförelses skull hafva i såväl denna tabell som i tabell K angifvits medeltalen af den under föregående femårsperiod skördade grödan.

Af de uppgifter, som ingått till Hushållningssällskapet angående den föderskörd, som inom olika kommuner erhållits, framgår, att skörden, med undantag af den i närmast föregående tabell angifna höskörden från odlad jord, utgjort i medeltal per hektar: af vårsädeshalm 20, af höstsädeshalm 30.7 och af hö från icke odlad jord 16.3 deciton per hektar.

De särskilda årens skörd, uppskattad i korntal af utsädet utan afdrag för detsamma, inhemtas af de hit inkomna, till Kungl. Statistiska Centralbyrån insända och der bearbetade rapporter, enligt hvilka det skördade korntalet af olika sädesslag, äfvensom af potatis, varit:

	År	År	År	År	År
	1896.	1897.	1898.	1899.	1900.
Hösthvete	8.85	9.08	7.96	7.77	9.89
Vårhvete	5.96	5.45	6.60	5.12	6.43
Höstråg	8.95	8.62	6.04	6.52	9.67
Vårråg	5.00	5.00	5.00	4.00	5.00
Korn	6.93	5.94	5.96	5.36	7.62
Hafre	6.72	6.10	7.35	6.13	7.80
Blandsäd	7.04	6.11	7.16	6.52	7.09
Ärter	7.55	6.11	3.77	6.92	7.29
Bönor	8.00	7.78	7.14	7.19	7.45
Vicker	6.96	6.35	5.37	6.21	6.87
Potatis	8.38	7.35	2.96	3.84	8.46

Enligt de af Konungens Befallningshafvande afgifna årsväxtberättelserna hafva skördarna under perioden utfallit sålunda:

År 1896 betecknas skörden, i allmänhet bedömd, såsom god. Höstsäden lemnade god skörd af fullviktig och god beskaffenhet. Vårsäden gaf fullt medelmättig skörd. Potatisen, hvarå röta visat sig, ehuru i mycket ringa grad, lemnade, likasom andra rotfrukter, mycket god skörd. Höskörden var god och halmafkastningen öfver medelmättan. Bergningsvärdet var utmärkt för hö och höstsäd, men sedan ostadigt.

År 1897 god skörd. Höstsäden lemnade god och vårsäden öfver medelmättig skörd. Potatis och öfriga rotfrukter gäfvö god afkastning. Korn, hafre och ärter gäfvö öfver medelmättig skörd. Höskörden var god och halmafkastningen öfver medelmättan. Bergningsvärdet var i det hela gynnsamt.

År 1898 fullt medelmättig skörd. Hvetet lemnade god skörd af god beskaffenhet. Rågen, som på de flesta ställen nedslagits af det myckna regnet, gaf skörd under medelmättan. Hafre och blandsäd lemnade god skörd, men korn medelmättig afkastning. Ärter lemnade ringa afkastning, och potatisen, skadad af väta och angripen af röta, gaf dålig skörd. Höskörden och tillgången på halm var god. Bergningsvärdet för hö mindre godt, i öfrigt gynnsamt.

År 1899. Under medelmättan. Hvetet och råg lemnade medelmättig skörd af god beskaffenhet. Kornet gaf medelmättig skörd. Hafre, vicker och blandsäd lemnade skörd under medelmättan i allmänhet af god beskaffenhet, men å lättare jord och der den blifvit sent bergad skadad af regn. Afkastningen af potatis utföll under medelmättan, och skörden deraf var å de flesta ställen af mindre god beskaffenhet. Öfriga rotfrukter lemnade fullt medelmättig skörd, och höfångsten var medelmättig, men af god beskaffenhet. Halmafkastningen under medelmättan. Bergningsvärdet var särdeles gynnsamt för hö och höstsäd, men ogynnsamt för en del vårsäd.

År 1900. God. Hvetet, som på ett och annat ställe angripits af sot, lemnade god skörd af god kvalitet. Rågen gaf god skörd af fullviktig och god beskaffenhet. Korn och blandsäd, som odlas mindre i länet, lemnade god skörd. Hafre och ärter gäfvö god skörd af god beskaffenhet. Potatis lemnade god skörd till både beskaffenhet och mängd, och öfriga rotfrukter gäfvö fullt medelmättig skörd. Höskörden var fullt medelmättig af god beskaffenhet och halmafkastningen fullt medelmättig. Bergningsvärdet var synnerligen gynnsamt.

Skördarna hafva således under 3 år af perioden eller åren 1896, 1897 och 1900 varit goda, under år 1898 fullt medelmättiga och endast under år 1899 under medelmättan.

Sädestillgången synes, enligt hit inkomna uppgifter, hafva lemnat öfverskott under åren 1896 och 1900 och i allmänhet varit tillräcklig i hela länet med undantag af år 1898, då den uppgifvits hafva varit otillräcklig i Bergslagen.

Tab. K. Utsäde och skörd i Örebro län åren 1896—1900.

Växtslag.	År	År	År	År	År	1896—	1891—
	1896.	1897.	1898.	1899.	1900.	1900.	1895.
	Hl.	Hl.	Hl.	Hl.	Hl.	Hl., i medeltal.	
<i>Utsäde:</i>							
Hösthvete	6,895	7,307	7,793	7,966	8,025	7,597	6,895
Vårhvete	1,093	1,017	955	1,068	927	1,012	1,365
Höstråg	37,542	37,560	37,549	36,658	37,938	37,449	36,631
Vårråg	194	207	222	256	462	268	181
Korn	6,629	6,400	6,771	6,429	6,432	6,532	6,968
Hafre	168,235	166,839	166,945	167,250	170,611	167,976	168,334
Blandsäd	3,539	3,483	3,688	3,317	3,649	3,535	3,473
Ärter	2,417	2,441	2,355	2,201	2,382	2,359	2,847
Bönor	280	392	221	237	210	268	250
Vicker	3,014	3,149	3,109	3,030	2,912	3,043	2,774
Potatis	107,726	108,497	106,204	100,661	101,250	104,868	103,442
Linfrö	93	94	82	68	70	81	139
<i>Skörd:</i>							
Hösthvete	58,329	64,076	59,584	56,247	70,693	61,786	57,310
Vårhvete	6,103	5,467	5,087	5,374	5,366	5,479	7,807
Höstråg	321,345	326,268	257,311	237,477	318,848	292,250	304,611
Vårråg	907	1,053	1,129	1,329	2,432	1,370	916
Korn	43,450	41,359	39,677	36,044	41,767	40,459	46,918
Hafre	1,088,741	1,100,151	1,117,798	940,824	1,186,098	1,086,722	1,136,979
Blandsäd	25,086	25,780	26,041	20,507	27,234	24,930	25,702
Ärter	14,775	15,338	7,499	10,714	14,916	12,648	16,729
Bönor	951	1,070	816	890	884	922	1,048
Vicker	12,294	12,396	9,580	9,178	11,646	11,019	10,471
Potatis	743,115	714,103	352,716	343,604	645,945	559,897	664,370
Linfrö	165	166	124	116	132	141	265

Markegångsprisen å spanmål per hektoliter hafva varit:

År.	Hvete. Kr.	Råg. Kr.	Korn. Kr.	Hafre. Kr.
1896	10·80	7·75	6·77	3·84
1897	12·38	8·21	7·80	4·25
1898	11·93	8·67	7·94	4·20
1899	11·53	10·06	8·46	4·88
1900	10·97	8·53	7·81	4·13
Medelpris	11·52	8·64	7·76	4·26

Handelsprisen å jordbrukets och boskapsskötselns alster inhemtas af tabell L, grundad å de pris, som rådt i residensstaden Örebro.

Försök att till odling på åker i länet införa nya växtarter hafva icke försports, deremot uppmärksammas trädgårdsskötsel samt plantering af såväl frukt- som andra träd fortfarande allt mer och mer, hvilket synes dels af de många requisitioner, som ingått om biträde af den i Hushållningssällskapets tjänst anstälde länsträdgårdsmästaren, dels ock af de flera uppgifter, som inkommit från kommuner rörande planterade frukträd. Af dessa uppgifter framgår, att under åren 1896—1900 årligen planterats respektive 2,628, 2,899, 2,335, 2,281 och 2,349 frukträd, eller sammanräknadt 12,492 stycken.

Humleodlingen omfattas fortfarande med ringa intresse inom länet. Icke heller under denna femårsperiod har någon anmälan ingått till Hushållningssällskapet om biträde af länsträdgårdsmästaren för humleodlings bedrifvande.

Biskötseln inom länet synes ej hafva gjort några synnerliga framsteg under femårsperioden. Att döma af antalet bisam-

hällen under de olika åren synes dock med år 1900 ett uppsving hafva egt rum. Enligt de jordbruksstatistiska uppgifterna var antalet bisamhällen inom länet 3,831 år 1896, 3,838 år 1897, 3,631 år 1898, 3,606 år 1899 och 3,967 år 1900.

Beträffande skötseln af fjäderfå hafva under perioden ej några andra uppgifter inkommit till Hushållningssällskapet än de, som i sammanhang med de jordbruksstatistiska uppgifterna från kommunerna lemnats i afseende å antalet fjäderfån.

Ehuru, sedan den af Hushållningssällskapet med anslag understödda hönsafvelsgården vid Hjersta nedlades, några nya åtgärder till fjäderfäskötselns främjande icke försports, har likväl antalet fjäderfån under femårsperioden årligen ökats. Detta antal, som under perioden 1891—1895 i medeltal utgjorde 72,229 stycken, uppgick år 1896 till 76,890, år 1897 till 79,853, år 1898 till 81,776, år 1899 till 83,996 och år 1900 till 84,790.

Antalet af de vid slutet af hvart och ett af åren 1896—1900 underhållna kreatur inhemtas af tabell M.

Af denna tabell framgår, att antalet hästar, tjurar, kor, svin och grisar under denna period är högre än motsvarande medeltal under föregående period, men att deremot antalet oxar, ungnöt, får och getter under perioden minskats. Likasom i förra berättelsen anmärktes, torde orsaken dertill, att oxarnes antal jemväl under denna period nedgått, bero derpå, att åkerbruket allt mera bedrifves med hästar i stället för oxar. Hvad ungnötens, fårens och getternas antal angår, är detsamma, såsom redan förut anmärkts, beroende af fodertillgången, hvarför ungnötens och fårens antal än visar ökning, än minskning. Att antalet hästar under 3 år i så hög grad stigit, är anmärkningsvärdt och gifver anledning till det antagande, att denna landbrukets näringsgren är för år allt lifigare omfattas.

Det inbördes förhållandet mellan kreaturens antal under denna och nästföregående period framgår af de i tabellen angifna medeltal.

Det af Hushållningssällskapet till premiering af hästar, uppvisade inför och godkända af statens premieringsnämnd, beviljade anslag utgjorde under hvart och ett af åren 1896—1899 3,250 kr., men höjdes från och med år 1900 och tillsvidare till 5,250 kr. Under åren 1896—1900 hafva för täflan om pris uppvisats 311 hästar år 1896, 318 år 1897, 290 år 1898, 337 år 1899 och 258 år 1900.

Tab. L. Handelspris å spanmål, potatis, fläsk, kött och smör i Örebro åren 1896—1900.

	Hvete.	Råg.	Korn.	Hafre.	Ärter.	Potatis.	Fläsk.	Kött.	Smör.
	Kr. per 100 kg.					Kr. pr 1 hl.	Kr. per 1 kg.		
1896 jan.	14·50	9·00	10·00	6·30	10·50	2·50	0·75	0·75	1·55
april	14·50	9·00	9·50	6·45	10·50	2·85	0·45	0·50	1·50
juli	14·50	9·50	9·50	7·25	12·00	2·30	0·80	0·55	1·45
okt.	14·00	10·50	10·00	8·00	12·50	2·30	0·80	0·65	1·70
1897 jan.	15·50	10·50	10·50	8·25	13·00	2·50	0·85	0·60	1·70
april	15·00	10·00	11·50	8·50	13·00	2·60	0·70	0·70	1·50
juli	14·50	9·00	11·50	8·50	12·50	3·50	0·70	0·75	1·40
okt.	16·50	11·00	11·50	8·50	11·50	2·60	0·75	0·60	1·55
1898 jan.	17·00	11·00	11·50	9·00	11·50	2·50	0·75	0·70	1·45
april	21·00	13·50	11·50	10·50	11·50	2·50	0·90	0·65	1·50
juli	18·00	13·00	11·50	10·50	11·50	2·45	0·75	0·65	1·35
okt.	15·50	12·50	11·50	8·50	12·50	5·50	1·00	0·75	1·65
1899 jan.	15·50	13·50	11·50	8·50	12·50	4·65	0·75	0·60	1·70
april	14·00	13·00	11·50	8·00	13·50	5·50	0·70	0·60	1·60
juli	14·00	14·00	11·50	8·50	13·50	4·35	0·70	0·55	1·45
okt.	14·50	14·00	12·50	10·00	14·00	4·85	0·75	0·75	1·85
1900 jan.	14·25	14·00	12·50	9·50	14·50	4·85	0·85	0·70	1·75
april	14·50	14·00	12·50	11·50	14·50	4·80	0·75	0·55	1·60
juli	14·50	14·25	12·50	11·00	14·50	4·25	1·15	0·65	1·55
okt.	13·50	11·50	11·50	8·00	13·50	2·75	1·15	0·90	1·70

Tab. M. Antal underhållna kreatur i Örebro län åren 1896—1900.

År.	Hästar		Oxar.	Tjurar.	Kor.	Ungnöt under 2 år o. kalvar.	Får och lam.	Getter och killingar.	Svin och grisar.
	öfver 3 år.	under 3 år o. föl.							
1896	12,975	1,544	11,899	2,354	72,677	21,014	30,912	447	22,518
1897	13,258	1,576	11,580	2,363	73,105	20,436	30,838	436	23,648
1898	13,557	1,646	11,477	2,357	74,169	20,848	29,546	431	23,714
1899	13,526	1,749	11,052	2,293	71,936	19,342	28,312	402	21,419
1900	13,788	2,118	10,521	2,230	71,862	18,827	26,267	437	20,390
1896-1900, medeltal	13,421	1,727	11,306	2,319	72,750	20,093	29,175	431	22,338
1891-1895, " "	12,187	1,174	12,598	2,177	69,249	21,436	32,165	434	20,688

Hushållningssällskapet beviljade år 1898 ett räntefritt amorteringslån å 12,000 kr. till föreningen för hästafvelns förbättrande inom Örebro län i och för inköp af 3 gröfre hingstar af kallblodig ras för att i länet stationeras. Påföljande år anslag Hushållningssällskapet 10,000 kr. att utlemnas i räntefria lån med 6 års amorteringstid för inköp likaledes af hingstar af kallblodig ras.

Förutom de i länet befintliga premierade hingstar, hvilka år 1900 utgjorde 29, hafva under periodens alla år tvenne hingstar från Strömsholms depot varit stationerade inom länet efter requisition af Hushållningssällskapet och uppställda i sällskapets stall i Örebro.

Till tvenne trafikklubbar, som genom körtäflingar verkat för hästafvelns befrämjande inom länet, har under en del af perioden anslag utgått från Hushållningssällskapet. Likaså har mot vissa villkor anslag lemnats under år 1900 till en i Örebro stad inrättad körskola.

Åt nötboskapsafvelns förbättrande har Hushållningssällskapet under senaste period fortfarande egnat stor omsorg, förenad med rätt betydande kostnader. Nötboskapspremieringarna hafva under de sistförflutna fem åren fortgått på ungefär enahanda sätt som förut, ehuru med något ändrade bestämmelser från och med år 1900, och egt rum hvartannat år i det ena och hvartannat år i det andra af de två distrikt, hvori länet från premieringens början år 1898 varit i sådant hänseende indeladt.

För ifrågavarande premiering har Hushållningssällskapet beviljat ett årligt anslag af 3,500 kr., hvartill kommit statsbidrag under år 1896 2,200 kr., år 1897 2,100 kr. och under hvar och ett af åren 1898, 1899 och 1900 3,000 kr. Dessa medel hafva användts på sätt tabell N angifver.

Tillgängliga medel utöfver de i tabellen angifna belopp hafva användts till bestridande af utgifter för premieringsnämndens resor, kungörelser, tryckningskostnader, medaljer m. m.

År 1898 har Hushållningssällskapet till 10,000 kr. höjt fonden för beredandet af räntefria amorteringslån till inköp af afvelsdjur af nötboskapsras. Nämnda fond utgjorde förut, eller från år 1877, då den af Hushållningssällskapet anslogs, 5,000 kr. Till följd af denna fond har det varit möjligt äfven för de mindre jordbrukarne inom länet att genom bildandet af så kallade *tjurföreningar* förskaffa sig lämpliga afvelstjurar och derigenom förbättra sina ladugårdsbesättningar. Antalet sådana tjurföreningar inom länet uppgick år 1900 till 16.

Till föreningen för rödbrokig svensk boskapsstam har Hushållningssällskapet för hvar och ett af åren 1896—1900 beviljat

Tab. N. Premiering af nötboskap i Örebro län åren 1896—1900.

År.	Distrikt.	D j u r.		Utdelade pris, i kr.	
		Uppvisade.	Premierade.	Kontant.	Frisedlar och betäckningsintyg inlösta.
1896 . . .	Södra	1,198	816	2,863	742
1897 . . .	Norra	957	694	2,697	1,462
1898 . . .	Södra	1,097	920	3,071	2,082
1899 . . .	Norra	1,103	850	2,892	1,575
1900 . . .	Södra	935	784	1,731	3,209

ett anslag af 300 kr., deraf 100 kr. till utgifvande af föreningens stambok och 200 kr. till resekostnadsersättning för invalsnämnden vid förrättningsresor inom sällskapets område.

Ett liknande anslag har sällskapet under år 1900 beviljat »Svenska ayrshireföreningen» att utgå år 1901.

Den i förra berättelsen omnämnda, vid egendomen Stjernsund i Askersunds landsförsamling inrättade skola för utbildning af nötboskapskötare har jemväl under denna period varit i verksamhet. Tre med underhåll af Hushållningssällskapet försedda ordinarie och en extra elev hafva vid hvarje års slut efter försiggången examen vanligen utgått ur skolan.

Mejerihandlingens synes fortfarande omfattas med stort intresse inom länet. Mejeriernas antal inom länet uppgick vid 1900 års slut till 77. Af dessa hafva 69 lemnat uppgift om sin verksamhet under nämnda år, såsom framgår af tabell O.

Förutom de i nämnda tabell uppräknade mejerier finnas dylika å nedannämnda ställen, för hvilka uppgift å mjölk tillgång, tillverkning m. m. icke lemnats, nämligen Eriksberg i Glanshammars socken, Kil i Kils socken, Lindesberg, Vestra Mark i Långbro socken, Skrekarhyttan i Vikers kapellförsamling, Åsta och Golltorp i Lillkyrka socken och Silfvergrufvan i Hellefors socken.

Af de mejerier, som lemnat uppgift angående mejerihandlingen, äro 9 andelsmejerier, 14 herrgårdsmejerier, 38 uppköpsmejerier och 8 herrgårdsuppköpsmejerier. Rörande öfriga 8 saknas uppgift i berörda hänseende.

En af Hushållningssällskapet aflönad mejerikonstulent står fortfarande till tjänst såsom biträde åt mejeriegare och anlitas flitigt.

Till smörprofningarna i Malmö och Göteborg, som verka för förbättrandet af vårt exportsmör, har årligen under femårsperioden från Hushållningssällskapet utgått ett anslag af 600 kr., deraf 100 kr. varit afsedda till premier för framstående

Tab. O. Mejerier i Örebro län år 1900.

Mejeriernas namn.	Behandlad oskummad mjölk. Kg.	Tillverkning.				Antal leverantörer.
		Smör. Kg.	Helfet ost. Kg.	Halffet ost. Kg.	Skumost. Kg.	
Afverby, Bo	1,160,697	39,627	1,137	4,663	44,088	35
Alkvettern, Bjurtjärn . . .	262,794	7,288	1,789	1,982	992	21
Alm, Stora Mellösa	473,291	11,303	3,956	14,144	2,103	31
Askersund	492,261	18,032	—	—	—	55
Aspa bruk, Hammar	416,534	14,330	—	—	—	1
Asker, Asker	219,000	8,111	—	—	13,000	40
Axbergshammar, Axberg . .	110,950	2,390	—	—	—	5
Binninge, Edsberg	143,328	—	—	—	—	27
Bjurtjärn, Bjurtjärn	77,720	2,530	—	—	—	13
Björkbörn, Karlskoga	220,000	4,978	—	—	—	1
Bysta, Asker	347,550	9,952	3,777	—	12,678	2
Bålby, Skagershult	497,688	13,192	93	—	—	1
Ekeberg, Lillkyrka	512,077	16,367	—	—	11,267	34
Elfvestorp, Grythyttan . . .	190,442	5,891	—	—	2,231	1
Ekeby, Fellingsbro	511,564	—	—	—	—	—
Fellingsbro, Fellingsbro . .	2,212,000	—	—	—	—	—
Flosjötorp, Grythyttan . . .	40,454	—	3,740	—	—	2

Mejeriernas namn.	Behandlad oskummad mjölk. Kg.	Tillverkning.				Antal leve- ran- törer.
		Smör. Kg.	Helfet ost. Kg.	Halfvet ost. Kg.	Skum- ost. Kg.	
Flåten, Ervalla	109,500	—	—	—	—	—
Frötuna, Götlunda	197,039	6,418	—	—	—	1
Frövi, Näsby	74,160	—	—	—	—	—
Gammelbo, Fellingsbro	194,639	6,815	—	—	1,364	4
Gelleråsen, Karlskoga	200,124	5,772	—	—	—	15
Götarsvik, Lillkyrka	154,706	6,026	—	—	—	1
Hallsberg, Kumla	944,439	33,197	—	—	704	157
Hammar, Hammar	450,459	17,300	—	—	—	47
Hardemo, Hardemo	600,095	21,889	—	—	1,512	58
Hasta, Götlunda	180,867	6,632	—	—	514	19
Hellefors, Hellefors	117,008	1,160	—	—	—	1
Hidinge, Hidinge	692,025	26,870	—	—	5,250	60
Karlskoga, Karlskoga	227,000	4,375	—	—	—	20
Klysna, Ervalla	214,453	—	—	—	—	—
Kumla, Kumla	1,700,636	68,046	—	898	—	259
Käfvesta, Sköllersta	320,510	13,181	—	—	—	—
Källvik, Hackva	178,742	6,874	—	—	5,450	20
Körtingsberg, Viiby	522,939	18,844	—	—	13,546	34
Labbetorp, Asker	375,000	—	31,250	—	—	34
Lanhöjden, Karlskoga	42,000	—	3,500	—	—	1
Lerbäcks östra, Lerbäck	433,625	16,247	—	—	—	98
Mariedam, Lerbäck	202,854	6,910	—	—	2,317	26
Mårsätter, Hammar	182,500	7,350	25	—	115	8
Nerikes Kil, Kil	625,311	21,056	—	—	3,700	43
Nora	190,191	5,100	—	—	—	20
Norrtoorp, Sköllersta	423,974	13,864	—	—	810	1
Nybble, Vintrosa	752,379	28,675	—	—	7,343	50
Nynäs, Ekeby	297,000	11,060	—	—	12,410	14
Pålsboda, Sköllersta	164,770	145	11,103	—	—	—
Ramsberg, Ramsberg	115,940	3,262	—	—	409	8
Riseberga, Edsberg	965,768	38,629	—	—	11,669	106
Rosenlund, Hackva	559,574	19,869	—	—	11,788	28
Segersjö, Lännäs	822,160	28,781	—	4,988	25,853	44
Sickelsjö, Götlunda	468,982	12,698	—	16,436	25	1
Skogaholm, Svennevad	203,639	7,438	42	—	5,572	8
Skogsberg, Fellingsbro	999,311	38,859	90	—	5,978	30
Snafunda, Snafunda	349,629	13,587	—	—	—	47
Stjernerund, Askersunds socken	635,640	23,413	679	4,868	7,269	1
Stora Strömtorp, Karlskoga	160,000	4,500	—	—	—	10
Svarteltorp, Grythyttan	50,442	1,050	—	—	—	—
Sörby, Edsberg	359,465	12,000	—	3,000	5,000	40
Sörby, Mosjö	173,725	1,400	—	—	—	29
Torp, Kräklinge	812,254	30,219	—	—	7,756	79
Tholtorp, Lerbäck	446,633	16,246	—	—	—	—
Trystorp, Tångersåsa	417,647	12,266	492	—	1,468	1
Valsta, Asker	659,629	18,228	—	16,016	12,045	60
Viiby, Viiby	732,334	30,075	—	—	13,193	72
Vretstorp, Viiby	482,796	15,113	—	—	1,024	54
Yxe, Lindesbergs socken	257,760	9,082	180	—	1,057	1
Yrtorp, Lännäs	206,000	8,400	2,400	—	—	—
Örebro herregårds	1,884,933	58,291	—	—	4,553	139
Örebro läns	1,580,004	44,027	—	—	21,291	89

mejeriers årstillverkningar och återstoden till bidrag till årsafgifter för de i smörprofningarna deltagande mejerierna från länet. År 1900 uppgingo dessa till 18. Till en svensk smörnotering har Hushållningssällskapet dessutom från och med år 1897 årligen anslagit ett belopp af 50 kr., hvarjemte Hushållningssällskapet för befordrande af svensk ostexport år 1896 anslagit ett belopp intill 500 kronor.

Kemiska stationen och frökontrollanstalten i Örebro, som hafva att främja utvecklingen såväl af jordbruk och näringar som af inhemsk fröodling och fröhandel, hafva under den senast gångna femårsperioden årligen som bidrag åtnjutit af Örebro läns hushållningssällskap 3,000 kr. och af staten 4,650 kr. samt från år 1894 till den 1 juni 1900 af Södermanlands läns hushållningssällskap 1,500 kr., mot det att detta läns jordbrukare vid anstalernas anlåtande skulle ega samma förmåner som Örebro läns. Undersökningarnas antal steg från 16,187 under åren 1891—1895 till 17,471 under åren 1896—1900, oaktadt fettbestämning å mjölk, hvilken numera väsentligen utföres på mejerierna utan anlåtande af kemiska stationen, nedgått från 9,946 till 8,523. Tillökningen gäller hufvudsakligen gödslingsämnen, fodermedel, giftprof och bergarter. Frökontrollanstaltens analys tal visar en betydlig ökning, från 4,151 till 6,228. I ännu högre grad hafva plomberingarna af utsäden tilltagit, nämligen från 30,292 säckar och 2,862,797 kilogram under åren 1891—1895 till 79,280 säckar och 7,306,377 kilogram under åren 1896—1900, hvilket visar, att Örebro fortfarande intager ett framstående rum i handeln med goda svenska utsäden. — Om arbetets fördelning vid dessa anstalter under hvart och ett af de senaste åren ger tabell P (sid. 18) närmare upplysning.

Arbetslönernas under sistförflutna period förhållande till dem under den näst föregående framgår af efterföljande öfversigt, i hvilken desamma, beräknade i medeltal, äfven angifvas särskildt för året 1900.

	1891—1895. Kr.	1896—1900. Kr.	1900. Kr.
Årslön för dräng i hushondes kost	171.60	202.20	221
» » piga » » »	87.60	110.32	121
Värdet af stat och lön för dräng	391	435.54	453
» » » » » piga	226	241.60	269
Dagsverkspris för jordbrukare med egen kost:			
a) under sommaren för man	1.73	1.99	2.20
» » » » » qvinna	0.98	1.16	1.23
b) under vintern för man	1.00	1.20	1.37
» » » » » qvinna	0.62	0.75	0.85

De af Hushållningssällskapet på olika platser i länet inrättade stationer för dagliga meteorologiska observationer hafva fortfarande varit i oafbruten verksamhet. Deras antal har under år 1900 varit 24, från hvilka månatliga rapporter afgifvits till Meteorologiska Centralanstalten, der de lagts till grund för ett af anstalten utgifvet månadsblad, hvaraf Hushållningssällskapet årligen inköpt 100 exemplar, som kostnadsfritt utdelats i länet. Under månaderna juli, augusti och september erhålles fortfarande genom Kungl. Telegrafstyrelsen, för att spridas öfver länet, hvarje dag kl. 6 e. m. till Örebro ankommande telegram om de af Meteorologiska Centralanstalten dagligen beräknade utsigter rörande nästföljande dags väderlek.

Länets landtbruksskola, hvilken år 1898 flyttades från egendomen Lund i Hofsta socken, der den varit förlagd i 40 år, till sätesgården Ekeberg i Lillkyrka socken, har under femårsperioden fortgått på ungefär enahanda sätt, som i föregående berättelser omförmäls, och har vid densamma undervisning meddelats åt 12—14 lärjungar, fördelade i två afdelningar eller årsklasser. I skolan hafva årligen antagits 6—7 elever på samma gång som 6—7 andra derifrån afgått, hvilka senare vid afgang från skolan i allmänhet erhållit förmånliga tjänster såsom rättare. Förutom statsanslaget 4,000 kr. för år har skolan från och med år 1898 af Hushållningssällskapet tilldelats ett årligt anslag af 350 kr. att användas såsom premier till de elever, mot hvars flit och uppförande ingen anmärkning förekommit. Derjemte har Hushållningssällskapet för hvar och ett af åren 1900 och 1901 anslagit 400 kr. till skolan i och för uppköp af undervisningsmateriel.

Till länets landtmannaskola vid Käfvesta har under hvar och ett af åren 1896—1900 från Hushållningssällskapet utgått ett anslag af 1,000 kr.

Konstgjorda gödningsämnen begagnas fortfarande i stor utsträckning af såväl de stora som de små jordbrukens innehavare, dock kunna några uppgifter om den i länet genom handeln omsatta mängden af dessa ämnen icke här lemnas.

Tab. P. Kemiska stationen och frökontrollanstalten i Örebro åren 1896—1900.

	1896.	1897.	1898.	1899.	1900.	Summa.
<i>Undersökta prof.</i>						
Jord	10	33	32	26	45	146
Jordförbättringsmedel	11	11	6	12	13	53
Gödslingsämnen . .	114	108	116	115	106	559
Fodermedel	100	111	102	101	97	511
Vatten	17	38	25	32	21	133
Mejeriprodukter . .	1,881	1,785	1,880	1,750	1,727	8,523
Närings- och njutningsmedel . . .	19	34	41	27	11	132
Giftprof	994	1,299	2,323	1,248	893	6,757
Tekniskt	19	21	2	5	25	72
Bergarter, mineralier och hyttprodukter	44	48	42	106	110	350
Diverse	48	24	82	43	38	235
Summa	3,257	3,512	4,151	3,465	3,086	17,471
<i>Fröundersökningar.</i>						
Sädesväxter	486	647	394	549	799	2,875
Foderväxter	676	735	560	705	677	3,353
Summa	1,162	1,382	954	1,254	1,476	6,228
<i>Plomberingar.</i>						
Sädesväxter { säckar	5,860	6,737	8,178	15,244	22,200	58,219
{ kg. .	499,700	589,250	726,304	1,289,675	2,087,140	5,192,069
Foderväxter { säckar	3,494	5,555	4,415	3,993	3,604	21,061
{ m. m.	355,234	561,099	441,239	394,333	362,403	2,114,308
Summa { säckar .	9,354	12,292	12,593	19,237	25,804	79,280
{ kilogram	854,934	1,150,349	1,167,543	1,684,008	2,449,543	7,306,377

Länsmaskinisten, hvilken i föregående berättelse omnämndes såsom varande i Hushållningssällskapets tjänst anställd, har, liksom länsträdgårdsmästaren, äfven under senaste femårsperiod varit fullt upptagen med arbeten, hörande till hans yrke och föranledda af requisitioner om biträde från personer inom länet.

Förutom den omfattande verksamhet, som länets hushållningssällskap under ifrågavarande period utvecklat till jordbrukets och boskapskötselns främjande, har sällskapets verksamhet äfven sträckt sig till åtskilliga andra, i samband med nämnda yrken stående näringar, såsom skogsskötseln, fiskerinäringen och huslöjden. Rörande dessa af sällskapet vidtagna åtgärder blir Konungens Befallningshafvande i tillfälle att här nedan redogöra. Sällskapet har ock bidragit till andra mera omfattande, till gagn för landet i dess helhet afsedda företag. Detaljerade upplysningar härom, utöfver hvad som ofvan finnes omnämndt, har sällskapets förvaltningsutskott lemnat i sin hvarje år afgifna berättelse, intagen i den tidskrift, som sällskapet fortfarande utgifver med ett häfte hvar tredje månad. Sällskapets räkenskaper för senaste året visa, att sällskapets inkomster då uppgingo till 85,523 kr. 52 öre, deri inräknade under året bekomna statsanslag 7,781 kr., samt utgifter till 53,871 kr. 23 öre. Behållningen till år 1901 utgjorde 350,203 kr. 45 öre.

Rörande *Hjelmarens och Qvismarens sjösänkingsbolags* verksamhet under femårsperioden har bolagets förre verkställande direktör lemnat följande meddelande.

Sedan 1895 års riksdag medgifvit vissa ändringar uti vilkoren för återbetalningen af det bolaget beviljade statslånet, har detta år 1896 kunnat omföras och såsom kronoutskyld fördelas på den i bolaget ingångna jorden. Skulden, hvars primitiva belopp, 2,000,000 kr., ökats med uppdebiterade räntor, 850,000 kr., skall sålunda återgäldas, att under hvartera af åren 1896—1909 erläggas 120,000 kr. eller tillsammans 1,680,000 kr., under 1910—1937 127,099 kr. 41 öre eller 3,558,783 kr. 48 öre och under 1938 1,428 kr. 53 öre, sålunda tillsammans 5,240,212 kr. 1 öre. Då statslånets omföring medförde en väsentlig lättnad i administrationen och frihet från en årligen återkommande besvärlig debitering och uppbörd m. m., har, sedan en ny bolagsordning år 1895 antagits, styrelseledamöternas antal begränsats till sju, kronans ombud inräknadt, samt verkställande direktören ersatts af en ombudsman, som för närvarande tillika är bolagets ingenjör.

Underhållskostnaderna för segeldjupet i Hjelmaren och sjöns reglering hafva under den senaste femårsperioden uppgått till 44,009 kr. 29 öre, hvilka kostnader betäckts af räntemedel från den för detta underhåll i Kungl. Statskontoret afsatta fonden 3,000,000 kr., och har med anledning af de å fonden uppkomna besparingar utöfver underhållskostnaderna Kungl. Maj:t nu förordnat, att, när behållningen uppgått till mer än 330,000 kr., detta belopp skall anses såsom grundfond. Underhållet af aflopp m. m. i Qvismaredalen bestrides af andra inkomster, och något bidrag till underhållskostnaderna behöfver ännu icke utkrävas af bolagsmännen.

Såsom biträde åt statens landbruksingenjör inom länet har under femårsperioden på Hushållningssällskapets bekostnad varit anställd en *landbruksnivellör*, hvarjemte 4 *dikningsförmän* under perioden tillhandagått länets jordbrukare under ledning af nämnde ingenjör. Dessa dikningsförmän hafva under perioden handlagt dräneringsarbeten å tillsammans 28 ställen, deribland vid flere

statens boställen, under sammanlagt 1,920 dagar, hvarvid dränerats 424 hektar. Dessutom har en betydligt större areal täckdikats utan ledning af förmännen, hufvudsakligen med sten eller trä såsom täckdikningsmaterial.

Angående sin verksamhet inom länet har *statens landbruksingenjör* meddelat, att Örebro läns belägenhet i hjertat af Sverige och dess egenskap af till största delen vattensjukt lågland med bördig jordmån framkallat redan tidigt hos dess intelligenta befolkning tanken på de naturliga resursernas tillgodogörande; att hufvudsakligen i midten af det nyss gångna århundradet stora torrlägnings- och odlingsarbeten blifvit utförda och mot slutet af århundradet det stora företaget »Hjelmarens sänkning» fullbordats; att till följd af torrläggningarnas omfattning under förra seklet numera högst få odlingslägenheter stode att vinna; att sådana af lämplig beskaffenhet väl ännu finnes, men endast vid några större vattendrag, hvilkas reglering skulle kräffa mycket stora kostnader; att närmaste följden af denna stora utvidgning på ytan hade nu blifvit behöfvat af utvidgning på djupet, sedan icke längre ytan kunde nämnvärdt ökas, och hade hans tjänsteverksamhet hufvudsakligen afsett närmande till detta mål; att under perioden 7,858 hektar varit föremål för vinnande af förbättrad torrläggning medelst större och mindre vattendrags reglering, sjöars sänkning, dränering, cirkulationsindelning m. m.; att dessa arbeten verkstälts på 303 förrättningsställen under 659 dagar, oräknadt den arbetstid, som presterats af tvenne biträden årligen; att bland de arbeten, som utförts under perioden, intager sjön Väringsens sänkning, som planlagts under föregående femårsperiod och fullbordats under hösten 1900, främsta rummet såväl i afseende å den areal, 1,480 hektar, som förbättrats som med hänsyn till sjelfva arbetets beskaffenhet och uppkomna svåra rättstvister, hvilka dock nu äro lyckligt afslutade. Dessutom äro, enligt landbruksingenjörens berättelse, att omförmäla:

torrläggning af vattenskadad åker vid Alm med flere byar i Hallsbergs socken för en kostnad af 2,200 kr., hvarigenom 50 hektar förbättrats med ett kapitalvärde af 8,210 kr.;

torrläggning af åker vid Gullberga och Vallby med flere i Viby socken för en kostnad af 5,242 kr., hvarigenom 50 hektar förbättrats med ett kapitalvärde af 10,171 kr.;

torrläggning af åker vid Hälla och Presttorp med flere i Glanshammars socken för en kostnad af 1,385 kr., hvarigenom 21 hektar förbättrats med ett kapitalvärde af 3,000 kr.;

åkerjords förbättrade torrläggning vid Palmbohult med flere i Mosjö socken för en kostnad af 1,350 kr., hvarigenom 26 hektar ökats i värde med 2,699 kr.; Seltorpssjöns sänkning i Axbergs socken för en kostnad af 1,825 kr., hvarigenom förbättrats 11 hektar med 947 kr.;

Holmstorp med flere i Vintrosa socken, förbättrad torrläggning af 55 hektar åker med ett kapitalvärde af 6,339 kr. för en kostnad af 3,350 kr.;

Repa och Kolja i Rinkaby socken, förbättrad torrläggning af åker för 3,140 kr., hvarigenom beräknats kapitalvärdets ökning för 81 hektar med 16,436 kr.;

Brånsta i Kumla socken, torrläggning af 16 hektar åker för en kostnad af 1,190 kr., hvarigenom kapitalvärdet ökats med 2,794 kr.;

Spångbodasjöns sänkning i Fellingsbro socken för 2,300 kr., hvarigenom förbättrats 11.50 hektar med ett kapitalvärde af 1,658 kr.;

Södra Billinge i Kils socken, förbättrad torrläggning af 33 hektar åker för en kostnad af 2,670 kr., hvarigenom kapitalvärdet höjts med 5,648 kr.;

Nordabro med flere i Viby socken, förbättrad torrläggning af 58 hektar åker och odlingsmark för 5,000 kr., hvarigenom den vattenskadade arealens kapitalvärde höjts med 10,414 kr.;

Dyringe med flere i Mosjö socken, förbättrad torrläggning af 167 hektar åker för en kostnad af 5,370 kr., hvarigenom kapitalvärdet stigit med 30,816 kr.;

Racksätter i Götlunda socken, förbättrad torrläggning af 161 hektar åker och odlingsmark för en kostnad af 6,800 kr., hvarigenom jordens kapitalvärde beräknats hafva stigit med 15,137 kr.;

reglering af Vibysjöns aflopp för minskning af sjöns förut stora vattenvariationer. Den ekonomiska vinsten af företaget har icke blifvit beräknad, enär strandegarne träffat öfverenskommelse om kostnadens fördelning. Arbetet är ännu icke afslutadt;

Fagermon och Grindstorp med flere i Kils och Axbergs socknar, torrläggning af 15 hektar åker för 1,400 kr., hvarigenom kapitalvärdet höjts med 1,976 kr.;

Öfre Forssa med flere i Hammars socken, afdikning för vinnande af odlingsmark samt förbättrad torrläggning för redan odlad jord. Kostnaden belöper sig till 5,580 kr. för förbättring af 37 hektar. Kapitalökningen är beräknad till 5,698 kr.;

Mossbytorp, Nybble och Glippsta med flere i Hardemo socken, torrläggning af 69 hektar, hufvudsakligen åkerjord, för en kostnad af 5,170 kr., hvarigenom förbättringsvärdet stigit med 9,860 kr.

Dessutom hafva afdikningar till större eller mindre omfattning blifvit verkställda vid Väderberg och Hammarby med flere i Kils socken, Sörby och Stortorp i Norrbyås socken, Torp i Götlunda socken, Gunnarsökna och Kärsta i Lillkyrka socken, Backtorp och Östansjö med flere i Ervalla socken, Norrsäter i Täby socken, Kalsta i Sköllersta socken, Boängen med flere i Kumla och Ekeby socknar samt Eneby med flere i Hardemo socken.

Förberedande undersökningar och beräkningar vid syneför rättning enligt dikningslagen hafva under åren 1899—1900 blifvit verkställda för de stora sankmarker, som äro belägna omkring Hallsbergs station och hvilka för ett femtiotal år sedan blifvit efter den tidens fordringar afdikade och förvandlade från starrbärande ängar till bördiga åkerfält. Genom markens sättning och genom de från början otillräckliga afloppens igen slamning har torrläggningen blifvit allt sämre, hvilket framkallat behöfvat af förbättrad afdikning. Förrättningen afslöts i maj innevarande år och utvisade en vattenskadad areal af 900 hektar, hvilken beräknats kunna stiga i värde med omkring 198,000 kr., då kostnaden för arbetets utförande och inlösen af Blacksta vattenverk beräknats till omkring 95,000 kr. Företaget har alltså beräknats lemna en vinst af mera än 100,000 kr.

Hans Kungl. Höghet Prins Eugen öppnade den 1 juni 1899 Örebro läns allmänna *landtbruksmöte*, som af länets hushållnings-sällskap anordnats i Örebro. Mötet, som pågick till och med den 4 i samma månad, erhöi af Hushållnings-sällskapet ett anslag af 12,000 kr., deraf dock mötesbestyrelsen i följd af de gynsamma förhållanden, hvarunder mötet egde rum, sedermera kunde till sällskapets kassa återbära 4,134 kr. 17 öre. I sammanhang med landtbruksmötet var äfven genom samverkan mellan Örebro läns slöjdförening och Örebro stads fabriks- och handtverksförening anordnad en *industriutställning*, som jemväl öppnades af Hans Kungl. Höghet Prins Eugen. Till industriutställningen anslog sällskapet 1,000 kr., hvilket belopp dock af industriutställningens styrelse kunde i sin helhet återbäras. Båda utställningarna voro synnerligen rikhaltiga och talrikt besökta samt vittnade fördelaktigt om de stora framsteg landtbruket och industrien under de senare åren gjort. Det ekonomiska resultatet af utställningarna var ock mycket tillfredsställande. Katalogen öfver vid landtbruksmötet utställda föremål upptager öfver 900 nummer, deribland under grupp I hästar 160, under grupp II nötboskap 321, under grupp III får 15, under grupp IV svin 14, under grupp V fjäderfä 22, under grupp VI maskiner för jordbruk och mejerihandtering 315 och under grupp VII föremål icke hänförliga till någon af förut nämnda grupper eller afdelningar 59. I penningpris utdelades 6,140 kr., hvarförutom förekomm 162 silfvermedaljer och 65 bronsmedaljer samt 14 hederspris.

C) Skogshushållning. D) Rofdjurs dödande. De inom länet befintliga *allmänna skogarna*, med undantag af de från Klotens bruk inköpta, förvaltas under öfverinseende af öfverjägmästaren för Bergslagsdistriktet och äro fördelade i tre revir, nämligen Örebro, Askersunds och Grönbo. Sistnämnda revir bildades år 1900 och omfattar kronoparken Grönbo samt kronoparken Utersberg i Vestmanlands län. Statens skogspersonal för länet utgjordes vid femårsperiodens slut af nämnde öfverjägmästare, 3 jägmästare, en i hvartera af de tre reviren, 2 jägmästare-assistenten, 8 ordinarie och 2 extra kronojägare samt 14 ordinarie och 2 extra kronoskogvaktare.

Ifrågavarande från Klotens bruk inköpta skogar äro tillagda Klotens revir i Kopparbergs län.

De allmänna skogarna hafva under femårsperioden undergått betydliga förändringar. För statens räkning äro under denna tid *inköpta*:

1:o) Enligt kungl. bref af den 15 oktober 1897 $\frac{1}{2}$ mantal Aspafallet, $\frac{1}{4}$ mantal Berget, $\frac{1}{2}$ mantal Bergshyttan, $\frac{1}{2}$ mantal Born, $\frac{1}{2}$ mantal Krogen, 1 mantal Morshaga, $\frac{1}{8}$ mantal Ristan nr 3, $\frac{1}{4}$ mantal Ristan nr 8, $\frac{1}{2}$ mantal Ytterbyn samt utjorden Vrea med en sammanlagd areal af	5,236·26 hektar
2:o) Enligt kungl. bref af den 2 april 1898 1 mantal Hägernäs, 1 mantal Vestra Sundet, $\frac{1}{8}$ mantal Nordantjärnstorp och lägenheten Katrineholm med en sammanlagd areal af	2,764·36 "
3:o) Enligt kungl. bref af den 26 maj 1899 Björkö nr 2 och Grimsöby nr 2 med en areal af	328·89 "
4:o) Enligt kungl. bref af den 26 maj 1899 ett större antal hemman och lägenheter, som hörde till Klotens bruk, med en areal af	15,214·11 "
5:o) Enligt kungl. bref af den 19 oktober 1900 största delen af Haddebo bruksegendom med en areal af	4,476·67 "
	Summa 28,020·29 hektar.

Under perioden har Emma grufskog återgått till kronan, hvaremot en del mindre kronoegendomar blifvit försålda.

Från kronoparken Hålahult i Örebro revir har jemlikt kungl. bref af den 6 maj 1898 afsöndrats ett område af 50 hektar för anläggning af ett lungots-sanatorium.

Vid 1900 års slut uppgingo de allmänna skogarna inom länet till följande antal och omfång:

7 kronoparker	33,912·92 hektar
9 till bergsbrukets understöd anslagna skogar	3,236·25 "
10 häradsallmänningar	10,051·17 "
66 utarrenderade kronoegendomar	3,044·69 "
20 " ecklesiastikhemman	872·00 "
7 civila boställen	433·69 "
58 ecklesiastika boställen	6,180·98 "
1 allmän inrättnings hemman	74·40 "
	Summa 57,806·10 hektar.

Vid 1895 års slut hade de allmänna skogarna en areal af 30,105·86 hektar, hvadan ökningen under perioden uppgår till ej mindre än 27,700·24 hektar.

Oafsedt hvad som användts till husbehof vid utarrenderade kronoegendomar, ecklesiastika och civila hemman och boställen samt lägenheter å under skogsstatens förvaltning ställda skogar, äfvensom hvad af arrendator jemlikt kontrakt fått användas annorledes än till husbehof, hafva från de allmänna skogarna i länet följande *virkesmängder* försålts eller utlemnats till utsyningsberättigade:

Å kronoparker och utarrenderade kronoegendomars skogar	56,797 kubikmeter
" ecklesiastika boställens och hemmans skogar	18,595 "
" häradsallmänningar	85,348 "
" till bergsbrukets understöd anslagna skogar	21,320 "
	Summa 182,060 kubikmeter.

Med undantag af de nyinköpta kronoparkerna och några helt obetydliga allmänna hemmansskogar äro samtliga kronans skogar inom länet indelade till ordnad hushållning. I fråga om skogsodlingen sörjes därför genom att fröträd få kvarstå. Der dessa dock visat sig af en eller annan orsak vara otillräckliga, har marken varit föremål för kultur. Under perioden har sålunda genom skogsstatens försorg fullständig skogsodling utförts å 835 hektar och 540 hektar blifvit hjälpplanterade eller hjälpbesådda.

För skogsbörd äro under perioden omkring 869 hektar vattensjuka marker genom afdikning torrlagda.

Virkespriserna, som under föregående femårsperiod behölo sig temligen oförändrade, hafva under de fyra första åren af perioden befunnit sig i ständigt stigande. Under år 1900 föllo de mycket hastigt, i synnerhet hvad beträffar smärre timmer och kolved, hvaremot gröfre sågtimmer fortfarande höll sig uppe i pris. För följande virkesslag hafva priserna ställt sig sålunda: bjelkträd 8 å 10 kr., sågtimmerträd 4·85 å 8 kr., hustimmerträd 3 å 6 kr., björkved 3 å 5 kr. och barrved 2 å 4 kr., allt per kubikmeter fast mått å rot.

Kolpriset har äfven under perioden varierat högst betydligt. Vid början var det 15 å 18 kr. per 40 hektoliter, men steg efter hand, så att det under vintern 1899—1900 uppgick till 30 å 32 kr. för nämnda kvantitet, hvarefter det under år 1900 föll så hastigt, att det vid periodens slut ej var högre, än det var vid dess början.

De *enskildes skogar* hafva på grund af de höga virkespriserna blifvit i ovanligt hög grad afverkade och i många fall till en grad, som icke står i rimligt förhållande till deras tillväxt, hvarjemte i sådana fall åtgärder för återväxt å de afverkade markerna ej vidtagits. Härifrån göra dock de större bruks- och jordbruksdomänerna ett undantag, ty dessa skötas i allmänhet mönstergilt.

För *skogsodlingens främjande*, förnämligast å de mindre jordegarnes utmarksområden, hafva länets hushållningssällskap och landsting utöfvat en gagnande verksamhet; med understöd af allmänna medel hafva stora belopp anslagits för skogsodling och torrläggning af marker samt anskaffande af plantmaterial, skogsfrö m. m. Sålunda hafva å ett större antal egendomar kalmarker om tillsammans 674 hektar blifvit skogsodlade samt omkring 906 hektar skogskärr, grundare mossar eller försumpad skogsmark blifvit genom dikning torrlagda eller förbättrade, hvarjemte ett stort antal ädlare löfträd blifvit planterade invid gårdar och tomter. För skogsodling hafva användts omkring 1,808,000 barrträdsplantor och 813 kilogram barrträdsfrö. Dessa arbeten hafva utförts under öfverinseende af en så kallad skogskomité och under ledning af 2 skogstjenstemän. Hela kostnaden för skogsodlingen och afdikningen, inbegripet aflöningar åt tjenstemän, plantörer m. fl., har uppgått till 33,273 kr., hvaraf 15,273 kr. lemnats af statsverket, 12,500 kr. af Hushållningssällskapet och 5,500 kr. af Landstinget.

Skogsfröinsamling har under perioden blifvit något allmänare än förut, så att numera insamlas ganska stora kvantiteter

tall- och grankottar. I allmänhet sker frönas utklängning i s. k. lafvar genom solvärmen, men å ett par ställen jemväl uti klängningsstugor med tillhjälp af ugnsvärme. Fröet, i synnerhet det på förstnämnda sätt utklängda, står högt i pris, hvarför insamling af frö lemnar god inkomst.

Af hvitmossa beredes *torfströ* i synnerhet vid Jerle och Hasselfors, men äfven å några andra ställen. Från den s. k. Skymossen i Hallsbergs socken upptages torf, som, sedan den torkats i lador, säljes oberedd hufvudsakligast till ortens landbrukare, hvilka sjelfva bereda den till strö. I allmänhet hafva mossarna numera fått stor användning, och ej obetydliga kvantiteter upptagas till husbehof af personer, som innehafva mossar. *Brännortsbereidning* förekommer hufvudsakligast vid Skyllberg och Svartå. Ehuru ganska stora kvantiteter beredas, har dock denna industri ej på långt när fått den utsträckning den förtjenar.

Skogarna inom länet hafva under perioden lidit helt obetydligt genom stormar, skogseldar, skadeinsekter m. m.

För skogsprodukters tillgodogörande vid salusågar och dessas tillverkning redogöres här nedan under rubriken *Fabriker*.

Presteruds skogsskola har under år 1897 upphört. I dess ställe öppnas den 1 november 1901 vid Lervik i Fernebo socken af Vermlands län en ny skola, kallad Vermlands och Örebro läns skogvaktarskola. Till skolan lemnas i anslag årligen af länets landsting 1,000 kr., af länets hushållningssällskap 500 kr., af Vermlands läns landsting 750 kr., af Vermlands läns hushållningssällskap 750 kr. och af Jernkontoret 3,000 kr. Skolans styrelse utses af länens landsting och Jernkontoret. Vid skolan äro anställda 2 lärare, och elevernas antal kan uppgå till 12. I elevafgift erläggas 200 kr. Skolan har till ändamål att utbilda dugliga skogvaktare, och undervisning meddelas i skogsförfattningar, skogshushållning, kolning, fältmätning, jagt, skjutning, trädgårdsskötsel m. m. Kursen börjar den 1 november och avslutas den 22 oktober nästa år.

Genom Kungl. Maj:ts nådiga bref den 15 december 1899 har vid *Klotens bruk* anordnats en *skogsskola* med en årskurs 15 juli—15 juni. Skolan är afsedd att årligen mottaga 10 elever för att bibringa dem praktisk insigt och färdighet i skogshushållning och jagt för inträde vid Kungl. Skogsinstitutet i den så kallade högre kursen för utbildande af statens skogstjenstemän. Skolan började den 15 juli 1900, och antogos 10 studenter till elever vid skolan.

Intresset för *jagtvård* är fortfarande i allmänhet mycket ringa, och det är endast å några större egendomar, som en god hushållning med det vilda iakttagas.

Till premier för dödande af skadliga rofdjur har Landstinget anslagit medel. Premierna äro 3 kr. för räf under sommaren, 1 kr. för dufhök och uf samt 10 öre för kråka. I dylika premier utbetalas årligen omkring 5,000 kr. Någon minskning i rofdjurens freqvens har dock ej kunnat iakttagas med undantag dock för dufhöken, som numera ej torde förekomma så talrikt som förr.

Elgen är fortfarande ganska allmän, antagligen till följd af det skydd den njuter å såväl kronans som de större egendommarnas skogar. Omkring 200 elgar fällas årligen inom länet. Rådjurens antal synes hafva något ökat. Tillgången å hare och gräsänder har varit medelgod, hvaremot skogsfågeln har mycket minskats till följd af ogynnsamma vårar. Rapphöns förekommo

talrikt ända till 1900 års stränga vinter, då de omkommo i så stor mängd, att endast ett fåtal torde återstå. Tillgången å morkulla torde äfven hafva minskats, och beckasiner förekomma endast i ringa mängd.

E) Bergs- och brukshandtering. Under denna period hafva inom länet brutits och uppfodrads jern-, silfver-, bly-, koppar- och zinkmalmer.

Af *jernmalm* uppfodrades år 1896 278,509⁴ ton, år 1897 280,966⁸ ton, år 1898 298,413⁸ ton, år 1899 299,748⁷ ton och år 1900 329,701² ton, eller i medeltal under perioden 297,467⁹⁴ ton. Antalet bearbetade grufvor, hvilka lemnat ofvansående malmkvantitet, har utgjort år 1896 86, år 1897 84, år 1898 88, år 1899 103 och år 1900 94. Dessutom hafva försvarsvis utan malmfångst bearbetats år 1896 23, år 1897 16, år 1898 22, år 1899 16 och år 1900 19 grufvor. Årliga medeltalet uppfordrad malm utgjorde under föregående period 290,869 ton, hvarför således malmfångsten under denna period i medeltal ökats med 6,598⁹⁴ ton om året. Som grufvornas antal varit ungefär detsamma som under föregående period, har således uppföringen af malm ur grufvorna ökat. Antalet utmål, hvilka varit under hvilostånd, var år 1896 104, år 1897 105, år 1898 101, år 1899 97 och år 1900 95.

De mest betydande gruffälten inom länet äro fortfarande Stribergsfältet med en uppföring år 1897 af 35,977⁵ ton och Stripafältet med en uppföring samma år af 30,000 ton. Der- efter komma i afseende å kvantiteten af malmuppföring Sköttgrufvfältet med en uppföring af 28,190 ton, Dalkarlsbergfältet med 25,440⁵ ton, Ställbergfältet med 18,229 ton, Rishöjdberget med 15,695 ton, Ingelshyttefältet med 13,981 ton och Pershyttefältet med 12,250 ton, allt under år 1897.

Malm af annat slag än jernmalm har inom länet brutits och uppfodrads till följande belopp:

	År 1896.	År 1897.	År 1898.	År 1899.	År 1900.
Silfver- och blymalm . . . ton	1,922	2,353	2,877	2,242	1,314
Kopparmalm »	429	267	108	446	677
Zinkmalm »	16,345	19,179	18,294	19,967	19,340
Fältpat »	—	—	73	—	—

Antalet grufvor, ur hvilka nämnda kvantitet uppfodrads, har varit:

	År 1896.	År 1897.	År 1898.	År 1899.	År 1900.
Silfver- och blygrufvor	18	17	15	16	16
Koppargrufvor	5	5	2	3	5
Zinkgrufvor	14	15	15	14	14
Fältpatsbrott	—	—	1	—	—

Försvarsvis hafva bearbetats år 1896 4 koppar- och 7 zinkgrufvor, år 1897 4 koppar- och 5 zinkgrufvor, år 1898 10 koppar- och 2 zinkgrufvor och under år 1899 5 koppargrufvor, hvaremot under år 1900 någon sådan grufva ej blifvit försvarsvis bearbetad.

Silfver- och blymalm har hufvudsakligast brutits i Kafveltorps grufva tillsammans med koppar- och zinkmalmen. Vid Åmmeberg har silfver- och blymalmen vunnits vid zinkmalmen anrikning i vaskverken. Zinkmalmen har brutits hufvudsakligast i Åmmebergfältet, hvilket tillhör det belgiska bolaget La Vieille Montagne, men äfven i Kafveltorps koppargrufvor. Vid Åmme-

berg forslas den ur grufvorna utskrädda rå- och vaskmalmen en mil på jernväg ned till Åmmeberg, der råmalmen krossas och vaskmalmen anrikas. Under år 1900 erhöles 8,670 ton rå och direkt skeppningsbar malm samt 10,208 ton slig. Åmmebergsfältet sträcker sig in i Östergötland. Från grufvorna der erhöles under år 1900 10,723 ton slig, hvarför hela zinkmalmsproduktionen under detta år uppgick till 29,601 ton. Fältet är fortfarande ett af de bäst skötta i länet. Vid Kafveltorp är ett större vaskverk för zinkmalm under anläggning.

Antalet utmål för grufvor af annat slag än jerngrufvor, hvilka hafva varit under hvilostånd, utgjorde:

	År 1896.	År 1897.	År 1898.	År 1899.	År 1900.
Silfver- och blygrufvor	9	11	13	12	8
Koppargrufvor	8	5	2	—	—
Zinkgrufvor	—	—	—	4	4
Mångangrufvor	1	—	—	—	—

Tillverkningen af *tackjern* och *gjutgods*, som ur *masugnarna* direkt erhöles, synes af följande tabell:

År.	Begagnade masugnar.	Tillverkning i ton.		
		Tackjern.	Gjutgods.	Summa.
1896	41	114,347	2,204	116,551
1897	41	138,941	2,842	141,783
1898	42	132,594	2,926	135,520
1899	42	124,329	2,962	127,291
1900	39	140,161	2,750	142,911

Under benämningen *tackjern* afses *smidestackjern*, *bessemer- och martintackjern* och *gjuttackjern*.

Blåsningstiden för hvarje masugn har i medeltal varit år 1896 241 dygn 10 timmar, år 1897 285 dygn 21 timmar, år 1898 267 dygn 3 timmar, år 1899 244 dygn 2 timmar och år 1900 279 dygn 5 timmar. Dygnstillverkningen af hvarje masugn har i medeltal varit år 1896 12 ton, år 1897 12 ton, år 1898 12 ton, år 1899 12 ton samt år 1900 13 ton, och årstillverkningen har i medeltal varit år 1896 2,842,7 ton, år 1897 3,458 ton, år 1898 3,227 ton, år 1899 3,031 ton och år 1900 3,664 ton. Den största årstillverkningen egde rum under år 1896 vid Bångbro med 9,240 ton samt under de återstående åren af perioden vid Degerfors med respektive 11,117, 14,499, 14,133 och 14,716 ton.

Den största tillverkningen af en masugn har lemnats år 1896 af Laxå med 5,706 ton, år 1897 af Laxå med 6,422 ton, år 1898 af Högfors med 6,307 ton, år 1899 af Degerfors med 7,066 ton samt år 1900 af Degerfors med 7,358 ton.

Utom det *gjutgods*, som vid *tackjernstillverkningen* direkt ur masugnen erhöles, har genom *tackjerns omsmältning* i kupolugn vid de egentliga gjuterierna *gjutgods* tillverkats till följande kvantiteter:

År	Begagnade verk.		Tillverkning i ton.
	verk.	ugnar.	
År 1896	11	14	1,998
» 1897	10	14	1,690
» 1898	10	14	1,919
» 1899	8	10	1,752
» 1900	7	9	2,058

Det största gjuteriet i länet är Brevens bruk, der gjutningen sker i 3 kupolugnar. År 1898 uppgick gjutgodset till 599 ton med ett angifvet värde af 96,597 kr. 70 öre. Detta verks tillverkning är i ständigt stigande.

De tillverkade kvantiteterna *smältstycken* samt *utvalsadt eller utsmidt stångjern* af alla slag, såsom stångjern, ämnesjern och finjern, visas af följande tabell:

År.	Begagnade verk.	Begagnade hårdar.	Tillverkade smältstycken. Ton.	Tillverkad stångjern.		
				Af smältstycken. Ton.	Af götmetall. Ton.	Summa. Ton.
				1896	22	63
1897	18	61	39,143	33,983	21,871	55,854
1898	16	61	42,615	34,805	22,078	56,883
1899	13	52	36,678	30,532	29,095	59,627
1900	14	60	39,060	31,669	25,944	57,613

År 1900 har endast smältstycken tillverkats vid 4 verk samt utvalsats vid andra verkstäder. Under år 1900 har *franche-comtéjern* tillverkats vid 3 verk, *lancashirejern* vid 11 verk samt *martin- och bessemerjern* vid 6 verk. De största verken med hänsyn till tillverkningskvantiteten voro under perioden Degerfors, Hellefors, Skyllberg, Laxå och Bofors.

Tillverkningen utgjorde:

År.	Vid Degerfors.	Vid Hellefors.
1896	14,605 ton.	9,389 ton.
1897	12,715 »	8,870 »
1898	12,772 »	9,276 »
1899	17,018 »	10,589 »
1900	15,438 »	9,351 »

Tillverkningen af *götmetall* och *stål* har omfattat och uppgått till följande kvantiteter:

År	Begagnade verk.		Tillverkning i ton.	
	verk.	ugnar.	Bessemer.	Martin.
År 1896	6	11	8,523	35,518
» 1897	6	11	9,277	39,199
» 1898	6	11	8,780	33,191
» 1899	6	11	4,632	36,402
» 1900	6	11	5,139	39,858

Under föregående period tillverkades år 1891 8,347 ton bessemer- och 14,333 ton martinmetall, och år 1895 tillverkades 5,102 ton bessemer- och 29,286 ton martinmetall. Bessemerjernstillverkningen har således under båda perioderna hållit sig vid samma kvantitet, hvaremot tillverkningen af martinmetall stadigt ökat. Bessemermetall i form af göt har tillverkats vid Bångbro och Stjernfors samt martinmetall vid Hellefors, Bofors, Degerfors och Hammarby.

Den största bessemerstillverkningen eger rum vid Bångbro med 2 konvertrar och den största martintillverkningen vid Degerfors med 3 ugnar.

På sätt i förra berättelsen angifvits, är stål och jern, utvalsadt af martingöt, upptaget under stångjernstillverkningen, liksom valsadt stål och jern sammanförts i dessa uppgifter, enär

med de nyare metoder, som nu användas, gränsen mellan stål och jern är omärklig.

Nedanstående tabell utvisar den kvantitet *jernmanufaktur*, som under perioden tillverkats:

År.	Begagnade verk.	Tillverkning i ton.					
		Plåt.	Spik.	Jern-tråd.	Redskap.	Diverse jern-manufaktur.	Summa.
1896	12	2,504	2,833	738	144	285	6,504
1897	11	2,705	2,780	705	150	497	6,837
1898	14	2,772	3,812	1,033	189	569	8,375
1899	11	3,216	3,775	832	—	811	8,634
1900	12	2,954	3,846	669	189	1,163	8,821

Plåt har valsats vid Björkborn och Degerfors. Vid Bofors hafva tillverkats kanoner, projektiler, lavetter m. m. År 1900 utgjorde tillverkningen 743 ton kanoner och 62 ton projektiler.

I fråga om tillverkning af de så kallade *ädlare metallerna* må anföras följande:

Guld har, genom extraktion ur guldhaltigt silfver, erhållits vid Kafveltorp, och hafva der vunnits år 1896 2¹⁶ kg., år 1897 2² kg., år 1898 0⁷ kg., år 1899 2⁸³¹² kg. och år 1900 4¹³ kg.

Silfver har erhållits vid Kafveltorp, nämligen år 1896 181⁴⁶ kg., år 1897 208⁷ kg., år 1898 103² kg., år 1899 275⁰⁹ kg. och år 1900 284⁸⁶ kg., allt fint silfver.

Koppar har tillverkats och garats vid Kafveltorps kopparverk till följande kvantiteter: år 1896 91,350 kg., år 1897 92,300 kg., år 1898 73,190 kg., år 1899 64,646 kg. och år 1900 55,200 kg.

Verkbley har tillverkats vid Kafveltorp: år 1896 275,125 kg., år 1897 317,579 kg., år 1898 786,693 kg., år 1899 572,409 kg. och år 1900 753,480 kg.

Raffinadbly har framställts vid Kafveltorps blyhytta: år 1896 301,027 kg., år 1897 322,134 kg., år 1898 576,171 kg., år 1899 378,303 kg. och år 1900 552,324 kg.

Uti bolaget La Vieille Montagnes hytta vid Åmmeberg har den krossade stufmalmen rostats tillsammans med sligen från vaskverken och lemnat följande belopp *rostadt blende*: år 1896 23,000 ton, år 1897 24,583 ton, år 1898 25,250 ton, år 1899 24,200 ton och år 1900 26,772 ton. Det rostade blendet har utförts till bolagets zinkverk i Belgien och der försmälts till metallisk zink.

Tillverkning af *jernvitriol* och *zinkhvitt* har endast bedrivits vid Kafveltorp, och tillverkades der år 1896 16,590 kg. jernvitriol och 20,060 kg. zinkhvitt, år 1897 24,740 kg. jernvitriol och 40,531 kg. zinkhvitt och år 1898 9,900 kg. jernvitriol och 9,645 kg. zinkhvitt, hvaremot under åren 1899 och 1900 tillverkning af dessa ämnen ej bedrefs.

Rödfärg har tillverkats vid Dylta, och utgjorde tillverkningen under år 1896 226,032 kg., år 1897 231,948 kg., år 1898 230,180 kg., år 1899 218,076 kg. och år 1900 238,000 kg.

Antalet *arbetare*, som varit anställda vid bergverken och bruken, samt deras fördelning framgår af följande tabell:

År.	Jern-grufvor.	Jernverk.	Silfver- och blyverk med grufvor.	Kopparverk med grufvor.	Zink-grufvor och verk.	Andra verk.	Summa.
1896	2,186	3,788	26	184	645	145	6,974
1897	2,214	4,008	86	112	691	128	7,239
1898	2,310	4,001	90	75	555	139	7,170
1899	2,368	3,924	90	72	578	126	7,158
1900	2,538	4,129	—	143	678	147	7,635

Antalet af de vid bergverks- och bruksrörelsen använda *motorer* framgår af tabell Q.

De under perioden anmälda *olycksfallen* och deras utfall synes af följande tabell:

År.	Antal dödade.			Antal skadade.			Tillsammans dödade och skadade.		
	Vid grufvor.	Vid andra bergverk.	Summa.	Vid grufvor.	Vid andra bergverk.	Summa.	Vid grufvor.	Vid andra bergverk.	Summa.
1896	4	2	6	38	19	57	42	21	63
1897	4	—	4	61	78	139	65	78	143
1898	3	3	6	44	68	112	47	71	118
1899	3	1	4	50	52	102	53	53	106
1900	—	3	3	67	73	140	67	76	143

Under femårsperioden hafva Klotens hytta och Nyhammars bruk blifvit *nedlagda*.

F) *Fabriker och handverk*. För dessa näringar redogöres i Kungl. Kommerskollegii berättelser om fabriker och handverk. Af nämnda berättelser framgår, att industrien inom länet befinner sig i ständigt framåtskridande. Såväl fabrikenas antal och deras tillverkningsvärde som ock antalet handverkare och deras arbetare hafva i väsentlig mån ökats under femårsperioden. Arbetsskickligheten har äfven gått mycket framåt, hvilket nogsamnt syntes vid den under år 1899 hållna landbruks- och industriutställningen i Örebro.

För en del i föregående berättelse särskildt omnämnda fabriker och yrken torde Konungens Befallningshafvande böra här lemna en närmare redogörelse.

Tab. Q. Antal vid bergverks- och bruksrörelsen i Örebro län använda motorer åren 1896—1900.

År.	Vattenhjul och turbiner.				Ångmaskiner.				Andra maskiner.				Samtliga motorer.			
	Vid grufvor.	Vid andra bergverk.	Summa.	Hästkrafter.	Vid grufvor.	Vid andra bergverk.	Summa.	Hästkrafter.	Vid grufvor.	Summa.	Hästkrafter.	Vid öfriga bergverk.	Summa.	Hästkrafter.		
1896	70	243	313	9,978	36	11	47	1,238	7	7	56	113	254	367	11,272	
1897	72	241	313	10,143	35	12	47	1,240	7	7	185	114	253	367	11,568	
1898	74	242	316	11,145	32	10	42	717	7	7	226	113	252	365	12,088	
1899	59	241	300	10,884	31	10	41	1,184	18	18	644	108	251	359	12,712	
1900	60	231	291	10,791	35	11	46	1,420	31	31	855	126	242	368	13,066	

Vid Hammars *glasbruk* har tillverkningen af buteljer under perioden betydligt ökat. Under år 1896 tillverkades 2,199,000 buteljer med ett tillverkningsvärde af 99,000 kr., och under år 1900 hade tillverkningen uppgått till 3,265,700 buteljer med ett värde af 163,000 kr. Vid Gryts nedlagda jernbruk har Rejmyre bruks aktiebolag under perioden låtit anlägga en filial till bolagets glasbruk i Östergötlands län. Bruket består af en ugn om 8 deglar samt har 80 slipstolar. Brukets tillverkningsvärde under år 1900 uppgick till 190,000 kr.

Krut och *andra sprängämnen* hafva under perioden tillverkats af Gyttorps sprängämnesaktiebolag, aktiebolaget Nora tändrörsfabrik och aktiebolaget Bofors nobelkrut. Gyttorps sprängämnesaktiebolag tillverkar vid bolagets fabriker vid Gyt-torp patentdynamit samt ammoniak- och svartkrut. Tillverkningsvärdet uppgick under år 1900 vid Gyt-torp till omkring 450,000 kr., och samma år tillverkades vid Ramsberg 30,315 kg. svartkrut. Aktiebolaget Bofors nobelkrut tillverkar uteslutande nobelkrut, och uppgick tillverkningen under år 1900 till 62,000 kg. krut. Vid Nora tändrörsfabrik tillverkades under år 1900 omkring 350,000 ringar tändrör med ett tillverkningsvärde af 52,500 kr.

Tillverkning af *hagel* och *kulor* har under perioden bedrivits vid Stripa i Lindesbergs socken samt vid Sundet i Ljusnarsbergs socken, och har denna tillverkning under perioden något nedgått. Under år 1896 tillverkades vid Stripa 111,000 kg. och vid Sundet 50,947 kg., under det att år 1900 tillverkades å förra stället 83,080 kg. och å det senare 45,916 kg.

Några fabriker för beredning af *brännstoff* till afsalu finnas icke inom länet, men brännstoff för eget behof upptages och användes till ganska afsevärda kvantiteter vid Skyllbergs bruk, Kumla ångvarn, Hasselfors bruk, Laxå bruk, Hellefors bruk, Rockesholms bruk, Stjernfors bruk, Finnåkers bruk med flere ställen. Deremot tillverkas *torfströ* och *torfmull* i stora kvantiteter till försäljning. För detta lemnas närmare redogörelse här ofvan under rubriken Skogshushållning.

En industri, som under perioden fått stor utveckling, är tillverkningen af *kalk* samt förarbetning af *kalksten* till byggnadsmaterial. Kalk tillverkas inom länet vid Öfra Forssa och Harge i Hammars socken, vid Gärkilen i Knista socken, vid Kälkesta i Qvistbro socken, vid Lanna i Hidinge socken, vid Norra Mossby och Yxhult i Kumla socken samt vid Larsbo, Linnäs och Sjöskogen i Lindesbergs socken. Tillverkningen af kalk å dessa ställen under år 1900 torde kunna uppskattas till omkring 140,000 hektoliter. Kalksten förarbetas vid Lanna, Nyhyttan och Strömsborg i Hidinge socken, vid Yxhult och Röseholm i Kumla socken samt vid Tängsätter och Vilhelmsberg i Askers socken. Tillverkningsvärdet under år 1900 har å dessa ställen öfverstigit 600,000 kr. Nerikes kalksten har gjort sig fördelaktigt känd och fått stor användning för monumentala byggnader såväl i länet som i Stockholm och å andra ställen i Sverige.

Vid Ekeberg i Lillkyrka socken brytes och förarbetas en sorts *marmor*, kallad dolomit, som erhållit ganska stor efterfrågan, särskildt i Stockholm. Under år 1900 brötos der omkring 2,000 ton sådan sten. Vid Qvinnerstatorp i Axbergs socken har under perioden påträffats en hvit och rödaktig marmor, som bearbetats. Tillverkningsvärdet uppgick under år 1900 till 25,800

kr. Marmorn har hufvudsakligast fått användning för Oskarskyrkan i Stockholm.

Vid Sjötorp i Almby socken upptages och förarbetas *sandsten*. Tillverkningsvärdet under år 1900 uppgick till något öfver 30,000 kr.

Takskiffer tillverkas fortfarande vid Grythytte skifferverk. Tillverkningen här af har under perioden betydligt ökat. Vid föregående femårsperiods slut tillverkades 399,793 stycken takskiffer med ett tillverkningsvärde af 16,004 kr. 29 öre, under det att för år 1900 tillverkningen uppgick till 882,583 stycken, med ett tillverkningsvärde af 44,292 kr. Härförutom tillverkas vid verket bordskifvor m. m.

Tegeltillverkningen har under perioden fått ett betydligt uppsving. Nya stora tegelbruk hafva anlagts, och de förutvarande hafva betydligt utvidgats. De största tegelbruken inom länet äro Harge tegelbruk i Hammars socken, Flåtens tegelbruk i Ervalla socken, Karlslunds tegelbruk i Ånsta socken, Marks tegelbruk i Långbro socken och Vedevågs tegelbruk i Lindesbergs socken. Vid hvart af dessa tegelbruk öfverstiger den årliga tillverkningen halfannan million tegel. Dessutom finnas tegelbruk, som hafva ej obetydlig verksamhet, vid Elfstorp i Nora socken, vid Fjugesta i Knista socken, vid Gropen i Qvistbro socken, vid Hallsberg i Hallsbergs socken, vid Hidingsta i Norrbyås socken, vid Hälla i Glanshammars socken, vid Karlskoga och vid Karlstorp i Karlskoga socken, vid Mårsäter och vid Olshammar i Hammars socken, vid Stene i Kumla socken, vid Trystorp i Tångersåsa socken och vid Gustafsvik i Örebro stad. Under perioden hafva nedlagts Finnåkers tegelbruk i Fellingsbro socken och Mellringe tegelbruk i Långbro socken. Hasselfors bruks aktiebolag tillverkar vid Fagersand och aktiebolaget Bångbro rörverk vid Löfåsen tegel för eget behof.

Under år 1900 torde den för afsalu afsedda tillverkningen af tegel af alla slag hafva uppgått till öfver 12,000,000 stycken.

Inom länet bedrivs en ganska stor qvarn- och sågverksrörelse. Under femårsperioden har någon afsevärd förändring i verkens antal ej skett, hvaremot deras tillverkningsvärde ganska väsentligt ökat. Under år 1900 har tillverkningen vid de inom länet befintliga *salusågar* af större betydenhet uppgifvits sålunda:

	Tillverkning.
Boo och Hjortqvarn i Bo socken	4,000 kubikmeter
Elfvestorp i Grythyttans	2,420 »
Rockesholm i »	1,350 »
Hellefors i Hellefors	10,200 »
Rönneshyttan i Lerbäcks	12,500 »
Aspa i Hammars	4,000 »
Laxå i Bodarne	9,500 »
Hasselfors i Skagershults	3,000 »
Svartå i Qvistbro	2,600 »
Alkvettern i Bjurtjärns	2,400 »
Finnåkers i Fellingsbro	1,000 »
Dimbo i Lännäs	1,700 »
Skogaholm i Hallsbergs	5,081 »

Beträffande de betydligaste *qvarnarna* inom länet utvisar nedanstående tabell deras under år 1900 uppskattade mallön och egen tillverkning:

	Mallön.	Egen malning.
Backa i Edsbergs socken	11,500 kr.	—
Bäck i Vintrosa »	3,800 »	72,500 kg.
Karlslund i Långbro »	5,900 »	1,800,000 »
Dalkarlslyttani i Lindesbergs »	4,000 »	315,000 »
Hellefors i Hellefors »	700 »	460,000 »
Hidinge i Hidinge »	4,000 »	807,000 »
Kumla i Kumla »	24,860 »	54,000 »
Lassåna i Bodarne »	3,000 »	141,000 »
Skrämman i Karlskoga »	508 »	267,500 »
Örebro stad	21,000 »	2,700,000 »

Följande tabell visar de i länet befintliga *trämassfabrikerna* och deras tillverkningar år 1900:

Laxå bruk, Bodarne socken	2,456 ton
Rockesholm, Grythyttans »	1,597 »
Sjöfvenfors, Hellefors »	1,951 »
Silfvergrufvan, »	2,432 »
Stjernfors, Ljusnarsbergs »	3,900 »
Frövifors, Näsby »	2,500 »
Rockhamnar, Fellingsbro »	2,609 »

Följande tabell visar de i länet befintliga *pappersbruken* och deras tillverkning under år 1900:

Frövifors i Näsby socken	3,700 ton
Lindbacka i Ånsta »	703 »
Ställdalen i Ljusnarsbergs »	1,072 »

Inom länet finnes numera, sedan Svinnersta *bränneri* under förra perioden nedlagts, endast ett bränneri, nämligen vid Råå. Tillverkningen der uppgick under år 1900 till 177,851 liter.

Antalet *salubryggerier*, som vid förra periodens slut uppgick till 34, har under perioden ökat så, att det vid 1900 års utgång fanns 43 bryggerier i länet. Denna ökning är dock hufvudsakligast föranledd af att en hel del smärre svagdricksbryggerier anlagts för att tillfredsställa den närmaste ortens behof af denna dryck.

Några större *strejker* under femårsperioden hafva icke förekommit i länet. Den största, omfattande murare, timmermän och byggnadssnickare, förekom under år 1898 i Örebro stad, men slöt inom kort efter ömsesidiga eftergifter.

Uti föregående berättelse har Konungens Befallningshafvande lemnat redogörelse för de *elektriska kraftanläggningar*, som under föregående period utförts. Äfven under denna period hafva åtskilliga i länet befintliga vattenfall tagits i användning för sådana anläggningar.

Den betydligaste anläggningen är den, som utförts af Örebro elektriska aktiebolag. I fråga om denna anläggning, äfvensom ifråga om dem, som utförts för kraftöfverföring till städerna Askersund och Nora, får Konungens Befallningshafvande hänvisa till hvad Konungens Befallningshafvande härefter meddelar under rubriken Länets städer.

Inom Öster-Nerikes fögderi har vid Skogaholms bruk i Svennevads socken elektrisk anläggning utförts för belysning och drifvande af verkets maskiner. Vid Vilhelmsbergs stenhuggeri i Askers socken är äfven utförd en elektrisk anläggning, som förser bostäder och verkstäder med elektriskt ljus samt lemnar kraft för verkets hyflar och lyftkranar.

K. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser 1896—1900. Örebro län.

Inom Vester-Nerikes fögderi har elektrisk belysning anordnats i Skyllbergs bruks aktiebolags, Yxhults stenhuggeriaktiebolags och Kumla ångvarns verkstäder. Yxhults stenhuggeriaktiebolag har under år 1900 låtit anordna en 7 kilometer lång elektrisk kraftledning från Nedre Lannafors till bolagets kalkstensgrufva och stenhuggeri i Hidinge socken. Hasselfors bruks aktiebolag i Skagershults socken har under år 1900 låtit anlägga en elektrisk kraftstation om 63 hästkrafter, af hvilka för närvarande dock endast 36 hästkrafter tagas i anspråk för öfverföring af kraft till Bålby mejeri och gård samt till den på 7 kilometers afstånd från bruket belägna Stockås torfströfabrik.

Inom Lindes fögderi har Ställbergs grufaktiebolag låtit montera ett vattenfall i Hörkselven, hvarifrån kraften ledes med en spänning af 600 volt till det s. k. Kejsarschaktet. Af fallet erhålles 165 hästkrafter, hvilka äfven tagas i anspråk för belysning. Anläggningen har i sin helhet kostat 75,000 kr. Från ett annat vattenfall i Hörkselven har Högfors aktiebolag anlagt kraftledning till bolagets gruffält Sköttgrufvan. Ledningen har en längd af 3 kilometer och öfverför 75 hästkrafter. Kostnaden har uppgått till 25,000 kr. Kraften tages delvis i anspråk för en elektrisk bormaskin, som kostat 24,000 kr., och en elektrisk malmskiljare, som kostat 20,000 kr. Härförutom hafva mindre elektriska belysningsanstalter inrättats vid Frövifors, Frövi station och Rockhammars trämassfabrik.

Inom Nora fögderi har Nora bergslags elektriska aktiebolag låtit montera ett vattenfall vid Vestgöthyttfors i Svartelfven. Aktiebolaget eges af Stribergs grufvebolag, Dalkarlsbergs aktiebolag samt Glifsa, Grindgrufve och Humlabergs grufvebolag. Vid Vestgöthyttfors finnes en holme i elfven, så att elfven derigenom delar sig i två grenar. Öfver hvardera grenen är en damm af granit uppförd. Från dammen leder en kanal till 6 genom berget sprängda tunnlar för lika många turbiner. Tre turbiner om 240 hästkrafter äro nu anbragta. Från turbin- och dynamohuset gå kraftöfverföringsledningar, dels en, omkring 11½ kilometer lång, till Striberg och dels en, 11 kilometer lång, till Dalkarlsberg. Från dessa hufvudledningar utgå grenledningar till Glifsa, Grindgrufve och Humlabergs gruffält. Härjemte har från Stribergsledningen uppsatts en 7½ kilometer lång ledning till Klacka-Lerbergs gruffält. Af den tillgängliga kraften äro för närvarande ej mer än omkring 400 hästkrafter tagna i anspråk. Aktiebolaget Bredsjö bruk har under utförande en anläggning, som är afsedd att öfverföra kraft från Grängshyttan till Annenäs grufvor i och för uppfordring af malm. Under år 1900 har Hellefors bruks aktiebolag uppfört en elektrisk anläggning för att från ett vattenfall i Svartelfven öfverföra omkring 150 hästkrafter för drifvande af bolagets valsverk och snickerifabrik.

Inom länet drifves fortfarande *husslöjd* i ganska stor skala. Genom årliga anslag, hvartill staten lemnar bidrag, verka Landstinget och Hushållningssällskapet för husflitens och slöjdskicklighetens främjande. *Örebro läns slöjdförening*, som förvaltar och fördelar anslagen, hade till sitt förfogande under år 1900 Landstingets anslag 6,000 kr., Hushållningssällskapets anslag 2,100 kr. samt statsanslaget 1,000 kr. Dessutom eger slöjdföreningen två donationer å tillsammans 5,330 kr. samt uppbär några hundra kronor i årsavgifter från föreningens medlemmar. Landstingets anslag har användts såsom bidrag till slöjdundervisningen i 132 goss- och 191 flickskolor. Af föreningens öfriga medel hafva stipendier lemnats åt slöjdlärare eller slöjdlärareelever från länet

för att genomgå kurser vid Nääs slöjdinstitut. Dessutom hafva bekostats ej allenast slöjdkurser i qvinlig skolslöjd för elever vid småskolelärarynnesseminariet i Örebro utan ock undervisning i väfnad och korgflätning. Slöjdföreningens verksamhet inom länet torde vara mycket nyttig samt har otvifvelaktigt hos yngre och äldre bibehållit eller väckt hågen för nyttig husslörd samt ökat slöjdskickligheten.

Såsom husslörd idkas fortfarande inom Hallsbergs och Lerbäckes socknar af Vester-Nerikes fögderi handsmide af spik och nubbs, slätterliar, hästskor och söm samt klackjern. Värdet deraf kan uppskattas till omkring 75,000 kr. årligen. Inom Hallsbergs och till någon del äfven inom Kumla, Lerbäckes och Viby socknar tillverkas halmflätor och stråhattar. Denna tillverkning har under perioden betydligt ökats, och årliga tillverkningen kan numera uppskattas till ett värde af 200,000 kr. I Hallsberg finnes en stor fabrik för tillverkning af strå- och filt-hattar. Inom Vester- och Öster-Nerikes fögderier med hufvudort i Kumla idkas fortfarande en ganska betydande tillverkning af alla slags skodon. Denna näring har dock lidit ett stort afbräck genom den massa skofabriker, hvilka under perioden tillkommit såväl inom länet som å andra ställen i Sverige, men är dock fortfarande ganska betydlig och torde i länet sysselsätta omkring 400 personer. Värdet af årliga tillverkningen torde uppgå till omkring 400,000 kr. Under perioden hafva förutom några mindre skofabriker anlagts 3 större sådana, deraf 2 i Örebro och 1 i Långbro socken, omedelbart i närheten af Örebro. Årliga tillverkningsvärdet vid skofabrikerna inom länet uppgick under år 1900 till omkring 600,000 kr.

Såsom alster af husslörd inom länet må nämnas snickeri- och möbelsarbeten, laggkärl, korgarbeten och väfnader. I Bergslagen inskränker sig husslörden förnämligast till gröfre smiden och snickeriarbeten samt väfnader för eget behof.

Fiske kan sägas utgöra yrke eller hufvudnäring endast för befolkningen å de i Hjelmaren belägna öarna Essön, Björkö, Vahlen och Vinön samt å Rökneöarna i norra Vettern äfvensom för ett mindre antal strandboar vid nämnda sjöar samt vid en och annan af de större sjöarna inom länet. För vården af fisket

inom länet och för vidtagande af åtgärder för dess utveckling och förkofran verkar fortfarande en särskild *fiskeriförvaltningsnämnd*. Nämnden har till sitt förfogande ett anslag af 2,000 kr., hvaraf staten lemnar 1,000 kr. samt Hushållningssällskapet och Landstinget hvardera 500 kr. Enligt den för nämndens verksamhet uppgjorda plan skall nämnden utöfva tillsyn öfver att gällande författningar angående fisket efterlefvas samt verka för fiskevård och fiskodling. Tillsynen öfver att författningarna efterlefvas utöfvas hufvudsakligen genom en af Konungens Befallningshafvande tillförordnad fiskeriofveruppsyningsman, hvilken företager årliga inspektionsresor till sjöar och vattendrag inom länet. Dessa inspektionsresor hafva otvifvelaktigt gjort stor nytta, hvilket visar sig deraf att numera lagöfverträdelserna vid fiskets bedrivande hufvudsakligast inskränka sig till begagnandet af en del icke fullt lagliga kräftburar.

Under perioden har fiskodling egt rum i flere af länets större sjöar, såsom Vettern, Hjelmaren, Möckeln, Vikern med flere. Under år 1896 utplanterades 248,000 stycken lax och röding samt 270,000 stycken fetsik, under år 1897 160,000 stycken lax och röding samt 465,000 stycken fetsik, under år 1898 225,000 stycken röding, under år 1899 340,000 stycken röding och 80,000 stycken fetsik samt under år 1900 80,000 stycken röding och 50 sutare. Dessutom hafva under åren 1898 och 1899 i sjön Möckeln utsläppts 200 tjog kräftor, som fångats i Hjelmaren. Det utplanterade fiskynglet har erhållits från fiskodlingsanstalten vid Bastedalen invid Vettern.

För fiskets bedrivande i Hjelmaren och särskildt för kräftfångsten derstädes hafva Konungens Befallningshafvande i Örebro, Vestmanlands och Södermanlands län genom gemensamt utslag den 15 september 1899 utfärdat nya bestämmelser. Dessutom hafva inför Konungens Befallningshafvande i Örebro, Jönköpings, Skaraborgs och Östergötlands län sammanträden hållits för åstadkommande af nya bestämmelser för fiskets bedrivande i Vettern.

Beträffande *jagten* får Konungens Befallningshafvande åberopa hvad derom yttrats i sammanhang med redogörelsen för skogshushållningen och rofdjurs dödande.

4. Kommunikationer och varuutbyten.

A) **Landtkommunikationer.** Länet jernvägsnät har under perioden betydligt utvecklats, i det att tre nya *jernvägar* under perioden färdigbygts.

Under år 1897 beviljade Riksdagen anslag för anläggning af en statsbana i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag *från Krylbo till Örebro* under vilkor, att landsting, kommuner och enskilde kostnadsfritt uppläte för all framtid all mark till banbyggnad, banbevakningsområden m. m. äfvensom lemnade ersättning för vissa olägenheter, orsakade genom banbyggnaden etc. Kungl. Maj:ts förslag afsåg att framdraga banan antingen genom Ödeby, Glanshammars och Rinkaby socknar eller genom Näsby socken till Frövi, med inlösen af Örebro—Frövilinien till statsbana. För begge linierna tecknades af kommunerna och enskilda personer betydande belopp, hvarjemte Landstinget å lagtima möte den 20—23 september 1897 iklädde sig ansvaret för fullgörande,

utöfver hvad kommuner och enskilde sig åtagit eller åtaga, af de vilkor Riksdagen uppställt för Krylbo—Örebro jernvägs anläggande. Under år 1898 bestämde Riksdagen, att banan skulle dragas till Frövi samt att den Örebro—Köpings jernvägsaktiebolag tillhörande linien Örebro—Frövi skulle inköpas. Såsom bidrag till den sålunda bestämda linien har tecknats af Fellingsbro kommun 30,000 kr. och af enskilda personer i kommunen 25,500 kr. I Kungl. Jernvägsstyrelsens underdåniga berättelser om statens jernvägstrafik finnas utförliga redogörelser lemnade för denna bana, hvarför Konungens Befallningshafvande i underdånighet hänvisar till desamma. Banan öppnades den 11 december 1900 för allmän trafik. Inom länet finnas å banan följande nyanlagda stationer, alla belägna inom Fellingsbro socken, nämligen Blixterboda, Sällinge och Spannarboda. Under år 1901 har Landstinget begärt tillstånd att exproprieras den mark,

hvaröfver banan dragits. Ännu kan ej beräknas, till hvilket belopp Landstingets bidrag kommer att uppgå för banan. Ehuru banan endast under en jernförelsevis kort tid begagnats, har det likväl redan visat sig, att den lifligt trafikeras, hvarför densamma säkerligen kommer att blifva till mycket stort gagn för länet.

Statens egendom af jernvägar har under år 1900 ökats med den 22 kilometer långa jernvägen *Bånghammar—Kloten*, som jemte andra egendomar inköpts för statens räkning. Denna jernväg skötes dock ej af Kungl. Jernvägsstyrelsen, enär den myndighet, nämligen Kungl. Domänstyrelsen, som egt bringa köpet till verkställighet, enligt kontrakt med Frövi—Ludvika jernvägsaktiebolag åt detta öfverlemnadt att tillsvidare trafikera och underhålla denna bana.

Den i föregående berättelse omnämnda *Örebro—Svartå* jernväg har under år 1897 blifvit färdig och öppnades den 1 oktober 1897 för allmän trafik. Banan, som under de första åren trafikades af Örebro—Köpings jernvägsaktiebolag, trafikeras numera af staten, sedan staten inköpt den förut omnämnda linien Örebro—Frövi. Utöfver hvad Konungens Befallningshafvande i sin föregående berättelse omnämmt, må om denna bana anföras följande.

Jernvägen, som beräknades att med rullande materiel kosta omkring 1,527,000 kr., har i verkligheten kostat omkring 1,800,000 kr. Orsaken härtill är hufvudsakligen att tillskrifva en del anläggningar, som måst vidtagas vid de båda slutstationerna, äfvensom att anordningar måst ur militär synpunkt vidtagas för att underlätta framförandet af trupper m. m.

Genom statens inköp af Örebro—Frövi-linien samt den tillökning i trafik, som derigenom tillfördes Frövi station, blef utrymmet å denna station för trångt. Frövi—Ludvika jernväg har därför under år 1900 på ett par kilometers afstånd från Frövi station dragit en ny bana till Frövi—Köpings jernväg, som träffar sistnämnda jernväg vid Vanneboda, der en ny jernvägsstation uppförts, som togs i anspråk för allmän trafik den 1 maj 1901.

Den i föregående berättelse omnämnda jernväg, som skulle anläggas från *Lindesbergs till Valskogs* jernvägsstation å dåvarande Örebro—Köping-banan, har ej kommit till stånd, sedan Örebro—Krylbo jernvägs anläggning beslutats.

I föregående berättelse omnämndes, att *Norra Östergötlands jernvägs* aktiebolag sökt hos Kungl. Maj:t koncession för anläggande af en smalspårig jernväg från Pålshoda till Örebro med bibana från Norrbyås till Odensbacken.

Koncession har lemnats å en jernväg från Pålshoda till Örebro, hvaremot koncession vägrades å bibanan. Jernvägen öppnades under början af detta år för allmän trafik. Förutom slutstationerna har banan följande stationer: Mark, Stortorp, Hidingsta, Qvismaren, Sköllersta och Tarsta. Angående kostnaderna för denna bana kunna för närvarande ej lemnas några exakta uppgifter, ty kostnaderna för expropriation af mark m. m. hafva ännu ej blifvit bestämda.

Huru rörelsen å de mera betydande enskilda jernvägar, hvilka antingen helt och hållet eller till väsentligare del falla inom länet, utvecklats sig och huru trafiken och inkomsten deraf vexlat, inhämtas af *tabell R* (sid. 28 o. 29).

Med afseende å denna tabell må nämnas, att då Östra Vermlands jernväg blott å en sträcka af 4 kilometer ligger inom

länet och å denna sträcka någon station ej finnes, någon uppgift om denna jernväg ej ansetts erforderlig.

I fråga om de tider, då berörda jernvägar öppnades för allmän trafik, och om deras spårvidd hänvisas till de uppgifter Konungens Befallningshafvande lemnat härom i föregående berättelser.

De *mindre jernvägarnas* trafikförhållanden samt den procentiska ökningen eller minskningen af deras inkomster från det ena året till det andra belysas af efterföljande siffror:

Kilsno—Brefveens jernväg. (Medellängd 7 km.).

	100-tal kg. gods.	Inkomster. Kronor.	Ökning eller minskning i proc.
År 1896	82,671	10,884	— 7.9
» 1897	101,394	13,080	+ 20.1
» 1898	104,195	13,596	+ 3.9
» 1899	105,415	12,290	— 1.1
» 1900	101,556	13,441	+ 9.3
Skilnad mellan 1896 och 1900 års trafik	+ 18,885	+ 2,557	+ 23.4

Laxå—Röfors jernväg.

	Totala vigten. Kilogram.	Bruttoinkomster. Kronor.
År 1896	40,095,460	22,906.50
» 1897	46,619,260	28,548.30
» 1898	37,942,980	24,509.85
» 1899	44,778,380	28,114.35
» 1900	44,194,460	29,160.00

*Ämnebergs jernväg.*¹⁾

	100-tal kg. gods.	Inkomster. Kronor.	Ökning eller minskning i proc.
År 1896	569,212	22,767.08	— 11.4
» 1897	583,718	24,792.67	+ 8.9
» 1898	589,124	27,183.04	+ 9.6
» 1899	590,959	21,320.25	— 21.5
» 1900	595,759	22,197.51	+ 4.1
Skilnad mellan 1896 och 1900 års trafik	+ 26,547	— 569.57	— 2.5

Storå—Guldsmedshyttans jernväg.

	Trafik i kilogram.	Inkomster. Kronor.	Inkomst pr dag och bankm. Kronor.
År 1896	35,879,720	18,399.95	12.57
» 1897	41,515,420	23,169.80	15.87
» 1898	41,948,080	23,068.50	15.80
» 1899	42,018,740	21,738.90	14.89
» 1900	46,305,800	23,111.15	15.83
Skilnad mellan 1896 o. 1900 års trafik	+ 10,426,080	+ 4,711.20	+ 3.26

Stripa—Rossvälens jernväg.

	Trafik i kilogram.	Inkomster. Kronor.
År 1896	27,874,200	9,755.98
» 1897	30,262,950	10,592.03
» 1898	34,186,815	11,965.39
» 1899	33,730,340	11,805.62
» 1900	33,610,950	11,763.82

¹⁾ Öppnad för trafik den 16 maj 1889; spårvidd 1.435 m.; trafikerad bana 11 km.

Kumla—Yxhults jernväg.

	100-tal kg. gods.	Inkomster. Kronor.
År 1896	117,265	14,751
» 1897	117,530	14,506
» 1898	135,120	15,936
» 1899	121,768	16,551
» 1900	131,547	16,308

Den i förra berättelsen omnämnda forsling medelst landsvägslokomotiv af malm och jern mellan Haddebo bruk och Hjortqvarns jernvägsstation har under denna period upphört.

Förutom de så kallade hästbanor och dermed jemförliga jernvägsspår, för hvilka i föregående berättelse redogjorts, finnas i länet följande, som under denna period tillkommit:

I Axbergs socken har anlagts ett jernvägsspår, som förenar Qvinnerstatorps kalkstensbrott med Dylta jernvägsstation å

Örebro—Krylbo-banan. I Tysslinge socken har anlagts ett jernvägsspår från Garphytte bruk till Latorps jernvägsstation å Örebro—Svartå-banan. I Norrbyås socken har anlagts ett jernvägsspår, som förenar Hidingsta tegelbruk med Hidingsta station å Pålsboda—Örebro jernväg.

I föregående berättelse har Konungens Befallningshafvande redogjort för länets indelning i vaghållningsdistrikt äfvensom för de utslag Konungens Befallningshafvande meddelat rörande de i 41 § af väglagen omförmälda förhållanden. Inom Öster-Nerikes fögderi hafva vägdelningarna afslutats och blifvit slutligen pröfvade inom Glanshammars, Askers och Sköllersta härads vaghållningsdistrikt, inom hvilka äfven de nya vägglotterna blifvit af vederbörande vägglottsegare tillträdde. Öfver uppskattningen och indelningen af vägarna inom Örebro härads vaghållningsdistrikt hafva besvär anförts hos Konungens Befallningshafvande, som den 30 november 1901 meddelat utslag i målet.

Tab. R.

Trafiken å mera betydande enskilda jernvägar inom Örebro län åren 1896—1900.

År.	Medel- längd trafikerad bana. Kilo- meter.	R e s a n d e.				Inkomst. Kronor.	Post, åtkon, levfande djur m. m. Kronor.	Paket-, il- och fraktgods.		Summa inkomst. Kronor.	Ökning eller minsk- ning i procent.
		A n t a l.						100-tal kilogram.	Inkomst. Kronor.		
		1:a klass.	2:a klass.	3:e klass.	Summa.						
<i>Örebro—Köping.</i>											
1896	71	—	25,205	193,335	218,540	197,291	41,194	8,792,110	922,186	1,160,671	+ 13.5
1897	71	—	26,925	222,651	249,576	222,774	42,889	9,067,770	955,772	1,221,435	+ 5.2
1898	71	—	31,264	235,060	266,324	233,479	48,731	9,644,000	1,051,296	1,333,506	+ 9.2
1899	71	—	31,817	268,775	300,592	267,672	51,855	9,642,840	1,126,940	1,446,467	+ 8.5
Skilnad mellan 1896 och 1899 års trafik	—	—	+ 6,612	+ 75,440	+ 82,052	+ 70,381	+ 10,661	+ 850,730	+ 204,754	+ 285,796	+ 24.6
1900	46	—	21,792	161,455	183,247	144,691	37,713	9,206,610	896,466	1,078,870	—
<i>Ervalla—Otterbäcken.</i>											
1896	130	—	9,333	82,260	91,593	59,461	26,488	1,782,620	391,231	477,180	+ 0.2
1897	130	—	9,564	97,171	106,735	66,590	22,284	2,098,870	437,665	526,539	+ 10.3
1898	130	—	10,333	106,967	117,300	70,410	27,573	2,255,590	459,499	557,482	+ 5.9
1899	130	—	11,509	131,890	143,399	86,587	32,879	2,310,040	478,220	597,686	+ 7.2
1900	130	—	12,485	140,721	153,206	88,707	25,665	2,586,420	535,793	650,165	+ 8.8
Skilnad mellan 1896 och 1900 års trafik	—	—	+ 3,152	+ 58,461	+ 61,613	+ 29,246	— 823	+ 803,800	+ 144,562	+ 172,985	+ 36.3
<i>Bredsjö—Deger fors.</i>											
1896	101	—	693	11,204	11,897	6,487	2,318	1,013,490	161,242	170,047	— 2.6
1897	101	—	753	13,237	13,990	7,219	2,294	1,181,000	187,278	196,791	+ 15.7
1898	101	—	882	15,978	16,860	8,223	2,298	1,182,160	180,021	190,542	— 3.2
1899	101	—	1,372	20,735	22,107	10,928	2,269	1,163,760	183,118	196,315	+ 3.0
1900	101	—	1,701	24,516	26,217	13,147	2,196	1,088,100	164,460	179,803	— 8.4
Skilnad mellan 1896 och 1900 års trafik	—	—	+ 1,008	+ 13,312	+ 14,320	+ 6,660	— 122	+ 74,610	+ 3,218	+ 9,756	+ 5.7
<i>Svartelfs jernväg.</i>											
1896	38	—	843	9,505	10,348	6,806	7,684	270,010	34,082	48,572	— 3.2
1897	38	—	1,047	10,332	11,379	7,398	7,374	276,020	38,935	53,707	+ 9.0
1898	38	—	1,008	11,235	12,243	7,436	6,652	367,230	43,855	57,943	+ 7.9
1899	38	—	984	13,259	14,243	8,789	7,276	402,940	49,102	65,167	+ 12.5
1900	38	—	863	12,489	13,352	7,791	5,517	538,900	59,579	72,887	+ 11.8
Skilnad mellan 1896 och 1900 års trafik	—	—	+ 20	+ 2,984	+ 3,004	+ 985	— 2,167	+ 268,890	+ 25,497	+ 24,315	+ 50.1

År.	Medel- längd trafikerad bana. Kilo- meter.	R e s a n d e.				Inkomst. Kronor.	Post, äddon, levande djur m. m. Kronor.	Paket-, il- och fraktgods.		Summa inkomst. Kronor.	Ökning eller minsk- ning i procent.
		A n t a l.						100-tal kilogram.	Inkomst. Kronor.		
		1:a klass.	2:a klass.	3:e klass.	Summa.						
<i>Frövi—Ludvika.</i>											
1896	98	—	9,570	107,114	116,684	82,164	30,528	8,567,640	1,427,086	1,539,778	+ 25.9
1897	98	—	11,436	122,051	133,487	89,717	44,855	8,936,790	1,475,768	1,610,340	+ 4.6
1898	98	—	13,176	142,996	156,172	99,331	51,970	8,992,360	1,504,488	1,655,780	+ 2.8
1899	98	—	13,178	148,745	161,923	118,923	31,320	8,812,394	1,469,489	1,619,732	— 2.2
1900	98	—	14,352	173,400	187,752	127,123	34,489	9,468,818	1,599,175	1,760,787	+ 8.7
Skilnad mellan 1896 och 1900 års trafik	—	—	+ 4,782	+ 66,286	+ 71,068	+ 44,959	+ 3,961	+ 901,178	+ 172,089	+ 221,009	+ 14.35
<i>Bånghammar—Kloten.</i>											
1896	22	—	64	1,255	1,319	1,032	5	125,555	28,183	29,220	+ 1.2
1897	22	—	60	1,321	1,381	1,107	2	133,787	30,516	31,625	+ 0.8
1898	22	—	57	1,528	1,585	1,281	3	146,781	32,502	33,786	+ 0.7
1899	22	—	23	954	977	787	—	44,779	10,142	10,929	— 67.7
1900	22	—	108	2,083	2,191	1,820	429	42,589	9,826	12,075	+ 1.0
Skilnad mellan 1896 och 1900 års trafik	—	—	+ 44	+ 828	+ 872	+ 788	+ 424	— 82,066	— 18,357	— 17,145	— 58.1
<i>Bergslagens jernväg.</i>											
1896	78.5	—	3,556	38,049	41,605	40,748	19,672	805,107	299,829	860,249	+ 2.40
1897	78.5	—	3,985	44,885	48,870	48,469	20,448	867,647	308,531	977,448	+ 4.77
1898	78.5	—	4,564	50,793	55,357	56,291	20,866	891,974	309,256	1,000,413	+ 2.38
1899	78.5	—	5,021	56,952	61,973	64,705	21,744	981,844	318,597	1,090,416	+ 4.82
1900	78.5	—	5,452	61,336	66,788	70,734	22,500	1,013,504	346,263	1,160,407	+ 8.51
Skilnad mellan 1896 och 1900 års trafik	—	—	+ 1,896	+ 23,287	+ 25,183	+ 29,986	+ 2,828	+ 208,397	+ 46,434	+ 70,248	+ 22.0
<i>Akersund—Skjällberg—Lerbäck.</i>											
1896	14	—	—	—	28,189	13,361.33	1,692.19	22,622	30,181.64	45,235.16	+ 8.00
1897	14	—	—	—	30,293	14,177.62	1,845.91	24,645	31,856.17	47,879.60	+ 5.87
1898	14	—	—	—	33,399	15,768.87	1,685.96	25,137	32,596.87	50,051.70	+ 4.53
1899	14	—	—	—	33,585	15,648.99	1,626.35	24,027	32,000.78	49,276.12	— 1.56
1900	14	—	—	—	34,145	16,016.92	1,752.86	24,091	32,775.78	50,575.56	+ 2.61
Skilnad mellan 1896 och 1900 års trafik	—	—	—	—	+ 5,956	+ 2,648.59	+ 60.67	+ 1,469	+ 2,594.14	+ 5,340.40	+ 11.83
<i>Säfsnäs jernväg.</i>											
1896	47	—	160	2,909	3,069	3,731	500	338,620	138,172	142,406	+ 17.22
1897	47	—	179	3,509	3,688	4,248	871	335,770	126,612	131,731	— 8.1
1898	47	—	220	3,831	4,051	5,038	657	335,650	132,994	138,689	+ 5.02
1899	47	—	327	5,576	5,903	6,246	571	349,860	129,659	136,476	— 1.62
1900	47	—	312	6,651	6,963	6,727	659	344,320	135,055	142,441	+ 4.18
Skilnad mellan 1896 och 1900 års trafik	—	—	+ 152	+ 3,742	+ 3,894	+ 2,996	+ 150	+ 5,700	— 3,117	+ 35	+ 0.625
<i>Pålsboda—Finspong.</i>											
1896	58	3,452	—	36,496	39,948	23,679	13,283	574,473	149,586	186,548	+ 1.6
1897	58	3,654	—	42,861	46,515	26,186	10,645	633,216	151,726	188,557	+ 1.1
1898	58	3,657	—	48,671	52,328	28,363	11,989	597,546	145,676	186,028	— 1.3
1899	58	3,702	—	52,759	56,461	30,521	12,973	580,920	149,959	193,453	+ 4.0
1900	58	4,314	—	54,482	58,796	32,192	13,464	668,616	160,629	206,285	+ 6.6
<i>Örebro—Svartå.</i>											
1897	50	20	2,454	27,507	29,981	18,096.23	1,638.47	6,923,426	11,916.46	31,651.16	—
1898	50	253	7,172	105,946	113,371	67,045.55	6,412.12	45,955,293	70,225.60	143,683.27	—
1899	50	269	7,668	121,133	129,070	77,182.22	6,162.74	54,624,179	83,605.94	160,950.90	+ 16.2
1900	50	654	6,545	117,889	125,088	73,326.71	6,115.60	52,263,596	84,748.92	161,191.23	— 1.7

Som Konungens Befallningshafvandes nämnda utslag ej tagit åt sig laga kraft, har vägdelningen inom detta distrikt ej kommit till tillämpning. Inom Vester-Nerikes fögderi äro vägdelningarna avslutade inom Grimstens, Edsbergs, Sundbo, Kumla och Hardemo härads väghållningsdistrikt, och de nya väglotterna hafva blifvit af vederbörande väglotsegare tillträdda. Inom Lindes fögderi har den nya vägdelningen trädt i kraft inom Nya Kopparbergs härads väghållningsdistrikt, hvaremot inom Lindesbergs sockens väghållningsdistrikt ny vägdelning ej ansetts behöflig, enär inom distriktet ny vägdelning förrättats under åren 1882—1884. Inom Ramsbergs sockens väghållningsdistrikt och Fellingsbro härads väghållningsdistrikt pågå vägdelningar, som dock ännu ej hunnit avslutas. Inom Nora fögderi har vägdelningen avslutats inom Nora sockens väghållningsdistrikt, inom Karlskoga sockens väghållningsdistrikt och inom Bjurtjärns sockens väghållningsdistrikt, hvaremot inom Hjulsjö sockens väghållningsdistrikt vägdelningen af år 1851 fortfarande är tillämplig.

Bilagda **tabell 2** redogör för *allmänna vägarna* och *skjutsningen* under femårsperioden. I afseende å denna tabell får Konungens Befallningshafvande anmärka, att olikheterna i denna tabell med den, som afgafs till föregående femårsberättelse, bero derpå, att vid vägdelningarna vägarnas natur af landsväg och bygdeväg förändrats, att förutvarande allmänna vägar uteslutits ur vägdelningarna och andra vägar i deras ställe intagits samt att vägar förut blifvit underhållna af ett väghållningsdistrikt, inom hvilket de ej lågo.

I fråga om *nya väganläggningar* och omläggning eller förändring af gamla sådana, må anföras följande.

Inom Öster-Nerikes fögderi har någon ny väganläggning ej förekommit, hvaremot nya bygdevägar, som förut påbörjats, blifvit fullbordade till en längd af något mer än 8·7 nymil.

Inom Vester-Nerikes fögderi har ej någon ny väganläggning förekommit, hvaremot åtskilliga *backiga vägar* inom Lerbäckes socken äfvensom vägen från Långstorp i Snafunda socken till Haddebo vid Lerbäckes sockens gräns blifvit med statsunderstöd omlagda och förbättrade.

Inom Lindes fögderi hafva åtskilliga nya vägar blifvit under perioden anlagda. Den 1 september 1899 fullbordades en ny 7·5 kilometer lång väganläggning mellan Rällså station och Stjernfors bruk. Å denna väg finnes en större stenbro med två spann öfver Rällsåelfven. Kostnaden för denna vägbyggnad i sin helhet har uppgått till 30,596 kr. 11 öre, af hvilket belopp staten bidragit med 19,000 kr. För anläggning af ny väg mellan Rällså jernvägsstation och Löa har af statsmedel lemnats ett bidrag af 6,600 kr. Kostnaden för denna väganläggning, hvilken under år 1900 blef färdig, har uppgått till 12,916 kr. Dessutom hafva åtskilliga vägar omlagts och förbättrats. Den största af dessa väganläggningar har varit anläggningen af vägen mellan Spångboda och Rockhammar, för hvilken af statsmedel lemnats ett bidrag af 14,500 kr. Genom anläggningen af jernvägen Krylbo—Örebro hafva äfven flere mindre vägomläggningar egt rum.

Inom Nora fögderi har någon ny väganläggning ej förekommit.

Af det å riksstatens sjetta hufvudtitel uppförda extra ordinarie anslag till *undersökningar och expenser för allmänna arbeten* hafva blifvit inom länet använda 300 kr. år 1899 och 500 kr. under hvart och ett af periodens öfriga år.

Under femårsperioden hafva följande *broar* inom länet tillkommit eller blifvit ombygda eller undergått väsentlig repara-

tion, nämligen: inom Öster-Nerikes fögderi: bron i närheten af Ringaby kvarn i Ödeby socken, för hvilken ombyggnadskostnaden utgjort 1,500 kr.; inom Vester-Nerikes fögderi: Långstorpsbron och Nybron å vägen Långstorpsbro—Svennevad, Gåsbron å vägen Taltorps tall—Solberga grind i Lerbäckes socken, Fagrabron å Getaryggsvägen i Edsbergs socken, Brotorpsbron i Knista socken, Hidingebron i Hidinge socken, Stabolsbro i Skagershults socken, Qvistbrobron i Qvistbro socken samt inom Hammars socken 8 stycken smärre broar; inom Lindes fögderi: bron öfver Storån vid Storå gästgifvaregård, för hvilken nyanläggning, som blifvit färdig under hösten 1901, i statsbidrag lemnats 7,100 kr., bron öfver Storån vid Löa, för hvilken nyanläggning, som blifvit färdig under december 1900, i statsbidrag lemnats 7,900 kr.; och inom Nora fögderi: en bro öfver allmänna landsvägen vid Degerfors bruk, som ombygts för en kostnad af 17,000 kr.

Antalet *grindar* å allmänna vägarna uppgår — jernvägsgrindarna vid vägöfvergångar deri icke inberäknade — till 55 inom Öster-Nerikes fögderi, af hvilka 30 stycken finnas å vägar, som förut varit enskilda, men nu indelats till allmänt underhåll, 14 inom Vester-Nerikes fögderi, 6 inom Lindes fögderi samt 7 inom Nora fögderi.

Färjpenningar uppbäras fortfarande för öfverfart af Käxsundet i Bjurtjärns socken och af Torrvarpssundet i Grythyttans socken enligt särskilda af Kungl. Maj:t den 13 mars 1874 för Käxsundet och den 9 april 1875 för Torrvarpssundet fastställda taxor, hvilka finnas intagna uti en af Konungens Befallningshafvande den 31 december 1900 utfärdad tryckt förteckning öfver de inom länet befintliga gästgifverier m. m.

Genom nådigt bref den 27 november 1896 har Kungl. Maj:t förklarat Sundbo häradsbor berättigade att intill 1900 års slut uppbära afgift med 50 öre för hvarje gång, som den å allmänna landsvägen mellan Nerike och Östergötland befintliga *bro* öfver Lilla Hammarsundet öppnas för *genomfart af fartyg* eller båt af sådan storlek, att bron för genomfart behöfver öppnas. Såsom bidrag till aflönande af erforderlig vaktare vid en å samma landsväg befintlig bro öfver Stora Hammarsundet hafva samma häradsbor, jemlikt kungl. brefvet den 20 april 1859, erhållit rätt att tillsvidare uppbära afgifter till belopp af 75 öre för ångfartyg och 50 öre för seglande fartyg, hvarje gång bron passeras.

För skjutsanstalternas antal och legan derstädes samt antalet utgångna hästar redogöres i tabell 2.

Inom länet funnos under föregående period, inräknadt Karlskoga skjutsstation, 43 *skjutsanstalter*, af hvilka 20 voro gästgifverier och 23 skjutsstationer. Under denna period är antalet gästgifverier 22 och antalet skjutsstationer 21. Orsaken härtill är, att Lindesbergs och Storå stationer vid periodens början omändrats till gästgifverier.

Skjutsen är vid länets alla skjutsanstalter utom Karlskoga ställd på entreprenad. Skjutsanstalt, der enligt 26 § i skjutsstadgan *högre lega än den för länet bestämda maximilegan*, 1 kr. 50 öre, finge förekomma, har varit anordnad endast vid Karlskoga skjutsstation, vid hvilken Konungens Befallningshafvande enligt nämnda lagrum förordnat om inrättande af skjutshållning för två år i sender. Legan derstädes har utgått med 1 kr. 90 öre per häst och nymil.

Sedan entreprenadauktioner å öfvertagande för fem år, räknade från den 1 januari 1901, af skjutshållningen vid skjuts-

anstalterna inom länet, med undantag af nämnda Karlskoga skjutsstation, blifvit hållna och Konungens Befallningshafvande till länets landsting för pröfning i öfverensstämmelse med 15 § i skjutsstadgan öfverlemnad de auktionsprotokoll, hvilka afsågo skjutsanstalter, der särskildt bidrag utöfver maximilegan fordrats för skjutsens uppehållande, har, efter det Landstinget i fråga om entreprenadbidragens belopp fattat beslut, Konungens Befallningshafvande vid pröfning af besluten funnit skäligt godkänna dem.

Tabell S redovisar *entreprenadbidragen* för hvar och en af länets skjutsanstalter under åren 1896—1900 och 1901—1905. Dessa bidrag utgå med lika andelar af staten och länet.

Af tabellen framgår, att *entreprenadbidrag* under perioden 1896—1900 icke erlagts vid Hallsbergs gästgifveri, Vretstorps gästgifveri, Fellingsbro gästgifveri, Ullersäters skjutsstation och Örebro skjutsstation. Skjutslegan utgick under samma tid vid Örebro skjutsstation med 1 kr. 10 öre och vid Hallsbergs gästgifveri med 1 krona per häst och mil, men vid öfriga skjutsanstalter i länet utom Karlskoga med 1 kr. 50 öre per häst och mil.

Under perioden 1901—1905 har Nyttorps skjutsstation indragits och utgår *entreprenadbidrag* ej vid Ullersäters och Örebro skjutsstationer. Skjutslegan utgår vid Örebro skjutsstation med 1 kr. 40 öre och vid Ullersäters skjutsstation med 1 kr. 25 öre per häst och nymil, men vid öfriga skjutsanstalter utgår legan med 1 kr. 50 öre per häst och nymil utom vid Karlskoga skjutsstation och Hidingebro skjutsstation, vid hvilka Konungens Befallningshafvande med stöd af 26 § i skjutsstadgan förordnat om inrättande af skjutshållning från år 1901. Legan utgår vid Karlskoga skjutsstation med 2 kr. och vid Hidingebro skjutsstation med 2 kr. 50 öre per häst och nymil.

Kungsskjuts har under perioden icke förekommit, och kronoskjuts helt obetydligt. De kronoskjutshästar, som erfordrats, hafva anskaffats hos vederbörande skjutsentreprenörer.

I fråga om länets *postanstalter, telegrafstationer* och *telefoninrättningar* får Konungens Befallningshafvande hänvisa till Kungl. Generalpoststyrelsens och Kungl. Telegrafstyrelsens årligen utkommande statistiska berättelser.

B) Sjökommunikationer. Någon egentlig förändring har häri ej under perioden inträffat. På sätt i föregående berättelse omnämnts står Örebro stad genom Örebro kanal och sluss numera i direkt förbindelse med Hjelmaran.

Ångbåtskommunikationerna mellan Örebro och Stockholm öfver Hjelmaran, Hjelmare kanal och Mälaren besörjas af Örebro nya rederiaktiebolag. Under föregående period använde bolaget härför ångaren Örebro I om 103 ton och Örebro II om 160 ton, hvarjeme bolaget genom ångaren Gustaf Lagerbielke, om 75 ton, underhöll regulier förbindelse mellan Örebro, Odensbacken och Skogstorp. Under perioden har bolaget inköpt en ny ångare om 104 ton, kallad Örebro III, som äfvenledes trafikerar linien Stockholm—Örebro. Godstrafiken å Hjelmaran äfvensom mellan Örebro och Stockholm underhålles till största delen af samma bolag, som härför använder två bogserbåtar, Nerike och Hjelmaran, den förra om 16⁴³ ton och den senare om 11³⁶ ton, äfvensom 21 pråmar. — Någon lifligare segelfart förekommer numera ej å Hjelmaran, och landtmännens segelfart derstädes är äfven högst obetydlig.

Tab. S. *Entreprenadbidragen vid Örebro läns skjutsanstalter.*

Skjutsanstaltens namn.	Årligt entreprenadbidrag.	
	Åren 1896—1900. Kronor.	Åren 1901—1905. Kronor.
a) I Öster-Nerikes fögderi:		
Vintrosa-Sanna gästgifveri	350	425
Mosås skjutsstation	10	100
Dylta »	195	400
Glanshammars gästgifveri	300	350
Lennäs »	300	300
Kilsmo »	750	900
Pålsboda »	350	800
Hjortqvarns skjutsstation	800	800
Torsta » vid Åbylund	170	325
b) I Vester-Nerikes fögderi:		
Skalltorps skjutsstation	150	125
Råå gästgifveri	400	400
Mariedams skjutsstation	100	300
Lerbücks gästgifveri	700	700
Hallsbergs »	—	400
Svartå »	1,000	1,000
Edsbergs-Sanna »	400	600
Lekhyttans »	295	350
Vretstorps » vid Vretstorps station	—	600
Laxå skjutsstation	300	300
c) I Nora fögderi:		
Grythyttedens gästgifveri	500	1,000
Nyttorps skjutsstation	400	—
Kjerfvingeborns »	300	450
Hjulsjö gästgifveri	600	900
Jernboås skjutsstation vid Tolfabörd	175	200
Greksåsars »	325	400
Vikersviks »	190	250
Bregårdens gästgifveri	290	500
Bjurtjärns skjutsstation vid Brunstorp	350	200
Vestra Kedjeåsens skjutsstation	300	300
Karlskoga »	—	—
d) I Lindes fögderi:		
Laxbro gästgifveri	1,200	1,500
Högfors skjutsstation	400	400
Storå » (gästgifveri år 1896)	800	900
Ramsbergs gästgifveri	400	600
Hägernäs skjutsstation	200	300
Fellingsbro gästgifveri vid Fellingsbro jernvägsstation	—	275
Sällinge skjutsstation	100	200
Blixterboda »	150	175
Ullersäters »	—	—
e) I städerna:		
Örebro skjutsstation	—	—
Askersunds gästgifveri	800	750
Nora »	550	325
Lindesbergs skjutsstation (gästgifveri 1896)	550	850
Samtliga skjutsanstalter	15,150	19,050

Under år 1896 bildades Örebro ångslupsaktiebolag, med ändamål att å sjön Hjelmaren bedriva person- och godstrafik. Bolaget har två grundgående ångbåtar och har med desamma uppehållit reguliera turer mellan Örebro stad samt bryggor och hamnar vid Hjelmaren.

Sjöfarten å Vettern är liksom under föregående år ganska betydlig. Sjökommunikationerna mellan Askersund samt Motala, Vadstena, Jönköping och Göteborg underhållas af två ångfartyg om tillsammans 184 ton. Härförutom underhålles regelbunden förbindelse mellan Askersund och Stockholm.

Grufbolaget Vieille Montagne, som har hamn vid Ämmeberg, uppehåller genom två egna ångare, Vieille Montagne nr 1 och Vieille Montagne nr 2, om tillsammans 236 ton, en liflig förbindelse med Göteborg, dit bolagets produkter fraktas för vidare befordran till Belgien. Äfven Harge aktiebolag har en egen ångbåt, Harge, om 9 ton, som användes för transport af tegel och kalk från nämnda bolags fabriker vid Bastedalen till andra trakter.

Förutom nämnda ångfartyg finnas 8 seglande fartyg, hvilka tillhöra personer i Hammars socken och användas för fraktfart å Vettern.

I öfrigt får Konungens Befallningshafvande hänvisa till Kungl. Kommerskollegii årsberättelser angående sjöfart.

Genom särskilda kungörelser den 20 januari 1900 utfärdade Konungens Befallningshafvande enligt bemyndigande i nådiga bref den 30 december 1899 af Kungl. Maj:t genom samma nådiga bref fastställda *taxor* dels å afgifter för begagnande af Örebro hamn, kanal och sluss samt dels å hamnafgifter i staden Askersund, hvilka taxor skola vara gällande till 1904 års utgång. Bruttoinkomsten af Örebro hamn, kanal och sluss uppgick under år 1900 till 18,811 kr. 11 öre. Efter afdrag af omkostnaderna utgjorde behållningen 13,808 kr. 77 öre, hvadan kanalen nämnda år lemnade 2.46 % å kanalens bokförda värde, 561,865 kr. 43 öre.

Jemlikt föreskrift i nådigt bref den 19 januari 1900 har Kungl. Maj:ts och Rikets Kommerskollegium den 6 februari samma år utfärdat taxa å afgifter för begagnande af Hjelmare kanal att tjena till efterrättelse intill slutet af år 1904. För begagnande af *Knappfors sluss* i Karlskoga härad har Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 13 oktober 1899 föreskrifvit, att den af Kungl. Maj:t den 3 april 1890 fastställda taxa skall lända till efterrättelse intill slutet af år 1904. Angående trafiken derstädes har Konungens Befallningshafvande erhållit följande redogörelse:

År.	Fraktbelopp.	Sluss- inkom- ster.	Årliga omkost- nader.	Utdelning till aktie- egare.	Repara- tions- fondens belopp.
	Kilogram.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
1896	1,126,010	390.04	275.20	400	7,000
1897	1,619,862	315.37	457.33	320	7,000
1898	758,505	188.46	245.71	400	7,000
1899	1,510,888	375.84	330.45	200	7,000
1900	1,702,985	431.71	302.86	200	7,000

För öfriga inom länet befintliga transportmedel får Konungens Befallningshafvande hänvisa till föregående berättelser.

C) **Sjöfart och handel.** I afseende å de till *inrikes sjöfart* använda seglande fartyg af mer än 10 tons dräktighet och ångfartyg tillhörande landtmän inom Örebro län samt dessa fartygs besättningar får Konungens Befallningshafvande hänvisa till Kungl. Kommerskollegii härom årligen utkommande berättelser.

Till Kollegii berättelser får Konungens Befallningshafvande äfven hänvisa i fråga om antalet å landet befintliga *handlande*, deras bevillning och de hos dem anställda personer.

Den s. k. gårdfarihandeln förekommer fortfarande i länet, men dess forna betydelse har helt och hållet upphört. Under år 1900 har Konungens Befallningshafvande lemnat tillstånd åt 58 personer att idka dylik handel.

I afseende å de hufvudsakligaste afsättningsorterna utom länet för dess alster af landt- och bergsbruket har någon nämnvärd förändring ej inträffat, hvarför Konungens Befallningshafvande återoppar hvad i föregående berättelser härom blifvit omförmäldt.

Varuutbytena inom länet ske fortfarande hufvudsakligen å *marknader, torgdagar* och *kreatorsmöten*. Marknaderna hålla dock på att allt mer och mer förlora betydelse, utan sker utbytet numera hufvudsakligast vid torgdagar och kreamöten.

De af Konungens Befallningshafvande den 24 januari 1885 utfärdade särskilda ordningsföreskrifter i afseende å de å länets landsbygd medgifna torgdagar och kreamöten tillämpas fortfarande och hafva åstadkommit, att oordningar vid desamma numera i regel ej förekomma.

I afseende å marknader har under denna period någon förändring ej inträffat, utan hållas fortfarande de marknader, som i föregående berättelser äro omnämnda.

Å landsbygden förekomma följande torgdagar och kreamöten, nämligen:

Öster-Nerikes fögderi: Vid Odensbacken hålles den första helgfria torsdagen i hvarje månad torgdag, hvarjemte kreamöten förekomma fyra gånger om året vid Pålshoda.

Vester-Nerikes fögderi: Vid Hallsbergs station hålles torgdagar hvarje helgfria fredag samt kreamöten fyra gånger om året. Vid Zinkgrufvan hålles torgdag den 5 och den 20 i hvarje månad. Vid Lerbäck hålles månatligen utom i april månad kreamöte den första helgfria fredag. Vid Kumla station hålles torgdagar hvarje helgfria tisdag och lördag samt dessutom vid Kumla kyrka kreamöte den andra helgfria tisdagen i hvarje månad. Torgmöten hålles vid Fjugesta station fyra gånger om året samt vid Hidinge station, vid Mullhyttan och vid Svarta station en gång i hvarje månad. Torgdagar hålles vid Laxå station en gång och vid Ämmeberg två gånger i hvarje månad.

Lindes fögderi: Vid Frövi och Kopparberg hålles torgdagar i hvarje vecka.

Nora fögderi: Vid Karlskoga hålles torgdagar hvarje helgfria torsdag, hvarjemte den första torsdagen i april och oktober kreatur saluföras.

Utskänknings- och utminuteringsrörelsen har i Örebro och Askersund under perioden bedrifvits utaf för ändamålet särskildt bildade bolag, hvaremot i Nora och Lindesberg alla åren ifrågasvarande rörelse genom auktion upplåtits åt enskilda personer. Rörande det uppskattade litertalet för utskänkning och utminuterung af bränvin äfvensom de därför debiterade afgifterna lemnas upplysningar i *tabell T* (sid. 34 o. 35).

5. Kamerala förhållanden.

I tabell 3 redogöres för antalet hemman och lägenheter å landet, deras kamerala natur och brukningsdelar jemte taxeringsvärden, äfvensom för städernas jordar, hus och tomter jemte deras taxeringsvärden m. m.

I nyssnämnda tabell hafva 2¹/₂ så kallade hyttetal i Nora fögderi medräknats bland länets *mantal* och, likasom i motsvarande vid föregående femårsberättelse fogade tabell, upptagits såsom 10 mantal. Enligt Kungl. Maj:ts nådiga bref den 30 december 1898 hafva åtta hemman med sammanlagdt 2¹³/₃₆ mantal öfverflyttats från Vestmanlands län och Kungsörs fögderi till Örebro län och Lindes fögderi, i följd hvaraf den i föregående femårsberättelse upptagna mantalssumman ökats med 2¹³/₃₆ mantal.

Från *ödesmål* har icke något hemman blifvit under perioden upptaget.

Vid upprättandet af 1899 års jordeboksförändringsextrakt har den felaktighet blifvit begången, att från »boställen hemman» afförts »antal» 1, »mantal» ¹/₄ i stället för från »kronoegendomar hemman», hvilket fjerdedelshemman försålts till frälse. Denna felaktighet kommer att rättas vid afgifvande af 1901 års jordeboksförändringsextrakt.

De *jordafsöndringar*, hvarå Konungens Befallningshafvande under femårsperioden meddelat fastställelse, hafva utgjort 182 år 1896, 191 år 1897, 279 år 1898, 298 år 1899 och 284 år 1900, eller tillsammans 1,234 och således i medeltal 247 för hvarje år. Af dessa jordafsöndringar falla 270 inom Öster-Nerikes fögderi, 594 inom Vester-Nerikes fögderi, 167 inom Nora fögderi och 203 inom Lindes fögderi.

För statsverkets räkning voro vid 1900 års slut *utarrenderade* 81 *kronoegendomar*, deraf en äng, Alnängen, samt tre f. d. löningsjordar, Landssekreterarejorden, Landskamrerarejorden och Landträntmästarejorden. Deras sammanlagda mantal uppgick till 77³/₈₁. Taxeringsvärdet härå uppgick till 1,802,100 kronor. Årliga arrendebeloppet härför utgjorde år 1900 76,992 kronor 74 öre.

Under femårsperioden har Konungens Befallningshafvande förordnat om *rotering* af:

- 1.o. ¹/₄ mantal Silbotorp n:r 1 i Nysunds socken genom utslag den 2 mars 1896, fastställt af Kungl. Kammarkollegium den 26 augusti samma år.
- 2.o. ¹/₄ mantal Högsätter n:r 1 i Hidinge socken genom utslag den 2 mars 1896, fastställt af Kungl. Kammarkollegium den 26 augusti samma år.
- 3.o. ¹/₄ mantal Seckelsta n:r 4 i Kumla socken genom utslag den 31 december 1896, fastställt af Kungl. Kammarkollegium den 16 mars 1897.
- 4.o. ¹/₄ mantal Fänsboda n:r 1 i Fellingsbro socken genom utslag den 22 oktober 1897, fastställt af Kungl. Kammarkollegium den 6 december 1897.
- 5.o. ¹/₂ mantal Kila n:r 1 i Kumla socken genom utslag den 17 januari 1898, fastställt af Kungl. Kammarkollegium den 22 februari 1898.
- 6.o. ⁵/₈₁ mantal Berg n:r 1 i Hallsbergs socken genom utslag den 28 februari 1898, fastställt af Kungl. Kammarkollegium den 3 maj 1898.
- 7.o. Lägenheten Boglund n:r 5 i Långbro socken genom utslag den 4 oktober 1899, fastställt af Kungl. Kammarkollegium den 21 november 1899.
- 8.o. ¹/₄ mantal Sanna n:r 5 i Vintrosa socken genom utslag den 6 november 1899, fastställt af Kungl. Kammarkollegium den 19 december 1899.
- 9.o. ¹/₂ mantal Södra Via n:r 3 i Kumla socken genom utslag den 10 juli 1900, fastställt af Kungl. Kammarkollegium den 24 augusti 1900.

K. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser 1896—1900. Örebro län.

I afseende å de under femårsperioden *till skatte lösta* hemmansdelar får Konungens Befallningshafvande hänvisa till följande tabell:

Å r.	Antal.	Skatteköpeskilling. Kronor.	Vadstena krigsmanshuskassa. Kronor.
1896	25	93.45	5.61
1897	22	94.21	5.69
1898	12	75.74	4.57
1899	7	24.74	1.50
1900	7	67.76	4.07
Summa	73	355.90	21.44

Sammanlagda mantalet af berörda skatteköpta delar utgjorde 4³/₁₁₂₈₈₁.

På grund af bestämmelserna i kungl. förordningen den 2 december 1892 angående viss *ersättning* af statsmedel *till egare af skattefrälsehemman*, hvars ränta icke blifvit af statsverket inlöst, hafva af statsmedel utbetalts 224 kronor 56 öre under år 1896, 273 kronor 16 öre under år 1897, 268 kronor 2 öre under år 1898, 318 kronor 22 öre under år 1899 och 370 kronor 64 öre under år 1900, eller tillsammans under perioden 1,454 kronor 60 öre.

Under femårsperioden hafva följande *kronohemman* blifvit försålta emot nedanstående belopp:

- 1.o. Enligt kungl. brefvet den 21 juni 1895 f. d. sergeantsbostället ¹/₂ mantal Kila n:r 1 i Kumla socken emot kr. 13,100
- 2.o. Enligt kungl. brefvet den 1 maj 1896 f. d. sergeantsbostället ¹/₄ mantal Fänsboda n:r 1 i Fellingsbro socken emot » 15,305
- 3.o. Enligt kungl. brefvet den 10 augusti 1896 Boglund, en lägenhet till indragna majorsbostället Varberga i Långbro socken emot » 3,000
- 4.o. Enligt kungl. brefvet den 1 oktober 1897 f. d. häradsskrifvarebostället ¹/₂ mantal Södra Fingerboda n:r 4 i Nora socken emot » 16,600
- 5.o. Enligt kungl. brefvet den 3 december 1897 f. d. fanjunkarebostället ¹/₄ mantal Sanna n:r 5 i Vintrosa socken emot » 16,200
- 6.o. Enligt kungl. brefvet den 9 december 1898 f. d. fanjunkarebostället ¹/₂ mantal Södra Via n:r 3 i Kumla socken emot » 18,400
- 7.o. Enligt kungl. brefvet den 28 april 1899 f. d. furirsbostället ¹/₄ mantal Östra Silbomark n:r 1 i Nysunds socken emot » 11,461
- 8.o. Enligt kungl. brefvet den 2 mars 1900 f. d. fanjunkarebostället 1 mantal Hälla n:r 1 i Sköllersta socken emot » 29,200
- 9.o. Enligt kungl. brefvet den 26 december 1900 kronolägenheten Länsmans-, förpantnings- och åkrostegarne n:r 1 i Vintrosa socken emot » 4,160
- 10.o. Enligt kungl. brefvet den 1 maj 1896 ⁵/₈₁ mantal försäldt från den till förra sergeantsbostället 1 mantal Berg n:r 1 i Hallsbergs socken hörande utegan Kärret emot » 15,300
- 11.o. Enligt kungl. brefvet den 23 september 1896 lägenheten Svartkärret från indragna majorsbostället Öfversta i Hallsbergs socken emot » 3,110
- 12.o. Enligt Kungl. Domänstyrelsens skrivelse den 6 december 1900 Edsböle Vestra grufvallmanning i Hallsbergs socken emot » 6,000

Under åren 1896—1900 har endast en *skattefrälseränta* af staten *inlösts*, nämligen Linneberg nr: 1 $\frac{1}{4}$ mantal i Vintrosa socken genom salubref af den 21 oktober 1896.

För *egendomar af fideikommissnatur* redogöres i bifogade **tabell 4**. Någon förändring i fideikommissrätten till de inom länet befintliga fideikommissen har under femårsperioden ej inträffat.

Egendomar, tillhörande *inhemska aktiebolag*, och *egendomar*, tillhörande *främmande maktens undersåtar* under år 1900, finnas upptagna i bifogade **tabeller 5 och 6**.

Antalet sökta och avslutade *laga skiften* inom Örebro län under denna femårsperiod har utgjort:

	Sökta.	Afslutade.
År 1896	3	5
» 1897	4	4
» 1898	1	3
» 1899	1	3
» 1900	2	2
Summa	11	17
Medeltal för åren 1896—1900	2.2	3.4
» » » 1891—1895	4.4	3.0

Förenämnda avslutade laga skiften under denna femårsperiod hafva omfattat följande förmedlade mantal och egovidder, de senare uttryckta i hektar af här nedan upptagna olika egoslag, nämligen:

År.	Mantal.	Åker.	Äng.	Odlingsmark.	Afrösningsjord.	Impediment.	Summa hektar.
1896	5.625	326	69	—	1,356	8	1,759
1897	1.083	139	72	—	631	9	851
1898	2.300	139	10	—	198	2	349
1899	1.750	160	131	—	302	26	619
1900	3.500	96	5	—	249	4	354
Summa	14.258	860	287	—	2,736	49	3,932

Medeltal för år utgjorde af skiftade mantal 2.852 och af skiftad egovidd 786.4 hektar. För jemförelse med nästföregående femårsperiod antecknas, att derunder samma slags förrättningar omfattat i medeltal för år skiftade mantal 2.275 och skiftad egovidd 871.1 hektar.

Vid ofvannämnda under femårsperioden avslutade laga skiften hafva egolotter utbrutits till följande antal delegare:

År.	Qvarboende, som hvar för sig fått			Utflyttade, som hvar för sig fått		
	1 skifte.	2 skiften.	3 skiften.	1 skifte.	2 skiften.	3 skiften.
1896	20	6	2	—	2	1
1897	11	3	—	3	—	—
1898	6	2	—	—	—	—
1899	4	1	1	1	—	—
1900	5	1	—	1	—	2
Summa	46	13	3	5	2	3

således summa qvarboende 62, utflyttade 10 delegare, och utgjorde de utlagda skiftenas antal 99.

Enligt de uppgifter, som inkommit från vederbörande landtmätare, hafva omkostnaderna för de under ifrågavarande femårsperiod avslutade laga skiften uppgått till följande belopp i kronor:

	Landtmätare och godemän.	I öfrigt.	Summa Kronor.
År 1896	6,335	2,692	9,027
» 1897	3,152	81	3,233
» 1898	1,247	—	1,247
» 1899	3,064	—	3,064
» 1900	1,830	—	1,830
Summa	15,628	2,773	18,401

Tab. T.

Brännvins utskänkning och utminu

	År 1896.				År 1897.				Upp Utskänkning.
	Uppskattadt litertal.			Afgift. Kronor.	Uppskattadt litertal.			Afgift. Kronor.	
	Utskänkning.	Minuterings.	Summa.		Utskänkning.	Minuterings.	Summa.		
Edsbergs-Sanna gästgifvaregård ¹⁾	6,000	—	6,000	900.00	7,500	—	7,500	1,125	7,500
Porla helsokälla ²⁾	317	—	317	47.55	280	—	280	42	300
Loka helsobrunn ³⁾	400	—	400	60.00	400	—	400	60	400
Landsbygden	6,717	—	6,717	1,007.55	8,180	—	8,180	1,227	8,200
Örebro ⁵⁾	40,000	160,000	200,000	30,000.00	—	—	—	4,950	—
Askersund ⁶⁾	—	—	60,130	20,475.00	—	—	66,576	20,475	—
Nora ⁷⁾	78,800	80,100	158,900	23,835.00	78,800	80,100	158,900	23,835	85,435
Lindesberg ⁸⁾	100,200	86,500	186,700	28,005.00	100,200	86,500	186,700	28,005	86,000
Städerna	—	—	605,730	102,315.00	—	—	—	77,265	—
Hela länet	—	—	612,447	103,322.55	—	—	—	78,492	—

¹⁾ I Edsbergs socken. — ²⁾ I Skagershults socken. — ³⁾ I Grythyttans socken. — ⁴⁾ 1 utskänkingsrättighet för kortare tid. — ⁵⁾ Under åren 1896—1897 10 ständiga 10 ständiga, 8 tillfälliga utskänkingsrättigheter och 2 utminuteringsställen. Under år 1900 10 ständiga, 7 tillfälliga utskänkingsrättigheter och 2 utminuteringsställen.

I medeltal för år hafva omkostnaderna för egentliga laga skiften således uppgått till 3,680 kronor 20 öre. Under näst föregående femårsperiod uppgick samma medeltal till 4,270 kronor 80 öre.

Till understöd af allmänna medel för utflyttningar i följd af laga skiften under denna femårsperiod har från länets landskontor, enligt derstädes erhållen upplysning, icke utanordnats något belopp.

Enligt en af förste landmätaren i länet upprättad tablå, utvisande det allmänna skiftesverkets i Örebro län ställning den 31 december 1900, hvilken likväl i anseende till frågans beskaffenhet icke kunnat grundas på annat sätt än sannolikhetsberäkning, skulle laga skifte vara att påräkna å alla egorna till 81,976 mantal, å inegorna till 7,816 mantal och å utegorna eller afrösningsjorden till 4,253 mantal.

Af *hemmansklyfningar* och *egostyckningar* hafva under nu ifrågasvarande femårsperiod följande antal afslutats:

År.	Antal.	Omfattande		Delegare.
		mantal.	hektar.	
1896	26	5,593	1,121	90
1897	19	8,159	2,304	261
1898	36	12,971	3,117	171
1899	62	23,709	3,910	286
1900	66	28,177	4,766	652
Summa	209	78,609	15,218	1,460

Häraf hafva genom egostyckningar blifvit delade: år 1897 832 hektar, år 1898 1,618 hektar, år 1899 2,188 hektar, år 1900 3,308 hektar, eller inalles 7,946 hektar.

Medeltal af hemmansklyfningar och egostyckningar under perioden har således utgjort 41,8, omfattande 15,722 mantal och 3,043,6 hektar med 292 delegare.

Utom ofvan omförmälda skiftesförrättningar har länets landmäteripersonal, som i medeltal utgjorts af 5 på eget ansvar arbetande landmätare jemte 2 medhjelpare, under ifrågasvarande period handlagt åtskilliga andra förrättningar, såsom *arealmätningar*, *rågångsförrättningar* och *vägdelningar* m. m. Af sådana förrättningar afslutades under år 1896 28, under år 1897 30, under år 1898 39, under år 1899 35 och under år 1900 31, eller under hela femårsperioden tillsammans 163, hvilket i medeltal gör per år 32,6 förrättningar. Under föregående femårsperiod utgjorde medeltalet dylika förrättningar 35,8, hvaruti då ingingo förslag till mantals åsättande, hvilka förrättningar numera icke förekomma, utan ersättas af egostyckningar, hvilka äro upptagna i nästföregående uppgift.

Bland *vägdelningar* enligt nya väglagen hafva under femårsperioden afslutats:

År 1897	1 omfattande	87,5 kilometer
» 1898	2 »	393,9 »
» 1899	3 »	501,5 »
» 1900	1 »	55,2 »

Summa 7 omfattande 1,038,1 kilometer

Af alla de under denna femårsperiod afslutade landmäteriförrättningar, hvilkas antal utgjort 389, hafva 11 varit beroende på rättegång efter afslutningen, d. v. s. ej 3 procent af alla förrättningarna.

Beträffande särskildt sådana förrättningar, som föränledts af föreskrifterna i lagen om *dikning* och annan afledning af vatten den 20 juni 1879, må anmärkas, att under denna femårsperiod utfärdats endast 1 förordnande för landmätare, men att förordnanden till alla öfriga dylika förrättningar meddelats

tering inom Örebro län åren 1896—1900.

År 1898.			År 1899.				År 1900.			
skattadt litertal.		Afgift. Kronor.	Uppskattadt litertal.*			Afgift. Kronor.	Uppskattadt litertal.			Afgift. Kronor.
Minuteri- ng.	Summa.		Utskänkn- ing.	Minuteri- ng.	Summa.		Utskänkn- ing.	Minuteri- ng.	Summa.	
—	7,500	1,125	7,500	—	7,500	1,125 00	7,500	—	7,500	1,125 00
—	300	45	358	—	358	53 70	285	—	285	42 75
—	400	60	250	—	250	37 50	250	—	250	37 50
—	8,200	1,230	8,108	—	8,108	1,216 20	8,035	—	8,035	1,205 25
—	—	4,950	—	—	—	5,400 00	—	—	—	5,400 00
—	70,173	20,475	—	—	72,771	21,825 00	—	—	70,983	21,825 00
90,375	175,810	26,371	93,000	120,500	213,500	32,025 00	93,000	120,500	213,500	32,025 00
193,000	279,000	41,850	86,000	193,000	279,000	41,850 00	86,000	193,000	279,000	41,850 00
—	—	93,646	—	—	—	101,100 00	—	—	—	101,100 00
—	—	94,876	—	—	—	102,316 20	—	—	—	102,305 25

* 4 tillfälliga utskänkingsrättigheter samt 1 utminuteringsställe. Under år 1898 10 ständiga, 6 tillfälliga utskänkingsrättigheter och 1 utminuteringsställe. Under år 1899 2 utskänkings- och 1 utminuteringsställe. — 7) Från 1 oktober 1898 till årets slut 2 tillfälliga utskänkingsrättigheter. — 8) 1 utskänkingsställe och 1 minuteringsställe.

statens landbruksingenjör, och utgör deras antal under perioden tillsammans 70, eller i medeltal för år 14.

Ehuru någon fullständig redogörelse för *Landstingets* och kommunernas *finanser* numera icke skall inflyta i denna berättelse, torde dock, i likhet med hvad vid föregående berättelse egt rum, Konungens Befallningshafvande böra lemna den öfversigt af Landstingets verksamhet, som kan inhemtas af i *tabell U* meddelade utdrag af Landstingets räkenskaper för åren 1896—1900.

Tab. U. Örebro läns landstings finanser åren 1896—1900.

	År 1896.	År 1897.	År 1898.	År 1899.	År 1900.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Debet.					
Ingående tillgångar.					
Inventarier	300 00	300 00	300 00	300 00	300 00
Fordringar och kontant	56,446 90	55,329 03	24,594 36	13,896 33	19,711 09
Fastigheter	120,000 00	379,700 00	422,000 00	479,700 00	479,700 00
Inkomster.					
Statsanslag	492 00	1,188 00	1,069 00	990 00	913 00
Räntor	1,339 00	1,134 99	670 82	953 82	1,670 40
Utskänkings- och minuteringsafgifter	69,517 58	75,260 76	83,425 14	96,082 61	101,267 16
Köpeskilling för gamla lasarettet	20,381 25	—	—	—	—
Återbekommet anslag till industriutställningen i Stockholm	—	—	171 71	—	—
Anmärkningsmedel	—	—	—	7 00	—
Från förvaltningen af Örebro läns f. d. döfstumskolas tillhörighet	—	—	—	—	20,000 00
Ökning å fastighetskontot:					
Lasarettet . kr. 180,000 00					
Idiotanstalten . 25,500 00					
Döfstumskolan . 54,200 00					
	259,700 00	—	—	—	—
Utgående skulder .	51,593 75	50,305 56	77,772 14	73,757 81	119,837 24
Summa debet	579,770 48	563,218 34	610,003 17	665,687 57	743,398 89
Kredit.					
Ingående skulder .	80,000 00	51,593 75	50,305 56	77,772 14	73,757 81
Utgifter.					
Helsovård.					
Sjukvårdsbidrag till sjukstugorna i länet	12,820 50	13,763 00	13,352 50	12,666 50	14,436 10
Pension till läkare o. a.	3,000 00	3,000 00	3,000 00	3,000 00	3,075 00
Eugeniahemmet i Stockholm	450 00	450 00	600 00	600 00	600 00

	År 1896.	År 1897.	År 1898.	År 1899.	År 1900.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Porla brunnsinrättning	1,000 00	1,000 00	1,000 00	1,000 00	1,000 00
Loka d:o	—	—	600 00	600 00	600 00
Repetitionskurs för barnmorskor	—	450 00	450 00	250 00	200 00
Sjuksköterskelevers undervisning	—	200 00	—	—	—
Lasarettet	—	—	—	22,675 00	37,216 00
Inventarier i Askersunds sjukstuga	—	—	—	—	1,200 00
Undervisning.					
Tekniska skolan i Örebro	500 00	500 00	500 00	500 00	500 00
Slöjdskolorna	6,000 00	6,000 00	6,000 00	6,000 00	6,000 00
Blindinstitutet vid Tomtebodan och blindskolan i Vexjö	600 00	600 00	600 00	600 00	450 00
Döfstumskolan i Örebro	6,311 87	5,793 42	8,628 95	7,701 86	7,937 89
Döfstuminstitutet i Skara	75 00	75 00	—	—	—
Anstalten för sinnesslöa barn	4,800 00	4,800 00	4,800 00	4,800 00	4,800 00
Skogsskolan vid Presterud	500 00	—	—	—	—
Undervisning i väfnadskonst	—	300 00	300 00	300 00	300 00
Folkundervisning.					
Folkskoleinspektören	600 00	600 00	600 00	600 00	600 00
Folkhögskolorna	3,000 00	3,300 00	3,300 00	3,300 00	3,300 00
Småskollärarynnesseminarier	3,400 00	3,400 00	3,400 00	3,400 00	3,400 00
Anordnande af lärarmöte	200 00	—	—	200 00	—
Föreläsningkurs	—	—	1,200 00	—	—
Jordbruk och binäringar.					
Skogsodlingens befrämjande	1,192 00	2,388 00	2,269 00	2,190 00	2,113 00
Fiskerinäringens d:o	500 00	500 00	500 00	500 00	500 00
Skadedjurs dödande	5,024 00	4,917 10	4,276 90	4,239 40	5,127 50
Distriktsveterinärerna	3,612 50	3,600 00	3,600 00	3,725 00	3,600 00
Geologiska undersökningen	1,500 00	750 00	—	—	—
Svenska mosskulturforeningen	—	400 00	400 00	400 00	400 00
Allmän ordning och diverse.					
Bevarande af fornminnen	500 00	500 00	500 00	500 00	500 00
Komiterade för skjutsbesvären	179 04	—	—	—	353 60
Länskalendern	550 00	200 00	—	—	—
Komitén för konst- och industriutställningen i Stockholm	—	600 00	—	—	—
Jägmästaren E. Wolffs barn	—	500 00	—	—	—

	År 1896.	År 1897.	År 1898.	År 1899.	År 1900.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Örebro slotts restaure- ring	—	1,000·00	1,000·00	1,000·00	1,000·00
Komitén för lösdrifve- riets hämmande . . .	—	—	189·00	—	—
Tillsyningsmän öfver betlare	—	—	—	1,500·00	—
Pension	—	—	—	150·00	150·00
Expropriationslandtmä- tare	—	—	—	—	500·00
Räntor	4,826·59	1,999·99	2,082·22	2,891·92	2,835·68
<i>Afskrifningar.</i>					
Döfstumskolan	—	—	—	—	54,200·00

	År 1896.	År 1897.	År 1898.	År 1899.	År 1900.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
<i>Förvaltningskostnader.</i>					
Arfvoden till Landstin- gets tjänstemän och betjente	930·00	870·00	870·00	870·00	870·00
Reseersättningar	559·16	583·17	533·82	499·91	565·87
Hyror och lyse	292·00	303·00	283·00	283·00	276·00
Landstingstidskriften . .	192·00	384·00	192·00	192·00	200·00
Annonser, tryck m. m.	1,326·79	1,003·55	773·89	1,069·75	1,149·62
<i>Utgående tillgångar.</i>					
Inventarier	300·00	300·00	300·00	300·00	500·00
Fordringar och kon- tanter	55,329·03	24,594·36	13,896·33	19,711·09	37,684·82
Fastigheter	379,700·00	422,000·00	479,700·00	479,700·00	471,500·00
Summa kredit	579,770·48	563,218·34	610,003·17	665,687·57	743,398·89

6. Politi.

Uti första afdelningen af denna berättelse har Konungens Befallningshafvande meddelat, att Hallsbergs municipalsamhälle och Nya Kopparbergs kyrkoby erhållit *köpingsrättigheter*.

I föregående berättelse har Konungens Befallningshafvande meddelat, att på grund af nådigt bref den 24 maj 1895 Konungens Befallningshafvande den 28 mars 1896 utfärdat *brand- och byggnadsordning* för visst område omkring Karlskoga kyrkoby.

Sedan Kungl. Maj:t förordnat dels genom nådigt bref den 11 december 1896, att *ordningsstadgan för rikets städer* skulle i tillämpliga delar gälla för Karlskoga kyrkoby, dels ock genom nådigt bref den 19 februari 1897, att *helsovårdsstadgans* föreskrifter rörande stad skulle i tillämpliga delar gälla för samma område, äfvensom uppdragit åt Konungens Befallningshafvande att med tillämpning af vissa i nådiga brefven angifna hufvudgrunder utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet, så har Konungens Befallningshafvande den 28 augusti 1897 för kyrkoby, som numera kallas Karlskoga municipalsamhälle, utfärdat ordningsstadgar äfvensom byggnads-, brand- och helsovårdsordning.

Sedan Kungl. Maj:t med anledning af lagen den 27 maj 1898 angående tillägg till kungl. förordningen om kommunalstyrelse å landet. den 21 mars 1862 genom nådigt bref den 7 juli 1899 meddelat förnyade bestämmelser rörande hufvudgrunderna för bringande till verkställighet inom Hallsbergs municipalsamhälle, Karlskoga municipalsamhälle, Kumla municipalsamhälle och Nya Kopparbergs municipalsamhälle af ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer samt uppdragit åt Konungens Befallningshafvande att med tillämpning af de för hvarje samhälle i nådiga brefvet stadgade hufvudgrunder utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet; så har Konungens Befallningshafvande utfärdat: 1:o) den 28 november 1899 ny byggnads- och brandordning för Nya Kopparbergs municipalsamhälle; 2:o) den 16 december 1899 nya stadgar samt ny byggnads- och brandordning för Karlskoga municipalsamhälle; 3:o) den 30 december 1899 nya stadgar samt byggnads- och brandordning för Hallsbergs municipalsamhälle; samt 4:o) den

30 december 1899 ny byggnads- och brandordning för Kumla municipalsamhälle.

Genom nådigt bref den 15 december 1899 har Kungl. Maj:t förordnat om vissa ändringar i förut fastställda hufvudgrunder för bringande till verkställighet inom Nya Kopparbergs municipalsamhälle, Karlskoga municipalsamhälle och Hallsbergs municipalsamhälle af helsovårdsstadgan för riket i hvad den afser stad samt uppdragit åt Konungens Befallningshafvande att med tillämpning af de för hvarje samhälle i nådiga brefvet stadgade hufvudgrunder utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet. I anledning häraf har Konungens Befallningshafvande utfärdat: 1:o) den 10 mars 1900 helsovårdsordning för Nya Kopparbergs municipalsamhälle; 2:o) den 24 mars 1900 helsovårdsordning för Hallsbergs municipalsamhälle; och 3:o) den 31 mars 1900 helsovårdsordning för Karlskoga municipalsamhälle.

Uti Kungl. Civildepartementets publikationer angående *försäkringsväsendet* i riket finnas fullständiga redogörelser såväl för brandförsäkrings- och kreatursförsäkringsinrättningarnas i länet verksamhet under denna period som ock angående den verksamhet, som utvecklats af Bolaget inom Örebro län till försäkring mot hagelskada samt Ränste- och kapitalförsäkringsanstalten i Örebro län, hvarför Konungens Befallningshafvande i fråga här-om får hänvisa till nämnda publikationer.

För de inom länet befintliga *fromma stiftelser, stipendiefonder, pensions- och sjukkassar* samt dermed jemförliga inrättningar redovisas i **tabell 7**.

Tabellen upptager följande stiftelser: för landsbygden 289, för Örebro 148, hvaraf 3 gälla länet samfäldt och 2 militärstaten, för Askersund 21, för Nora 36 och för Lindesberg 10 eller tillsammans 504. Motsvarande tabell i förra berättelsen upptog följande antal stiftelser: för länet samfäldt 3, för landsbygden 270, för Örebro 133, för Askersund 12, för Nora 33, för Lindesberg 11 samt för militärstaten 3 eller tillsammans 465.

Å länets landsbygd hafva två stiftelser, Klotens grufbolags arbetares sjuk- och begravningskassa samt Metodist-episkopal-

församlingens sjuk- och begravningskassa i Hardemo, upphört. I tabellen hafva 11 äldre stiftelser upptagits, om hvilka uppgift förut ej lemnats. 16 nya stiftelser hafva under perioden tillkommit, hvaremot några i föregående berättelse upptagna stiftelser ansetts böra ur tabellen utgå.

I Örebro har Fahlbomska stiftelsen upphört. 11 äldre stiftelser hafva upptagits samt 4 nya tillkommit. Antalet stiftelser i sin helhet har ökats med 15. En stiftelse, L. G. Westers donation af den 2 januari 1888, har öfverlemnats till Pauvres honteux vänner. I Askersund hafva 8 äldre stiftelser upptagits, om hvilka uppgift förut ej lemnats. I Nora har Nora goodtemplars sjukkassa upphört. 2 nya stiftelser hafva tillkommit och 2 äldre förut ej omnämnda upptagits.

Under perioden hafva donerats 71,524 kronor, hvaraf å landsbygden 44,543 kronor, i Örebro 14,016 kronor och i Nora 12,965 kronor.

I afseende å de *allmänna läroverken* och öfriga äldre undervisningsanstalter, deras organisation och den undervisning, som i dem meddelas, får Konungens Befallningshafvande hänvisa till hvad som i föregående berättelser i detta hänseende meddelats. Här må dock omnämnas, att Karolinska läroverkets hus i Örebro under läsåret 1899—1900 undergått en väsentlig ombyggnad, hvarigenom betydligt ökad utrymme vunnits. Till ombyggnaden har Örebro stad hittills lemnat 162,982 kronor 23 öre.

Rörande *folkskolan* och *folkundervisningen* i länet återoppar Konungens Befallningshafvande hvad å annat ställe i denna berättelse finnes i korthet omnämndt och de särskilda redogörelser, som af vederbörande inspektörer afgifvas.

Örebro läns manliga folkhögskola har under denna period fortsatt sin verksamhet i öfverensstämmelse med skolans stadgar och det vid folkhögskolor häfdvunna arbetssättet. Då denna skola under denna period firat sitt tjugufemårsjubileum, har Konungens Befallningshafvande ansett sig böra i fråga om skolans uppkomst och ändamål lemna följande redogörelse.

Skolans ändamål och den anda, som der bör göra sig gällande, uttryckes på följande sätt i 1 § af de för skolan antagna och ännu gällande stadgar: »Folkhögskolans ändamål är att bland den mognare ungdomen verka för en trosvarn och frimodig gudsfruktan, en lefvande, på kännedom om Sveriges natur och historia fotad fosterlandskärlek och en klar kännedom om det svenska folkets rättigheter och skyldigheter samt att gifva denna ungdom en upplyftande inblick i skapelsens sammanhang i naturens former, krafter och verksamhet och i det lagbundna sätt, hvarpå enhvar ädlast och rättast till eget och fosterlandets gagn kan verka i sin kallelse. All folkhögskolans undervisning skall vara kärnfull, flärdlös och lättfattlig samt åsyfta att, genom hjertats värmande, förståndets skärpande och inbillningens renande lif samt genom karakterens härdande på en gång till ödmjukhet och fasthet, göra ynglingen till en fullmogen man, kunnig arbetare och framåtsträfvande medborgare.»

Vid ett sammanträde i september 1872 af Östra Nerikes hushållsgille diskuterades frågan om upprättande af en folkhögskola i länet. Frågan väckte mycket intresse, och under öfverläggningarna förklarade kammarjunkaren Adolf Coyet sig villig att under en tid af fem år kostnadsfritt för skolan upplåta lokal å egendomen Vrana i Sköllersta socken. Snart derefter tillsattes en komité, som utfärdade inbjudning till teckning af

bidrag till »Örebro läns första folkhögskola». Sedan å inbjudningslistan tecknats för en gång 6,125 kronor 97 öre samt ett årligt bidrag af 1,585 kronor under fem år utlovats, bildades den 26 april 1873 af dem, som tecknat bidrag till skolan, en folkhögskoleförening, som skulle handhafva skolans angelägenheter.

Till en början bestämdes, att alla, som lemnat eller komme att lemna bidrag till skolan, skulle vara medlemmar i föreningen. Då det härvid ej bestämdes, huru länge man skulle ega rätt att tillhöra föreningen, antogs den 19 juni 1886 nya stadgar angående föreningen, genom hvilka dessa förhållanden reglerades. Denna förening är skolans ansvarige målsman och eger numera all skolans egendom, sedan det härnedan omnämnda aktiebolaget upplösts och till föreningen öfverlemnats sina tillgångar.

Den 5 november 1873 öppnades skolan. Till densamma hade ej mindre än 71 ynglingar anmält sig, men till följd af bristande utrymme kunde ej mer än 36 lärjungar mottagas. Äfven andra året medförde så många elevanmälningar, att man måste på allvar upptaga frågan om att bygga ett särskildt skolhus för skolan. För att erhålla nödiga medel härtill bildades ett aktiebolag med minst 700 och högst 1,000 stycken aktier, hvardera å tio kronor, hvilket bolag skulle uppbygga och å vissa vilkor till skolan öfverlåta den tillämnade skolbyggnaden. 840 aktier tecknades i bolaget, hvarför ock, då skolan lyckats samla en byggnadsfond å öfver 3,000 kronor, byggnadsföretaget var betryggadt.

Som trakten kring Vrana saknade nödiga bostäder för eleverna, beslöts att förlägga skolan vid Käfvesta, hvarest för 1,000 kronor inköptes tre tunnland jord. Under år 1878 blef den nya och ändamålsenliga byggnaden färdig, och skolan kunde inflytta deri. I denna byggnad hade till en början andre läraren sin bostad, och särskild lokal hyrdes åt föreståndaren. Under år 1889 kunde en särskild lärarebostad uppföras om 5 rum och kök på nedre botten för föreståndaren samt vindsrum, i hvilka andre och tredje lärarne bo. I denna byggnad finnes äfven ett gästrum anordnad. Under år 1896 blef genom enskildes offervillighet en egen gymnastiklokal uppförd för skolan, och för närvarande arbetas med god framgång på att insamla medel för uppförandet af en särskild bostad för eleverna, hvarest en gemensam mathållning för dem kan anordnas.

Skolans räkenskapsår omfattar tiden $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{5}$ påföljande år. Skolan, som alltifrån sin början åtnjutit anslag af staten och Landstinget, åtnjuter för närvarande i anslag af staten 2,000 och af Landstinget 1,700 kronor. Under senaste räkenskapsåret uppbär skolan i elevavgifter 1,380 kronor.

Elevernas antal var under senaste läsåret 41.

Under hösten år 1886 anordnades vid skolan en andra årskurs för återkommande elever. Förutom repetition af första årskursens ämnen är undervisningen hufvudsakligen anslagen åt till landtbruket hörande ämnen. Från och med år 1892 har denna årskurs enligt af Kungl. Maj:t godkända stadgar förändrats till en landtmannaskola, hvilken förändring dock ej medfört någon nämnvärd förändring i skolans arbetssätt och mål, utan hufvudsakligen innebär ett afskiljande i finansiellt hänseende.

Landtmannaskolans räkenskapsår är detsamma som folkhögskolans. Skolan åtnjuter för närvarande i anslag af staten 2,680 kronor, af Landstinget 1,300 kronor och af Hushållningssällskapet 1,000 kronor. I elevavgifter uppbyros under sista räkenskapsåret 280 kronor. Skolan var under sista läsåret

besökt af 12 elever. Det bokförda värdet af landtmannaskolans inventarier uppgick den 1 maj 1901 till 4,126 kronor 45 öre.

Folkhögskolan för unga kvinnor har under perioden arbetat efter samma plan som förut och under samma ledning som de båda förutnämnda skolorna. Skolan har under sista årskursen haft 35 elever och åtnjutit i anslag af staten 1,450 kronor, af Landstinget 300 kronor, af Örebro läns slöjdförening 300 kronor och af folkhögskoleföreningen 200 kronor. Skolans bokförda inventarier uppgingo den 1 maj 1901 till ett värde af 909 kronor 85 öre.

För skolornas framtida betryggande hafva grundfonder insamlats, hvilka uppgingo den 1 maj 1901 till 5,417 kronor 3 öre för manliga folkhögskolan och till 2,977 kronor 39 öre för kvinnliga folkhögskolan.

Örebro läns folkhögskolas ekonomiska ställning den 1 maj 1901 synes af följande tabell:

Tillgångar.

Fastighet om 3 tunnland	1,500 ⁰⁰ kronor
Folkhögskolebyggnad	10,000 ⁰⁰ »
Gymnastikbyggnad med attiralj	6,000 ⁰⁰ »
Bostadsbyggnad	10,000 ⁰⁰ »
Bagarstuga m. m.	500 ⁰⁰ »
Uthusbyggnad	1,500 ⁰⁰ »
Inventarier	10,547 ⁰⁰ »
	<hr/>
	Summa 40,047 ⁰⁰ kronor

Skulder.

Skuld på skolhuset (aktier med räntor)	360 ⁰⁰ kronor
Förskott	913 ⁸¹ »
Skolans nuvarande behållning således	38,773 ¹⁹ »
	<hr/>
	Summa 40,047 ⁰⁰ kronor

Det i föregående berättelse omförmälda *seminarium för bildande af småskollärarinnor* har under perioden arbetat i enlighet med den för seminariet utstakade planen. Undervisningen upprätthålles af en föreståndare och en öfningslärarinna jemte en biträdande lärare och en biträdande lärarinna. Elevantalet under höstterminen 1900 utgjorde 25. Med anledning af kungl. kungörelsen den 28 maj 1897 har Landstinget vid sammanträde år 1900 antagit ny stadga för seminariet.

Örebro och Vermlands läns döfstumskola. I föregående femårsberättelse har redogjorts för skolans tillkomst. Skolan är fortfarande delad i två afdelningar, af hvilka den ena är förlagd till Örebro och den andra till Karlstad. De lärjungar, som lära tala och undervisas medelst talmetoden, hafva sin plats i Örebro, hvaremot de elever, som erhålla undervisning enligt den s. k. skrifmetoden, äro förlagda till Karlstad. Vid periodens slut lemnades vid skolans afdelning i Örebro undervisning åt 38 lärjungar. Lärarepersonalen utgöres af en föreståndare, två lärare och fyra lärarinnor, hvarjemte en lärareelev biträdt vid undervisningen. Undervisningsämnen äro de för folkskolan föreskrifna, hvarjemte slöjdundervisning är anordnad för såväl manliga som kvinnliga elever.

Örebro läns uppfostringsanstalt för sinnesslöa barn har under perioden varit i oafbruten verksamhet. Alla platser i anstalten, som är beräknad för 20 barn, hafva varit upptagna. Undervisningen, som omfattat folkskolans vanliga läroämnen, har fortgått från den 1 september till den 1 juni påföljande år

med en månads uppehåll under julen. Slöjden för gossar har omfattat skomakeri, korgmakeri, träslöjd m. m. samt för flickor handaslöjd af flere slag. Undervisningen har bestridts af anstaltens föreståndare samt en lärare och två lärarinnor. Anstaltens inkomster hafva utgjorts af statsanslag 5,000 kronor, Landstingets anslag 4,800 kronor, af Malmö barnhusfond 300 kronor och af årsafgifter för barnen, hvarjemte anstalten haft ränteinkomst samt vinst å försålda af barnen förfärdigade arbeten.

För beredande af tjenlig *undervisning åt medellösa blinda* från länet vid Kungl. Institutet vid Tomtebodan och blindskolan i Vexjö har Landstinget under år 1896 beviljat ett årligt anslag af 600 kronor under fem år, räknadt från och med år 1897. Detta anslag är ställt under allmänna fattigvårdsstyrelsens disposition. För att komma i åtnjutande af bidrag härifrån måste likväl kommun eller målsman förklara sig villig att bidra med hälften af årsafgiften.

Tekniska elementarskolan i Örebro har under perioden fortsatt sin verksamhet på enahanda sätt som i föregående berättelser omförmäles. Under åtskilliga af de senaste åren har antalet inträdessökande varit större än skolan på grund af sitt utrymme kunnat mottaga. På grund häraf läto stadsfullmäktige i Örebro under år 1897 inköpa tomt för skolan vid södra ändan af Kungsgatan. Å densamma har uppförts en monumental byggnad, som under 1901 års hösttermin tagits i användning. Till denna byggnad har Örebro stad anslagit 261,215 kronor 13 öre. Undervisningen meddelas af skolans rektor, tre lektorer och fem andra lärare. Lärjungarnes antal under höstterminen 1900 utgjorde 84. I statsanslag uppbar skolan under år 1900 27,750 kronor. Af Landstinget har skolan sedan år 1864 årligen uppburit 500 kronor för underhåll och ökande af hennes samlingar. För anskaffande af tidsenliga arbetsmaskiner och verktyg för öfningarna å verkstaden samt för inredning af de kemiska laboratorierna hafva af statsmedel anslagits 26,740 kronor.

Tekniska söndags- och aftonskolan, hvilken står under inseende af Tekniska elementarskolans styrelse, begagnar Tekniska skolans lokal jemte undervisningsmateriel. Undervisning meddelas sex dagar i veckan åt omkring 100 elever under hvardera af läsårets två terminer. Stadens anslag till skolan är 1,000 kronor om året, och staten bidrager med lika belopp.

I Örebro stad finnas 2 *högre skolor för kvinnlig ungdom*, nämligen »Örebro elementarskola för flickor» och »Nya elementarskolan i Örebro, läroverk för flickor». Den förra är indelad i åtta klasser med tre förberedande klasser. Lärjungeantalet var höstterminen 1900 207. Undervisningen har bestridts af elfva ordinarie lärarinnor samt åtta extra lärarinnor eller lärare. Skolan är för åren 1900—1902 tillförsäkrad ett årligt statsunderstöd af 2,000 kronor mot skyldighet att meddela undervisning åt sex frielever samt åt tio elever mot en årsafgift af högst 50 kronor. Nya elementarskolan har samma klassindelning som Örebro elementarskola, med undantag af att förberedande afdelningen endast har två klasser. Under höstterminen 1900 bestreds undervisningen af 14 lärare och lärarinnor och lärjungeantalet uppgick till 123. Läroverket åtnjuter ett årligt statsunderstöd af 1,500 kronor mot skyldighet att lemna kostnadsfri undervisning åt fyra lärjungar och åt nio mot en årsafgift af högst 50 kronor.

Det i föregående berättelse omnämnda *Karlskoga praktiska slöjdskolas aktiebolag* har under perioden fortsatt sin verksamhet på enahanda sätt, som förut omförmäls. Bolaget har till ändamål att bibringa arbetaren kunskaper och yrkesskicklighet. Läro-kursen börjar den 31 oktober hvarje år och fortgår under sex månader. Under den tid denna skola är stängd användes dess lokal af *Karlskoga praktiska skola för kvinnor*. I denna skola meddelas undervisning i matlagning och huslig ekonomi, sömnad, väfnad m. m. Äfven denna skola har under perioden varit i verksamhet. Elevantalet i båda skolorna har under perioden ökats.

I fråga om *helso- och sjukvården* inom länet har, utöfver hvad i första afdelningen af denna berättelse finnes omförmäldt, Konungens Befallningshafvande att meddela följande.

Förnämsta sjukvårdsanstalten i länet är *Örebro läns lasarett och kurhus*, beläget i staden Örebro. I föregående berättelser har Konungens Befallningshafvande lemnat en fullständig redogörelse för detta lasarets tillkomst och uppförande. Under de första åren af perioden var sjukhuset anordnad för 150 sängplatser, men som detta antal platser befanns otillräckligt, utvidgades lasarettet under år 1898 genom uppförande af en ny sjukpaviljong, som står i samband med sjukhuset, så att det numer finnes 170 sängplatser.

Legosängsavgiften för å lasaretsafdelningen intagna sjuke har under denna period varit densamma som under de senare åren af föregående period utom hvad angår avgiften för dem, som vårdats å sinnessjukafdelningen. Kostnaden, som härför förut var 75 öre per dag och person, utgjorde under perioden en krona för sjuk från länet och två kronor för sjuk från annat län, allt per dag räknadt. Under år 1900 har legosängsavgiften blifvit i väsentlig mån höjd för de flesta afdelningarna.

Antalet vårdade sjuke har å lasarets- och kurhusafdelningarna tillsammans utgjort:

År 1896	1,172 sjuke under	38,345 dagar.
» 1897	1,201 » »	40,712 »
» 1898	1,190 » »	43,919 »
» 1899	1,450 » »	47,097 »
» 1900	1,467 » »	46,161 »
Summa	6,480 sjuke under	216,234 dagar.

I medeltal vårdades således årligen under femårsperioden 1,296 sjuke under 33 $\frac{1}{4}$ dagar hvardera, och 118 $\frac{1}{4}$ sängar voro dagligen upptagna.

Följande tabell visar lasarets och kurhusets inkomster och utgifter under perioden:

	Inkomster. Kronor.	Utgifter. Kronor.
År 1896	58,937·86	58,907·64
» 1897	60,435·82	60,727·05
» 1898	64,719·32	70,485·20
» 1899	66,741·88	82,174·50
» 1900	66,721·86	97,021·75
Summa	317,556·74	369,316·14

Förestående utgiftssummor afse kostnaderna för den egentliga sjukvården, och i dem ingå ej utgifter för nybyggnader, byggnadernas underhåll, onera med mera.

Sjukvårdsavgiften har under hela perioden utgått med 50 öre för hvarje mantalsskrifven man och med 25 öre för hvarje mantalsskrifven kvinna.

Förutom länslasarettet finnas i olika delar af länet mindre distriktssjukhus eller så kallade *sjukstugor*. För deras anläggning och underhåll är i föregående berättelser redogjordt, hvarför Konungens Befallningshafvande får hänvisa till de underättelser, som härom förut lemnats.

Under perioden har en ny sjukstuga, nämligen Askersunds sjukstuga, tillkommit, hvarför sjukstugornas antal nu är sju. De åtnjuta understöd af Landstinget med 70 öre för hvarje underhållsdag och mottaga i första rummet sjuke från distriktet, men äfven sjuke från annat håll mot en något förhöjd afgift. Förutom dessa sjukstugor finnes fortfarande vid Åmmeberg det af bolaget Vieille Montagne der uppförda och underhållna sjukhus. Här intagas dock ej i regel andra sjuke än bolagets arbetare samt deras hustrur och barn. Tillsammans förfoga sjukhusen öfver 119 platser, af hvilka under år 1900 i medeltal 63 platser varit upptagna. Häraf synes, att sjukstugorna fullt motsvara befolkningens behof af sjukvård derstädes. Läkarevården å sjukstugorna bestrides af ortens provinsial-, extra provinsial- eller stadsläkare. Sjukhusen äro i godt stånd och försedda med lämplig och för behofvet afpassad utredning samt motsvara fullt det förtroende de åtnjuta från allmänhetens sida.

Helso- och sjukvården såväl i städerna som på landsbygden har under femårsperioden tillgodosetts i likhet med hvad fallet var under föregående period. Dock har antalet *läkare* något ökats. Ett nytt extra provinsialläkaredistrikt har bildats af Lännäs, Stora Mellösa och Askers socknar, under namn af Askers distrikt. I Örebro har en ny distriktsläkaretjenst inrättats. Dessutom äro för den enskilda sjukvården inom länet att påräkna två militär- samt sex enskildt praktiserande läkare. I allt hade länet vid 1900 års utgång 31 legitimerade läkare på en areal af 83·03 kvadratnymil och en befolkning af 194,924 personer, eller i medeltal en läkare för 6,288 personer å en areal af 2·68 kvadratnymil.

Under perioden hafva två sjelfständiga *apotek* tillkommit, ett i Örebro och ett i Odensbacken; dessutom har vid Fellingsbro jernvägsstation inrättats ett medikamentsförråd, som lyder under apoteket i Arboga. I länet funnos vid periodens slut 14 apotek samt nämnda medikamentsförråd.

I fråga om *veterinärväsendet* får Konungens Befallningshafvande hänvisa till hvad som derom förut anförts. Vid periodens slut funnos i länet 1 länsveterinär, 1 stadsveterinär, 9 distriktsveterinärer samt 3 enskildt praktiserande veterinärer, eller tillsammans 14 veterinärer.

I länet funnos vid periodens utgång tio *tandläkare*, af hvilka sex voro bosatta i Örebro, en i Kopparberg, en i Nora, en i Lindesberg och en i Karlskoga; tre *fältskärer*, af hvilka två bo i Örebro och en å landsbygden; samt tre *sjukgymnaster*, alla bosatta i Örebro, af hvilka en förestår ett gymnastiskt institut.

För *barnmorskeväsendet* är väl sörjdt genom 89 examine-rade barnmorskor, af hvilka 18 bo i städerna och 71 på landsbygden. Endast fem af dem sakna befogenhet att vid behof använda förlossningsinstrument.

Skyddskoppypningen handhafves med nit och skicklighet af 79 vaccinatorer, af hvilka 6 äro bosatta i städerna och de öfriga å landsbygden. Under år 1900 ympades med framgång

86 procent af de under föregående år födda barn. I Örebro har staten en vaccindepot, som förser både Örebro och Verm-lands län med ympämne.

Enligt hvad förste provinsialläkaren meddelat angående sina årliga sundhetsinspektioner i länet hafva å *helsovårdens* område ej obetydliga framsteg gjorts, hvilka visa ökad intresse och större offervillighet för sanitära ändamål. Arbeten hafva planlagts eller verkstälts för anskaffande af godt dricksvatten och aflägsnande af förbrukadt sådant. Renhållningen har förbättrats, och torrläggning af vattensjuka marker har egt rum. Kontrollen öfver de till salu hållna födoämnen har skärpts, liksom äfven tillsynen af lokalerna för deras tillverkning och försäljning. Det nu sagda gäller dock uteslutande länets fyra städer samt Hallsbergs, Kumla, Karlskoga och Kopparbergs municipalsamhällen. Å landsbygden deremot synas kommunalnämnderna fortfarande flerstädes underlåta att vidtaga åtgärder till undanrödjande af befintliga sanitära missförhållanden. Det är dock att hoppas, att de årliga sundhetsinspektionerna så småningom skola verka godt äfven å landsbygden.

Brunns- och badanstalter med behörigen förordnade läkare finnas i Loka och Porla. Under år 1900 besöktes Loka af 512 och Porla af 976 personer. Loka besökes för sina gyttjebad och Porla för sina jernkällor, hvilka anses vara mycket välgörande för blodbrist och sjukdomar i matsmältningsorganen. Härförutom finnas flera mindre helsobrunnar, såsom Adolfsberg, Stene, Fors med flere, hvilka anlitas af landtbefolkningen.

Beträffande *postsparbankens* verksamhet inom länet får Konungens Befallningshafvande hänvisa till de om densamma årligen utkommande berättelser.

I länet finnas numera 16 *sparbanker*, sedan Lerbäckes sparbank och Ramsbergs sparbank blifvit upplösta. Dessutom verka i länet 4 *folkbanks*. Beträffande sparbankernas och folkbanks sparkasseafdelningar får Konungens Befallningshafvande hänvisa till de årliga uppgifter i ämnet, hvilka offentliggöras af Kungl. Statistiska Centralbyrån. Då det likväl för bedömande af befolkningens sparsamhet och välmåga torde vara af intresse att veta, hvad som är insatt å sparbankerna, får Konungens Befallningshafvande meddela, att vid 1900 års slut funnos å sparbanksbok i länet insatta 18,576,208 kronor 91 öre. Vid samma tid funnos i folkbankerna insatta å sparkasseräkning 4,419,175 kronor 92 öre. Genom de i lag föreskrifna inspektionerna af sparbanker och folkbanks har utrönt, att de af dem omhänderhafda medel förvaltas på ett nöjaktigt sätt och att tillräcklig säkerhet finnes för dessa medel. Anmärkningar mot bankernas förvaltning förekomma numera ganska sällan. Bankerna stärka äfven hvarje år sin ställning genom afsättning till reservfonderna.

De fyra folkbanks äro: Örebro folkbank, Nora folkbank, Hallsbergs folkbank och Fellingsbro folkbank. Nedanstående tabell visar förhållandet mellan bankernas grundfond, reservfond och outdelade vinstmedel vid slutet af föregående och denna period.

	Grundfond. Kronor.	Reservfond. Kronor.	Outdelade vinstmedel. Kronor.
Örebro folkbank: den 31 december 1895	228,883·01	127,849·45	57,186·19
» » » » » 1900	262,490·50	229,648·34	68,252·19
Nora folkbank: den 31 december 1895	37,058·94	10,136·63	—
» » » » » 1900	35,399·84	15,578·02	4,605·79

K. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser 1896—1900. Örebro län.

	Grundfond. Kronor.	Reservfond. Kronor.	Outdelade vinstmedel. Kronor.
Hallsbergs folkbank: den 31 december 1895	80,825·00	28,233·05	55,000·00
» » » » » 1900	95,000·00	47,822·39	58,000·00
Fellingsbro folkbank: den 31 december 1895	29,139·96	11,674·49	4,916·38
» » » » » 1900	43,888·24	17,039·28	5,049·10

1900 års vinst utgjorde för Örebro folkbank 48,524·00 kr., Nora folkbank 3,695·13 kr., Hallsbergs folkbank 17,275·22 kr. samt Fellingsbro folkbank 6,378·06 kr.

Aktiebolaget Örebro arbetares lånekassa har under perioden fortsatt sin verksamhet på sätt i föregående berättelser är omnämndt. Lånerörelsen har under perioden ökat. Kassen har sitt räkenskapsår från den 1 juli till och med den 30 juni påföljande år. Grundfondstillskottet och reservfonden, som den 30 juni 1896 utgjorde 16,925 kronor 52 öre, uppgick den 30 juni 1901 till 15,446 kronor 42 öre. Orsaken till minskningen är, att lånekassan, för att bidra till att det härneda omnämnda Örebro varmbad kom till stånd, deri tecknat aktier för 3,000 kronor.

Under femårsperioden har en ny bank, nämligen *Aktiebolaget Örebro handelsbank*, öppnats i Örebro. Banken, som började sin verksamhet den 1 november 1897, grundades med ett minimikapital af två millioner kronor, men på grund af det stora intresse, hvarmed banken omfattades, ökades aktiekapitalet redan under år 1898 med en million, till tre millioner kronor. Banken har afdelningskontor i Köping, Kristinehamn och Motala. Bankens ställning vid 1900 års slut och resultatet af bankens verksamhet under året framgår af följande på bokslut grundade summariska uppgifter:

Tillgångar:

Inventarier	17,420·50
Kassa	283,479·00
Fordringar hos banker och bankirer	219,751·01
Obligationer	1,099,891·50
Vexelräkningen	3,454,859·02
Låneräkningen	5,349,344·00
Kassakreditiv och löpande räkning	1,865,884·87
Diverse debitorer	284,210·39
	Kronor 12,574,840·29

Skulder:

Grundfond: 6,000 aktier å 500 kronor	3,000,000·00
Reservfond	200,000·00
Postremissvexelräkningen	455,161·04
Sparkasseräkningen	1,654,714·20
Upp- och afskrifningsräkningen	933,996·75
Depositions- och kapitalräkning	3,267,272·71
Skulder till banker och bankirer	2,522,498·43
Diverse kreditorer	264,428·77
Nettobehållning af årets rörelse	276,768·39
	Kronor 12,574,840·29

Af årets nettovinst utdelades till aktiegarne 180,000 kronor (6 % af grundfonden), afsattes till reservfonden 50,000 kronor och till en dispositionsfond 45,000 kronor samt afskrefvos å inventarier 1,768 kronor 39 öre.

Örebro enskilda bank drifver fortfarande rörelse dels vid hufvudkontoret i Örebro och dels vid afdelningskontoren i Asker-sund, Nora, Lindesberg, Karlskoga och Nya Kopparberget.

Bankens ställning vid 1900 års slut och resultatet af bankens verksamhet under året framgår af följande på bokslut grundade summariska uppgifter:

<i>Tillgångar:</i>	
Utlånade grundfundsmedel	795,450 00
Grundfondens räntebärande obligationer	1,763,111 34
Andra räntebärande obligationer	802,863 00
Aktier	68,586 50
Fordran på vaxelräkning	4,730,666 82
» diskontrakt	3,917,220 73
» kreditivräkning	1,452,779 88
Vexlingsfond hos Stockholms enskilda bank	50,000 00
Löpande räkningar	145,291 76
Stockholms enskilda bank	260,333 37
Inventarier	9,000 00
Kassabehållning	537,494 06
Summa kr.	14,532,797 46

<i>Skulder:</i>	
Lottgarnes andelar	2,000,000 00
Utelöpande kreditseklar	2,266,886 50
» postremissvexlar	818,253 36
Upptagna lån, inländska	450,000 00
Innestående på upp- och afskrifningsräkning	1,474,604 13
» » depositionsräkning	5,050,163 00
» » sparkasseräkning	409,524 61
» » kapitalräkning	1,049,662 56
Outtagna vinstmedel för 1899	320 00
Saldo af balanserade räntor	145,267 32
<i>Tillgångar utöfver skulderna:</i>	
Reservfonden	400,000 00
Outdelade vinstmedel	306,242 44
Nettovinst af årets rörelse	161,873 54
Summa kr.	14,532,797 46

Af nettovinsten hafva 160,000 kronor, eller 8 % af grundfonden, utdelats till lottgarnen och 1,873 kronor 54 öre öfverförts till outdelade vinstmedel.

Under slutet af förra perioden öppnade *Riksbanken afdelningskontor* härstädes. Följande tablå visar resultatet af bankens verksamhet under år 1900:

<i>Inkomster:</i>	
Diskonter af vaxlar	230,791 37
Ränta å lån mot hypotek	126,597 28
» » 2½ års afbetalningslån	5,933 30
» » 5 » »	12,137 58
» » kassakreditiv	8,471 34
Afgifter för »	1,892 25
Hysesinkomst af fastigheten	500 00
Diverse	129 08
Kronor	386,452 20

<i>Utgifter:</i>	
Beloppet af inom linien förda vaxlar och lån	8,799 16
Aflönningar	23,452 34
Omkostnader	13,380 93
Vinst för året	340,819 77
Kronor	386,452 20

Tillgångar den 31 december:

Inrikes vaxlar	3,945,441 44
Lån mot hypotek	1,930,000 00
Afbetalningslån på 2½ år	85,052 00
» » 5 »	286,474 00
Kassakreditiv	162,953 27
Saldo å löpande räkning med hufvudkontoret	439,833 04
Kassabehållning	774,362 28
Kronor	7,624,116 03

Under år 1896 har i Lindsberg öppnats en ny bankinrättning, *Lindsbergs bankaktiebolag*. Banken har ett aktiekapital af 300,000 kronor samt tillgodoser hufvudsakligast stadens och den kringliggande landsbygdens behof. Följande tablå visar bankens ställning den 31 december 1900:

<i>Tillgångar:</i>	
Kassabehållning	35,971 99
Inventarier	2,250 00
Obligationer	38,728 00
Vaxelräkningen	566,607 06
Utlåningsräkningen	460,635 00
Kassakreditivräkningen	169,065 11
Fordran hos banker	81,270 71
Osäkra fordringar	7,204 60
Kronor	1,361,732 47

<i>Skulder:</i>	
Aktiekapitalet	300,000 00
Reservfond	13,500 00
Upptagna lån	90,000 00
Depositionsräkning	320,678 10
Upp- och afskrifningsräkning	243,742 74
Sparkasseräkning	310,974 56
Postremissvaxelräkning	44,737 10
Ej uttagna vinstmedel	210 00
Saldo af balanserade räntor	5,440 16
Nettobehållning	32,399 81
Kronor	1,361,732 47

Af årets nettovinst utdelades till aktieegarne 18,000 kronor, eller 6 % af aktiekapitalet. Återstående beloppet afsattes, sedan afskrifning skett för osäkra fordringar.

Smålands enskilda bank har fortfarande afdelningskontor i Askersund.

Fastighetskrediten tillgodoses fortfarande af *Örebro läns särskilda hypoteksförening*, *Örebro—Nora stadshypoteksförening* och *Mälareprovinsernas hypoteksförening*. Förstnämnda för enings ställning vid 1900 års slut framgår af följande tablå:

<i>Tillgångar:</i>	
Delegarnes återstående kapitalskuld å amorteringslån	12,504,500 36
Delegarnes återstående kapitalskuld å stående lån	3,200 00
Extra lån, kapital	124,100 00
Hos banker innestående	3,400 00
Restantier af förfallna räntor med mera	111,162 47
Upplupna, ej förfallna räntor	212,569 48
Delegarnes kapitalrabattskuld för amorteringslån	438,455 38
Stadsfastighet	125,000 00

Inventarier	6,692-66
Kassabehållning	195-61
Äldre afdelningens:	
amorteringslån till delegare	210,292-27
restantier af förfallna årsavgifter	5,323-07
upplupna, ej förfallna räntor å amorteringslån	26,008-17
	Kronor 13,770,899-47

Skulder:

Amorteringslån från Allmänna hypoteksbanken	12,504,500-36
Stående lån	3,200-00
Å räkning med banker	19,678-23
Upplupna, ej förfallna räntor	186,772-33
Kapitalrabattskuld med Allmänna hypoteksbanken	437,930-37
Reservfond	270,084-75
Äldre afdelningens:	
amorteringslån med återstående kapitalskuld	266,027-34
upplupna, ej förfallna räntor	23,247-30
förfallna, oinlösta räntekuponger	5,445-33
reservfond, under utdelning	54,013-46
	Kronor 13,770,899-47

Den 31 december 1900 utgjorde i yngre afdelningen: antalet utlemnade lån 3,574, egendomsvärdet, hvarför inträde vunnits, 34,388,362²¹ kr. samt delegarnes belåningsrätt 16,919,750 kr., hvaraf begagnats 15,437,900 kr.

I för detta äldre afdelningen kvarstodo vid samma tid 430 låntagare; det egendomsvärde, hvarför dessa vunnit inträde, utgjorde 2,147,165⁵¹ kr. samt belåningsrätten 1,055,100 kr., hvaraf begagnats 1,006,800 kr.

Örebro—Nora stadshypoteksförenings ställning den 31 december 1900 visas af följande tablå:

Tillgångar:

Till delegare utlemnade amorteringslån	1,083,800-00	
» » » stående lån	123,000-00	
» » » förskottslån	23,000-00	1,229,800-00
efter afdrag af amorteringar	284,580-71	945,219-29
Upplupna, ej förfallna räntor m. m.	15,849-23	
efter afdrag af ränta på delegares insättningar	3,543-25	12,305-98
Restantier och dröjsmålsräntor	1,530-62	
Örebro folkbank på motbok	6,418-57	
Grundfundsobligationer med räntor	4,830-00	
Kontant	201-66	
	Kronor 970,506-12	

Skulder:

Amorteringslån från Allmänna hypoteks-		
kassan	1,083,800-00	
Stående lån från d:o	123,000-00	
Förskottslån från d:o	18,000-00	1,224,800-00
efter afdrag för verkställd amortering	284,580-71	940,219-29
Upplupna, ej förfallna räntor m. m.	12,691-63	
efter afdrag af ränta på insättningar	2,952-72	9,738-91
Förskott till delegare	290-69	
Behållning på omkostnadsräkning	20,257-23	
	Kronor 970,506-12	

Örebro läns skyddsförening verkar fortfarande i föreningens i föregående berättelser angifna syfte.

Af de medel, som till aflöning och reseersättning åt personer, hvilka Konungens Befallningshafvande kunde komma att i mån af behof förordna att med åtnjutande af polismans befogenhet och skydd biträda vid *upprätthållande af ordning och säkerhet å landsbygden* inom länet, äfvensom till belöningar för gröfre brotts upptäckande samt förbrytares efterspanande och gripande stälts till Konungens Befallningshafvandes förfogande, hafva under perioden utbetalts år 1896: 1,700 kronor 42 öre, år 1897: 1,200 kronor, år 1898: 1,300 kronor, år 1899: 1,000 kronor och år 1900: 1,337 kronor 70 öre.

Rörande länets städer torde, utöfver hvad förut blifvit anfördt, böra särskildt nämnas följande:

1. Örebro. Den i förra berättelsen omnämnda *restaurationen af Örebro slott* har under december månad 1900 afslutats. Det är ett storartadt arbete, som dermed blifvit fullbordadt. All puts å slottets yttermurar är borttagen, så att det samma framträder i sin ursprungliga gestalt, och der tegel på några ställen användts vid forna reparationer i muren, har det samma nu ersatts med sten. Taket är helt och hållet ombyggt samt klädt med skiffer, hvarjemte för att bryta enformigheten af de stora takytorna små vindskupor med kopparbeslag anbragts å taket. Slottets fyra rundlar eller torn hafva försetts med nya i vasastil uppförda tak, klädda delvis med skiffer och delvis med koppar, hvarjemte den nordvestra och den sydvestra rundeln erhållit ytterligare en våning i höjd. Den del af vestra fasaden, som anses hafva tillhört slottets ursprungliga kärna, är mot stadens storbro utmärkt genom en trappgafvel. En hög fronton reser sig äfven öfver hufvudingången. Nya portaler af huggen kalk eller sandsten jemte jernbeslagna portar af ek äro insatta i de båda södra rundlarna och i hufvudingången. Alla fönster hafva blifvit utvidgade och försedda med kalkstensinfattningar. På de östra rundlarna hafva de forna skottgluggarna blifvit återställda. Restaureringen har utförts med synnerligen stor pietet, och som slottet nu står, utgör det ett synnerligt vackert minne från Vasatiden.

Örebro stad har under denna period gått mycket framåt. Den fastställda *stadsplanen* har betydligt utsträckt dels åt öster genom Kungl. Maj:ts nådiga bref den 4 maj 1900, hvarigenom ett område af 48 hektar 57 ar och 10 kvadratmeter införlifvats med den förutvarande stadsplanen, dels ock åt vester genom Kungl. Maj:ts nådiga bref den 22 juni 1900, hvarigenom stadsplanen ökats med ett område af 37 hektar 0² ar och 41 kvadratmeter. Staden har dessutom genom inköp af *bebyggda tomter* för en kostnad af 121,055 kronor 79 öre utvidgat Jerntorget, hvartill Kungl. Maj:t lemnat tillstånd genom nådigt bref den 16 november 1900.

I fortsättning af den så kallade Ekströmska trädgården har anlagts en större *park*, kallad Oskarsparken, i hvilken äfven en idrottsplats är anordnad.

Staden har under perioden anskaffat fast *brandkår*, som utgöres af en brandchef och en vice brandchef, brandmästare, korporal och 9 brandsoldater, hvarjemte finnas en extra korporal och 14 extra brandsoldater. Härförutom finnes en reservkår,

som är indelad i två uppbåd. Kostnaderna för brandkåren uppgingo under år 1900 till 25,504 kronor 80 öre.

Den 24 april 1896 beviljade Kungl. Maj:t staden stapelstads-, nederlags- och transitoupplagsrätt. Staden har för en kostnad af 45,910 kronor 78 öre uppfört en *tullkammare*, som öppnades under april månad 1899.

Under perioden har inrättats ett ordnat *stadsbudsväsende*, för hvilket Konungens Befallningshafvande den 18 mars 1899 fastställt taxa och reglemente.

För underlättande af samfärdseln inom staden har af enskildt bolag ordnats två *droskstationer*, vid hvilka taxemeterdroskor tillhandahållas allmänheten.

För ordnande af handeln med födoämnen har för staden antagits en *matvarustadga*, som af Konungens Befallningshafvande stadfästes den 7 september 1898. I sammanhang härmed har en ny *kött- och fläskbesigtningebyrå* anordnats.

Särskilda ordningsföreskrifter hafva dessutom utfärdats för skyltning och användning af velocipeder. Den 19 augusti 1899 har Konungens Befallningshafvande fastställt ändringar i och tillägg till förut gällande reglemente, taxa och ordningsstadga för stadens vattenledning samt ordningsregler för stadens afloppsledningar. Ny *brandordning* har antagits för staden, som af Konungens Befallningshafvande faststälts den 29 januari 1900.

En ny, storartad *kyrkogård* för staden har äfven under perioden anlagts.

I fråga om *folkskoleundervisningen* i staden må nämnas, att under år 1900 ett nytt stort folkskolehus tillkommit. Detta är förlagdt i stadsdelen Vester samt innehåller 20 lärosalar och har kostat 232,325 kronor. Vid 1900 års slut lemnades undervisning i 10 skolhus, innehållande 56 lärosalar, åt 1,568 barn, hvarjemte lemnades undervisning i småskolorna åt 805 barn, i fortsättningsskolorna åt 136 barn och i ersättningsskolorna åt 47 barn. Lärarepersonalen utgjordes vid samma års slut af 77 personer, nämligen 14 ordinarie lärare och 12 ordinarie lärarinnor, 20 småskollärarinnor, 3 slöjdlärarinnor, 4 extra ordinarie folkskollärare, 7 extra ordinarie folkskollärarinnor, 9 extra ordinarie småskollärarinnor, 5 slöjdlärarinnor, 2 slöjdlärare och 1 skolköksföreståndarinna. För beredande af undervisning i hushållslära har ett skolkök inrättats, hvarest undervisning i matlagning m. m. lemnats åt 24 flickor från fjerdje klassen och fortsättningsskolan.

Den i föregående berättelsen omnämnda *arbetsstugan* fortfar med sin gagnande verksamhet. Fattiga barn erhålla der utan afgift undervisning i handslöjd, såsom borstbinderi, halmflätning, sömnad m. m. Efter arbetets slut erhålla barnen qvällsmat. Under år 1900 besöktes arbetsstugan i medeltal af 67 barn de dagar arbetsstugan hölls öppen.

Stiftelsen *Småbarnens vänner* och sällskapet *Pauvres honteux vänner* hafva under perioden fortfarit med sin nyttiga verksamhet i öfverensstämmelse med hvad i föregående berättelse omnämmts. Sällskapet *Pauvres honteux vänner* har å den förut inköpta tomten låtit under år 1900 uppföra ett prydligt hus till bostad åt sällskapets pensionärer.

Örebro djurskyddsförening har äfven under denna period egt bestånd och utvecklats en berömvärd och nyttig verksamhet.

Örebro arbetareförenings föreläsningskomité har, i likhet med hvad förut varit fallet, under denna period låtit anordna föreläsningskurser i statskunskap, historia, geografi, helsolära

m. m.; hvarjemte elementarkurser gifvits i läsning, skrifning, bokföreläsning m. m. Till föreläsningarna hafva fribiljetter utdelats åt kroppsarbetare, hvaremot en billig afgift uppburits af öfriga åhörare. Föreläsningarna och kurserna hafva omfattats med stort intresse. I understöd har af staden och kronan lemnats hvarje år 1,600 kronor.

Med bidrag af staden, Örebro sparbank med flere inrättningar har ett nytt förstklassigt *badhus* under år 1899 uppförts i Örebro, hvarigenom ett länge känt behof tillfredsstälts. Badhuset har i anläggning och inredning kostat omkring 140,000 kronor samt eges af ett enskildt aktiebolag. Förutom karbad och en första klassens badstu finnes anordnad en andra klassens badstu, hvarest billiga bad tillhandahållas arbetsklassen. Äfven erhålla barnen i stadens folkskolor en gång i veckan fria bad, som betalas af staden. Ehuru badhuset endast varit i verksamhet en kort tid, har det dock visat sig, att dessa bad utöfva en fördelaktig inverkan å det uppväxande slägtet.

Under rubriken *Fabriker och handverk* har Konungens Befallningshafvande ej omnämnt den stora anläggningen, som utförts af *Örebro elektriska aktiebolag*, enär Konungens Befallningshafvande ansett, att redogörelse för densamma lämpligast bör lemnas i sammanhang med Örebro stad.

Bolaget, som bildades under år 1898, har inköpt de två stora vattenfallen Skrämforsen och Brattforsen i Svartelfven af Karlskoga härad. Dessa båda vattenfalls kapacitet uppskattas till omkring 11,000 naturhästkrafter, af hvilka 4,000 hästkrafter falla på Skrämforsen och 7,000 å Brattforsen. Af dessa vattenfall är Skrämforsen för närvarande monterad. Från Skrämforsen går i en nästan rak linie en 38 kilometer lång ledning till Örebro, å hvilken 1,500 å 2,000 elektriska hästkrafter kunna öfverföras. Den elektriska strömmen, som öfverföres, har en spänning af 15,000 volt, hvilken för närvarande är den högsta, som förekommer i Sverige. Genom denna anläggning har Örebro stad erhållit stora fördelar genom den billiga kraft, som bolaget erbjuder förbrukarne. Den elektriska strömmen har äfven tagits i stort anspråk såväl för belysning som för kraftändamål. Antalet uthyrda glödlampor var den 1 januari 1899 2,700 och hade vid 1900 års slut uppgått till 7,105, och vid samma tid lemnades ström till motorer å tillsammans 340 hästkrafter. Det har äfven visat sig, att storindustrien börjat söka sig till Örebro just på grund af de fördelar, som genom den elektriska kraften erhållas. Vid nästa femårsberättelses afgifvande torde resultatet af bolagets verksamhet bättre kunna angifvas.

Den under många år förhandlade frågan om användandet af den till staden donerade *sjettedelsjorden* har nu utvecklats sålunda, att förhandlingar pågå med innehafvare af skogslotter å södra sjettedelsjorden om afstående af dessa mot femtioårig arrenderätt och en årlig afgift af sex kronor för hvarje sjettedel. Äfven med innehafvare af annan sjettedelsjord hafva förhandlingar inleddts, hvarför sannolikt är, att under nästa femårsperiod förlikningar angående all sådan jord träffats.

På grund af nådig proposition beviljade 1899 års riksdag ett anslag af 500,000 kronor för anläggning å Almängarna invid Örebro af en *centralverkstad för reparation af lokomotiv* för mellersta och södra Sveriges statsbanor. Verkstaden består, förutom af magasin och förrådshus, af tre hufvudbyggnader, nämligen smedja, plåtslagareverkstad och monteringsverkstad. Af dessa byggnader äro de två första redan tagna i användning, och

meningen är, att monteringsverkstaden, som till största delen är färdig, skall tagas i bruk den 1 juni 1902. Då verkstaden är i full gång, anses den komma att sysselsätta 250 å 300 man.

2. Askersund. Beträffande stadens *vattenledning* har densamma under perioden blifvit ytterligare utsträckt genom enskilda ledningar, så att för närvarande högst få gårdar finnas, i hvilka ledning ej är införd. Under år 1897 insattes ett stort och kraftigt ångpumpverk, och för närvarande är ett elektriskt pumpverk under uppsättning.

Stadens *kloakledning* har under perioden utvidgats. För närvarande återstår en anläggning af omkring 200 meters längd, hvarefter en fullständig kloakledning blifvit anordnad för den bebyggda delen af staden. Kostnaderna härför hafva bestridits gemensamt af staden och de enskilda gårdsegarne.

Stadens *elementarläroverk* har genom anslag, som stadsfullmäktige lemnat, under år 1899 utvidgats med ytterligare en femte klass. Undervisning lemnas der af tre ordinarie lärare, en timlärare och en vikarierande lärare i gymnastik och teckning samt en sådan lärare i sång och musik. Elevernas antal var vid periodens slut 58.

De två i staden förut befintliga flickskolorna, Högre flickskolan och Drottning Lovisas skola för fattiga flickor, hafva under år 1900 sammanslagits till en gemensam skola under benämning *Askersunds elementarskola för flickor*. Skolan är fördelad i 8 klasser, och undervisningen besörjes af 3 ordinarie lärarinnor och 4 timlärare. Skolan åtnjuter anslag såväl af staden som af staten.

Under perioden har elektrisk ström för belysning och kraftbehof tillförts staden. Kraften erhålles från ett vattenfall vid Stacketorp i Askersunds socken och öfverföres på en 5 kilometer lång ledning till staden. Anläggningen eges af *Askersunds elektriska aktiebolag*. Staden erhåller från denna anläggning ström för 6 bågglampor och 52 glödlampor om 32 normalljus. Förutom denna yttre belysning har jemväl elektrisk belysning anordnats i privata bostäder, butiker, fabriker m. m. Härförutom skall bolaget öfvertaga drifvandet af stadens vattenuppfodringsverk.

I fråga om stadens donationsjord är ej något att tillägga utöfver hvad Konungens Befallningshafvande i föregående berättelse anført.

3. Nora. Stadens skolor äro fortfarande desamma och undervisningen der ordnad på samma sätt som under föregående femårsperiod.

I fråga om stadens *donationsjord* har annan förändring ej förekommit, än att staden på framställning af Nora—Karlskoga jernvägsaktiebolag till detta bolag försålt omkring 1.2 hektar strandjord med vattenrätt öster om bolagets stationsområde vid Norasjön; och har Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 27 november 1896 förklarat hinder från det allmännas sida icke möta för beslutets verkställande.

Örebro slott i Landskansliet den 31 december 1901.

AX. G. SVEDELIUS.

A. Lené.

Under december månad 1896 inköpte staden den ett par kilometer från Nora belägna Hagby gård med underlydande, qvarn, såg, vattenfall m. m. för ett pris af 115,000 kronor. Ä egendomen finnas fyra vattenfall. Det öfversta och det nedersta äro tagna i bruk af Nora—Karlskoga jernvägsaktiebolag, hvilket genom en så kallad ändlös lina på mekanisk väg från dessa vattenfall erhåller 35 hästkrafter för sin verkstad i Nora. Genom anläggande af en dammbyggnad ofvanför Hagby qvarn samt en sammanslagning af de båda mellersta fallen hafva 180 effektiva hästkrafter kunnat erhållas vid den der uppförda kraftstationen. Egendomen är inköpt för att bereda vattenledning åt staden och för att tillföra densamma elektriskt ljus.

För *vattenledningen* är ett vattentorn uppfördt å den högsta kullen midt emellan kraftstationen och staden. I tornet är inmurad en jerncistern, rymmande 150,000 liter. Från vattentornet ledes vattnet i gjutna jernrör af 9 tum diameter till staden. I stadens alla gator äro brandposter anordnade, hvarjente vattenledning är införd i nästan alla stadens gårdar. I sammanhang med vattenledningens införande har stadens kloakledning betydligt förbättrats.

Från kraftstationen är *elektrisk ledning* dragen till stadens gator och torg, som äro belysta med 6 bågglampor samt erforderligt antal glödlampor om 32 normalljus. Äfven i många af stadens gårdar är elektrisk belysning inledd.

Anläggningarna för vattenledningen och belysningen hafva kostat tillsammans öfver 200,000 kronor.

Genom nådigt bref den 26 mars 1897 har Kungl. Maj:t medgifvit staden att upptaga ett *amorteringslån* å 30 år för att betäcka kostnaderna för dessa anläggningar. Vid 1895 års slut hade staden utöfver skulderna tillgångar för 229,923 kronor 98 öre. Vid 1900 års slut var efter gjorda afskrifningar stadens ställning följande: tillgångar 514,823.33 kr., skulder 382,277.46 kr., behållning 132,545.87 kr.

Den 5 september 1898 har antagits reglemente och taxa för Nora stads vattenledning och elektricitetsverk.

4. Lindesberg. I fråga om stadens donationsjord är ej något att anföra utöfver hvad som derom nämnts i föregående berättelse.

Stadens *ekonomiska ställning* vid 1900 års utgång synes af följande tablå:

<i>Tillgångar:</i>	
Allmänna byggnader enligt bokfördt värde	kr. 262,280.00
Inventarier	» 14,881.77
I bankinrättning	» 17,700.00
Fattiggården Landshyttan	» 23,000.00
Inventarier i fattiggården	» 5,563.16
	<hr/>
	Summa kr. 323,374.93
<i>Skulder:</i>	
Lån	kr. 40,003.88
	<hr/>
	Behållning kr. 283,371.10

Stadens skolor äro fortfarande desamma och ordnade på samma sätt som förut.

Robert Richter.

Tab. 1.

FOLKMÄNGDEN I ÖREBRO LÄN ÅREN 1896—1900.

1.		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
		Kyrkoskrifna folkmängden (enligt presterskapets upp- gifter den 31 december).			Mantalskrifna folkmängden (enligt de mantalslängder, som upprättas vid slutet af motstående år).										
					Hela mantalskrifna folkmängden.			Deraf fria från mantalspenningar.							
								Värfvadt mänskap.			Af särskilda or- saker befriade.		Underåriga.		Summa (fria från mantalspenningar).
		Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Man- kön.	Qvin- kön.	Man- kön.	Qvin- kön.	Man- kön.	Qvin- kön.	Summa.
Landsbygden	år 1896 . . .	82,851	84,511	167,362	82,583	84,380	166,963	—	4,572	9,005	33,750	32,780	38,322	41,785	80,107
	1897 . . .	83,331	84,615	167,946	82,819	84,578	167,397	—	4,590	9,175	33,683	32,666	38,273	41,841	80,114
	1898 . . .	83,415	84,701	168,116	83,260	84,579	167,839	—	4,477	9,007	33,718	32,556	38,195	41,563	79,758
	1899 . . .	83,337	84,251	167,588	83,451	84,942	168,393	—	4,457	9,202	33,748	32,529	38,205	41,731	79,936
	1900 . . .	83,481	84,037	167,518	84,496	84,484	168,980	—	4,366	8,750	34,574	32,652	38,940	41,402	80,342
Örebro stad	år 1896 . . .	8,123	9,516	17,639	8,320	9,782	18,102	—	370	647	3,314	3,314	3,684	3,961	7,645
	1897 . . .	8,671	10,016	18,687	8,827	10,270	19,097	—	345	631	3,531	3,473	3,876	4,104	7,980
	1898 . . .	9,263	10,675	19,938	9,489	11,006	20,495	—	333	569	3,805	3,728	4,138	4,297	8,435
	1899 . . .	9,784	11,367	21,151	10,045	11,732	21,777	—	379	655	3,984	3,964	4,363	4,619	8,982
	1900 . . .	10,119	11,894	22,013	10,097	11,922	22,019	—	300	589	3,966	3,982	4,266	4,571	8,837
Askersunds stad	år 1896 . . .	753	902	1,655	730	903	1,633	—	31	100	269	285	300	385	685
	1897 . . .	758	915	1,673	753	926	1,679	—	30	86	282	301	312	387	699
	1898 . . .	761	926	1,687	763	948	1,711	—	43	103	286	317	329	420	749
	1899 . . .	779	944	1,723	775	964	1,739	—	42	101	291	328	333	429	762
	1900 . . .	779	1,005	1,784	773	999	1,772	—	33	101	291	341	324	442	766
Nora stad	år 1896 . . .	690	879	1,569	672	840	1,512	—	25	56	241	266	266	322	588
	1897 . . .	713	883	1,596	688	871	1,559	—	25	50	243	278	268	328	596
	1898 . . .	701	880	1,581	710	876	1,586	—	22	48	248	285	270	333	603
	1899 . . .	736	925	1,661	694	872	1,566	—	29	49	242	287	271	336	607
	1900 . . .	742	937	1,679	722	909	1,631	—	39	64	245	291	284	355	639
Lindesbergs stad	år 1896 . . .	762	924	1,686	760	913	1,673	—	55	107	272	287	327	394	721
	1897 . . .	786	996	1,782	779	987	1,766	—	50	97	290	326	340	423	763
	1898 . . .	800	1,009	1,809	808	993	1,801	—	34	58	286	321	320	379	699
	1899 . . .	819	1,051	1,870	819	1,028	1,847	—	41	86	295	328	336	414	750
	1900 . . .	872	1,058	1,930	871	1,042	1,913	—	44	87	309	331	353	418	771
Hela länet	år 1896 . . .	93,179	96,732	189,911	93,065	96,818	189,883	—	5,053	9,915	37,846	36,932	42,899	46,847	89,746
	1897 . . .	94,259	97,425	191,684	93,866	97,632	191,498	—	5,040	10,039	38,029	37,044	43,069	47,083	90,152
	1898 . . .	94,940	98,191	193,131	95,030	98,402	193,432	—	4,909	9,785	38,343	37,207	43,252	46,992	90,244
	1899 . . .	95,455	98,538	193,993	95,784	99,538	195,322	—	4,948	10,093	38,560	37,436	43,508	47,529	91,037
	1900 . . .	95,993	98,931	194,924	96,959	99,356	196,315	—	4,782	9,591	39,385	37,597	44,167	47,188	91,355

Tab. 2.

ALLMÄNNA VÄGAR OCH SKJUTSNING I ÖREBRO LÄN ÅREN 1896—1900.

a) Längd af allmänna vägar och kostnad för deras underhåll år 1900.

1. Väghallningsdistrikt.	2. Veglängd.		3. Vägfyrcar.				8. Uppskattad kostnad för vägunderhåll in natura (den tid mark är bar).	9. Vägsnitt pr vägfyrk.		11. Vägkassans inkomster.			12. Vägkassans utgifter.			17. Vägkassans behållning vid årets slut.
	Landsväg (med broar.)	Bygdeväg (med broar.)	4. Å jordbruksfastighet		6. Å allmänningsskogar, frälserranta samt annan fastighet.	7. Å inkomst.		Å vägfyrkar enligt kol. 4.	Å vägfyrkar enligt kol. 5—7.	Vägsnitt. ¹⁾	Af statsmedel. ²⁾	Öfriga inkomster.	Förvaltningskostnader.	Ersättning till snöploglagen.	Öfriga utgifter. ³⁾	
			med vägunderhåll in natura.	ej ännu till vägunderhåll indelad.												
Örebro härads	68 811	220 084	124 899	3 844	2 692	3 532	13 988 00	4 000	14 000	6 216 61	—	516 21	505 88	5 075 00	3 067 91	1 927 00
Askers »	52 851	67 037	67 190	990	1 372	3 404	9 676 92	7 000	14 000	3 505 29	—	325 07	362 90	2 828 75	2 638 71	192 05
Sköllersta »	65 176	103 427	76 782	654	1 634	2 460	20 035 34	4 000	12 000	3 641 04	—	5 050 00	455 00	1 676 00	6 589 23	130 88
Glanshammars »	24 733	76 166	62 753	—	665	1 100	6 895 12	4 000	10 000	2 686 62	609 37	—	300 00	1 242 00	2 748 78	525 68
Kumla »	29 165	132 404	85 127	2 301	4 657	22 935	12 559 54	6 000	14 000	8 979 26	—	3 560 13	480 55	6 297 70	5 761 14	2 874 37
Hardebo »	22 128	33 084	25 284	539	160	269	2 388 75	8 500	17 000	2 391 66	—	—	50 00	1 586 96	2 711 94	1 281 96
Edsbergs »	61 331	148 741	87 983	2 104	3 667	5 163	11 072 70	7 000	17 000	7 254 85	—	70 25	636 78	5 988 35	6 717 95	5 370 39
Grimstens »	45 306	42 103	43 518	1 905	351	8 205	5 504 95	5 500	17 000	4 256 00	—	45 00	130 00	3 144 00	2 198 00	1 328 00
Sundbo »	41 286	95 387	58 286	—	3 463	12 587	9 608 73	—	15 000	2 770 68	—	363 58	300 00	3 434 90	1 522 52	677 33
Lindesbergs sockens	96 000	25 400	58 501	209	2 735	10 139	8 648 37	5 000	18 000	5 092 67	—	185 23	200 00	1 717 40	6 178 05	1 132 19
Ramsbergs »	16 700	87 300	31 671	813	611	3 560	3 188 00	16 000	24 000	6 008 00	—	4 258 00	300 00	1 554 00	6 167 00	2 245 00
Nya Kopparbergs härads	54 000	34 000	42 718	438	5 705	12 727	3 430 00	7 000	17 000	11 760 00	—	—	46 00	4 875 00	750 00	1 509 00
Fellingsbro »	33 000	61 000	83 580	955	3 040	6 282	6 493 80	7 066	9 669	2 064 58	—	15 00	250 00	2 169 42	2 099 26	540 52
Bjurtjärns sockens	39 762	1 693	14 140	35	200	149	3 896 97	—	25 000	96 00	384 26	334 70	50 00	375 78	201 48	2 284 00
Nora och Jernboås samt Vikers kapells	111 575	12 881	67 482	—	3 555	14 536	9 713 26	3 000	15 200	5 513 00	1 743 02	658 86	365 00	6 145 57	785 60	618 77
Hjulsjö sockens ⁵⁾	32 857	8 429	17 891	—	82	3 189	2 306 00	5 000	5 000	1 082 00	—	—	150 00	1 336 00	804 00	812 00
Grythyttö. Hellefors-häds	84 538	3 147	53 313	—	3 015	7 440	5 391 87	2 000	11 000	2 216 82	—	31 15	225 00	2 056 03	994 05	229 96
Karlskoga sockens	117 700	28 100	59 153	—	10 003	59 566	11 785 04	—	19 440	13 331 77	1 093 75	—	383 19	2 289 39	8 583 55	10 403 35
Summa å landet	996 919	1 180 333	1 060 271	14 787	47 607	177 243	146 583 36	—	—	88 866 85	3 830 40	15 413 18	5 190 30	53 792 25	60 514 17	2 400 09
I städerna	44 381	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

b) Väganläggningar och kostnad derför under åren 1896—1900.

Allmänna vägar.	18. Längd af under åren 1896—1900		19. Kostnad för under åren 1896—1900											
	fulländade och afsynade nya vägar.	omlagda eller betydligt förbättrade vägsträckor.	fulländade och afsynade nya vägar.				omlagda eller betydligt förbättrade vägsträckor.							
			Af statsmedel.		Af vägsassors medel.		Af andra medel.		Summa.					
			Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.				
Landsvägar	—	3 30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 000 00	—	3 000 00
Bygdevägar	125 268	20 00	42 400	41 069 60	6 740	90 209 60	32 000	—	—	—	—	—	27 047 66	59 047 66
Städernas vägar	—	2 67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 423 82	6 423 82
Summa	125 268	25 97	42 400	41 069 60	6 740	90 209 60	32 000	3 000 00	—	—	—	—	33 471 38	68 471 38

c) Skjutsanstalter och skjutslega vid 1900 års slut.

d) Vid skjutsning utgångna hästar under åren 1896—1900.

Skjutslega pr nymil.	29.	30. Gästgifverier		31. Skjutsstationer	
		med		utan	
		entreprenad.		entreprenad.	
	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	
Med entreprenadbidrag 1 50 kr.	19	—	18	—	
Utan »	—	—	—	1	
»	2	—	1	—	
»	—	—	1	—	
»	1	—	—	—	
Summa skjutsanstalter	22	—	20	1	
deraf: vid landsvägar	19	—	19	1	
vid bygdevägar	—	—	—	—	
i städer	3	—	1	—	
Anstalter för endast sjöskjuts	—	—	—	—	

År.	I kungs- och krono-skjuts.	35. Vid gästgifverier		36. Vid skjutsstationer	
		med		utan	
		entreprenad.		entreprenad.	
		Antal.	Antal.	Antal.	Antal.
1896	—	8 845	—	2 750	176
1897	—	8 129	—	2 976	215
1898	—	8 456	—	3 459	244
1899	—	8 956	—	4 216	218
1900	—	9 691	—	4 817	241
Summa hästar	—	44 077	—	18 218	1 094

Ann. ¹⁾ Här ingår äfven bidrag af vägfyrkar enligt kol. 5. — ²⁾ Här ingår icke statsbidraget till vägunderhållet in natura. — ³⁾ Län. — ⁴⁾ Brist. — ⁵⁾ Nya väglagen tillämpas icke inom Hjulsjö sockens väghallningsdistrikt. Vägunderhållet är upplåtet på entreprenad.

Tab. 3.

HEMMAN OCH LÄGENHETER SAMT STADSJORDAR M. M. I ÖREBRO LÄN ÅR 1900.

I. Landsbygden.

1.	2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.		11.	
	Kronoegendomar.										Skatteegendomar.		Frülseegendomar.		S u m m a.					
	Under allmän disposition.					Under enskild disposition.														
	Antal.	Mantal.	Antal.	Mantal.	Antal.	Mantal.	Antal.	Mantal.	Antal.	Mantal.	Antal.	Mantal.	Antal.	Mantal.	Antal.	Mantal.	Antal.	Mantal.		
Kungs- och kungsladugårdar samt säterier	11	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	10	—	—	—	—
Boställen: hemman	97	65 ¹⁹⁹⁹ ₂₇₂₀	—	—	—	—	9	41 ¹ ₄₈	5	2 ¹ ₂	5	2 ¹ ₂	111	72 ²⁸⁷ ₈₁₆₀	—	—	—	—	—	—
lägenheter	29	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	33	—	—	—	—	—	—	—
Säterier och ladugårdar	—	—	—	—	—	—	61	51 ¹ ₂	87	105 ¹ ₂	148	157	—	—	—	—	—	—	—	—
Rå- och rörs (insockne) hemman	—	—	—	—	—	—	—	—	22	9	22	9	—	—	—	—	—	—	—	—
Hemman	96	70 ⁴³¹ ₄₉₂	4	9 ⁵⁴⁷²⁰¹³⁴⁷ ₁₅₉₅₇₀₄₃₂₀	3,283	1,946 ⁵⁷⁷⁹⁰⁰⁹⁹⁰⁷⁵ ₂₂₈₁₈₅₇₁₇₇₆₀	1,055	626 ³³³²⁷ ₈₁₁₆₈	4,438	2,653 ¹⁷⁸⁷²²¹²⁵⁰⁰⁹⁸ ₉₃₅₆₀₁₄₄₂₈₇₈₀	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jordlägenheter	39	—	104	—	—	—	282	—	265	—	690	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fiskerier	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verk och inrättningar	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa antal och nuvarande mantal	272	146 ¹²⁷⁵⁹⁷ ₃₃₄₅₆₀	108	9 ⁵⁴⁷²⁰¹³⁴⁷ ₁₅₉₅₇₀₄₃₂₀	3,643	2,002 ¹⁵⁹⁹⁰²⁹⁹⁰⁷⁵ ₂₂₈₁₈₅₇₁₇₇₆₀	1,442	743 ³³³²⁷ ₈₁₁₆₈	5,465	2,901 ⁴⁵⁸⁹⁷⁸⁹ ₇₀₀₁₂₈₀	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oförmedlat mantal	—	149 ¹²⁷⁵⁹⁷ ₃₃₄₅₆₀	—	9 ¹²¹²¹⁵⁷⁰⁸⁷ ₁₅₉₅₇₀₄₃₂₀	—	2,036 ⁵²²⁹⁵⁰⁶⁶⁴⁷⁵ ₂₂₈₁₈₅₇₁₇₇₆₀	—	832 ³³³²⁷ ₈₁₁₆₈	—	3,028 ¹⁶⁶⁹⁵⁸⁹ ₇₀₀₁₂₈₀	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

12.	Antal.	13.		14.		15.	
		Taxeringsvärde (i kronor)					
		erlägges.		icke erlägges.			
<i>Brukningsdelar och i jordeboken ej upptagna torp.</i>							
Brukningsdelar, hvari hemman äro fördelade	12,460	—	—	—	—	—	—
Jordtorp, ej upptagna i jordeboken	7,385	—	—	—	—	—	—
Ryttare-, soldat- och båtsmanstorp, d:o	852	—	—	—	—	—	—
<i>Jordbruksfastighet och annan fastighet.</i>							
Jordbruksfastighet	—	107,182,100	3,717,100	—	—	—	—
Annan fastighet:							
Hus och tomter i köpingar och dermed jemförliga orter:							
i Hallsbergs municipalsamhälle	—	723,600	—	—	—	—	—
i Karlskoga d:o	—	856,800	—	—	—	—	—
i Kopparbergs d:o	—	630,900	—	—	—	—	—
Lägenheter i öfrigt, hvilkas hufvudsakliga värden utgöres af åbyggnaden	—	14,719,300	127,900	—	—	—	—
Kyrkor och bönehus	—	—	2,331,300	—	—	—	—
Andra offentliga byggnader	—	—	2,767,400	—	—	—	—
Frälseräntor	84	105,900	—	—	—	—	—
Summa annan fastighet (än jordbruksfastighet)	—	17,036,500	5,276,600	—	—	—	—

II. Städerna.

16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.															
																T a x e r i n g s v ä r d e (i k r o n o r).														
																Tomter.		Lande- rier, jord- lotter eller andra bruk- nings- delar.	Boningshus.		A n n a n f a s t i g h e t .									
																Be- bygda.	Obe- bygda.		Ny- bygda 1896— 1900.	Befat- liga 1900.	J o r d a r		Hus och tomter		Kyrkor och bönehus		Andra offentliga byggnader		S u m m a (annan fastighet)	
Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	erlägges.	icke erlägges.	erlägges.	icke erlägges.	erlägges.	icke erlägges.	erlägges.	icke erlägges.	erlägges.	icke erlägges.																
Örebro	861	700	851	230	875	789,200	—	26,682,500	706,100	55,000	478,300	—	2,151,200	26,737,500	3,335,600															
Askersund	177	40	96	14	153	388,800	—	1,306,700	—	—	105,000	—	242,900	1,306,700	347,900															
Nora	116	26	186	10	97	307,430	—	1,245,970	5,800	—	139,000	70,000	179,500	1,315,970	324,300															
Lindesberg	177	34	276	21	135	344,200	2,100	1,360,100	8,700	—	74,600	104,700	153,200	1,464,800	236,500															
Summa	1,331	800	1,409	275	1,260	1,829,630	2,100	30,595,270	720,600	55,000	796,900	174,700	2,726,800	30,824,970	4,244,300															
						1,831,730		31,315,870		851,900		2,901,500		35,069,270																

Tab. 4.

EGENDOMAR AF FIDEIKOMMISSNATUR I ÖREBRO LÄN ÅR 1900.

1.	2.	3.	4. 5. 6. 7.				8.	9.	10.	11. 12. 13. 14.						
			Krono.	Skatte.	Frälse.					Summa.	Antal utjordar, ångar o. d. ej i mantal satt jord.	Antal verk och inrättningar.	Taxeringsvärdet (i kronor)			Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							å jordbruksfastighet.	å annan fastighet (utom frälseränta).	å frälseränta.	
Bruksegaren, friherre H. J. Hamilton	Bo	Bo.	—	—	4:5	24:5625	33:31250	—	5	1,199,000	179,000	—	1,619,600			
		Svennevad.	0:125	—	—	2:1250		—	—	—	140,800	—		—		
Ryttmästaren, friherre Joh. Th. Gripenstedt	Bysta	Lerbäck.	—	—	—	2:0000	27:43750	3	—	100,800	—	—	1,462,200			
		Asker.	—	3:0000	1:0	13:6250		1	6	732,600	250,100	—				
		Lännäs.	—	—	—	1:0000		—	—	45,600	—	—				
		Norrbyås.	—	—	—	—		—	—	—	—	—		1,100		
		Svennevad.	—	0:5000	—	7:1250		1	2	346,700	3,000	2,200				
		Bo.	—	—	—	0:1250		—	—	6,000	—	—		—		
Kammarherren Rob. Montgomery-Cederhielm	Segersjö	Sköllersta.	—	0:0625	—	1:0000	18:09375	—	—	74,900	—	—	1,025,100			
		Lännäs.	—	—	3:0	15:09375		1	2	980,800	25,300	10,300				
Grefve C. G. Kalling	Myrö	Asker.	—	—	—	—	15:12500	—	—	—	—	8,700	452,100			
		Rinkaby.	—	—	2:0	2:2500		—	—	121,900	—	—				
		Glanshammar.	—	—	—	6:0000		—	—	114,200	—	—				
		Långbro.	—	—	—	2:5000		—	—	119,900	—	—				
		Ånsta.	—	—	—	2:3750		—	—	95,000	—	—				
		Asker.	—	—	—	—		—	—	—	—	—		300		
		Sköllersta.	—	—	—	—		—	—	—	—	—		700		
Grefve E. Lewenhaupt	Säbylund	Hidinge.	—	—	—	—	23:02500	—	—	—	—	100	893,100			
		Kumla.	—	1:0000	4:0	7:2750		2	1	522,800	1,000	—				
		Hallsberg.	—	—	—	1:5000		—	—	90,000	—	—				
		Hidinge.	—	—	—	3:0000		—	—	78,400	—	—				
		Vintrosa.	—	—	—	2:0000		—	—	62,400	—	—				
		Asker.	—	—	—	—		—	—	—	—	1,500				
		Norrbyås.	—	—	—	1:0000		—	—	35,200	—	—				
		Ekeby.	—	—	—	1:0000		—	—	65,000	—	—				
Grefve Carl Cronhielm	Till Flosta i Vestmanlands län	Sköllersta.	—	—	—	2:2500	—	—	—	36,800	—	—	1,000			
		Kumla.	—	—	—	—		—	—	—	—	1,000				
		Summa	0:125	4:5625	14:5	97:80625	116:99375	8	16	4,968,800	458,400	25,900	5,453,100			

K. Maj:s Befattningshöftandes femårsberättelser åren 1896—1900. Örebro län.

Tab. 4.

Örebro län.

49

Tab. 5.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG, I ÖREBRO LÄN ÅR 1900.

1. Aktiebolagets namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. M a n t a l.				8. Summa.	9. Antal ntjor- dard, ängar o. d. ej i man- tal satt jord.	10. Antal verk och inrätt- ningar (fastigheter i städer).	11. 12. 13. 14. T a x e r i n g s v ä r d e t (i kronor)				
			4. Krono.	5. Skatte.	6. Frälse.					11. Summa.	12. jordbruks- fastighet.	13. å annan fastighet (utom fräl- seränta).	14. å frälse- ränta.	14. Summa.
					6. Säterier, ladugårdar, rå och rör.	7. Allmänt frälse.								
Skyllbergs bruks aktiebolag	Skyllbergs bruk	Lerbäck.	—	4 5021	—	7 375	16 9062	3	13	1 087,900	216,600	600	1 616,100	
	Boda	Hallsberg.	—	0 5	—	—		—	—	—	25,000	—		—
	Degernäs	Snafunda.	—	0 8416	—	2 9375		3	3	129,500	108,500	—		—
	Karstorp	Hammar.	—	0 0625	—	0 6875		—	—	48,000	—	—		—
Aktiebolaget Skogaholms bruk	Bresätter	Hallsberg.	—	1 4375	—	2 5	13 6777	1	4	371,000	88,600	—	1 147,000	
	Estaboda	Lerbäck.	—	1 9069	—	1		1	1	218,600	5,200	—		—
	Skogaholm	Svennevad.	—	2 5	—	3 3333		—	5	380,000	46,400	200		—
	Sköllersta	Sköllersta.	—	0 25	—	0 75		—	—	36,900	—	100		—
Hasselfors bruks aktiebolag	Hasselfors	Skagershult.	—	6 25	—	8 4817	16 50253	—	7	930,000	182,000	—	1 160,200	
	Harsboda	Qvistbro.	—	1 02083	—	0 75		—	1	40,200	8,000	—		—
Aktiebolaget Aspa bruk	Aspa	Askersunds lf.	—	9 25	—	4 375	20 53125	—	2	465,100	17,000	—	811,300	
	Olshammar	Hammar.	—	3 90625	1	2		—	7	222,500	106,700	—		—
Laxå bruks aktiebolag	Laxå	Bodarne.	—	7 95454	—	5 875	34 28159	18	13	903,400	459,900	—	2 603,500	
	Axelby	Askersunds lf.	—	2 94409	—	4 125		—	—	271,900	—	—		—
	Bäck	Viby.	—	—	—	1 75		—	—	21,600	—	100		—
	Benteboda	Snafunda.	—	1	—	3 625		—	—	138,100	—	2,400		—
	Byrsta	Kumla.	—	—	—	—		—	—	—	—	2,600		—
	Karlsdal	Karlskoga.	—	4 74755	—	0 25		—	—	413,400	190,000	—		—
	Katrinelund	Grythyttan.	—	0 75	—	—		—	—	37,500	—	—		—
	Spjutvik	Vikers kapell.	—	1 17708	—	—		—	—	156,900	—	—		—
	Staksund	Nora landsf.	—	0 08333	—	—		—	—	5,700	—	—		—
	—	—	—	—	—	0 01667		—	—	—	1	8,400		29,000
Porla brunns aktiebolag	Porla	Skagershult.	—	—	—	0 01667	0 01667	—	1	8,400	29,000	—	37,400	
Norlings bryggeriaktiebolag	Norrby, Edsbacka	Hallsberg.	—	—	—	—	—	1	1	400	16,000	—	16,400	
Aktiebolaget Kumla ångqvarn	Fylsta, Kumla ångqvarn	Kumla.	—	—	—	—	—	8	1	3,900	51,800	—	55,700	
Villingsbergs bruks aktiebolag	Villingsberg	Knista.	—	3 0	—	—	16 64834	1	3	176,100	15,000	—	1 505,400	
	Björnkärn	Hidinge.	—	4 75	—	—		—	—	—	338,500	—		—
	Ribbohyttan	Qvistbro.	—	1 5	—	—		1	—	73,400	—	—		—
	Boda, N:a	Nysund.	—	3 5167	—	—		7	2	460,500	19,000	—		—
	Valäsen	Karlskoga.	—	3 50664	0 25	0 125		3	5	320,900	102,000	—		—
Svartå bruks aktiebolag	Svartå	Qvistbro.	—	4 64583	—	0 25	10 19319	8	5	362,200	294,000	—	1 363,600	
	Boda, S:a	Nysund.	—	3 92236	—	0 625		6	—	650,500	—	1,900		—
	Grytfors	Skagershult.	—	0 75	—	—		—	—	55,000	—	—		—
Yxhults stenhuggeriaktiebolag	Yxhult	Kumla.	—	0 52232	—	—	0 77232	1	1	17,200	11,000	—	64,200	
	Lanna	Hidinge.	—	—	—	—		2	1	4,000	1,500	—		—
	Vilhemsberg	Asker.	—	0 25	—	—		—	1	15,500	15,000	—		—
Lanna stenhuggeriaktiebolag	Lanna	Hidinge.	—	0 875	—	0 25	1 125	—	1	22,000	26,500	—	48,500	
Hargs aktiebolag	Harg	Hammar.	—	0 29125	—	—	0 29125	—	4	10,900	97,000	—	107,900	
Hammars glasbruks aktiebolag	Hammars glasbruk	—	—	—	—	—	—	1	1	2,300	30,000	—	32,300	
Göta kanalbolag	Rökneön, St.	—	—	1 0	—	—	1 0	—	—	30,000	—	—	30,000	
Aktiebolaget Hallsbergs tegelbruk	Marka	Hallsberg.	—	0 25	—	—	0 25	—	1	7,500	18,600	—	26,100	
Aktiebolaget J. Thermoenius & Son	Sänna Norra, Tacktorp	Kumla.	—	—	—	—	0 0235	1	1	3,100	78,000	—	105,800	
	Toltorp	Lerbäck.	—	0 0235	—	—		1	2	7,200	17,500	—		—
Strömsborgs mekaniska stenhuggeri- aktiebolag	Lanna	Hidinge.	—	—	—	—	—	—	1	—	23,000	—	23,000	
Aktiebolaget Trystorp	Trystorp	Tångeråsen.	—	2 0	—	15 25	17 25	—	1	632,500	5,500	—	638,000	

Anderasons mekaniska stenhuggeri-aktiebolag, Stockholm	Qvinnerstatorp	Axberg.	—	0·1875	—	—	0·1875	—	—	1	—	7,600	20,000	—	27,600
Frötuna aktiebolag	Frötuna	Götlunda.	—	0·08333	—	2·25	—	—	—	2	—	113,500	36,000	—	—
	Oppboga	Fellingsbro.	—	—	4·0	—	—	—	—	1	—	72,600	9,000	—	—
	Korfviken		—	0·384	—	—	—	6·71733	—	1	—	118,000	7,000	—	356,100
Garphytte bruks aktiebolag	Garphyttan	Tysslinge.	—	9·09	—	—	—	—	—	4	—	176,900	26,000	—	—
		Kil.	—	1·5	—	—	—	—	—	—	—	19,000	—	—	—
	Lekhyttan	Hidinge.	—	3·08333	—	—	—	13·67333	2	—	—	75,500	—	—	297,400
Hidingsta tegelbruksaktiebolag	Hidingsta	Norrbyås.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	9,000	—	9,000
Alkvetterns aktiebolag	Alkvettern	Bjurtjärn.	—	1·99869	2·75	0·53125	—	9·14382	1	2	—	388,600	20,000	100	—
	Silfverhyttan	Karlskoga.	—	3·86388	—	—	—	—	—	1	—	386,600	1,500	—	796,800
Aktiebolaget Bredsjö bruk	Bredsjö	Hjulsjö.	—	9·98032	—	0·5	—	11·10532	3	18	—	727,900	192,000	—	—
	Gränsjön	Hellefors.	—	0·625	—	—	—	—	—	—	—	7,500	—	—	927,400
Aktiebolaget Stjernfors-Ställdalen	Vasselsjön	Hjulsjö.	—	5·04374	—	—	—	—	—	1	—	171,000	3,000	—	—
	Svartkärn	Grythyttan.	—	0·25	—	—	—	—	—	—	—	16,800	—	—	—
	Stjernfors m. fl.	Ljusnarsberg.	—	11·08382	—	—	—	16·37756	14	39	—	1,168,050	414,900	—	1,773,750
Aktiebolaget »Träkol»	Vismeuästorp	Karlskoga.	—	0·25	—	—	—	0·25	—	—	—	51,800	—	—	51,800
Bofors-Gullspångs aktiebolag	Bofors		—	0·64865	1·5	1·16666	—	—	—	22	—	330,100	1,126,000	2,600	—
	Bengtstorp	Vikers kapell.	—	0·1875	—	—	—	3·50281	—	—	—	4,200	—	—	1,462,900
Karlskoga praktiska slöjdskolas aktiebolag	Bregårdstorp	Karlskoga.	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2,200	15,200	—	17,400
Dalkarlsbergs grufveaktiebolag	Dalkarlshyttan	Vikers kapell.	—	3·0	—	—	—	3·0	8	4	—	230,600	146,000	—	376,600
Degerfors bryggeriaktiebolag	Bottesbol	Karlskoga.	—	—	—	—	—	—	1	1	—	4,300	9,500	—	13,800
Elfvestorps bruks aktiebolag	Elfvestorp	Grythyttan.	—	6·15509	—	7·125	—	13·28009	1	6	—	814,400	140,200	—	954,600
Gyttorps sprängämnesaktiebolag	Gyttorp	Nora landsf.	—	2·39062	—	—	—	2·39062	1	3	—	85,400	65,000	—	150,400
Hammarby-Yxe aktiebolag	Hammarby		—	26·92499	—	—	—	—	—	7	—	562,200	121,200	—	—
	Yxe	Lindesbergs lf.	—	7·14062	—	—	—	34·06561	—	—	—	273,100	—	—	956,500
Hellefors bruks aktiebolag	Hellefors	Hellefors.	—	20·09375	—	—	—	—	—	11	—	1,672,000	559,500	—	—
	Svartelfstorp	Grythyttan.	—	1·60416	—	—	—	21·69791	—	—	—	125,600	—	—	2,357,100
Kärne mejeriaktiebolag	Östra Kärne	Karlskoga.	—	—	—	—	—	—	1	1	—	200	8,000	—	8,200
Nora bergslags elektriska aktiebolag	Vestgöthyttfors	Nora landsf.	—	0·05468	—	—	—	—	1	1	—	10,000	160,000	—	—
	Löfnäs	Vikers kapell.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	8,000	—	—
		Grythyttan.	—	—	—	—	—	0·05468	1	1	—	10,000	54,000	—	242,000
Nora träförädlingsaktiebolag	Blexberg	Nora landsf.	0·375	3·5	—	—	—	3·875	—	—	—	137,500	—	—	137,500
Rockesholms aktiebolag	Rockesholm	Grythyttan.	—	2·4948	—	—	—	—	—	3	—	295,900	17,000	—	—
	Skärhyttan	Nora landsf.	—	—	—	—	—	2·4948	2	2	—	40,000	50,000	—	402,900
Sikfors bruks aktiebolag	Sikfors	Hellefors.	—	5·64259	—	—	—	—	—	5	—	381,700	92,500	—	—
	Karstenshult	Grythyttan.	—	1·19444	—	—	—	6·83703	—	—	—	63,700	—	—	537,900
Stadra aktiebolag	Grekstadra	Nora landsf.	—	4·0	—	—	—	—	—	1	—	219,100	2,500	—	—
	Finnån	Jernboås.	—	0·86458	—	—	—	—	—	2	—	25,600	3,000	—	—
	Sundsoda	Grythyttan.	—	2·36158	—	—	—	7·22616	—	1	—	192,800	3,000	—	446,000
Storfors bruks aktiebolag	Mörtkäru		—	0·16666	—	—	—	0·16666	—	—	—	10,000	—	—	10,000
Stribergs handelsaktiebolag		Nora landsf.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	11,000	—	11,000
Strömanäs jernverksaktiebolag	Strömsnäs	Karlskoga.	—	1·33741	—	—	—	1·33741	—	16	—	107,100	1,273,500	—	1,380,600
Örebro elektriska aktiebolag	Rådehult		—	0·03125	—	—	—	—	14	2	—	860,000	565,000	—	—
		Örebro.	—	—	—	—	—	0·03125	—	1	—	—	16,800	—	1,441,800
Dalkarlshytte aktiebolag	Dalkarlshyttan	Lindesbergs lf.	—	1·0	—	—	—	1·0	—	13	—	70,000	225,500	—	—
		Lindesberg.	—	—	—	—	—	—	—	6	—	5,100	2,100	—	302,700
Larsbo kalkaktiebolag	Fanthyttan	Lindesbergs lf.	—	1·94844	—	—	—	1·94844	1	3	—	30,100	2,000	—	32,100
Guldsmedshytte aktiebolag	Guldsmedshyttan		—	24·26641	—	—	—	—	—	18	—	747,500	187,500	—	—
	Axsjön	Ljusnarsberg.	—	0·18014	—	—	—	24·44655	—	—	—	9,900	—	—	944,900
Gusselby handelsaktiebolag	Gusselby	Lindesbergs lf.	—	1·28078	—	—	—	1·28078	—	3	—	67,300	3,500	—	70,800

Tab. 5. (Forts.) EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG, I ÖREBRO LÄN ÅR 1900.

1. Aktiebolagets namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. M a n t a l.				8. Summa.	9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrättningar (fastigheter i städer).	11. 12. 13. 14. T a x e r i n g s v ä r d e t (i kronor)			
			4. Krono.	5. Skatte.	6. Frälse.					11. jordbruksfastighet.	12. å annan fastighet (utom frälseränta).	13. å frälseränta.	14. Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Vedevågs bruks nya aktiebolag . . .	Vedevåg	Lindesbergs lf.	—	1·19952	—	0·365	1·56452	—	16	69,400	169,200	—	238,600
Ingels grufveaktiebolag	Ingelshyttan	»	—	0·02343	—	—	0·02343	—	2	1,600	4,600	—	6,200
Vasselhytte d:o	»	»	—	0·04535	—	—	0·04535	—	5	2,000	12,500	—	14,500
Högbans d:o	Siggeboda	»	—	1·5	—	—	1·5	—	—	25,000	—	—	25,000
Grönvålds d:o	Öskebohyttan	»	—	0·3225	—	—	0·3225	—	2	8,300	5,000	—	13,300
Kungsgrufve aktiebolag	Eriksgrufvan Ställbergstägt	»	—	—	—	—	—	—	1	—	5,000	—	—
Ramsbergs krutbruksaktiebolag	Ristan	Ramsberg.	—	0·046875	—	—	0·046875	2	6	2,000	34,000	—	41,000
Stora kopparbergs bergslags aktiebolag	Håkansboda	»	—	0·0625	—	—	0·0625	—	2	2,900	20,000	—	22,900
Boxholms aktiebolag och Rällsbergs grufvebolag	Fransåsberg	»	—	—	—	—	—	—	1	700	—	—	700
Riddarhytte aktiebolag	Riddarskogen	»	—	3·67924	—	—	3·67924	—	—	222,200	—	—	222,200
Uttersbergs d:o	Glittra	»	—	—	—	—	—	—	1	—	2,000	—	2,000
Klosters d:o	Allmäningsbo, N:a	»	—	0·0625	—	—	0·0625	—	1	3,700	2,500	—	6,200
Högfors d:o	Högfors	Ljusnarsberg.	—	7·5	—	—	7·5	3	21	671,900	255,600	—	927,500
Kafveltorps d:o	Kafveltorp	»	—	0·22959	—	—	0·22959	—	15	63,700	135,100	—	198,800
Grängesbergs konst- och jernvägsaktiebolag	Rällnieåsen	»	—	0·00692	0·06397	—	0·07089	—	1	8,600	50,000	—	58,600
Aktiebolaget Bångbro rörverk	Bångbro	»	—	1·12565	—	—	1·12565	9	23	152,500	470,400	—	622,900
Bånghammars bryggeriaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	50,000	—	50,000
Kopparbergs d:o	—	»	—	0·00040	—	—	0·00040	—	1	1,000	19,000	—	20,000
Mölnbacka-Trysils-Uddeholms aktiebolag	Silkesberg	»	—	0·25	—	—	0·25	1	1	17,300	30,000	—	47,300
Vestra Ormbergs grufveaktiebolag	Heden	»	—	0·01764	—	—	0·01764	—	—	15,500	—	—	15,500
Ställbergs d:o	Ställberg	»	—	0·09926	—	—	0·09926	2	5	13,000	43,900	—	56,900
Aktiebolaget Svartviks grufvor	Svartvik	»	—	0·00808	—	—	0·00808	1	4	3,200	40,500	—	43,700
Aktiebolaget Salbo d:o	—	»	—	—	—	—	—	—	2	—	10,500	—	10,500
Bastkärns grufveaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	2,000	—	2,000
Nya Kopparbergs torfströaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	1	1,000	—	—	1,000
Aktiebolaget Nya Kopparbergs bergslag	Allmäningshemmanet	»	—	0·00423	—	—	0·00423	11	2	85,900	11,000	—	96,900
Bergslagernas jernvägsaktiebolag	N:a Born	»	—	—	—	—	—	—	1	800	2,500	—	3,300
Carl Fr. Forsslunds handelsaktiebolag	Koutdammen	»	—	—	—	—	—	—	2	—	10,000	—	10,000
Fellingsbro mejeriaktiebolag	Qvasta Mejeri	Fellingsbro.	—	0·29411	—	—	0·29411	—	—	6,300	—	—	—
Skogsbergs mejeriaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	100,000	—	106,300
Jerle torfaktiebolag	Jerle torfströfabrik	Ervalla.	—	—	—	—	—	—	1	1,000	51,200	—	52,200
Adolfsbergs brunnsaktiebolag	Adolfsbergs brunn	Örebro.	—	—	—	—	—	—	1	7,600	30,000	—	37,600
Byggnadsaktiebolaget Engelbrekt	Bekholmen	»	—	—	—	—	—	—	1	1,500	50,000	—	51,500
									1		140,000		140,000

Örebro gaslysningsaktiebolag	Gasverket	Örebro.	—	—	—	—	—	1	—	63,800	—	63,800	
Örebro hotellaktiebolag	Stora hotellet	»	—	—	—	—	—	1	—	358,000	—	—	
	Hotell Continental	»	—	—	—	—	—	1	—	63,800	—	421,800	
Norlings bryggeriaktiebolag	Norlings bryggeri	»	—	—	—	—	—	1	10	300	254,600	254,900	
Krooks petroleum- och oljeaktiebolag, Stockholm	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	4,700	4,700	
Örebro renhållningsaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	1	1	500	4,500	5,000	
Örebro möbelsnickeriaktiebolag	39 Drottninggatan, 38 Köp- mangatan	»	—	—	—	—	—	—	2	—	35,700	35,700	
Örebro badbassinsaktiebolag	Badbassinen	»	—	—	—	—	—	—	1	—	7,000	7,000	
Aktiebolaget Örebro varmbad	2 Fabriksgratan	»	—	—	—	—	—	—	1	—	82,500	82,500	
Örebro läns trädgårdsaktiebolag	Trädgårdsföreningen	»	—	—	—	—	—	1	1	9,000	26,700	35,700	
Örebro nya rederiaktiebolag	Skebäck	»	—	—	—	—	—	—	1	—	400	400	
Örebro teateraktiebolag	Teatern	»	—	—	—	—	—	—	1	—	100,000	100,000	
D. J. Elgérus fabriks- och handels- aktiebolag	Vestå färgeri	»	—	—	—	—	—	2	3	900	173,000	173,900	
Aktiebolaget Örebro kexfabrik	Kexfabriken	»	—	—	—	—	—	—	1	—	59,600	59,600	
Aktiebolaget Lauritzska vagnfabriken	23 Nygatan	»	—	—	—	—	—	—	1	—	52,400	52,400	
Aktiebolaget Örebro kakel- och sten- kärleksfabrik	Karlberg	»	—	—	—	—	—	1	2	300	46,100	46,400	
Aktiebolaget Andrew Hollingworth & Co	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	1,500	1,500	
Örebro nya tryckeriaktiebolag	11 b Nygatan	»	—	—	—	—	—	—	1	—	121,000	121,000	
Aktiebolaget Örebro yllefabrik	Concordia	»	—	—	—	—	—	—	1	—	49,500	49,500	
Gust. Petterssons klädeshandelsaktie- bolag	19 Drottninggatan	»	—	—	—	—	—	—	1	—	110,000	110,000	
Larsson & Bernholtz möbelfabriks- aktiebolag	Ahlvik	»	—	—	—	—	—	—	1	—	13,200	13,200	
Nya asfaltsaktiebolagets i Stockholm filial	40 o. 42 Engelbrektsgratan	»	—	—	—	—	—	—	2	—	34,500	34,500	
Örebro läns mejeriaktiebolag	7 Jerntorngatan	»	—	—	—	—	—	—	1	—	24,100	24,100	
Aktiebolaget Pehrsson & Lindgren	11 Gamla gatan	»	—	—	—	—	—	—	4	—	82,700	82,700	
Nora—Karlskoga jernvägsaktiebolag	—	Nora.	—	—	—	—	—	—	4	—	37,700	37,700	
Nora varmbadhusaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	5,100	5,100	
Aktiebolaget Nora tändrörsfabrik	—	»	—	—	—	—	—	1	1	100	10,000	10,100	
Askersunds bryggeriaktiebolag	Bryggeriet	Askersund.	—	—	—	—	—	8	7	10,600	51,300	61,900	
Askersunds—Skylbergers jernvägsaktie- bolag	—	»	—	—	—	—	—	—	2	—	191,000	191,000	
Askersunds hotellaktiebolag	Hotellet	»	—	—	—	—	—	—	1	—	88,500	88,500	
Lindes mejeriaktiebolag	—	Lindesberg.	—	—	—	—	—	—	1	—	10,000	10,000	
Linde maskin- och snickerifabriks- aktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	55,200	55,200	
Summa			0 375	264 277 165	9 563 97	78 269 58	352 485 715	175	481	21,405,750	11,860,000	10,600	33,276,350

Tab. 6.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE FRÄMMANDE MAKTERS UNDERSÅTAR, I ÖREBRO LÄN ÅR 1900.

1. Främmande maktens och undersåtens namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. M a n t a l.				8. Summa.	9. Antal utjordär, ångar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrättningar (fastigheter i städer).	11. 12. 13. 14. T a x e r i n g s v ä r d e t (i kronor)				
			Krono.	Skatte.	Frälse.					Summa.	å jordbruksfastighet.	å annan fastighet (utom frälseränta).	å frälseränta.	Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.								
Belgiska bolaget Vieille Montagne.	Åmmeberg	Hammar. Askersunds lf. Lerbäck.	—	1 34375	—	4 0625	7 28125	—	6	153,900	820,500	—	1,204,200	
	Effe		—	—	—	0 375		—	—	13,200	—	—		
	Ingelsby		—	1 5	—	—		—	—	1	61,600	155,000		—
Frövi—Ludvika jernvägsaktiebolag (engelskt)	—	Ljnsnarsberg. Lindesberg.	—	—	—	—	—	—	12	—	168,000	—	191,700	
	—		—	—	—	—	—	60	1	21,700	2,000	—		
	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—
		Summa	—	2 84375	—	4 4375	7 28125	60	20	250,400	1,145,500	—	1,395,900	

Tab. 7.

FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER, SJUKKASSOR OCH DERMED JEMFÖRLIGA INRÄTTNINGAR I ÖREBRO LÄN ÅR 1900.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. 6. Utdelning under år 1900		7. Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	8. Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	9. Stiftelsen förvaltas af:	10. Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				
A. Å landsbygden.									
a) <i>Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux och dylikt.</i>									
Bengt Olssons enkas fond.	Att vid jul utdela räntan åt fattige inom Långbro socken.	Enkan Brita Kristina Andersdotter.	1882 ²⁸ / ₁₂	5	58	1,000	—	Kommunalnämnden i Långbro.	
Statsrådet greve K. G. Mörnens donation.	Understöd åt behöfvande åldriga f. d. brukare eller torpare under Esplunda i Almby sn.	Statsrådet greve K. G. Mörner.	1872 ³⁰ / ₇	2	30	600	—	Fattigvårdsstyrelsen i Almby.	
Åkerhielmiska pensionen.	Understöd till afskedade, välfredade soldater eller deras enkor eller, om sådana ej inom socknen finnas i behof, till behöfvande underhafvaude under Hjelmarsberg i Almby socken.	Majoren S. J. Åkerhielm.	1814 ²⁴ / ₁₁	8	1) 57	1)	—	Egaren till Hjelmarsberg och kommunalnämnden i Almby.	1)
Bromsska donationen.	Understöd åt fattige i Ånsta socken.	Handlanden G. Broms.	1841 ¹⁶ / ₈	8	15	300	—	kommunalnämnden i Ånsta.	
Fru Qvarnströms minne.	Understöd åt pauvres honteux.	Enkefru A. C. Qvarnström.	1890 ²⁶ / ₆	2	20	1,340	—	Kyrkorådet i Ånsta och Långbro.	
Widstrandiska fonden.	Räntan tilldelas någon af de mest behöfvande inom Ekers fattigvårdssamhälle.	Handlanden E. Widstrand och hans hustru A. M. Ekström.	1857 ¹ / ₃	1	2	50	—	Fattigvårdsstyrelsen i Eker.	2)
Almgrenska donationen.	Understöd åt fattige under Dylta bruk.	Mamsell Hedda Almgren.	1880 ⁵ / ₄	6	60	1,000	—	Egaren af Dylta bruk.	
Do do.	Understöd åt släkting i dess listid och sedan till Axbergs sockens mest behöfvande.	Densamma.	1874 ¹⁸ / ₂	—	390	7,812	—	Kommunalnämnden i Axberg.	
Dylta bruks fattigfond.	Understöd åt fattige under Dylta bruk.	Generalljutanter friherre K. S. Åkerhielm.	1821 ¹ / ₁	6	360	22,500	16,500	Egaren af Dylta bruk.	3)
Lindströmska fattigfonden.	Halfva räntan till fattigvården och andra hälften till skolväsendet i Axberg.	Hemmansegaren O. Lindström i N. Dylta.	1865 ¹² / ₁₂	—	112	2,250	—	Kommunalnämnden och skolorådet i Axberg.	
Kils sundhetskassa.	Bidrag till medicin åt dem, som åtnjuta fattigunderstöd i Kil.	Frivilliga sammanskott och kollektör.	1790	—	15	1,171	—	Kyrkorådet i Kil.	
Vidénska fonden.	2/3 af räntan till blygsamma fattige i Vintrosa.	Prostinnan Edla Vidén.	1888 ²⁰ / ₆	3	15	225	—	Do i Vintrosa.	

Grandelii donation.	Räntan utdelas till blygsamma fattige i Vintrosa.	Prosten N. Grandelius.	1834 ¹⁷ / ₇	5	30	600	—	Kommunalnämnden i Vintrosa.	
And. Larssons d:o.	Räntan utdelas till julen åt fattige.	And. Larsson och h. h. Anna.	1890 ²⁴ / ₁₂	—	25	500	—	D:o d:o.	4)
Wistrandiska fonden.	Extra förplägning vid jul åt fattige i Kil.	Handlanden Wistrand.	1872	—	10	200	—	D:o i Kil.	
Herdmans donation.	Räntan utdelas till de fattige i Glanshammar.	Prosten Gust. Herdman.	1751 ²⁰ / ₆	—	—	750	—	D:o i Glanshammar.	5)
Erik Erssons och Lovisa Persdotters i Rönö fond.	D:o d:o.	Hemmansegaren Er. Ersson och hans hustru.	1883 ¹⁷ / ₁₁	30	100	2,000	—	D:o d:o.	
Kallebergiska fonden.	Understöd åt fattige i Rinkaby.	Er. Kalleberg.	1869 ²² / ₂	—	—	1,265	—	D:o i Rinkaby.	6)
Grefve C. G. Mörners understödsfond.	D:o åt behöfvande ålderstigne under Esplunda.	Grefve C. G. Mörner.	1815 ⁵ / ₆	2	36	900	—	D:o d:o.	7)
Smedbergiska donationsfonden.	D:o åt behöfvande tjenare under Esplunda.	Kammartjenaren J. E. Smedberg.	1852 ²⁹ / ₁₁	4	50	1,000	—	D:o d:o.	
Dankwardt-Lillieströmskad:o.	D:o åt behöfvande åldringar under Kåsätter.	Majoren F. Dankwardt-Lillieström.	1861	—	—	1,500	—	Egaren af Kåsätter.	8)
Malmqvistska d:o.	D:o åt d:o inom Asker.	Valmästaren E. Malmqvist.	1865 ¹⁷ / ₃	45	137	2,500	—	Kommunalnämnden i Asker.	
Stina Ersdotters gifva.	D:o åt fattige inom Askers sockens nedre del.	Pigan Stina Ersdotter.	1887 ⁷ / ₁₀	1	3	137	—	Askers sockens nedre fattigvårdsstyrelse.	
Maja Stina Ersdotters i Lundby donation.	D:o åt d:o i Asker.	Hemmansegarenskan Maja Stina Ersdotter.	1886 ⁷ / ₄ o. 1891 ¹² / ₆	34	82	1,500	—	D:o d:o.	
Carlmarkska donationen.	D:o åt blygsamma fattige i Eker.	Maria Carlmark.	1896 ²⁶ / ₄	—	—	500	—	Kommunalnämnden i Ekeby.	
Baggeska fonden.	D:o åt fattighjonen i Gellersta.	Enkefru Bagge.	1832 ¹¹ / ₁₂	6	3	60	—	D:o i Gellersta.	
Bromsiska donationen.	Halfva räntan tillfaller skolkassan och andra hälften fyra fattiga änkor vid Haddebo.	Bruksegaren Joh. Conr. Broms.	1835 ¹ / ₁₂	4	30	600	—	Skol- och kyrkorådet i Svennevad.	9)
Lars Perssons testamentariska fond.	Kontant julgifva till fattighusets i Hallsbergs socken invånare.	Hemmansegaren Lars Persson.	1859 ²⁸ / ₁₁	11	5	100	—	Pastor och kyrkovårdar i Hallsberg.	
Kapten C. A. Staafs d:o.	Understöd till behöfvande åldrige vid Körtingsberg.	Kapten C. A. Staaf.	1854 ¹ / ₇	12	83	1,500	—	Egaren af Körtingsberg.	
Burenstamska donationen.	D:o åt fattige i Lerbäck.	Öfverstelöjtnanten J. D. Burenstam.	1826 ¹ / ₅	14	150	3,000	—	Kommunalnämnden i Lerbäck.	
Grills testamente.	Räntan utdelas till fattige i Lerbäck.	Brukspatron J. W. Grill.	1863 ¹⁵ / ₇	5	50	1,000	—	D:o d:o.	
Robshamska testamentet.	D:o d:o.	Brukspatron Abr. Robsahm.	1732 ¹⁵ / ₁₂	8	34	756	—	D:o d:o.	
Erik Erssons testamente.	Af räntan utdelas årligen ⁵ / ₈ till gamla fattige och ³ / ₈ till fattiga skolbarn i Lerbäck.	Masmästareäldermannen Er. Ersson i Österhult.	1860 ¹ / ₅	4	36	800	—	D:o d:o.	
And. Larssons d:o.	Räntan utdelas årligen åt fattige i Lerbäck.	Handlanden A. Larsson i Gilltorp.	1849 ²⁹ / ₅	4	24	552	—	D:o d:o.	
Hans Hanssons i Källe d:o.	Till fattige i Edsberg.	Riksdagsmannen H. Hansson.	1824 ²⁶ / ₄	—	¹⁰) 123	¹⁰) 1,375	—	D:o i Edsberg.	¹⁰)
Hans Hanssons i Källe skuldförbindelse.	Till fattige i Qvistbro.	Densamme.		—	¹⁰) 123	¹⁰) 1,375	—	D:o i Qvistbro.	¹⁰)
Öfverstelöjtnanten J. D. Burenstams understödsfond.	Att understödja behöfvande i Snafunda.	Öfverstelöjtnanten J. D. Burenstam.	1870 jan.	10	120	2,000	—	D:o i Snafunda.	
Grefvinnan Burenstams d:o.	Att understödja 4 behöfvande enkor i d:o.	M. Burenstam, f. von Rosen.	1874 ²¹ / ₂	4	30	500	—	Kyrkorådet i d:o.	
Justitiekansler Bergenschölds donation.	Räntan utdelas d. ² / ₉ lika mellan 6 af pastorsembetet utsedda åldriga, oförmögna personer i Kråklinge.	Enkefru Helena Bergenschöld.	1865 ²² / ₁	6	55	1,000	—	Kommunalnämnden i Kråklinge.	
Fröken Bergeuschölds d:o.	Räntan utdelas d. ¹² / ₁₀ lika mellan 5 fattiga qvinnor i d:o.	Fröken Maria Charlotta Bergenschöld.	1845 ²⁰ / ₂	5	27	500	—	D:o d:o.	
Ryttmästaren H. J. Sahlefeldts d:o.	Räntan användes till fattigvården i d:o.	Ryttmästaren H. J. Sahlefeldt.	1827 ¹¹ / ₆	—	137	2,500	—	D:o d:o.	11)
Generalmajoren P. Lagerheims d:o.	D:o d:o.	Generalmajoren P. Lagerheim.	1805 ⁹ / ₁₂	—	137	2,500	—	D:o d:o.	
And. Lundmarks d:o.	Räntan utdelas Andersdagen till Hardemo sockens mest behöfvande.	Brukspatron A. Lundmark.	1797 ² / ₁₂	28	56	946	—	D:o i Hardemo.	
Backafonden.	Räntan utdelas midsommartiden till d:o d:o.	Enkan Kajsa Jönsdotter.	1857 ¹⁵ / ₉	42	104	2,000	—	D:o d:o.	
Edström-Almstedtska testamentet.	Understöd åt blygsamma fattige i Lerbäck.	John Edström och hans hustru.	1868 ²⁵ / ₃	1	125	5,000	—	D:o i Edsberg.	9)
Petter Perssons i Logsjö donation.	Räntan under 50 år skall läggas till kapitalet, hvar efter ena hälften tillfaller Edsbergs fattigvård och andra hälften dess skolor.	Häradsdomaren Petter Persson och hans hustru.	1883 ¹⁷ / ₅	—	—	1,156	—	D:o d:o.	9)
Lundstedtska fonden.	Att till midsommar och jul lemna understöd åt i Snafunda fattighus boende fattighjon.	Handlanden P. Lundstedt i Skara.	1872 ¹⁴ / ₁₁	13	50	1,000	—	D:o i Snafunda.	
Lundqvistska d:o.	Utdelning bland fattiga, hederliga, arbetsamma gamle i Viby.	Julia och Lovisa Lundqvist.	1886 ¹⁷ / ₉	4	60	1,515	—	Kyrkoherden och kyrkovårdarne i Viby.	
D:o d:o.	Räntan utdelas till fattiga, hederliga, arbetsamma gamle i Tångersåsa.	Desamma.		1	15	511	—	D:o i Tångersåsa.	12)
Eckleinska d:o.	Räntan utdelas d. ¹⁵ / ₈ till en dygdig, gudfruktig och behöfvande qvinna i Snafunda, som icke åtnjuter fattigdel.	Kyrkoherden And. Ecklein.	1850 ¹⁵ / ₅	1	10	200	—	Kommunalnämnden i Snafunda.	
Carl Emil Perssons donationsfond.	Räntan utdelas till blygsamma fattige i Hardemo.	Per Erik Jönsson.	1900 ¹ / ₁₂	—	—	1,000	—	Kyrkorådet i Hardemo.	
Frans Erssons enkas i Finnhytan donation.	Anskaffande af kläder och föda åt fattiga enkor och understöd åt fattiga skolbarn i Jernboås.	Enkan Christina Ersdotter.	1868 ¹⁹ / ₃ o. ²⁴ / ₃	16	47	1,100	—	Kommunalnämnden i Jernboås.	
Lindbergiska donationen.	Understöd åt fattige i Hellefors.	Handl. J. Lindberg Persson.	1815 ²⁹ / ₁	—	90	—	—	D:o i Hellefors.	13)
Stagnellska d:o.	D:o d:o.	Fru Anna Elisabet Stagnell.	1888 ²⁶ / ₆	10	500	10,000	—	D:o d:o.	
Abraham Robsahms donation.	Understöd åt fattige och ofärdige i Karlskoga.	Bruksegaren Abr. Robsahm.	1732 ¹⁵ / ₁₂	2	32	800	—	D:o i Karlskoga.	14)

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900		Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				
Kristian Robsahms donation.	Understöd åt fattiga smedfamiljer vid Bofors och Björkborn.	Bruksegaren Kristian Robsahm.	1755 ² / ₁	2	52	1,300	—	Kommunalnämnden i Karlskoga.	15)
Krigsrådet G. Sahlefeldts d:o.	Understöd åt arbetslösa fattige i Karlskoga.	Krigsrådet G. Sahlefeldt.	—	—	60	1,500	—	D:o d:o.	
Emil Petterssons i Gelleråsen d:o.	Understöd åt fattige i Karlskoga.	Bergsmannen Emil Pettersson.	1823 ³⁰ / ₉	—	12	300	—	D:o d:o.	
Petter Linds d:o.	Julgåfvor åt fattige i Karlskoga.	Lisa Eriksdotter Lind.	1874 ¹⁴ / ₃	2	8	200	—	D:o d:o.	
Fröken A. Eldhs d:o.	Understöd åt fattige i Bjurtjärn.	Fröken Abrahamina Eldh.	—	—	50	1,000	—	D:o i Bjurtjärn.	
General de la Granges d:o.	Lättnad i fattigvården i Grythyttan.	General de la Grange.	1844 ²² / ₃	1	8	165	—	D:o i Grythyttan.	
J. Anderssons d:o.	Understöd åt fattige i Grythyttan.	Masmästaren J. Andersson.	1830 ¹⁹ / ₁₂	1	10	200	—	D:o d:o.	
En okänds d:o.	D:o d:o.	—	1856 ²¹ / ₁₂	6	50	1,000	—	D:o d:o.	
Nils Björssons d:o.	D:o d:o.	Bergsmannen Nils Björsson.	1872 ²⁴ / ₇	172	2,400	50,000	—	Kyrkorådet i d:o och två på stämman valda ledamöter.	
Maria Elisabet Erikssons d:o.	D:o d:o.	Maria Elisabet Eriksson.	1900 ²⁸ / ₁₂	—	—	500	—	Kommunalnämnden i d:o.	
Gothénska fonden.	Hjelp åt behöfvande i Lindesbergs socken.	Maria Gothén, f. Svedenstjerna.	1846 ¹⁰ / ₃	4	196	3,937	—	D:o i Lindesbergs socken.	
Sven Flodmans fattigdonation.	Bidrag till församlingens fattigvård.	Bruksinspektoren S. Flodman.	1875	1	80	4,000	—	D:o i Ramsberg.	
Lars Jonssons donation.	Räntan utdelas till fattige inom Kårbergs, Nederhytte och Håkansböda byar.	Häradsdomaren Lars Jonsson.	1872	5	37	750	—	D:o d:o.	
Wikbomska fattigdonationen.	Räntan utdelas till 2 de äldsta behöfvande inom Grimsö och Allmänningsbo område.	Enkefru A. C. Wikbom.	1860	2	30	500	—	D:o d:o.	
Margareta Sofia Norströms fromma stiftelse.	Räntan utdelas årligen till 10 älderstigna fattiga enkor.	Assessorskan Marg. Sofia Norström, f. Boström.	1834 ⁹ / ₉	9	90	1,512	—	Kyrkorådet i Ljusnarsberg.	
Adlers d:o.	Räntan utdelas årligen till älderstigna fattiga enkor och till förstärkning af Norströmska fonden.	Bergslagskassören J. Adler och hans hustru.	1857 ¹⁰ / ₇ o. 1865 ¹² / ₁₁	5	50	1,037	—	D:o d:o.	
Ulla Erikssons d:o.	Räntan utdelas till behöfvande och till förstärkning af Norströmska fonden.	Mamsell Ulla Eriksson.	1858 ³⁰ / ₅	10	96	1,500	—	D:o d:o.	
Ulfsparriska fonden.	Räntan utdelas till understöd åt de mest behöfvande i Ljusnarsberg.	Margreta Ulfsparre.	1875 ²¹ / ₁	11	150	3,000	—	Kommunalnämnden i d:o.	
Niklas Erikssons donationsfond.	Understöd åt fattige, som icke åtnjuta underhåll af fattigvården.	Fröken Ulla Eriksson och bruksegaren N. Eriksson.	1877 ²⁸ / ₂ o. o. 1881	89	1,372	30,026	—	D:o d:o.	
Dalmanska fonden.	D:o åt fattige, som varit under Hinsebergs och Frövi gods.	Assessorskan M. E. Dalman.	1776 ¹ / ₃	2	10	166	—	Fattigvårdsstyrelsen i Näsby.	
Hedda Fornells fond.	D:o åt en enka bland Näsby sockens fattighjon, som förer en ärbar och kristlig vandel.	Prostinnan H. Fornell.	1872 ¹ / ₅	1	5	100	—	Kommunalnämnden i d:o.	
Fornellska fonden.	D:o åt en from medellös enka.	Densamma.	—	1	5	127	—	D:o i Ervalla.	
Fattigkassans donationsmedel.	D:o åt fattighjon.	—	—	—	20	517	—	D:o d:o.	
Guldsmedshytte aktiebolags understödsfond för arbetare.	Understöd, då sådant af bolagets förvaltning anses behöfvt, till bolagets arbetare eller familjer, eller att användas till annat för arbetarne nyttigt ändamål.	Guldsmedshytte aktiebolag.	1887 ¹ / ₆	4	313	4,541	—	Guldsmedshytte aktiebolags förvaltning.	
Gustafva Törnbloms donationsfond.	Räntan användes till extra förplägning d. ²⁴ / ₁ af vid fattiggården i Ljusnarsberg intagna underhållshjon.	Handlanden C. E. Törnblom.	1897 ²⁴ / ₁	—	24	630	—	Kommunalnämnden i Ljusnarsberg.	
Berglundiska fonden.	Mensklighetens bästa.	Handlanden Kr. Berglund.	1850 ²¹ / ₁₀	—	1,657	31,210	—	Fattigvårdsstyrelsen i Lindesbergs socken.	
b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.									
Rizellska skolbyggnadsfonden.	Skolbyggnad för Mosjö Norra rote, när fonden stigit till erforderligt belopp.	Bokhållaren P. Rizell i Björkmo.	1852 ²⁸ / ₆	—	—	2,768	—	Skolrådet i Mosjö.	
Nils Danielssonska fonden.	Anskaffande af föda åt fattiga skolbarn i Mosjö.	Hemmansegaren N. Danielsson i Hulinge.	1851 ⁹ / ₉	3	7	158	—	D:o d:o.	
Katrina Larsdotters donation.	Belöning åt folkskolebarn i Eker.	H. Hanssons enka Katr. Larsdotter.	1877 ²⁴ / ₃	3	5	100	—	D:o i Eker.	
Kristina Jonsdotters d:o.	D:o åt småskolebarn i d:o.	Krist. Jonsdotter.	1877 ¹ / ₇	4	2	50	—	D:o d:o.	
Kaliniska fonden.	Att utgöra grundfond till en slöjdskola i Långbro.	Fältkamrer N. F. Kalins sterbhus.	1883 ²¹ / ₇	—	332	3,486	1,675	Kommunalnämnden i Långbro.	
Lindströmska skolfonden.	Att bidraga till skolväsendet i Axberg.	Hemmansegaren O. Lindström.	1865 ¹² / ₁₂	—	56	1,122	—	Skolrådet i Axberg.	
Bergstedtska donationsfonden.	Att bidraga till slöjdskolorna i Axberg.	Grosshandlaren L. Bergstedt.	1891 ²⁹ / ₄	—	125	2,500	—	D:o d:o.	
Ljungqvistska d:o.	Att anskaffa biblar till nattvardsungdomen i Vintrosa.	Kyrkoherden Carl Ljungqvist.	1879 ¹ / ₁	1	5	510	—	Kyrkorådet i Vintrosa.	
Oluf Bengtssons skolkassa.	Att bidraga till skolväsendet i Vintrosa.	Skolläraren O. Bengtsson.	1806 febr.	—	—	825	—	D:o d:o.	16)

Vikan-lerska fonden.	Att användas till inköp af kläder och skodon åt fattiga skolbarn i Vintrosa.	Grosshandlaren Aug. Vikander.	1890 ²⁴ / ₁₂	11	55	1,000	—	Skolrådet i Vintrosa.	
Bibel- och understödsfond.	Att anskaffa biblar åt nattvårdsungdomen i Tysslinge.	Komminister P. A. Ekstrand.	1884 ¹ / ₂	—	—	283	—	Do i Tysslinge.	17)
Hedbergiska donationsfonden.	Räntan tillfaller skolkassan i Tysslinge.	Patron P. A. Hedberg.	1805 ²² / ₉	—	7	150	—	Kyrkorådet i d:o.	
Henrik Dugges donation.	Till underhåll af slöjdskola vid Latorp.	Patron H. Dugge.	1888 ⁸ / ₁₀	—	356	10,866	—	Särskild styrelse.	
Olloubergiska fonden.	Räntan tillfaller skolkassan i Gräfve.	Friherrinnan Hedv. Katr. Ollouberg.	1838	—	—	1,500	—	Skolrådet i Gräfve.	
Eldvalla donation.	Understöd åt fattiga, värlartade skol- och nattvårdsbarn.	Lars Ersson och Katarina Olsdotter.	1812 ¹ / ₁₀	4	15	300	—	Pastor och fattigvårdsstyrelsen i Glanshammar.	
Glanshammars skolkassa.	»Fattiga barns undervisning i sina kristendomsstycken.»	Grefvinnan Beata J. Ribbing.	1740 ²³ / ₂	—	—	9,000	—	Skolrådet i d:o.	
Lars Gustafssons i Rönö donation.	Bildande af sockenbibliotek i Glanshammar, till bokpremier åt fattiga, flitiga skolbarn samt till insättning i ränte- och kapitalförsäkringsanstalten åt fattiga barn.	Hemmansegaren Lars Gustafsson i Rönö.	1882 ⁴ / ₁₂	7	35	1,000	—	Do d:o.	
Frökenkassan.	Understöd till fattiga föräldrar under Esplunda såsom uppfostringsbidrag åt minderåriga flickor.	Grefve C. G. Mörner.	—	2	15	300	—	Kommunalnämnden i Rinkaby.	
Grefve Axel Mörners fond.	Att lemna understöd åt fattiga gossar under Esplunda.	Deusamme.	1869 ²⁷ / ₁₀	2	16	320	—	Do d:o.	
Rinkaby skolkassa.	»Fattiga barns undervisning i sina kristendomsstycken.»	Grefvinnan Beata J. Ribbing.	1740 ²³ / ₂	—	—	3,000	—	Skolrådet i d:o.	
Per och Lars Jonssons fond.	Understöd åt fattiga skolbarn i Götlanda.	Hemmansegarne Per och Lars Jonsson.	1864 ²⁶ / ₉ 1873 ¹⁸ / ₁₂	30	125	2,500	—	Fattigvårdsstyrelsen i Götlanda.	
Carlströmska donationen.	Anskaffande af biblar åt fattiga nattvårdsbarn i Lillkyrka.	Orgeltramparen J. Carlström.	1880 ⁹ / ₅	26	—	594	—	Kyrkorådet i Lillkyrka.	
Dalmanska d:o.	Folkskoleundervisningens uppehållande i Lillkyrka.	Kaptenen J. G. Dalman och fru M. Dalman.	1843 ⁷ / ₃	—	—	300	300	Skolrådet i d:o.	18)
J. Fischers och L. Larssons donation.	Do d:o.	Godsegarne J. Fischer och hemmansegaren Lars Larsson.	1878 ²³ / ₅ o. ³ / ₈	—	—	100	100	Do d:o.	19)
Rosenholms och Ugglas d:o.	Inrättande af ett barohus i Lillkyrka.	Märta Elisabet Rosenholm och Carl H. Ugglå.	1767 ¹⁴ / ₄	—	—	881	—	Kyrkoherden i d:o.	
Barnaskolan vid Käggleholm.	Främjande af folkskoleundervisningen i Ödeby.	Friherrinnan H. Tersmeden.	1836 ²¹ / ₈	—	75	1,500	—	Egaren till Käggleholm och presterskapet i Ödeby.	20)
Malmqvistska donationsfonden.	Belöning till fattiga, flitiga skolbarn i Asker.	Vaktmästaren E. Malmqvist.	1865 ¹⁷ / ₂	47	123	2,564	—	Pastor och skolrådet i Asker.	
Liljeholmska donationen.	Belöningar åt deraf förtjenta barn i Lännäs, hvilka ordentligt bevista skolan.	Gästgifvaren B. Liljeholm.	—	25	14	300	—	Skolrådet i Lännäs.	21)
Kjellbergiska d:o.	Föda och kläder åt behöfvande skolbarn i Lännäs.	Inspektoren Per Kjellberg.	1845 ² / ₁₁	4	20	445	—	Kommunalnämnden i d:o.	
Holms stipendiefond.	Uppmantran åt värlartade och flitiga, men i fattigdom stadda skolbarn i d:o.	Handlanden Carl Holm.	1878 ³ / ₆	30	25	500	—	Skolrådet i d:o.	
Fröken Vigelstjernas donation.	Förbättrande af skollärelön i d:o.	Fröken U. E. Vigelstjerua.	1839 ⁴ / ₅	4	66	1,319	—	Do d:o.	
Joh. Artur Montgomerys fond.	Beklädnad åt fattiga barn under Segersjö.	Joh. Artur Montgomery.	1873 ⁵ / ₃	7	55	1,100	—	Kommunalnämnden i d:o.	
B. G. Ribblings gifva.	Understöd åt fattiga skolbarn i St. Mellösa och till material åt socknens centralskola.	Prosten Bo Gust. Ribbing.	1844 ⁵ / ₆	—	—	1,000	—	Skolrådet i St. Mellösa.	
Doktor B. G. Ribblings d:o.	Användes till skolväsendet i Norrbyås församling.	Densamme.	1844 ¹² / ₅	—	500	500	—	Do i Norrbyås.	
Hellströmska fonden.	Understöd åt fattiga skolbarn i Gellersta.	Muraren Hellström.	1840 ¹⁶ / ₅	22	35	700	—	Do i Gellersta.	
Komminister Bergs donation.	Till inköp af biblar åt konfirmander i Ekeby och Gellersta.	Komminister P. A. Berg.	1884 ³⁰ / ₅	27	22	480	—	Kyrkorådet i Ekeby och Gellersta.	
Byggnästare Lundbergs fond.	Premier åt skolbarn i Ekeby.	Byggnästaren P. Lundberg.	1876 ²¹ / ₅	12	6	100	—	Skolrådet i Ekeby.	
Bibelkassan.	Inköp af biblar till konfirmander i Svennevad.	Samanskott från församlingen.	1842 ¹ / ₅	—	15	300	—	Kyrko- och skolrådets kassaförvaltare.	
Fröken Josefina Hamiltons donation.	Belöning åt välförtjenta nattvårdsbarn i Bo.	Fröken Josefina Hamilton.	1850 ⁴ / ₈	1	3	75	—	Kyrkorådet i Bo.	
Fröken Hägerflychts d:o.	Skolväsendet i Bo.	Fröken Ebba Katarina Hägerflycht.	1834 ²² / ₇	—	196	4,500	4,500	Skolrådet i d:o.	22)
Bo bibelkassa.	Inköp af biblar åt konfirmander i Bo.	Friherre H. A. Hamilton.	—	40	7	150	—	Kyrkorådet i d:o.	
Oblomska donationen.	Skolornas underhåll i Bo.	Jungfru Oblom.	1862	—	21	425	—	Skolrådet i d:o.	
Axenborgska d:o.	Fattiga skolbarns beklädnad i Sköllersta.	Rektor P. Axenborg.	1880 ⁶ / ₂	50	275	5,000	—	Do i Sköllersta.	
Häradsdomaren Lars Larssons testamentariska fond.	Beklädnad åt fattiga, uppmärksamma skolbarn i Hallsbergs socken.	Häradsdomaren Lars Larsson i S:a Samsala.	1867 ¹¹ / ₅	32	50	1,000	—	Do i Hallsberg.	
Carl Anderssons i Stordalen och hans hustrus skolfond.	Understöd åt fattiga skolbarn i Hammar.	Hemmansegaren C. Andersson och hans hustru.	1870 ¹⁹ / ₄	21	29	690	—	Do i Hammar.	
Fockska skolan.	Att bestrida skolundervisningen, i synnerhet för Svartåbruks underlydande barn.	Enkefriherrinnan Chr. Charl. Fock, f. Folker.	1830 ²² / ₆	—	450	16,500	8,650	Do i Qvistbro.	
Salsbrofonden.	Understöd åt fattiga skolbarn i Viby samt till premier.	Olof Andersson i Salsbro.	1847 ¹⁴ / ₂	52	20	1,521	—	Do i Viby.	
Lagerhielmska fonden.	Dels att lemna julgifvor åt fattiga personer, dels löneförbättringar åt småbarnslärare, dels någon tillgång till premier åt skolbarn i Viby socken.	Lagmannen Henr. Joh. Lagerhielm.	1812 ¹³ / ₉	16	124	2,259	2,259	Do d:o.	
Lundmarkska d:o.	Dels att bidraga till 2 fattiga barns uppfostran, dels till understöd åt fattiga skolbarn i Viby.	Professorskan Anna Lundmark.	1860 ¹ / ₁₀	93	146	2,586	—	Do d:o.	
Rundbergiska donationen.	Till skollärares i Knista aflöning och till premierböcker åt fattiga skolbarn i nämnda socken.	Bruksförvaltaren Carl Rundberg.	1828 ¹⁹ / ₅	38	97	2,000	—	Do i Knista.	
Holmstedtska fonden.	Anskaffande af kläder och böcker åt fattiga skolbarn i Askersunds socken.	Barnmorskan Karolina Holmstedt.	1869 ²⁴ / ₁₀	3	9	150	—	Do i Askersunds socken.	

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900		Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				
Wallentinska fonden.	Anskaffande af uppbyggelseböcker åt fattiga skolbarn i Askersunds socken.	Handlanden Wallentin.	—	10	5	100	—	Kyrkorådet i Askersunds socken.	
Leijonhufvudska d:o.	Anskaffande af kläder åt fattiga skolbarn från Stjersund och Edö.	Godsegaren K. S. Leijonhufvud.	1861 ¹⁴ / ₅	8	36	751	—	Skolrådet i d:o.	
Anders Gustafssons i Kopparberg förordnande.	Till fattiga barns beklädnad i Lerbäck.	Hemmansegaren A. Gustafsson i Kopparberg.	1875 ¹⁵ / ₆	5	27	600	—	Kommunalnämnden i Lerbäck.	
Sahlstedts fond.	Skolans i Lerbäck bästa.	Prosten Sahlstedt.	1813 ¹⁰ / ₁₀	—	—	3,400	—	Skolrådet i d:o.	
Edsbergs och Hackva premiekassa.	Räntan användes till premier åt skolbarn.	Ej känd.	—	—	8	166	—	Ordf. i skolrådet i Edsberg och Hackva.	
Stora Lassåna bruks enskilda slöjdskola för flickor.	Att vara en slöjd- och hushållsskola för barn till underhåvande i främsta rummet under Stora Lassåna.	Enkefru Marie Louise Stench, f. Pauli.	1864 ¹⁶ / ₁₂	—	—	17,000	—	En styrelse.	
Lars Larssons donation.	Till utdelning åt de mest behöfvande bland skolbarnen inom Kumla socken, minst 10.	Häradsdomaren Lars Larsson i Södra Sanna.	1867 ¹¹ / ₆	23	60	1,000	—	Skolrådet i Kumla.	
Wallenstamska donationen.	Till Nysunds ambulatoriska skolinrättning.	Bruksägarna Wallenstam och Malmerfeldt.	1784 ¹⁸ / ₁₁	—	—	5,900	4,000	D:o i Nysund.	29)
Strokirkska fonden för skolväsendet.	Till skolväsendets i Nysund utveckling och förbättring.	Bruksägaren J. Strokirk m. fl.	1830-talet	—	—	1,500	—	D:o d:o.	
Mamsell Greta Sofia Smedbergs donation.	Understöd och premier åt nattvards- och skolbarn i Kräklinge samt till pauvres honteux.	Hushållsmamsellen G. S. Smedberg.	1843 ²⁹ / ₄	2	61	1,384	—	D:o i Kräklinge.	
Sahlefeldtska skolan.	Skolinrättningen i Kräklinge eller lärarens afönning med arrendet af 1 mtl n:r 6 Folkavi.	Krigsrådet G. Sahlefeldt.	1815 ²⁰ / ₉	—	1,425	24,200	24,200	Skolmästaren i d:o.	
A. Lundmarks skolfond.	Lönförbättring åt skolmästaren i Hardemo samt anskaffande af böcker åt fattiga skolbarn.	Brukspatron A. Lundmark, Stockholm.	1800 ⁴ / ₄	—	75	4,502	—	Skolrådet i Hardemo.	
Hörstadiska fonden.	Bidrag till afönande af skolmästaren i Hardemo.	Ekonomidirektör Joh. Er. Hörstadius.	1835	—	100	2,000	—	D:o d:o.	
Lannafonden.	Uppfostran af ett föräldralöst barn hos någon handverkare i Hardemo.	Nämndemannen Er. Ersson i Lanna.	1841 ¹² / ₇	1	30	550	550	Kommunalnämnden i d:o.	
Öholmska fonden.	Nysunds sockens skolväsende.	Kyrkvarlden And. Öholm.	1881 ⁹ / ₅	—	—	3,000	—	Skolrådet i Nysund.	
Hans Gyllanders donation.	Till böcker och kläder åt behöfvande nattvardsbarn i Kumla.	Handlanden H. H. Gyllander i Örebro.	1881 ¹⁶ / ₆	150	50	1,138	—	D:o i Kumla.	
Brita Kristina Gyllanders d:o.	Till böcker och kläder åt nattvardsbarn i Knista.	Enkefru Brita Kr. Gyllander.	—	26	24	1,200	—	D:o i Knista.	
Lars Nilssons i Prävi d:o.	Förbättring af folkskollärarnes löner i Edsberg.	Hemmansegaren Lars Nilsson och hans hustru.	1884 ¹⁹ / ₃	1	15	300	—	D:o i Edsberg.	
Hans Gyllanders d:o.	Årliga räntan skall, efter ett mindre afdrag för vård af gifvarens graf, tilldelas skol- och nattvardsbarnen i Edsberg och Hackva.	Hans Henrik Gyllander i Örebro.	1881 ¹⁶ / ₅	92	94	2,000	—	D:o i Edsberg och Hackva.	
D:o d:o.	Inrättande af en slöjdskola i Edsberg.	Densamme.	1880 ²³ / ₁₁	—	—	20,335	—	En särskild komité.	
Hörsta skoldistrikts stipendiekassa.	Räntan utdelas årligen till fattiga, välartade skolbarn i Hörsta skoldistrikt.	Missionärerna i Hörsta skoldistrikt.	1886 ⁶ / ₁₂	11	33	660	—	Skolrådet i Kumla.	
Katarina Spångbergs fond.	Beklädnad åt fattiga skolbarn i Askersunds socken.	Bruksförvaltaren P. A. Spångberg.	1883 ¹⁶ / ₆	40	440	8,822	—	D:o i Askersunds socken.	
A. Perssons och hans hustrus fond.	Skodon åt fattiga barn i Läggesta skola.	Hemmansegaren A. Persson.	1884 ¹² / ₃	2	15	300	—	D:o d:o.	
Fredriksbergiska fonden.	Räntan till ett af de fattigaste barnen i Fredriksbergs skola.	En upplöst sjukkasöförening.	1886 ³¹ / ₇	1	7	158	—	D:o i Viby.	
Edlundska fonden för skolbarn.	Utdelning af böcker åt välartade fattiga skolbarn i Edsberg.	Professor Erik Edlund.	1884 ²⁶ / ₂	99	78	2,034	—	D:o i Edsberg.	
Holmstedtska fonden.	Inköp af kristliga böcker samt linnekläder åt fattiga, men välartade skolbarn i Snafunda.	Enkefru Karolina Holmstedt i Askersund.	1862 ¹⁷ / ₆	2	7	150	—	Kommunalnämnden i Snafunda.	
Hallinska d:o.	Hjelp till kläder och föda åt fattiga skolbarn i Qvistbro under skoltiden.	Fabrikör Karl Joh. Hallin i Örebro.	1893 ¹ / ₆	28	129	4,000	—	Skolrådet i Qvistbro.	
Gyllanderska fonden för vanföra barn.	Till lindring af vanföra och dåliga barns i Edsberg uppfostran.	Handlanden Hans Gyllander i Örebro.	1892 ¹ / ₉	5	240	5,375	—	En styrelse.	
Nordstrandska stiftelsen.	Fattiga föräldralösa barns i Nora socken uppfostran och undervisning i kristendom.	Prosten O. Nordstrand.	1786 ²⁹ / ₁	—	177	7,107	—	Skolrådet i Nora socken.	
D:o d:o.	Fattiga föräldralösa barns i Vikers kapell uppfostran och undervisning i kristendom.	Densamme.	—	19	141	2,482	—	D:o i Vikers.	
Norénska fonden.	Fattiga barns inom Fingerboda och Skännarboda byar uppfostran.	Komminister P. U. Norén i Julita.	1859 ¹⁹ / ₄	6	8	274	—	D:o i Nora socken.	
Färjöhytte skolas fond.	Att bidraga till vidmakthållande af folkskola i Färjöhyttan.	Fru Carolina Olsson.	1866 ²⁶ / ₇	—	385	7,000	—	D:o d:o.	

Magasinsfonden.	Uderstöd åt slöjdskola i Jernboås.	Er. Ersson och Olof Persson i Vassland.	1841 ¹¹ / ₁₁	—	290	4,100	—	Kommunalnämnden i Jernboås.
Matkassan.	Anskaffande af föda åt fattiga skolbarn i Jernboås.	P. Persson d. ä. i Gammelhyttan.	1835 ²⁴ / ₅	13	41	2,396	—	Skolrådet i d:o.
Beklädnadskassan.	Inköp af kläder åt fattiga skolbarn i Jernboås.	Bruksegarne P. Persson och Olof Persson i Vassland.	1851 ²² / ₆	13	73	1,575	—	D:o d:o.
Slöjdskassan.	Inrättande af en slöjdskola i Jernboås.	P. Persson d. ä. i Gammelhyttan.	1848 ¹ / ₁₀	—	—	3,867	—	D:o d:o.
Hulda Cronhamns stiftelse.	Inköp af biblar åt nattvardsungdom i Jernboås.	Enkefru E. M. Lommerin och fröken H. Crouholm.	1867 ²³ / ₃	46	47	943	—	Kyrkorådet i d:o.
Nordstrandska fonden.	Inköp af böcker åt fattiga skolbarn i Jernboås.	Prosten O. Nordstrand.	1786 ²⁸ / ₁	—	8	209	—	Skolrådet i d:o.
Undervisningskassan.	Inköp af böcker och kläder åt fattiga skolbarn i Jernboås.	P. Persson och O. Persson i Vassland.	1778 ⁵ / ₁₁	6	23	1,067	—	D:o d:o.
Nordstrandska fonden.	Inköp af böcker åt fattiga skolbarn i Hjulsjö.	Prosten O. Nordstrand.	1786 ²⁸ / ₁	17	18	646	—	Pastor i Hjulsjö.
Heijkensköldska donationen.	Inköp af böcker till sockenbiblioteket och biblar åt fattiga nattvardsbarn i Hjulsjö.	Bergsrådet C. D. V. Heijkensköld.	1859 ¹¹ / ₃	10	95	1,865	—	D:o och förvaltaren af Bredsjö bruk.
C. G. Sahlefeldts donation.	Belöning åt fattiga skolbarn i Karlskoga.	Löjtnanten C. G. Sahlefeldt.	1798 ¹² / ₅	—	25	500	—	Kommunalnämnden i Karlskoga.
And. Erikssons och hans hustrus d:o.	Skolväsendets befrämjande.	Talmanen A. Eriksson och hans hustru.	1870 ⁸ / ₇	—	12	5,050	—	D:o d:o.
Ol. Petterssons donation.	Inköp af böcker åt fattiga nattvardsbarn.	F. nämndemannen Ol. Pettersson i Mörkviken.	1860 ³⁰ / ₁₀	—	15	300	—	D:o i Bjurtjärn.
Jan Janssons i Sjögesta d:o	Understöd till fattiga barns beklädnad under Sjögesta.	Hemmansegaren Jan Jansson i Sjögesta.	1858 ⁷ / ₆	1	25	400	—	D:o i Rinkaby.
Knorringska och Leijonhufvudska donationen.	Underhåll af sockenbiblioteket och skolväsendet i Grythyttan.	Friherre W. v. Knorring och generalmajor Leijonhufvud.	1861 ¹⁶ / ₃	44	94	2,100	—	Skolrådet i Grythyttan.
Örnberg-Erikssonska d:o.	Skolväsendet i Grythytte socken.	Bruksegaren Ol. Eriksson.	1826 ¹¹ / ₆	14	20	450	—	D:o d:o.
Olason-Lantingshausenska fonden.	D:o d:o.	Bergsmannen Ol. Olsson och grefve E. A. Lantingshausen.	1829 ²⁴ / ₅	12	20	450	—	D:o d:o.
Olof Anderssonska m. fl donation.	D:o d:o.	Torpären Ol. Andersson.	1845 ¹² / ₅	5	9	200	—	D:o d:o.
General de la Granges d:o	D:o d:o.	General de la Grange.	1832 ²⁰ / ₅	19	33	750	—	D:o d:o.
Erik Stefanus Erikssons d:o.	D:o d:o.	Bergsmannen Erik Stefanus Eriksson.	1844 ²² / ₃	3	5	120	—	D:o d:o.
Hjalmars gåfva.	D:o d:o.	Med. dr O. Loenbom.	1872 ⁴ / ₁₉	1	4	100	—	D:o d:o.
Dalkarlsbergs grufarbetares besparingsfond.	Medellösa barns uppfostran, hvari ingår en kurs i slöjdskola.	Dalkarlsbergs grufveintressenter.	1881 ⁶ / ₈	1	876	6,078	—	Bland medlemmar vald styrelse.
Oskar Bohms minne.	Främjande af uppfostringsväsendet.	Prosten O. Bohms familj.	1822 ² / ₃	—	—	2,378	—	Nora sockens skolråd.
Kristian Sundins donation.	Främjande af slöjdundervisningen i Bjurtjärn.	Lagman Kristian Sundin.	1896 ¹¹ / ₁	—	150	5,099	—	Kommunalstämman i Bjurtjärn.
Erik Janssons i Aspa fond.	Understöd till fattiga barn.	Bergsmannen Er. Jansson i Aspa.	1882 ²⁰ / ₁	2	100	2,000	—	Kommunalnämnden i Lindesbergs socken.
Erik och Karolina Janssons donationsfond.	Vård å Eugeniahemmet af ett fattigt, obotligt sjukt barn; understöd för 1 eller 2 våרטade, fattiga 10—20 års gossar med fallenhet för tekniskt yrke; understöd åt fattiga enkor eller beklädnad åt fattiga barn.	Byggmästaren Er. Jansson och h. b. Charlotta Jansson på Dalkarlsbyttan.	1886 ²⁰ / ₅	5	250	5,000	—	D:o d:o.
Wedbergiska fonden.	Till premier åt skolbarn från viss trakt af Lindesbergs socken.	Brukspatron C. H. Wedberg.	1872 ¹⁴ / ₁₀	—	—	881	—	Skolrådet i d:o.
W. Heijkensköldskas slöjdskoledonation.	Bidrag till anskaffande af materialier för gosslöjdskolorna i Ramsberg.	Kapten W. Heijkensköld.	1861 ⁷ / ₇	—	—	4,000	—	Kommunalnämnden i Ramsberg.
Beskowska skoldonationen.	Bidrag till skolväsendet i Ramsberg.	Grosshandlaren Nikl. Beskow.	1835	—	327	7,500	—	Skolrådet i d:o.
Wickbomska slöjdskolefonden.	Bidrag för anskaffande af material för flickslöjdskolorna i Ramsberg.	Enkefru A. C. Wickbom.	1860	—	240	6,000	—	D:o d:o.
Erik Kronbergs och Christina Ulrika Törnbloms premiefond.	Utdelningar af kläder, penningar eller undervisningsböcker till 2 fattiga, flitiga och sedesamma barn i Ljusnarsbergs folkskolor.	Handlanden J. H. Kronberg i Falun.	1866 ⁵ / ₁₁	—	50	1,000	—	Kommunalnämnden i Ljusnarsberg.
Forsslunds d:o.	Premier af 2—5 kr. åt flitiga och våרטade barn i Ljusnarsbergs folkskolor.	Grosshandlaren K. F. Forslund.	1880 ¹ / ₁	—	100	2,001	—	D:o d:o.
Erika Erikssons donation.	Belöning åt snälla och flitiga skolbarn.	Enkefru Erika Eriksson.	1886 ⁴ / ₃	—	50	1,000	—	Skolrådet i d:o.
Fahlmarkska fonden.	Understöd för fattiga barns skolgång.	Lagmanskan K. Fahlmark.	1786 ¹⁶ / ₉	—	157	4,695	—	D:o i Fellingsbro.
Fru Karolina Krist. Tegnérskas fond.	Att i Fellingsbro bereda en slöjdskola för flickor.	Prosten E. Tegnér.	1857 ⁷ / ₈	—	90	2,956	—	D:o d:o.
Jacob Nilssons d:o.	D:o d:o.	Landtbrukaren J. Nilsson.	1867 ¹⁴ / ₃	—	619	31,577	6,000	D:o d:o.
Wussels d:o.	Understöd åt fattiga skolbarn.	Mamsell Sofia K. Wasell.	1868 ⁵ / ₃	—	297	6,297	—	D:o d:o.
Lars Nilssons fond.	Understöd för fattiga barn.	Enkan Katarina Jansdotter.	1881 ¹⁸ / ₃	—	72	1,572	—	D:o d:o.
Appelboms donation.	Förbättring af skollärarnes i Fellingsbro aflöning.	Landshöfding A. Appelbom.	1672 ³¹ / ₁₂	11	105	1,200	—	Pastor och kyrkovårdarne.
Näsby fattigbarnkassa.	Understöd åt fattiga skolbarn.	Prosten N. S. Svedérus m. fl.	1872 ¹ / ₅	20	90	2,101	—	Skolrådet i Näsby.
Hagbergiska fonden.	Beklädnad och mat åt fattiga skolbarn.	Godsegaren F. T. Hagberg.	1878 ¹⁰ / ₁	20	412	10,056	—	D:o d:o.
Fattigbarnkassan.	Understöd åt fattiga skolbarn i Ervalla.	—	—	—	55	1,117	—	D:o i Ervalla.
Stjernfors skolkassa.	Att årligen bereda understöd i föda och klädespersedlar åt Stjernfors bruks underlydandes behöfvande fattiga barn under skoltiden.	Bruksegaren grefve H. S. Mörner.	1897 ²⁰ / ₇	5	115	2,500	—	D:o i Ljusnarsberg.

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900		Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				
Mörnerska grafkassan.	Sedan kostnaden för vården af Mörnerska grafven erlagts, får öfverskottet af räntan användas till behöfvande nattvårdsungdom, lydande under Stjernfors bruk, såsom bidrag till kläder eller böcker.	Densamme.	,	5	33	1,000	—	Kyrkorådet i Ljusnarsberg.	
»Skolmoster fond.»	Då fonden uppgår till 400 kr., skall räntan användas till inköp af skodon åt fattiga barn vid Frösvidals småskola.	Skräddarehustrun Magdalena Andersson på Vallby egor.	1894 ¹² / ₄	—	—	263	—	Skolrådet i Kil.	
Kjellbergiska premiefonden.	Utdelning af böcker åt fattiga skolbarn i Hammars södra rote.	Eakan Anna Elisabet Kjellberg.	1879 ¹² / ₁₂	18	15	302	—	Skolrådsledamöter i Hammars södra rote.	6)
c) Stipendiifonder och andra stiftelser för undervisning.									
Bodarne sockens bibliotekskassa.	Inköp af böcker till Bodarne sockenbibliotek.	Postmästaren C. A. Vidmark.	1862 ²⁵ / ₅	—	—	638	—	Kommunalstämman i Bodarne.	
Sahlefeldtska slöjdskolan.	Att lära allmogens i Kräklinge söner hvad en ärlig svensk bonde bör känna och kunna för att med ären förtjena förtroende och ansende.	Krigsrådet G. Sahlefeldt.	1828 ¹⁹ / ₁₁	—	534	9,172	—	Pastor i Kräklinge, egarne till Falkena och Skoftesta samt 2 bönder.	
d) Stiftelser för sjukvård.									
Kyrkovården Olof Anderssons fond.	Understöd åt långvarigt sängliggande sjuka fattigbjön eller i brist deraf till premier åt värlartade sjukliga skolbarn i Almby socken.	Kyrkovården Olof Andersson.	1874 ¹⁸ / ₅	4	25	500	—	Fattigvårdsstyrelsen i Almby.	
Nils Israelssons donation.	Understöd åt skadade grufarbetare.	Bergsmannen Nils Israelsson.	1838 ¹⁰ / ₅	3	10	200	—	Kommunalnämnden i Jernboås.	
Oxelbergiska donationen.	Att bereda kostnadsfri läkarevård åt fattiga sjuka i Karlskoga, Bjurtjärns och Grythyttans socknar.	Riksdagsman Per Oxelberg.	1810 ²⁶ / ₉	—	47	23,151	23,000	Styrelse af fem personer.	
Ingeborg Kjellbergs donation.	Sjukvård i Karlskoga sjukstuga för medellösa personer från Karlskoga socken med företräde för hustrur och barn till arbetare vid Bofors och Björkboån.	Ingeborg Kjellberg.	1899 ³⁰ / ₅	—	251	5,000	—	Kommunalnämnden i Karlskoga.	
Nils Sundins d.o.	D:o d:o för personer, som icke tillhöra fattigvården, med företräde för arbetare från Alkvettern.	Brukspatron Nils Sundin.	1899 ¹ / ₉	—	298	6,000	—	D:o d:o.	
Knut Wistrands d.o.	D:o d:o för medellösa personer i Karlskoga.	Provinsialläkaren Knut Wistrand.	1888 ⁶ / ₁₀	—	229	1,500	—	D:o d:o.	
Sjukvårdsfonden.	Beredande af vård på sjukvårdsanstalt åt personer inom Ljusnarsberg, hvilkas underhåll ej skäligen kan åläggas allmän fattigvård, bolag eller enskilda personer.	Fru M. A. Carlberg m. fl.	1892 ¹ / ₅ 1896 ¹⁰ / ₈	5	135	11,745	—	D:o i Ljusnarsberg.	25)
Lindesbergs sjukhus frisängsfond.	Att bereda fri sjukvård för sådana obemedlade från Lindesbergs stads- och landsförsamlingar, hvilka ej åtnjuta fattigvård.	Insamling genom dokt. Glas och Eriksson.	1892 jan.	25	253	5,647	—	Lindesbergs sjukhusdirektion.	
Fru E. Erikssons sjuksäng. Läkaredonationen.	Räntan till en frisäng å Ljusnarsbergs sjukhus. Bidrag till husrum och aflöning åt en inom Ramsbergs socken boende läkare.	Fru Erika Eriksson. Öfverste L. Heijkensköld.	1886 ¹⁴ / ₃ 1850 ²⁵ / ₉	— 1	— 600	4,263 12,000	— —	Ljusnarsbergs d:o. Kommunalnämnden i Ramsberg.	
Justus Anderssons fond.	Räntan till understöd och hjälp åt fattiga sjuka inom kyrkobyn.	Fröken Charlott Andersson.	1897 ¹⁰ / ₇	10	170	13,181	—	D:o i Ljusnarsberg.	
Wallinska fonden.	För utvidgning och förbättring af Lindesbergs sjukhus.	Häradshöfding Th. Wallin.	1890	—	—	6,300	—	Lindesbergs sjukhusdirektion.	26)
Ol. Olssons och hans hustrus donationsfond.	Sjukvård åt fattige i Svennevad.	Enkefru Math. Olsson.	1889	—	—	3,000	—	Kyrkorådet i Svennevad.	
Maria Elisabet Erikssons från Sunne donation.	Lindring i sjukvården enligt styrelsens för Grythyttans sjukstuga bestämmande.	Maria Elisabet Eriksson från Sunne.	1900 ²⁸ / ₁₂	—	—	500	—	Styrelsen för Grythyttans sjukstuga.	
e) Sjuk- och begravningskassor.									
Almby hundraförening.	Hjelp vid sjukdoms- och dödsfall.	T. E. Morén, kyrkoherde.	1885 ²⁰ / ₁₁ 1886 ¹⁹ / ₁₂	20 25	345 629	1,188 —	— —	En styrelse. D:o.	27) 28)
Ekeby och Gellersta sjuk- och begravningskassa.	D:o d:o.	—	—	—	—	—	—	—	—
Sköllersta d:o.	D:o d:o.	Sköllersta fosterländska förening.	1892 ² / ₂	3	29	420	—	D:o.	29)
Fifvesta rotes d:o.	D:o d:o.	Mosby ynglingaförening.	1876 ¹⁸ / ₁₂ 1880 ²² / ₂	15 15	368 320	28 —	— —	D:o af 4 personer. D:o af 5 d:o.	30) 31)
Första hundraföreningen i Kumla.	D:o d:o.	Skolehandlaren F. A. Carlsson m. fl.	—	—	—	—	—	—	—

Första hundraföreningen i Kräklinge.	Hjelp vid sjukdoms- och dödsfall.	Arbetare vid Torp och Skofesta.	1879 ² / ₃	15	165	252	—	En styrelse af 4 personer.	
Aspa bruks arbetares sjuk- och begrafningskassa.	D:o d:o.	Aspa bruks arbetare.	1873 ¹ / ₄	23	549	2,170	—	D:o af 5 d:o.	32)
St. Mellösa sjukhus.	D:o d:o.	—	1896 ¹⁵ / ₃	9	353	297	—	D:o.	33)
Skyddsföreningen vid Ammeberg.	Understöd vid sjukdom.	Arbetare vid Ammeberg.	1886 ¹ / ₁₀	—	—	872	—	D:o af 3 d:o.	34)
Föreningen »Framåt» vid d:o.	D:o d:o.	D:o d:o.	1886 ¹ / ₅	16	137	1,850	—	D:o af 3 d:o.	35)
Svartå bruks sjuk- och begrafningskassa.	Sjuk- och begrafningshjelp.	Frih. E. G. M. och C. H. Leijonhielm samt förvaltaren K. J. Kjellmark.	1889 ²⁹ / ₆	21	248	3,255	—	D:o.	36)
Stene d:o.	D:o d:o.	Handlanden K. E. Larsson m. fl.	1895 ¹⁶ / ₃	10	251	1,264	—	D:o.	37)
Yxhults hundraförening.	D:o d:o.	Arbetare vid Yxhult.	1892 ³¹ / ₅	21	276	1,895	—	D:o.	38)
Glifsa och Humlabergs sjuk- hjälps- och begrafningskassa.	D:o d:o åt fattiga grufarbetare.	Erik Olsson jemte grufarbetare.	1881 ⁵ / ₁₀	7	175	859	—	D:o med förvaltaren till ordförande.	39)
Klacka och Lerbergs grufvebolags arbetarekassa.	D:o d:o åt arbetslösa enkor och barn.	Grufbolaget jemte arbetare.	1881 ³⁰ / ₁₀	30	1,132	13,566	—	Grufbolagets ombud och 6 arbetare.	40)
Pershytte grufarbetares sjuk- kassa.	Sjukhjelp och skolunderstöd i Pershyttan.	D:o d:o.	1843 ¹¹ / ₁₂	12	167	—	—	D:o d:o.	41)
Bofors sjukhus.	Sjuk- och begrafningshjelp åt arbetare vid Bofors.	Bruksegaren P. Lagerheim.	1888 ¹⁰ / ₁₁	203	4,145	3,318	—	Styrelse af minst 9 personer.	42)
Karlskoga sjukhjelpsförening.	Sjuk- och begrafningshjelp.	1869 ¹ / ₁₁	—	—	—	—	—	En styrelse.	43)
Degerfors arbetares sjuk- hjälps- och begrafningsfond.	D:o d:o.	Medlemmarna.	1883	34	636	3,096	—	D:o.	44)
Bofors kanonverkstads arbetares sjuk- och begrafningshjelpsförening.	D:o d:o åt arbetare vid Bofors.	Bolaget genom disponenten J. Larsson.	1873 ³⁰ / ₅	173	2,195	22,523	—	D:o af 5 personer.	45)
Bjurtjärns sjukhjelpsförening.	Hjelp vid sjukdoms-, olycks- och dödsfall.	Kanonverkstadens arbetare.	1885 ¹⁶ / ₃	56	743	2,053	—	D:o.	46)
Stribergs arbetares sjuk- och begrafningskassa.	Sjuk- och begrafningshjelp åt fattiga arbetare.	1892 ⁵ / ₁₂	—	—	—	—	—	D:o.	47)
Vedevågs sjukhjelpsförening.	Understöd vid sjukdoms- och dödsfall.	1900 ¹³ / ₁₁	—	—	—	—	—	D:o af 5 personer.	47)
Guldsmedshytte aktiebolags arbetares sjuk- och begrafningskassa.	Sjuk- och begrafningshjelp.	1889 ³¹ / ₃	16	239	2,026	—	—	D:o.	48)
Stripa grufvebolags arbetares d:o.	D:o d:o.	A. G. Pettersson i Kristinehamn.	1878 ¹³ / ₄	25	427	2,695	—	D:o af 5 personer.	47)
Ställdalens sjuk- och begrafningskassa.	D:o d:o.	Grufförvaltaren Aug. Larsson.	1888 ²² / ₁₀	38	410	272	—	D:o.	48)
Svartviks d:o.	D:o d:o.	Arbetare vid Vedevåg.	1883 ¹⁰ / ₃	33	904	4,923	—	D:o.	49)
Bångbro jernverks arbetares d:o.	D:o d:o samt bidrag till olycksfallsförsäkring af bolagets arbetare.	Arbetare och befäl vid bruket.	1885 ¹⁷ / ₃	30	755	4,385	—	D:o.	50)
Kopparbergs allmänna d:o	Sjuk- och begrafningshjelp.	Grufförvaltaren F. T. Ekstam m. fl.	1880 ¹⁵ / ₃	26	315	5,069	—	Aktiebolaget Stjernfors-Ställdalen.	51)
Kopparbergs arbetareförenings d:o.	D:o d:o.	Bruksegaren P. M. Carlberg.	1887 ¹ / ₁₁	23	281	1,231	—	Svartviks grufvorns aktiebolag.	52)
Brefvens bruks sjuk-, begrafnings- och olycksfallsförsäkringsfond.	Angifves af stiftelsens namn.	Densamme.	1877 ¹⁸ / ₆	82	1,458	5,701	—	Aktiebolaget Bångbro rörverk.	53)
Skogaholms sjukhjelpsförening.	D:o d:o.	Arbetareföreningen vid Bångbro.	1890 ¹ / ₄	11	465	1,565	—	En styrelse af 6 personer.	54)
Thermæni arbetares understödsförening.	Sjuk- och begrafningshjelp.	Goodtemplarorden Malmen.	1882 ³⁰ / ₁₁	8	351	1,684	—	D:o af 7 d:o.	55)
		Arbetareföreningen.	1883	75	1,116	20,462	—	Brefvens bruks styrelse.	56)
		Enkefriherrinnan Eva Gripenstedt och Brefvens bruks egare.	1892	—	—	—	—	En styrelse.	57)
		Bruksförvaltaren F. Thålin.	1882 ²⁹ / ₁	17	445	1,633	—	Joh. Thermænius & Son, Hallsberg.	58)
		Ingeniör Edv. Thermænius.	1872 ¹⁸ / ₃	27	753	9,156	—		
f) Pensionsfonder.									
Petter Olssons i Ålsta fond.	Insättningar i ränste- och kapitalanstalt åt fattiga barn.	Häradsdomaren Petter Olsson.	1876 ²⁹ / ₁₂	3	60	1,000	—	Särskild styrelse.	
Bergsfogden J. Edströms donation.	Beredande af lifräntor åt fattiga barn i Knista.	Bergsfogden Joh. Edström.	1877 ⁹ / ₉	26	19	1,205	—	Kyrkorådet i Knista.	
Wedbergska fonden.	Beredande af lifräntor åt välartade skolbarn.	Bruksegaren C. H. Wedberg.	1872 ¹⁸ / ₁₀	—	—	2,366	—	Skolrådet i Nora socken.	
Timmanshytte skolas lifräntefond.	D:o åt skolbarn inom Timmanshytte skola.	Frans Ersson m. fl.	1874 ²¹ / ₁	8	48	1,106	—	D:o d:o.	
Landbergska stiftelsen.	Insättning i sparbank eller ränsteanstalt för fattiga barn.	Kungl. sekreteraren P. E. Landberg.	1876 ⁸ / ₅	1	10	10,597	—	Kommunalnämnden i Karlskoga.	
Fru Hedvig Atmers minne.	Understöd åt fattiga barn medelst insättning i länets ränste- och kapitalförsäkringsanstalt.	Brukspatron G. Atmer.	1873 ¹⁴ / ₁₀	5	25	755	—	Kyrkorådet i Lindesbergs socken.	
h) Andra stiftelser och inrättningar.									
Kempfska grafkassan.	Underhållande af Kempfska familjegraven å Ekers kyrkogård.	Fältkamrer Kempf.	1885 ³⁰ / ₁	1	1	87	—	Kyrkorådet i Eker.	
Leijonstedtska d:o.	D:o af Leijonstedtska d:o å d:o	Grefvinnan A. Leijonstedt.	1817 ²⁴ / ₁₁	—	—	200	—	D:o d:o.	

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900		Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				
Stockenströmska grafkassan.	Underhållande af Stockenströmska familjegravnen i Tysslinge.	Grefve E. v. Stockenström.	1784 6/4	—	60	1,200	—	Kyrkorådet i Tysslinge.	
Grillska d:o.	D:o af Grillska d:o i d:o samt, om medel dertill ej behövas, understöd åt församlingens skollärare och fattige.	Enkefru E. M. Grill.	1806 7/4	—	—	732	—	D:o d:o.	59)
Reuterska d:o.	D:o af Reuterska d:o i Glanshammar.	Öfverste G. Reuter.	1728 22/4	—	—	945	945	D:o i Glanshammar.	60)
Rinkaby ljuskassa.	Ljushållning i en ljuskrona.	Bengt Nilsson i Sjögesta.	1840 2/19	—	—	72	—	D:o i Rinkaby.	
Leijonhufvudska donationen.	Boställe åt kyrkoherden i Lillkyrka.	Kungl. rådet Abr. Leijonhufvud.	—	—	—	38,000	38,000	Kyrkoherden i Lillkyrka.	61)
Bondeska d:o.	D:o åt komministerna i d:o.	Riksrådet K. Bonde.	1648 16/19	—	—	9,500	9,500	Komministern i d:o.	62)
Baron Rålamb's donation.	Magasinsfond i Lännäs för utlåning åt nödstälde.	Friherre C. G. Rålamb.	1760 31/1	—	—	3,400	—	Kommunalnämnden i Lännäs.	
Kyrkogårdens fonden.	Underhåll af Gellersta kyrkogård.	Nämndemannen G. Ersson i Almbro.	—	—	—	600	—	Kyrkorådet i Gellersta.	
Braunska fonden.	Underhåll af Braunska grafven å Gellersta kyrkogård.	Öfverste Braun.	—	—	—	180	—	D:o d:o.	
Petter Olssons i Ålsta fond.	Till belöning för lång och trogen tjänst.	Häradsdomaren Petter Olsson.	1886 11/19	1	10	500	—	Särskild styrelse.	
Edsberg's kyrkas stående kapital.	Räntan användes för kyrkans behof.	Hemmansegaren A. Svensson i Frösvi.	1844 20/19	—	—	687	—	Kyrkorådet i Edsberg.	
Lundmarkska fonden.	Räntan utdelas årligen till soldaten för Mossby rote i Hardemo.	Brukspatron And. Lundmark.	1797 2/19	1	27	455	—	Kommunalnämnden i Hardemo.	
Åke Holsts fond.	Arfvode åt bibliotekarien i Tångersåsa.	Ryttmästaren Åke Holst.	1868	1	10	200	—	Kyrkoherden och kyrkovårdarne.	
Lundqvistska grafkassan.	Underhåll och vård af en graf samt, i händelse af öfverskott, beklädnad åt fattiga skolbarn i Snarlunda.	Fröken Lovisa Lundqvist.	1891 17/6	3	15	600	—	Kyrkorådet i Snarlunda.	
Fr: Vivica Cassels testamente.	Räntan utdelas årligen till en äldre hustru i Bodarne, känd såsom en särdeles duglig husmoder samt huld och förständig maka och moder.	Bruksegaren, med. dokt. V. Cassel.	1856 2/5	1	40	1,077	—	Kommunalnämnden i Bodarne.	
P. Höögs donation.	Kyrkogårdens underhåll och belöning åt nattvårdsbarn.	Inspektör P. Höög, Lekeberga.	1895 16/9	30	43	4,359	—	D:o i Hidinge.	
Svedberg'ska donationen.	Belöning åt dygdesamma och berömliga tjänarinnor i Hellefors.	Brukseparen Ph. Svedberg's hustru.	1871 2/9	1	40	806	—	D:o i Hellefors.	
Trädplanteringsfonden.	Befrämjande af planteringar vid skolhusen.	Nora upplösta skarpskytteförening.	1881 20/19	—	—	980	—	Skolrådet i Nora.	
Lars Westblad's donation.	Sådana kyrkliga utgifter, som icke genom taxering uttagas.	Lars Westblad, farmare i Australien.	1899	—	—	1,000	—	Kyrkostämman i Bjurtjärn.	
Magasinsfonden.	Utlåning af spanmål in natura mot ränta till deraf behöfvande.	Hemmansegare inom Lindes socken.	1759 4/2	—	—	10,000	—	Kommunalnämnden i Lindes socken.	63)
Sockenmagasinskassan.	Räntan tillfaller församlingens hemmanskassa.	D:o inom Ramsberg's socken.	1820-talet	—	—	11,000	—	D:o i Ramsberg.	
Häradsdomaren A. Larssons fond.	För nyttigt ändamål inom Ervalla församling.	Häradsdomaren A. Larsson.	1884 28/6	—	—	937	—	D:o i Ervalla.	
Gust. Erssons i Almbro fond.	Räntan användes till Gellersta kyrkogårdens underhåll.	Gust. Ersson i Almbro.	1892	—	—	600	—	Kyrkorådet i Gellersta.	64)
			Summa	3,388	46,659	920,531	140,179		
B. I Örebro stad.									
a) <i>Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux och dylikt.</i>									
Örebro läns allmänna fattigvård.	Tiggeriets hämnande och spinneriverks anläggande inom länet.	Konung Karl XIV Johan såsom kronprins.	1813 20/3	15	3,105	237,496	—	Styrelse af 6 ledamöter med landshöfdingen såsom ordförande.	
Classonska donationen.	Understöd åt enklor och barn efter på obestånd komna borgare.	Handlanden Gust. Classon.	1791 17/12	112	930	18,500	18,500	Fattigvårdsstyrelsen.	65)
Broms'ska donationer till fattigvården i Örebro.	a) Utdelning af råg till köpmans- och sjömansenklor samt andra fattige jemte 2 tunnor som lönebidrag till skollärare; b) Arbetsförtjänst med linspånad; c) Vedutdelning till fattige; d) Vedutdelning och byresbidrag.	Handlanden J. D. Broms.	1821 15/2	100	425	8,500	8,500	D:o.	
Sahlefeldtska donationen.	Fattigvård i allmänhet och pensioner.	Kommerserådet K. G. Broms.	1816 18/9	3	75	1,500	1,500	D:o.	66)
Mamsell Bagges donation.	D:o	M. L. och Carolina Broms.	1842 19/5	3	100	1,500	2,533	D:o.	67)
Söderberg'ska donationen.	D:o	Brukspatron J. K. Broms.	1846 9/10	3	150	4,800	4,800	D:o.	
		Krigsrådet G. Sahlefeldt.	1828 19/11	3	60	1,500	—	D:o.	
		Mamsell E. M. Bagge.	1840 7/2	—	—	1,530	1,530	D:o.	68)
		Anna M. Söderberg.	1829 17/2	1	75	1,040	1,040	D:o.	

Krigsrådmannen Anderssons fond.	Understöd åt pauvres honteux.	Enkefru A. C. Anderson.	1854 7/9	—	—	1,597	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Fahlströmska fonden.	Understöd åt stadens fattige.	Enkefru Greta Fahlström.	1852 22/7	—	—	200	—	D:o.	
Arbetsrättningens belöningsfond.	Belöningar åt hjon vid arbetsanstalten.	Fabrikör D. J. Elgérus.	1869 20/12	90	200	3,300	—	D:o.	
Nordstedtska donationen.	Understöd åt personer som händelsevis råkat i nöd.	Mamsell Lovisa Nordstedt.	1871 16/8	1	50	1,000	—	D:o.	
Qvarnströmska fonden.	a) Understöd till behöfvande sjuke; b) D:o åt sjukliga, åldriga kvinnor; c) D:o åt behöfvande efter namngifven persons död.	Destillator And. Qvarnström.	1868 20/12	3	150	3,000	—	D:o.	
		A. K. Qvarnström, f. Olsson.	1870 23/6	2	100	2,000	—	D:o.	
		Densamma.	1887 17/12	—	—	1,000	—	D:o.	
Ryttmästare Leijons donation.	Understöd åt fattige.	Ryttmästare M. Leijon.	1869 1/12	1	50	1,000	—	D:o.	
Pamp-Ågrenska fonden.	Understöd åt välfredadt, sjukligt fruntimmer.	Mamsell Aurora Rosalie Pamp.	1870 18/11	1	50	1,000	—	D:o.	
G. W. och Carolina Granbergs d:o.	Hjelp åt behöfvande.	Enkefru M. Carolina Granberg.	1870 8/12	3	75	1,500	—	D:o.	
Mamsell Inga Westerlings minne.	Understöd åt ett ogift, i Örebro födt fruntimmer, som, utan att vara fattigvården till last, är i behof och har god vandel.	Inga Westerlings arvingar.	1882 imaj	1	40	1,000	—	D:o.	
Hellmans donation.	Föa fattigvårdens behof efter namngifven persons död.	Glasmästaren J. G. Hellman.	1887 14/3	—	—	10,000	—	D:o.	
Eklundska donationen.	Räntan utgår ännu till af stiftarinnan utsedd person.	Maria Sofia Eklund.	1890 12/3	—	—	5,000	—	D:o.	
Fru Ida Elgérus minne.	Räntan fördelas mellan 2 äldre tjenarinnor.	Fabrikör D. J. Elgérus.	1887 10/10	4	350	8,000	—	D:o.	
Fru Fredrika Köhlers donation.	Räntan fördelas åt 3 blygsamma fattige.	Fru Fredrika Köhler.	1888 20/6	3	120	3,000	—	D:o.	
G. A. Broms d:o.	Räntan utdelas till 2 personer.	G. A. Broms.	1841 1/2	2	120	3,000	—	Pauvres honteux vänner.	
Hyekertska donationsfonden.	D:o till 8 behöfvande arbetare vid julhelgen.	Fabrikör J. P. Hyekert och hans hustru.	1818 14/3	—	—	2,550	1,500	Pastor och magistraten. 69)	
Fru A. C. Robsahns testamentsfond.	Understöd åt fattiga och sängliggande enkor i Örebro.	Fru Anna Catarina Robsahm.	1870 24/4	—	—	600	—	D:o d:o.	
Enkefru H. Bergenschölds donation.	Understöd åt fattiga fruntimmer.	Enkefru Helena Bergenschöld.	1880 12/4	2	225	5,000	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Sofi Amilons minne.	Att användas af fattigvårdsstyrelsen.	Sofi Amilon.	1883 28/5	1	50	1,000	—	D:o.	
J. E. Kohls donation.	Öfverlemnadt åt d:o.	J. E. Kohl.	1845 17/3	—	—	450	—	D:o.	
Rundelii d:o.	D:o d:o.	Klockaren A. F. Hedin.	1871	—	—	735	—	D:o.	
Konung Karl XIV Johans d:o.	D:o d:o.	Karl XIV Johan.	—	2	55	900	—	D:o.	
Domprosten E. J. Keijsers minne.	Understöd åt blygsamma fattige.	Domprosten E. J. Keijser.	1886 17/5	2	40	1,440	—	Kyrkorådet.	
Adolf Clevanders donation.	D:o, som ej åtnjuta fattigvård.	Grosshandlaren A. Clevanders sterbhus.	1889 14/3	4	200	5,757	—	D:o.	
Pauvres honteux vänner.	Understöd åt äldre kvinnor, som kunna anses såsom »pauvres honteux».	Ett sällskap.	1889 27/5	16	745	80,848	28,000	En styrelse af 12 personer. 70)	
Föreningen för frivillig fattigvård.	Att lemna de fattige personlig vård, rädda från fattigdomsnöd och upphjälpa ur sådan.	—	1897 i febr.	26	5,290	11,538	—	En styrelse. 71)	
b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.									
Småbarnens vänner.	Att befrämja smärre fattige barns sedliga utveckling genom undervisning och omvårdnad i ett barnhem.	Medlemmar uti Örebro samhälle.	1875 14/3	16	2,972	25,222	15,000	Styrelse af 8 damer och 4 herrar.	
Första-novemberkassan.	Att bilda en fond för fattiga barns uppfostran genom sammanskott vid medborgerliga fester och genom enskildes frivilliga gåfvor.	Sex representativa män i Örebro.	1796 1/11	19	950	18,815	—	D:o af 8 personer.	
Contiska fonden.	Ett blifvande barnhem.	Handlanden J. Conti.	—	—	800	16,076	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Abr. Bolins gåfva.	Slöjdundervisning för flickor.	Boktryckaren Abr. Bolin.	1870 25/6	—	60	1,000	—	Skolrådet.	
Enkefru Ågrens testamente.	Beklädnad åt fattiga skolbarn.	Enkefru Catarina Ågren.	1866 15/10	—	90	1,500	—	D:o.	
O. Flodins donation.	Belöningar åt skolbarn.	Handlanden O. Flodin.	1877 12/12	—	60	1,000	—	D:o.	
J. W. Gyllanders d:o.	D:o d:o.	Handlanden J. W. Gyllanders sterbhus.	1876 5/3	—	120	2,000	—	D:o.	
Fjerde-novemberstiftelsen a).	D:o d:o.	Ett flertal Örebrobor.	1864	—	71	1,200	—	D:o.	
D:o b).	D:o d:o.	Örebro stadsfullmäktige.	1864 24/10	—	120	2,000	—	D:o.	
B. Yckerströms gåfva.	D:o d:o.	Fabrikör B. Yckerström.	1866 21/1	—	6	100	—	D:o.	
Elzvikska donationen.	Utdelning på Oskarsdagen af kläder åt skolbarn.	Brukspatron E. Elzvik.	1844 1/12	—	750	—	—	D:o.	
J. C. Broms testamente.	Beklädnad åt fattiga skolbarn.	Brukspatron J. C. Broms.	1857 2/1	—	90	1,500	—	D:o.	
J. C. Broms gåfva.	Belöningar åt skolbarn.	Densamma.	1856 28/3	—	3	60	—	D:o.	
A. V. Schalins d:o.	D:o d:o.	Grosshandlaren A. V. Schalin.	1853 28/1	—	4	75	—	D:o.	
J. P. Ekström & C:os gåfvo-medel.	Beklädnad åt fattiga skolbarn.	J. P. Ekström & C:o.	1878 11/9	—	517	13,229	—	Drätselkammaren.	
Träskofonden.	Träskor åt skolbarn.	Okänd.	1830 talet	—	9	150	—	Skolrådet.	
Enkefru U. C. Heddes testamente.	Fotbeklädnad åt d:o.	Enkefru U. C. Hedde.	1832 18/12	—	18	300	—	D:o.	
Hundraåriga stiftelsen.	Räntan lägges till kapitalet intill 1956 och användes sedan till för Örebro stad nyttiga och allmänt af behofvet påkallade ändamål, företrädesvis barnuppfostran och barnavård.	Fabrikör Fr. Rosenlund och hans hustru Lovisa Math., f. Rensell.	1844 15/10	—	—	39,795	—	Af magistraten utsedd styrelse af 5 personer.	
Arbets- och uppfostringsinrättningen i Örebro.	Att bekosta uppfostran och vård af fattiga barn inom staden i ålder mellan 6 och 16 år.	Kommerserådet C. G. Broms m. fl.	1803	126	9,654	173,495	—	Styrelse af 5 personer, benämnd arbetsförvaltningen.	

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900		Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				
C. D. och J. G. Broms donation.	Inqvartering och skollokal.	Handlandena C. D. och J. G. Broms.	1818 ⁵ / ₈	—	—	11,100	11,100	Skolrådet.	72)
Bromsska lönefonden.	Folkundervisningens befrämjande.	Kommerserådet C. G. Broms.	1824 ²⁴ / ₁₁	—	90	1,500	—	D:o.	
Fahlbaum-Nordmarkska d:o.	D:o d:o.	Rådmannen J. Fahlbaum och handlanden L. Nordmark.	1825 ⁸ / ₄	—	51	860	—	D:o.	
Sahlefeldtska d:o.	Löneförbättring åt skollärare.	Krigsrådet G. Sahlefeldt.	1825 ²⁹ / ₄	—	40	830	800	D:o.	73)
Gyldensolpska d:o.	D:o d:o.	Landshöfdingen greve N. Gyldenstolpe.	1830 ²⁰ / ₂	—	225	750	—	D:o.	
J. C. Kohls testamente.	Folkundervisningens befrämjande.	Handlanden J. C. Kohl.	1843 ²⁴ / ₆	—	27	450	—	D:o.	
H. H. Gyllanders donation.	Utdelning af kläder, skolböcker och premier.	Handlanden H. H. Gyllander.	1881 ⁴ / ₄	—	120	5,000	—	D:o.	
<i>c) Stipendiifonder och andra stiftelser för undervisning.</i>									
Almgrenska stipendiifonden.	Till stipendium åt en välartad yngling af Örebro stads infödingar.	Advokatfiskal J. P. Almgren.	1812 ²⁰ / ₁₂	1	16	341	—	Rektor och kollegiet vid Örebro högre allmänna läroverk.	
Annerstedtska d:o jemte dess förstärkningsfond.	Till afgångsstipendium åt helst behöfvande yngling med goda kunskaper äfven i latin samt grekiska och hebreiska språken.	Biskop Th. Annerstedt.	1861 ¹³ / ₈	1	150	3,297	—	D:o d:o.	
Sofia Bondes stipendiifond.	Till stipendium åt en genom sedlighet, flit och kunskaper utmärkt yngling inom läroverkets högre afdelningar, med företräde åt den, som är från Bysta-godset.	A. Anckarsvärd.	1867 ¹ / ₄ 1872 ¹ / ₁₀	1	200	4,154	—	D:o d:o.	
Broms stipendiifond med tillökningfond.	Till stipendium åt 2 fattiga, behöfvande, ordentliga ynglingar, helst från Örebro stads församling, en å moderna och en å lärda linien.	Handlanden Joh. Conr. Broms.	1851 ¹ / ₈ 1856 ¹ / ₃	2	200	4,375	—	D:o d:o.	
Fredrik Cassels stipendiifond.	D:o åt en för flit, uppförande och sedlighet utmärkt gosse inom 3:dje klassen.	Math. Cassel, f. Björkenstam.	1848 ¹⁹ / ₁₂	1	15	318	—	D:o d:o.	
Casströms d:o.	D:o åt en för flit, skicklighet, kunskaper och uppförande förtjent yngling i de tre högsta klasserna.	Kyrkoherden N. Fr. Casström och fru Gustafva Casström, f. Fahlsten.	1854 ¹⁸ / ₈	1	75	1,577	—	D:o d:o.	
Robert Falkenstedts d:o.	D:o åt en skicklig, behöfvande, välartad och flitig yngling, som är son af underofficer vid Nerikes regemente eller är inföding af Hofsta församling eller tillhör släkt inom Örebro stadsförsamling.	Hedda Falkenstedt, f. Rothoff, och öfverstelöjtnant Aug. Falkenstedt.	1853 ¹³ / ₉ 1857 ⁹ / ₃	1	25	519	—	D:o d:o.	
Gravanderska d:o.	D:o åt 2 fattiga, välartade borgaresöner i Örebro.	P. O. Gravander och H. C. Gravander, f. Trolle.	1844 ¹⁰ / ₈ 1862 ¹⁰ / ₄	2	50	1,059	—	Rektor och läroverkskollegiet.	
Otto Joel Gamælii d:o jemte tillökningfond.	D:o åt en behöfvande yngling inom läroverkets 4 högsta klasser med högsta betyg för flit, seder och uppförande samt för kunskaper i ett ämne samt dessutom högsta eller näst högsta betyget i minst 3 andra ämnen.	Rektor Otto Joel Gumælius.	1862 ¹¹ / ₄	1	225	5,065	—	D:o d:o.	
J. W. Gyllanders stipendiifond.	Räntan utgår till 2 i Örebro födda, för godt uppförande, flit och goda kunskaper kända ynglingar inom de 2 högsta klasserna, med företräde för behöfvande släktingar, eljest för födde inom Edsbergs församling eller i Nerike.	Augusta, Adolf, Gustaf och Amalia Gyllander.	1876 ⁵ / ₈	2	250	5,032	—	D:o d:o.	
Hallmans d:o.	Räntan utgår till 2 dygdiga, kunniga och behöfvande ynglingar, med företräde för släktingar eller födde inom Örebro stad, Sköllersta och Axbergs pastorat.	Prosten G. A. Hallman.	1856 ¹⁷ / ₈	2	50	1,038	—	D:o d:o.	
Hallqvists stipendiifond jemte reservfond.	Räntan till 4 stipendier, 2 större och 2 mindre, vid Örebro läroverk.	Läroverksadjunkten J. Hallqvist.	1860 ²³ / ₄ 1864 ³⁰ / ₁	4	180	3,916	—	D:o d:o.	
Carl Gustaf Hamiltons stipendiifond.	Räntan utgår till en genom gudsfruktan, flit och goda seder utmärkt yngling i 4:e klassen, helst född inom Bo socken.	Friherre H. Hamilton.	1856 ⁸ / ₄	1	75	1,571	—	D:o d:o.	
Erland Herléns d:o.	Räntan utgår till en yngling inom afgångsafdelen, som varit god kamrat.	På de bidragans vägnar P. A. Vikander.	1874 i maj	—	75	1,505	—	D:o d:o.	
Grefvinnan Kallings, f. Bonde, donationsmedel.	Räntan tilldelas en förtjent yngling, med företräde åt den, som är från Rinkaby eller Glanshammars socknar.	Grefvarne P. och Hj. U. Kalling.	1871 ²⁵ / ₈	1	25	516	—	D:o d:o.	
En gåfva från en läroverkets vän.	Räntan utgår till en sedig, flitig och lofvande yngling.	Okänd.	1877 ¹ / ₈	1	50	1,038	—	D:o d:o.	

Lundmarks stipendiifond.	Räntan utgår till 1 eller 2 stipendier åt flitiga, genom goda framsteg i studier samt stadgadt uppförande förtjenta ynglingar.	Anna G. Lundmark, f. Ekvall.	1853 ¹⁰ / ₇	1	75	1,581	—	Rektor och läroverkskollegiet.
Hugo Montgomery-Cederhielms d:o jemte förstärkningsfond.	Räntan utgår till afgangsstipendium åt en för flit, goda seder och framgång i studier välkänd yngling.	Rob. Montgomery-Cederhielm.	1865 ² / ₆	1	100	2,324	—	D:o d:o.
Morells stipendiifond.	Räntan utgår till 1 eller 2 stipendier åt sedligt rena, genom flit utmärkta och i kunskaper framstående ynglingar i klasserna öfver den 4:e, med företräde för behöfvande släktingar.	J. P. Morell.	1861 ¹ / ₅	1	150	3,093	—	D:o d:o.
Stipendiet af den 3 nov. 1862 jemte förstärkningsfond.	Räntan utgår till stipendier åt en genom flit, rena seder och framgång i studier förtjent yngling.	S. Heijkensköld, H. S. Mörner, W. von Knorring, Th. af Wirsén.	1864 ²⁵ / ₁	1	30	817	—	D:o d:o.
Onämnds stipendiifond.	Räntan utgår till stipendium åt en välartad, flitig och fattig yngling.	Okänd.	1863 1 febr.	1	50	1,031	—	D:o d:o.
Petriska stipendiifonden.	Räntan utgår till 2 stipendier, en för yngling å real- och en för yngling å latinlinjen, hvaraf den ene skall vara borgarson, född i Örebro, helst af handtverksklassen.	»Thalias vänner» och domprosten P. O. Gravander.	1844 ¹⁰ / ₆	1	30	637	—	D:o d:o.
Robsahms stipendiifond.	Räntan utgår till 2 stipendier åt de fattigaste och skickligaste af skolbarnen i 3:e klassen.	Anna Kajsa Robsahm.	1770 ²⁴ / ₄	2	3	90	—	D:o d:o.
Hugo Schultz (förr Sjöbergs) d:o.	Räntan utgår till 2 behöfvande, genom utmärkta naturgåfvor och sedligt uppförande framstående lärjungar i de lägsta klasserna, af hvilka den ene ovilkorligen skall vara barn af s. k. oäkta börd.	Helena Sjöberg.	1854 ¹² / ₉ 1884 ¹⁰ / ₆	1	200	8,530	—	D:o d:o.
Thalias d:o.	Räntan utgår till stipendium åt en skicklig, behöfvande samt för flit och rena seder utmärkt yngling.	Sällskapet Thalias vänner.	1842 ¹² / ₅ 1860 ¹⁵ / ₄	1	25	519	—	D:o d:o.
Tiseliska stipendiifonden.	Utgår till 3 stipendier åt gudfruktiga, flitiga ynglingar i 3:e och 4:e klasserna, som stå under beredande till evangelii tjänst, med företräde för dem från Axbergs, Kils och Götlanda pastorat.	G. Tiselius.	1831 ¹⁹ / ₆	3	⁷⁴) 51	⁷⁴)	—	D:o d:o. ⁷⁴)
Ulmgrens stipendiifond.	Räntan utgår till ett afgangsstipendium att uppmuntra flit, arbetsambet och berömligt uppförande hos en yngling, som, ehuru saknande lyckliga naturanlag, anses kunna aflägga mogenhetsexamen.	J. H. Ulmgren.	1861 ¹² / ₅	1	15	309	—	D:o d:o.
Upsalasångarnes d:o jemte förstärkningsfond.	Räntan utgår till 1 stipendium åt yngling, framstående i sång eller musik och med goda vitsord för flit i allmänhet och rena seder.	G. W. Gumælius, Carl Atterling m. fl.	1867 ² / ₁₀	1	30	843	—	D:o d:o.
Ågrens d:o.	Räntan utgår till 3 stipendier åt lärjungar med mera framstående intyg om kunskaper, flit och sedlighet.	Katarina Ågren.	1867 ¹⁴ / ₉	3	250	5,193	—	D:o d:o.
1866 års afgangskamraters d:o jemte tillökningsfond.	Stipendium åt en deraf förtjent lärjunge, för hvilken understöd är behöfligt.	»Å kamraternas vägnar» Alb. Forsell, Gust. Lybeck, Gottlieb Spangenberg.	1876 ²⁷ / ₉	1	50	1,483	—	D:o d:o.
Broms och onämnds fond.	Till lärare i botanik för undervisning ute på fältet.	C. G. Broms.	1829 ¹⁶ / ₉ 1830 ²⁶ / ₁ 1764 ¹ / ₃ 1770 ²⁴ / ₄	1	45	933	—	D:o d:o.
Ola Månssonska fonden.	Donerad till förbättring af sånglärarens lön.	Ola Månsson i Via.	1764 ¹ / ₃	1	3	62	—	D:o d:o.
Robsahmska d:o.	Till förbättring af kollegernas vid Örebro läroverk aflöning.	Kajsa Robsahm.	1770 ²⁴ / ₄	3	23	474	—	D:o d:o.
Åhmanska d:o.	Att lemna hyreshjelp till kollegerna; brukar af dem lemnas som gåfva till någon lärjunge.	Olof Åman, Helena Calling.	1716 ²⁸ / ₅	17	12	254	—	D:o d:o.
Leijonska premiet.	Inga bestämda föreskrifter af donator, men räntan har årligen utdelats till en behöfvande och förtjent lärjunge.	Ryttmästaren M. Leijon.	1869 ²⁷ / ₁₁	1	15	300	—	D:o d:o.
Rohloffska premiemedlen.	Till premieböcker åt välartade och förtjenta skolunglingar.	Bokhandlaren C. A. Rohloff.	1875 ⁹ / ₁	—	50	1,000	—	D:o d:o.
H. H. Gyllanders stipendiifond.	Till tre behöfvande, för kunskaper, flit och sedlighet förtjenta ynglingar från och med 5:e klassen, med företräde åt släktingar och lärjungar från Edsbergs socken.	Hans Henrik Gyllander.	1881 ¹⁶ / ₅	3	240	5,141	—	D:o d:o.
L. G. Westerlings d:o jemte tillökningsfond.	Till ett stipendium åt flitig och sedlig lärjunge, helst från Örebro stad.	Kamrer L. G. Westerling.	1884 ²⁰ / ₄ 1897 ²² / ₅ 1900 ²⁷ / ₁	1	60	1,687	—	D:o d:o.
Carl Clevanders d:o jemte d:o.	Till ett d:o åt flitig, sedlig, obemedlad yngling.	Matilda Clevander.	1888 ⁹ / ₁₀	1	40	1,237	—	D:o d:o.
Bergenschöldska stipendiifonden.	Till ett d:o, med fästadt afseende å behof, flit och goda seder, helst åt yngling från Kråklinge församling.	Helena Bergenschöld.	1880 ²⁹ / ₁	1	100	2,091	—	D:o d:o.
Freundtska donationen jemte tillökningsfond.	Stipendium till en flitig, sedlig och begåfvad yngling i någon af de 3 högsta årsafdelningarna.	Louis Freundt.	1888 ²⁸ / ₄	1	240	5,661	—	D:o d:o.
H. K. H. Hertigens af Nerike stipendiifond jemte d:o.	Afgangsstipendium till 1 obemedlad, flitig, i kunskaper och uppförande framstående yngling.	»Oscar.»	1884 ²⁶ / ₁	1	200	4,577	—	D:o d:o.
Nils Arfvedssons stipendiifond.	Stipendium till en flitig, sedlig, skicklig och behöfvande lärjunge.	Ludv. Arfvedsson.	1885 ¹¹ / ₆	1	50	1,050	—	D:o d:o.
Söderlands d:o.	Stipendium till en flitig, dygdig yngling.	O. G. Söderlund och Hedvig Sofia Vilhelmina Söderlund.	1884 ¹⁶ / ₁₁	—	—	1,104	—	D:o d:o.

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning under år 1900		7. Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	8. Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	9. Stiftelsen förvaltas af:	10. Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				
Gymnastikstipendiifonden. Ynglingen Ivar Trolles minne.	Inga bestämmelser ännu gjorda. Dels premier till ynglingar i klasserna 3-5, dels stipendium åt en fattig, begåfvad, flitig och välartad yngling, med företräde för behöfvande lärjungar af släkterna Trolle och Sundström.	— Direktör Albert Trolle och W. Sundström, f. Schultz.	— 1893 1/4	— 1	— 75	724 4,044	—	Rektor och läroverkskollegiet. D:o d:o.	
Westerlingska flaggfonden. Doktor G. W. Gumælius stipendiifond.	Till underhåll af läroverkets flagga. Understöd och belöningar åt lärjungar vid tekniska elementarskolan.	Kamrer L. G. Westerling. Doktor G. W. Gumælius.	1895 9/4 1867 29/4	— 1	— 100	125 3,030	—	D:o d:o. Skolans styrelse.	
Örebro—Arboga—Köpings jernvägs premiefond.	Uppmuntran åt en vid d:o studeraude yngling, med företräde för den, hvars fader såsom tjänsteman eller arbetare tillhört jernvägen.	Direktör M. Agrelius.	1875 20/9 1882 20/9	1	50	2,052	—	D:o d:o.	
C. A. Rohloffs bokpremiefond.	Inköp af premieböcker åt lärjungar vid d:o.	Bokhandlare C. A. Rohloff.	1875 8/1	—	—	1,425	—	D:o d:o.	
Gottfrid Erikssons stipendiifond.	Till belöning åt en lärjunge vid d:o.	Fabrikör C. J. Eriksson.	1880 14/6	1	25	671	—	D:o d:o.	
Tekniska skolans 25-års d:o. Industri- och hemslöjdställningens i Örebro d:o. Rektor Fredrik Virgins d:o. Ludv. Rinmans d:o.	Till belöningar åt lärjungar vid d:o. D:o d:o. D:o d:o. Till understöd åt lärjungar vid d:o efter namngifven persons död.	Skolstyrelse, lärare m. fl. Utställningens styrelse. Rektor C. F. S. Virgin. Direktör L. Rinman.	1883 1883 26/10 1890 8/1 1886 2/1	1 3 1 —	45 60 40 —	1,118 1,388 1,117 9,900	— — — —	D:o d:o. D:o d:o. D:o d:o. D:o d:o.	
Slöjd- och industriutställningens i Örebro 1899 d:o för tekniska aftonskolan. 1870 års kamraters stipendiifond.	Premier till Tekniska aftonskolan. Ett årligt stipendium vid Örebro högre allmänna läroverk. D:o d:o.	Utställningskomitén. Lektor Harald Borg enligt uppdrag. Lektor emeritus H. Aminson.	1899 20/10 1897 1/6 1885	— 1 1	— 50 150	2,727 1,254 4,007	— — —	Rektor vid Tekniska skolan. Rektor och läroverkskollegiet. D:o d:o.	
Aminsons d:o. Edström-Almstedtska stipendiifonden. O. Flodins stipendium. Handlanden Klings gåfva.	En årlig stipendier vid d:o. Två årliga stipendier vid d:o. Ej närmare angifvet. Räntan på fonden tilldelas såsom premium en lärjunge vid Örebro högre allmänna läroverk.	F. bergsfogden Joh. Edström med fru. Grosshandlaren O. Flodin. Handlanden R. Kling.	1868 26/3 1895 8/11 1865 8/12	2 1 1	270 140 25	5,151 3,060 500	— — —	D:o d:o. D:o d:o. D:o d:o.	
d) Stiftelser för sjukvård.									
Wallenstjerna-Lillieströmska fonden. Enanderska donationen.	Fattiga personers sjukvård på Örebro länslasarett. Till hjälp på mindre bemödlade personer från Örebro stad, som vårdas på Örebro lasarett.	Friherrinnan B. M. Wallenstjerna. Carolina Johanna Enander.	1832 25/2 1880 26/11	1 —	108 —	5,906 1,701	— —	Örebro länslasarettens direktion. D:o d:o.	75)
e) Sjuk- och begravningskassor.									
Allmänna sjuk- och begravningskassan. Enighet och vänskap. Örebro stads skräddares enskilda sjuk- och begravningskassa. Örebro stads handtverksidkarens d:o. Första handraföreningen. Enighet. Nationalgoodtemplarnes sjuk- och begravningskassa i Örebro. Sjuk- och begravningskassan Brödrabandet. Sjuk- och begravningskassan Engelbrekt. Verldsgoodtemplarnes i Örebro sjuk- och begravningskassa.	Sjuk- och begravningshjälp. D:o d:o. D:o d:o. D:o d:o samt pension till älderstigna handverkare, som äro delegare i kassan. Sjuk- och begravningshjälp. D:o d:o inom statens jernvägsverkstäder i Örebro. Sjuk- och begravningshjälp. D:o d:o. D:o d:o. D:o d:o.	Örebro arbetareförening. Gevaldigern E. Lundgren. Skräddaren E. Hallin och J. Zetterlöf. Stadens handverkare. Kyrkoherden Axel Wætter. E. Ljung. Flere personer. M. Andréson. A. Lundgren. C. H. Wennerstrand.	1877 21/1 1878 20/2 1870 3/4 1857 6/7 1876 18/10 1900 8/2 1895 20/1 1887 5/8 1891 18/12 1892	22 57 — 47 27 6 8 24 82 8	973 2,366 — 1,800 1,255 208 327 1,007 742 197	392 1,932 1,721 27,267 1,691 35 760 169 1,333 —	— — — — — — — — — —	Styrelse af 5 personer. D:o af 4 d:o. D:o af 5 d:o. En styrelse af handverkare i staden. Styrelse af 3 personer. D:o d:o. D:o d:o. D:o d:o. En styrelse. D:o.	76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85)

Myran. Arbetsföreningens sjuk- och begravningskassa.	Sjuk- och begravningshjelp. D:o d:o.	Örebro arbetsförening.	1883 1881 ⁴ / ₈	6 25	360 1,314	2,065 1,083	—	Styrelse af 3 personer. D:o d:o.	86) 87)
f) Pensionsfonder.									
Maria Lovisa Broms dona- tion.	Pensioner åt 2 ogifta borgaredöttrar.	Maria Lovisa Broms.	1842 ¹⁹ / ₅	3	100	1,500	2,533	Fattigvårdsstyrelsen.	
Mamsell Carolina Broms d:o. Wollrathska donationen.	D:o åt ogifta fruntimmer. D:o d:o.	Mamsell Carolina Broms. Mamsell Carolina Wollrath.	1863 ¹⁴ / ₂ —	2 3	200 30	4,000 750	—	D:o. D:o.	
Kihlgrenska fonden.	D:o åt älderstigna tjenariunor.	Jungfru Katarina Kihlgren.	1843 ¹⁵ / ₈	3	60	1,500	—	D:o.	
Sofi Elgs pensionsfond.	D:o åt äldre medellösa fruntimmer.	Mamsell L. S. Elg.	1844 ²⁶ / ₈	3	225	6,000	—	D:o.	
Örebro borgerskaps donation.	D:o åt fattiga, välfredade borgare.	Stadens borgerskap.	1863 ³ / ₁₂	21	2,500	50,000	50,000	D:o.	88)
Handlanden J. W. Gyllan- ders d:o.	D:o åt blygsamma fattige.	J. W. Gyllanders sterbhus.	1876 ²⁴ / ₈	4	300	8,000	—	D:o.	
Tennjütaren G. W. Lind- bergs d:o.	D:o åt älderstigna fabrikanter, handverkare, deras enkor eller döttrar.	Tennjütaren G. W. Lind- berg.	1877 ²⁸ / ₈	11	180	4,000	4,000	D:o.	89)
Örebro stads handverksid- kares sjuk- och begraf- ningskassa.	D:o åt fattiga, välfredade, älderstigna handverks- idkare samt deras enkors och barn.	Stadens handverkare.	1857 ⁶ / ₇	37	1,800	47,267	—	En styrelse.	
Prostinnan Widéns donation.	Pension åt en prestdotter inom Örebro kontrakt.	Prostinnan Helena M. Widén.	1822 ¹⁹ / ₁	1	37	750	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Brita Kristina Gyllanders d:o.	Sex lika stora årspensioner till ogifta, behöfvande qvinnor, som för ålder och sjuklighet icke längre kunna tjena.	Handlanden Hans H. Gyl- lander.	1884 ⁴ / ₄	1	300	6,000	—	D:o.	
g) Pensionskassor.									
Musikkårens vid Kungl. Lif- regementets husarer en- skilda pensionskassa.	Att enligt reglemente för Arméns pensionskassa lemna medlemmar understöd efter deras afskeds- tagande.	Öfverstelöjtnant O. Löwen- borg.	1849 ¹⁴ / ₅	3	900	31,661	—	Direktion af 4 ledamöter.	
D:o d:o enke- och pupill- kassa.	Att lemna årligt underhåll till afidna delegares enkors och barn.	Öfverste H. M. Palmstierna.	1874 ²¹ / ₄	6	1,200	24,863	—	D:o d:o.	
h) Andra stiftelser och inrättningar.									
Örebro läns skyddsförening.	Att taga vård om frigifna fångar och unga vanartade personer; att bemedlande stå i närmaste förbindelse med Oskar-Josefina stiftelsen i Stockholm.	Örebro läns invånare.	1875 ²⁰ / ₉	1	25	11,830	—	En styrelse med landshöf- dingen som ordförande.	
Mamsell Carolina Broms dona- tion.	Inköp af ved att uti februari utdelas till 4 af stadens tornväktare.	Mamsell C. L. Broms.	1866 ¹³ / ₈	4	48	800	—	Drätselkammaren.	
Hedvigsgåfvan.	Öfverlemnande åt Hedvigsdagen af en silfversked såsom brudgåfva.	Häradshöfding K. G. Wad- ström.	1830 ²⁵ / ₄	1	12	180	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
					Summa	1,071	52,329	1,126,329	151,336
C. I Askersunds stad.									
a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux och dylikt.									
Kjerrströmska stiftelsen.	Att uppföra bostad för fattiga borgare och deras enkor.	Handlanden C. G. Kjerrström.	1856 ²⁵ / ₉	—	—	10,994	1,439	Fattigvårdsstyrelsen.	
Edla Schultz donation.	Räntan utdelas till behöfvande fruntimmer, som ej hjelpas af fattigvården.	Fröken Edla Schultz.	1877 ⁷ / ₄	1	40	1,036	—	D:o.	
Elisabeth Qvists d:o.	a) Uppbyggande af fattighus; b) Understöd till blygsamma fattige.	Fröken Elisabeth Qvist. Densamma.	1867 ¹¹ / ₁₀ ,	— 4	— 100	8,401 1,046	— —	D:o. D:o.	
C. O. Fogelströms d:o.	Räntan utdelas till ett äldre blygsamt fruntimmer.	C. O. Fogelström.	1893 ²⁰ / ₁₁	1	25	501	—	D:o.	
Carolina Holmstedts d:o.	Utdelning af ved till fattige.	Fru Carolina Holmstedt.	1876 ¹ / ₁₁	3	24	501	—	D:o.	
b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.									
Elisabeth Qvists donations- fond.	Understöd till de mest fattiga af folkskolans barn.	Fröken Elisabeth Qvist.	1867 ¹¹ / ₁₀	3	10	320	—	Skolrådets kassör.	
Wallentinska fonden.	Inköp af böcker åt nattvårdsbarn.	J. E. Wallentin.	1854 ⁶ / ₈	5	4	105	—	Församlingens kyrkoherde.	
Rådman. A. Bergs donation.	Fattiga skolbarns beklädnad.	Rådman A. Berg.	1883 ²⁴ / ₄	33	117	2,047	—	Askersunds skolråd.	
c) Stipendiefonder och andra stiftelser för undervisning.									
Drottning Lovisas skola för fattiga flickor.	Att bibringa församlingens fattiga flickor ändamåls- enlig undervisning.	H. M. Drottning Lovisa m. fl.	1853 ¹ / ₅	2	401	10,456	2,000	Direktion af 9 fruntimmer.	90)
Elisabeth Qvists donations- fond.	Till drottning Lovisas skola efter direktionens beslut.	Fröken Elisabeth Qvist.	1867 ¹¹ / ₁₀	—	25	500	—	Skolans skattmästare.	
D:o d:o.	Premier åt lärjungar vid högre flickskolan.	Densamma.	,	—	—	460	—	En direktion af 7 personer.	
D:o d:o.	D:o åt en eller två fattiga lärjungar vid elementär- läroverket.	D:o.	,	2	29	630	—	Läroverkskollegiet.	
Fonden för Askersunds högre flickskola.	Att meddela stadens flickor undervisning.	Personer i staden.	1812 ¹ / ₁₂	2	437	9,350	—	En direktion af 7 personer.	91)

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1900		Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				
C. J. Fahlgrens stipendiefond.	Stipendium åt en snäll och fattig elev vid elementarläroverket.	C. J. Fahlgren.	1869 ²⁴ / ₃	1	64	1,375	—	Läroverkskollegiet.	
Almstedt-Edströms d.o.	Räntan tilldelas 2 vid läroverket studerande, behöfvande och välartade gossar.	Joh. Edström och fru.	1868 ²⁵ / ₃	2	243	5,260	—	D:o.	
A. och C. Bergs d.o.	Räntan tilldelas 4 vid läroverket studerande medelösa, som deraf gjort sig förtjenta.	Rådman A. Berg.	1883 ²⁴ / ₁₁	4	73	2,100	—	D:o.	
e) Sjuk- och begravningskassor.									
Goodtemplarlogen Svans sjuk- och begravningskassa.	Sjuk- och begravningshjelp.	Personer i staden och orten.	1885 ¹ / ₃	6	70	337	—	Styrelse af 4 personer.	(92)
Arbetareföreningens d.o.	D:o d:o.	D:o, särskildt arbetare.	1882 ¹ / ₁₁	2	112	1,226	—	D:o d:o.	(93)
f) Pensionsfonder.									
Askersunds handelskassa.	Understöd till behöfvande handlande eller deras enkor.	Handlande i staden.	1895 ¹⁴ / ₅	5	362	6,828	—	Styrelse af 5 personer.	
h) Andra stiftelser och inrättningar.									
Askersunds evangeliska missionsförening.	För inre och yttre missionen.	Personer i staden och orten.	1863 ¹³ / ₃	—	2,015	9,500	9,500	Styrelse af 9 personer.	
Söndagsskolefonden.	Ej hittills något bestämdt derom.	—	—	—	—	284	—	Kyrkorådet.	
				Summa	76	4,151	73,257	12,939	
D. I Nora stad.									
a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux och dylikt.									
Bromska donationen.	Understöd åt 3 behöfvande kvinnor i staden.	Fru Brigitta Lovisa Broms.	1854 ²⁶ / ₁₉	3	37	750	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Sjöbergskas fonden.	Understöd till fattige i staden.	Mamsell Sofia Elisabeth Sjöberg.	1863 ³¹ / ₃	3	100	2,000	—	D:o.	
Rådman A. E. Vidéns donation.	D:o d:o.	Rådman A. E. Vidén.	1878 ²¹ / ₁₂	—	—	975	—	D:o.	
Fru Hasselströms d.o.	D:o åt två enkor eller ogifta pauvres honteux i staden.	Enkefru Maria Hasselström.	1880 ¹⁸ / ₁₁	2	50	1,000	—	D:o.	
Sundellska donationen.	D:o till äldre enkor och ogifta kvinnor.	Borgmästaren E. M. Sundell.	1885 ³¹ / ₁	2	100	2,000	—	D:o.	
Lindströmska fonden.	D:o till behöfvande enkor i staden.	Mamsell Christina Elisabeth Lindström.	—	2	50	1,000	—	D:o.	
Wolmærska d.o.	Räntan disponeras af fattigvårdsstyrelsen.	Handlanden C. F. Wolmær.	—	—	—	400	—	D:o.	
Kassan för en blifvande arbetsinrättning.	Framgår af namnet.	Nora handelsförening.	—	—	—	31,674	—	D:o.	
Nora handelsföreningens kassa.	Understöd åt behöfvande, som äro eller varit medlemmar af föreningen, allt beroende på föreningens beslut hvarje år.	—	—	1	100	10,472	—	Nora handelsföreningens styrelse.	
Fonden för frivillig fattig-hjelp.	Framgår af namnet.	Nora fruntimmers skyddsförening.	1899	1	30	965	—	Nora kyrkoråd.	
b) Stiftelser för barnavård och barnundervisning.									
Nordstrandiska fonden.	Fattiga fader- och moderlösa barns uppfostran.	Prosten Olof Nordstrand.	1786 ²⁸ / ₁	—	22	744	—	Nora stads skolråd.	
Sundellska folkskolefonden.	Fattiga barns undervisning.	Rådman C. Er. Sundell.	1882 ¹⁶ / ₃	—	700	15,315	—	D:o d:o.	
Mauzeliska fonden.	D:o uppfostran och öfning till arbetsskicklighet.	Rektor J. Mauzelius.	1834 ¹⁵ / ₁	—	200	4,590	—	D:o d:o.	
Wolmærska donationen.	Till understöd åt stadens folkskola.	Handlanden C. F. Wolmær.	1865 ² / ₄	—	25	200	—	D:o d:o.	
Karolina Nelssons fond.	Kristlig uppfostran af vanvårdade barn.	Karolina M. Nelsson.	1875 ¹¹ / ₁₁	—	—	3,951	—	D:o d:o.	
Sundinska fonden.	Kapital- och försäkringsinsatser för skolbarn jemte understöd af kläder och skodon åt fattiga sådana.	Fabrikör A. T. Sundin.	1881 ¹⁹ / ₅	—	513	16,552	—	D:o d:o.	
Folkskolans premiekassa.	Till premier åt folkskolans lärjungar.	Skolorådet.	1865 ²⁸ / ₅	—	30	1,027	—	D:o d:o.	
F. å. fabriks- och handverksföreningens skolfond.	Premier åt folkskolebarn af handverkareklassen.	Fabriks- och handverksföreningen.	1867 ³⁰ / ₁₁	—	13	628	—	D:o d:o.	
Enkefru Hedvig Sundells donation.	Uppmuntran åt en obemedlad folkskoleficka.	Borgmästaren E. M. Sundell.	1877 ¹² / ₃	1	10	332	—	D:o d:o.	

P. E. Schelius minne.	Uppmuntran åt folkskolegossar för skicklighet i räkning.	Läraren P. E. Schelius vinner.	1878 ¹² / ₆	—	—	256	—	Nora stads skolråd.	
Vivicas minne.	Premier åt småskolebarn.	Rektor E. Brandberg.	1884 ¹¹ / ₆	—	4	116	—	D:o d:o.	
Adlerska testamentsfonden.	Understöd åt fattiga folkskolebarn.	Enkefru Charlotte Adler.	1897 ¹² / ₁₁	—	—	12,000	—	D:o d:o.	
<i>c) Stipendiifonder och andra stiftelser för undervisning.</i>									
Olof Gabrielssonska gåfvo-medlen.	Inköp af böcker åt skolbarn vid Nora stads skola.	Häradsdomaren O. Gabrielson.	1778 ⁹ / ₁₁	4	12	361	—	Pedagogiens lärarekollegium.	
Norénska stipendiifonden.	Stipendier vid Nora pedagogi.	Komminister P. U. Norén.	1859 ¹⁸ / ₄	1	8	256	—	D:o d:o.	
Forsellska d:o.	D:o d:o.	Handlande O. Forsell.	1865 ⁸ / ₁₂	3	50	1,468	—	D:o d:o.	
Gåfvan af maj 1876.	Premier vid d:o.	Onämnde.	1877 ⁸ / ₆	1	2	50	—	D:o d:o.	
Trettiofemårsfonden.	Stipendier vid d:o.	Rektor E. Brandberg.	1876 ³⁰ / ₅	1	8	216	—	D:o d:o.	
Ernst Brandbergs stipendiifond.	D:o d:o.	F. d. lärjungar till d:o.	1884 ³¹ / ₈	1	15	348	—	D:o d:o.	
J. Mauzeli donationfond.	Löneförbättring åt rektor vid Nora pedagogi.	Rektor J. Mauzelius.	1884 ²⁰ / ₉	—	—	600	—	Rektor vid Nora pedagogi.	
Frans Erssons fond.	D:o d:o.	Masmästaren Fr. Ersson.	1834 ¹⁵ / ₁	—	—	100	—	D:o d:o.	
<i>d) Stiftelser för sjukvård.</i>									
Åttonde-decemberstiftelsen.	Att bereda friplatser åt sjuka och obemedlade personer från Nora distrikt på distriktets sjukhus.	—	1865 ⁸ / ₂	3	141	5,000	—	Sjukhusstyrelsen.	
Fru Olssons frisångar.	Frisångar å Nora distrikts sjukhus.	Fru Carolina Olsson.	1866 ²⁶ / ₇	10	324	7,000	—	D:o.	
Fru Altea Widéns donationsfond.	Vård å Nora sjukhus för obemedlade sjuka från Nora stad samt Nora och Hjulsjö härad.	Rådman A. E. Widén.	1870 ³ / ₈	5	145	3,000	—	D:o.	
<i>e) Sjuk- och begravningskassor.</i>									
Enighet och vänskap.	Sjuk- och begravningshjelp.	Nio handverkare i Nora.	1862 ²⁰ / ₁₀	4	96	1,324	—	En styrelse.	
F. d. Nora arbetareförenings sjuk- och begravningskassa.	D:o d:o.	Föreningsmedlemmar.	1882 ¹ / ₁	3	141	2,326	—	D:o.	
<i>f) Pensionsfonder.</i>									
Westman-Fischierska pensionsfonden.	Understöd till behöfvande enkor eller ogifta fruntimmer af pauvres honteux.	Prostinnan Johanna Westman.	1852 ²⁸ / ₇	4	150	3,000	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
				Summa	55	3,076	131,996	—	
E. I Lindesbergs stad.									
<i>a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux och dylikt.</i>									
Lindvallska donationen.	Att understödja fattiga borgarencor och barn.	Handlanden Adolf Lindvall.	1827 ¹² / ₃	—	172	2,500	2,500	Fattigvårdsstyrelsen.	
Berglundska fonden.	»Mensklighetens bästa.»	Handlanden Chr. Berglund och hans hustru.	1850 ²¹ / ₁₀	—	883	33,587	1,600	D:o.	
Carl Ljungdals fond.	Understöd till 4 behöfvande, i staden boende och anständigt lefvande personer.	Kommissionslandtmätaren C. A. Ljungdal.	1868 ¹² / ₆	—	800	17,246	—	D:o.	
<i>b) Stiftelser för barnavård och barnundervisning.</i>									
Fröken von Geddas fond.	Att understödja obemedlade flickor i staden.	Fröken von Gedda.	1851 ¹⁵ / ₁	—	100	1,000	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Berglundska flickskolefonden.	Att understödja en slöjdskola för flickor i Lindesberg.	Fru Helena Berglund.	1861 ²⁸ / ₁₂	—	100	1,000	—	D:o.	
Erik och Carolina Janssons donationsfond.	Vård å Eugeniahemmet af ett fattigt och obotligt sjukt barn, understöd för en eller två välartade, fattiga gossar mellan 10 och 20 år med håg och fallenhet för tekniskt yrke, understöd åt fattiga enkor eller beklädnad åt fattiga barn, alla af den arbetande klassen, som ej erhålla understöd af den allmänna fattigvården.	Byggmästaren Er. Jansson och hans hustru.	1886 ²⁰ / ₅	—	263	5,000	—	D:o.	
Karin Groths fond.	Till uppmuntran åt flitiga och välartade barn i evangelisk-luterska söndagsskolan.	Jungfru Karin Groth.	1887 ¹² / ₁₀	—	25	500	—	D:o.	
<i>c) Stipendiifonder och andra stiftelser för undervisning.</i>									
Fjerde-novemberstiftelsen.	Stipendier vid Lindesbergs stads pedagogi.	Minuteringsbolaget.	1864 ²¹ / ₁₀	—	25	500	—	Skolrådet.	
Sjunde-novemberfonden.	D:o d:o.	Okänd.	1878 ⁷ / ₁₁	—	20	400	—	D:o.	
<i>e) Sjuk- och begravningskassor.</i>									
Lindes 1:sta hundraförening.	Sjuk- och begravningshjelp.	—	1880 ⁶ / ₆	20	464	464	—	Styrelse af 5 personer.	
				Summa	20	2,852	62,197	4,100	

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

Anmärkingar:

¹⁾ Pensionen utgöres af frälseräntan af $\frac{1}{2}$ mtl Almbyby, till storleken motsvarande årliga utdelningen, och är för år 1900 utdelad med 2 tunnor råg och 2 tunnor korn samt 2 kr. 86 öre kontant. — ²⁾ Medlen tillföll församlingen den 21 sept. 1872. — ³⁾ I föregående berättelse är ej angifvet, att till donationen äfven hör $\frac{1}{4}$ mtl Norrtorp, taxerad till 16,500 kr. — ⁴⁾ Stiftelsens datum enligt lemnad upplysning $\frac{24}{12}$ 1890. Räntebeloppet fördelas i 5 lika stora lotter sålunda, att en lott utdelas till den mest behöfvande af de personer, som bo å $\frac{1}{2}$ mtl n:r 1 och $\frac{1}{2}$ mtl n:r 4 Nybbele, att två lotter i mindre delar, dock ej under en krona, tilldelas de äldsta och orkeslösaste, som åtnjuta full fattigförsörjning, samt att två lotter lemnas till behöfvande personer, som ej äro fattighjon. — ⁵⁾ Stiftelsen består af 5 aktier i Göta kanalbolag, hvardera å 150 kr. — ⁶⁾ Denna fond finnes ej i föregående berättelse upptagen. — ⁷⁾ Enligt uppgift är stiftelsen af den $\frac{5}{6}$ 1815. — ⁸⁾ Röntan har förr utbetalts till fattigvårdsstyrelsen i Götunda socken, men utdelning eger f. n. icke rum, enär egaren af Käsätter gör anspråk på, att donationen skall anses vara Käsätters gårds enskilda tillhörighet. — ⁹⁾ Enligt nu lemnade uppgifter tillfaller halfva röntan skolkassan och ej, såsom förut uppgifvits, sockenbiblioteket, hvarjemte nu uppgifves, att stiftelsen förvaltas af skol- och kyrkorådet i Svennevad. — ¹⁰⁾ Donationen består af en i Gropens qvarn i Qvistbro socken in-tecknad förbindelse å 916 riksdaler 32 skilling banko. 6 tunnor råg och 3 tunnor korn utgå årligen från nämnda fastighet; spanmälen tillkommer numera fattigvården. — ¹¹⁾ Fonden har ökats under perioden till 2,500 kr. — ¹²⁾ Denna fond har förut af misstag uppgifvits tillkomma fattiga, hederliga, arbetsamma gamle i Viby socken. — ¹³⁾ Donationen består af egendomen Frondö, hvilken förvaltas af magistraten i Borås; Hellefors socken bekommer $\frac{1}{4}$ af afkastningen. — ¹⁴⁾ Skilnaden i afkomsten användes med Kungl. Maj:ts tillstånd till insättning i ränte- och kapitalförsäkringsanstalt för fattiga barn. — ¹⁵⁾ Med Kungl. Maj:ts tillstånd skall afkomsten användas till insättning i ränte- och kapitalförsäkringsanstalt för fattiga barn. — ¹⁶⁾ Stiftelsens datum uppgafs förut vara 1814 $\frac{6}{10}$. — ¹⁷⁾ Stiftelsens ändamål, som förut var att anskaffa hjälp till nattvårdsberedelse åt något blindt eller döft barn i Tysslinge, har nu ändrats till att anskaffa biblar åt nattvårdsungdomen i Tysslinge. — ¹⁸⁾ Donationen utgöres af $1\frac{1}{2}$ tunnland jord utom gårdstomt; gården disponeras dels af skollärarens enka och dels af socknens fattigvårdsstyrelse, som betalar 30 kr. i arrende. — ¹⁹⁾ Donationen utgöres af $1\frac{1}{2}$ tunnland skogsmark till skolhustomt. — ²⁰⁾ Utgår till lärarelön. — ²¹⁾ Stiftelseurkund finnes ej; gifven med varm hand. — ²²⁾ Stiftelsen utgöres af frälseränta af 1 mtl Karaby, Edsbergs socken, uppskattad till ett värde af 4,500 kr.; röntan ingår till skolkassan. — ²³⁾ I föregående berättelse har orätt uppgifvits stiftarnes namn, stiftelseurkundens datum samt stiftelsens storlek. — ²⁴⁾ Dagligen under vintern erhåller ett vexlande antal barn varm soppa, och 11 barn få full beklädnad. — ²⁵⁾ 1896 ökades fonden genom särskild donation af 5,018.61 kr. — ²⁶⁾ En släktning till stiftaren uppbär årligen 5% ränta af kapitalet. — ²⁷⁾ År 1900 inföto i delegareafgifter 185.70 kr. — ²⁸⁾ D:o 647.75 kr. — ²⁹⁾ D:o 98 kr. — ³⁰⁾

D:o 393.50 kr. — ³¹⁾ D:o 223 kr. — ³²⁾ D:o 254.05 kr. — ³³⁾ D:o 228.16 kr. — ³⁴⁾ D:o 101.18 kr. — ³⁵⁾ D:o 648 kr. — ³⁶⁾ D:o 398 kr. — ³⁷⁾ D:o 349.50 kr. — ³⁸⁾ D:o 791.32 kr. — ³⁹⁾ D:o 110.25 kr. — ⁴⁰⁾ D:o 967.23 kr. — ⁴¹⁾ D:o 88.67 kr. — ⁴²⁾ D:o 3,211.30 kr. — ⁴³⁾ D:o 774 kr. — ⁴⁴⁾ D:o 2,808 kr. — ⁴⁵⁾ D:o 737.45 kr. — ⁴⁶⁾ D:o 491.92 kr. — ⁴⁷⁾ D:o 231.75 kr. — ⁴⁸⁾ D:o 453.33 kr. — ⁴⁹⁾ D:o 535 kr. — ⁵⁰⁾ D:o 854.25 kr. — ⁵¹⁾ D:o 378 kr. — ⁵²⁾ D:o 255 kr. — ⁵³⁾ D:o 1,901 kr. — ⁵⁴⁾ D:o 341.50 kr. — ⁵⁵⁾ D:o 179.50 kr. — ⁵⁶⁾ Grundfonden utgöres af 3,000 kr., skänkta af brukets egare, som dessutom årligen bidrager till fonden med 600 kr., hvarjemte fonden ökas genom bidrag från arbetarne, år 1900 uppgående till 1,408.40 kr. — ⁵⁷⁾ År 1900 inföto i delegareafgifter 319 kr. — ⁵⁸⁾ D:o 457 kr. Bolaget bidrog äfven med 457 kr. — ⁵⁹⁾ Stiftelsen utgöres af 600 kr. i kapital och frälseränta från hemmanet Osvalva n:r 3. — ⁶⁰⁾ Stiftelsen utgöres af frälseräntan af 1 mtl Qvinnersta i Axberg, hvilken rönta sedan 1850 så fördelas, att hälften tillfaller grafkassan och hälften fattigkassan. — ⁶¹⁾ Donationen utgöres af 1 mtl Blyberga. Donationsbrevet saknas. — ⁶²⁾ Donationen utgöres af $\frac{1}{4}$ mtl Björnbatorp. — ⁶³⁾ Alla handlingar rörande denna fond saknas sedan branden i Lindesberg 1869. Fonden saknar numera all betydelse, men redovisas fortfarande i rikenskaperna, ehuru Lindesbergs församling sjelf disponerar den. — ⁶⁴⁾ Ändamålet med denna fond har förut orätt uppgifvits vara att vid jul utdela röntan till fattige i Gellersta. — ⁶⁵⁾ Donationen består af $\frac{3}{4}$ mtl Tybble i Almby socken, med utdelning af 25 famnar ved och 120 kbf. råg. — ⁶⁶⁾ Donationen utgöres af 132.67 ar i Tomtgärdet. — ⁶⁷⁾ Donationen utgöres af 413.43 ar i Tufängen. — ⁶⁸⁾ Donationen utgöres af 132.67 ar i Baggelyckan. — ⁶⁹⁾ Donationen utgöres af 14.61 qv.-ref i Restagärdet, taxeringsvärderade till 1,500 kr. — ⁷⁰⁾ Häri ingår L. G. Westeringss donation, som enligt donators förordnande den $\frac{14}{3}$ 1898 öfverlemnats till Pauvres honteux. — ⁷¹⁾ I denna stiftelse ingår »Gåfvan af den 11 december 1899» med ett kapital af 10,000 kr. — ⁷²⁾ Donationen utgöres af gården n:r 47 Drottninggatan. — ⁷³⁾ Donationen utgöres af Vesterängen om 103.82 ar. — ⁷⁴⁾ Donationen utgöres af 3 tunnor råg årligen från Bäcks qvarn i Vintrosa socken. — ⁷⁵⁾ Enligt lemnade uppgifter är stiftelseurkunden daterad den 23 febr. 1832 och ej den 10 juni 1861, som i förra berättelsen omnämnes. — ⁷⁶⁾ År 1900 inföto i delegareafgifter 879.70 kr. — ⁷⁷⁾ D:o 2,669.65 kr. — ⁷⁸⁾ D:o 358.50 kr. — ⁷⁹⁾ D:o 875.50 kr. — ⁸⁰⁾ D:o 1,305 kr. — ⁸¹⁾ D:o 257.25 kr. — ⁸²⁾ D:o 328.10 kr. — ⁸³⁾ D:o 875.75 kr. — ⁸⁴⁾ D:o 986.30 kr. — ⁸⁵⁾ D:o 476.34 kr. — ⁸⁶⁾ D:o 451.90 kr. — ⁸⁷⁾ D:o 1,471.55 kr. — ⁸⁸⁾ Donationen utgöres af gården n:r 12 Vasagatan. — ⁸⁹⁾ Donationen utgöres af $\frac{9}{16}$ ladugårdsjord. — ⁹⁰⁾ Skolan är numera utbildad till ett högre elementarläroverk för flickor. — ⁹¹⁾ Afkastningen har användts såsom bidrag till aflönande af 2 lärarinnor vid Drottning Lovisas skola. — ⁹²⁾ År 1900 inföto i delegareafgifter 32.30 kr. — ⁹³⁾ D:o 26.40 kr. — ⁹⁴⁾ D:o 135 kr. — ⁹⁵⁾ D:o 117 kr. — ⁹⁶⁾ Afkastningen har användts till stipendier åt lärjungar vid samskolan. — ⁹⁷⁾ År 1900 inföto i delegareafgifter 158 kr.